א' כסלו תשמ"ג, 17.11.1982 מיספר 2359 שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

76 עמודים

העולם הזה

איך זה קרה?

מי אחראי?

המפולת

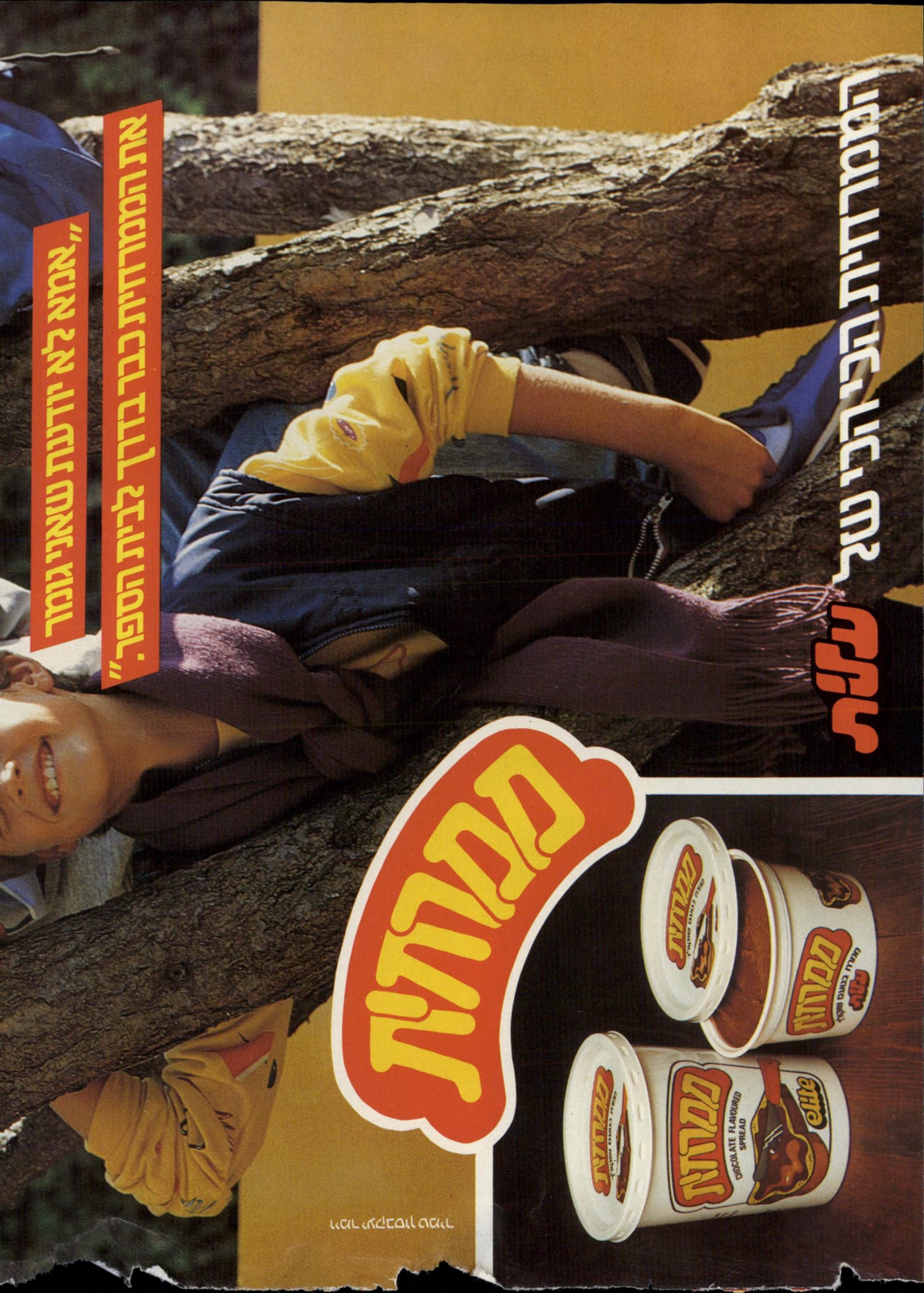

"אמא לא יודעת שאני גומר
את הממרחית כבר בדרך לבית הספר."
ממרחית
ממרחית הכי הכי של עלית
ממרחית
CHOCOLATE FLAVOURED SPREAD
elite
וימר יעקבסון טמיר

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנון • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוסקוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרותי • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קורא יקר.

סרט־התחקיר הבריטי על תלאות העיתונות במילחמת פוקלאנד, שהוקרן בטלוויזיה הישראלית לפני שבועיים, עורר אסוציאציות בלב כל עיתונאי ישראלי.

הצרות שבהן התנסו העיתונאים הבריטיים — העלמת מידע, הפצת מידע כוזב על־ידי הדוברים הרישמיים, צנזורה, התאמת המידע לצורכי הפוליטיקאים — מוכרות כולן היטב גם לנו. הן קיימות בישראל כמו בבריטניה.

כל הטיפוסים שהופיעו בסרט היו בריטיים אופייניים — אך די היה בשינוי קוסמטי קל כדי להפכם לישראלים. אנחנו מכירים את כולם: העיתונאי המוכן לסלף את האמת כדי „לשרת את המולדת"; הכתב הצבאי המוכר את עצמו לשילטונות הצבא תמורת יחס מועדף; הדובר הממשלתי החלקלק שלעולם אינו אומר דבר; הפקיד הבכיר המפיץ שקרים בתידרוכים אינטימיים; ראש־הממשלה הגונז(ת) ידיעות רעות אך המפקיע(ה) לעצמו(ה) את כל הידיעות הטובות; קצין־הצבא הרואה בעיתונאים מיטרד; הצנזור המאמין כי כל ידיעה שהיא משרתת את האוייב.

נראה שאלה הן תופעות עולמיות בעיתונות־מילחמה. מול מבול הגימוקים האמיתיים והצבועים נגד פירסום־אמת במילחמה, יש לעיתונות החופשית רק נימוק אחד ויחידי: זכותו של האזרח לדעת.

לכאורה זוהי גישה תיאורטית. כאשר חיילים נפצעים ונהרגים, כאשר המולדת בסכנה — איזה ערך יש לזכות מופשטת שכזאת? אך למעשה, זכות זו חשובה מאין כמוה. רק היא יכולה למנוע את סכנת ההתדרדרות לרודנות, המתגברת תמיד בימי מילחמה. רק היא יכולה למנוע רשלנות, חוסר־אחריות, קלות־דעת, הרפתקנות, פישעי־מילחמה ועוד ועוד סכנות, המרימות את ראשיהן דווקא בימי־מילחמה, כאשר הרבה מיגבלות נעלמות והרבה נורמות מקובלות מתערערות.

בדרך לא־דרך

ההבדל העצום בין מילחמת פוקלאנד ובין מילחמת־הלבנון, מבחינת העיתונות, היה נעוץ במציאות הגיאוגרפית.

כוח־המשימה הבריטי שט בלב ים, זירת־הקרבות היבשתית היתה רחוקה מכל מרכז של תיקשורת. העיתונאים הבריטים, שביקשו לסקר את הקרבות, נאלצו להתארח באוניות־המילחמה, והיו לכודים שם כשבויים לכל דבר. הצבא וחיל־הים שלטו לחלוטין על כל אפיקי־התיקשורת שלהם. לא היתה להם אפשרות פיסית להעביר חומר אלא באמצעות השילטונות הצבאיים, ואלה עשו בחומר כראות עיניהם. כפי שנאמר בסרט, היו כתבות שנעלמו, היו שעוכבו עד אחרי המילחמה, והיו שמצאו חן בעיני מישרד־הביטחון הבריטי והגיעו ליעדן כהרף עין.

אילו היו בידי אריאל שרון אפשרויות כאלה, יתכן שמילחמת־הלבנון היתה מצטיירת כיום כניצחון כביר. הזוועות לא היו נודעות, ודעת־הקהל הישראלית והזרה היתה מקבלת את גירסת השילטונות.

זה היה כך בעבר. כאשר התנהלו הקרבות בדרום־סיני, למשל, ואף כתב לא יכול היה להגיע לשם (מלבד יחידים, כמו כתבי העולם הזה) אלא בעזרת הצבא ובחסותו, ניתן היה לשלוט בדיווח. כתבים זרים הובאו לאן שהובאו על־ידי „קציני קישור", והיתה שליטה על תוצרתם.

כאשר תיכנן שרון את מילחמת־הלבנון, הוא לא הביא בחשבון כי שם תהיה המציאות התיקשורתית שונה לחלוטין. זאת היתה טעותו הגדולה.

ביירות עצמה היא צומת של תיקשורת. יושבת בה מושבה עיתונאית גדולה, הכוללת כתבים זרים מעולים. ברגע שצה"ל התקרב לזירה זו, הוא נכנס לאלומת הזרקורים של התיקשורת העולמית.

אם חשב מישהו שאפשר לבצע טבח קטן בשאתילא ובצברה מבלי שהעולם ירגיש בכך, הוא שכח מציאות זו. העניין התפוצץ ברחבי העולם תודות לעיתונאים הזרים בביירות, וכל העולם שמע על כך עוד לפני שמנחם בגין הפעיל את מכשיר־הרדיו שלו ושמע את דיווח הבי־בי־סי.

גם העיתונאים הזרים והמקומיים, שבאו מן הצד הישראלי, היו בעלי יכולת דיווחית רבה. אמנם, צה"ל הפעיל ביקורת פיסית, ואי־אפשר היה להגיע מישראל ללבנון אלא באמצעות צה"ל ותחת חסותו. אך קשה מאוד לרסן להקה של עיתונאים צמאים־לסקופים ונחושי־החלטה. בימים הראשונים הגיעו רבים (וגם כתבי העולם הזה) אל זירת־הקרבות בדרך־לא־דרך, בלי אישורים צבאיים. גם כשנחסמו דרכים אלה היה הלחץ כה גדול, עד כי אי־אפשר היה למנוע מן העיתונאים להגיע, לראות ולדווח.

זרקורים במילחמה

כמו מילחמת ויאט־נאם, מילחמת־הלבנון התנהלה תחת אור הזרקורים של הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות. זהו סוג חדש של מילחמה, ומוטב לכל מתכנני־המילחמות להביא זאת בחשבון. מילחמת פוקלאנד היתה חריגה מבחינה זו. מילחמת־הלבנון היא עתה הכלל.

רק פוליטיקאי או קצין טיפש מאוד משלה את עצמו שניתן בימינו לנהל מילחמה תחת מעטה של סודיות. מוטב להביא בחשבון שהכל ייוודע תוך ימים, ולפעמים תוך שעות ואף דקות. תגובתה של דעת־הקהל המקומית והעולמית הפכה עתה אחד המרכיבים המהותיים של המילחמה — יותר מאשר בכל תקופה קודמת. האפשרות „לנהל" את מערכת־הדיווח מצטמקת.

מילחמת־הלבנון היתה כישלון מבחינות רבות — מדיניות וצבאיות. אך נוסף על כך היתה כישלון תיקשורתי, וכישלון זה הגביר את כל שאר הכישלונות. אי־אפשר היה לצפות לכך שאנשים כמו שרון ורפאל איתן יבינו זאת מראש. אך מנחם בגין, שהוא עצמו אמן־התיקשורת, היה צריך לתפוס זאת. יתכן שלא תיפקד כראוי.

כשם שלווייני־הריגול בשמיים מונעים עתה כל אפשרות של סודיות מיבצעית, כך מונעים לווייני־התיקשורת את האפשרות לנהל מילחמה בלי השתתפותה הצמודה של דעת־הקהל העולמית.

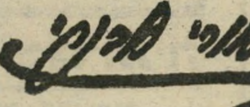

כתבת השער הקידמי:

75 קברים

שרי הממשלה לא השתתפו בטיקסי הקבורה לחללי צור. אך למישפחות השכולות, שהיו עסוקות באלבן הקשה, הם לא חסרו. **8**

כתבת השער האחורי:

עליזה

היא ליוותה אותו 43 שנה, עמדה לצידו גם ברגעיו הקשים וגם ברגעיו הגדולים ותמכה בו תמיד. אך ברגעיה האחרונים היה בעלה רחוק ממנה. **6**

לא מזיז לאיש

מהעדויות עולה: או שאיש לא התרגש מהדיווחים על הטבח, או שהמעשה היה צפוי ואף רצוי לראשי מערכת הביטחון. **העולם הזה** מגיש שאלות נוספות לוועדת־החקירה. **70**

כל אנשי עכו"ם

פרופסורים, אנשי־תיקשורת ושר אחד מבלים על חשבון כנסייתו המפוקפקת של הכומר הקוריאני סון מיונג מון בכינוסים שהם מוקד הימין הקיצוני. **28**

„אני המושמץ התורן"

בראיון לשרית ישי מספר סגן השר רב שילנסקי על יחסיו עם העיתונות, על טראומת השואה, על חיוכיו הניצחיים וטוען: „בגין אינו חושב שאני נודניק!" **31**

פרי המירמה

כדי לזכות בהפלה חינם שיכנע אותה הבעל להצהיר שאין הוא אבי העובר. כעת הוא מנצל הצהרה זו בשנית, כדי לתבוע גט בטענה שבגדה בו. **50**

איפה הזהב?

בביתו של סליבה טאנוס נתפסו 27 וחצי קילוגרם זהב. הוא נעצר, הושפל והוכה, וחלק מהזהב נעלם בתחנת המישטרה. **42**

הסבתא המרעילה

סודה של הישישה החביבה שנפטרה השבוע התגלה: לפני 25 שנה היא הוחשדה בהרעלת ילדים והורשעה בניסיון להרעיל מורה בקיבוץ. מה קרה לה מאז? **49**

הטאנגו האחרון בברזיל

סרט ברזילי חדש מגיע לישראל, ולעומתו ייראה הטאנגו האחרון בפאריס כמישחק־ילדים. **64**

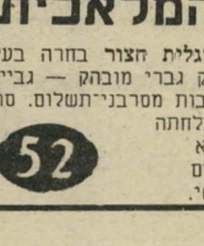

המלאכית

מרגלית חצור בחרה בעיסוק גברי מובהק — גביית חובות מסרבני־תשלום. סוד הצלחתה הוא קסם נשי. **52**

נישואי חרות

עוד טרם שככה הסערה סביב גירושי ח"כ חרות מיכאל קליינר, נישאה גרדשתו, צפי, לחבר חרות אחר, אף הוא גרוש טרי. **45**

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 5
הנדון — עיי המפולת 11
יומן אישי — דברו אלינו אמת! 13
אנשים 15
בלוגים 18
פורום — פליקס לאור וצפירה יונתן 21
מיכתבים 22
תשבצופן 24
אנשים בעולם 35
הורוסקופ — בין עקרב לקשת 41
רחל המרחלת 44
גם זה וגם זה 47
לי לה לו 48
נמר של נייר — ידי קושינסקי, נעמי גל, אריאל אריאלי ואהוד בן־עזר 54
זה היה העולם הזה שהיה 56
מדריך שידורים — הטלוויזיה הישראלית והירדנית 59
שידור 60
לילות ישראל — בישולים אנטי־קומוניסטיים 62
מה הם אומרים — מיכאל קליינר, אבי פרחן, אליקים ירון, ג'ודי דונר, לב שטיינמן ושרה מור 66
אתה והשקל 73
ספורט — בית"ר נגד הטלוויזיה 74

תשקיף

לאה תדאג לבגין

לאה, בתו הצעירה של ראש־הממשלה מנחם בגין, תתגורר עימו מעתה באופן קבוע בדירת־השרד שלו ברחוב בלפור בירושלים, ותנהל את משק־הבית. עד עתה היתה לאה בגין דיילת־קרקע בנמל־התעופה בן־גוריון וגרה בדירתו הישנה של אביה ברחוב רוזנבאום בתל־אביב.

לא דיווחו לבגין

למרות שראש־הממשלה יצא למסעו בארצות־הברית אחרי קריסת הבית בצור, לא דווח לו על ממדי האסון כשהיה בנמל־התעופה בן־גוריון, אלא כשהיה בדרכו לניו־יורק.

נבון בראש חזית?

במיפלגת־העבודה סבורים כי האפשרות היחידה לכך שנשיא־המדינה, יצחק נבון, יתמודד בבחירות הבאות עם הליכוד, היא שיוצע לו לעמוד בראש חזית רחבה של תנועות ומיפלגות, שתכלול גם את תמ״י, שינוי, חוגים דתיים ושל״י.

העליות של „עוזי"

אחד ההסברים במיסדרונות הבורסה לעליית ערכן של מניות „עוזי־השקעות" הוא זה: בעל עניין חשוב בחברה נוהג לקנות לידידתו הצעירה מניות של „עוזי" במקום מתנות.

עובדים על ארליך

שני השרים הממונים על חברת ערים הממשלתית, שהיא אחת הגדולות בארץ לפיתוח קרקעות, עומדים למנות מנהלים חדשים לחברה.
סגן־ראש־הממשלה ושר־השיכון, דויד לוי, ימנה אחד ממקורביו, מאנשי תנועת החרות. יתכן שגם סגן־ראש־הממשלה ושר־החקלאות, שימחה ארליך, ימנה אחד מאנשי מרכז תנועת־החרות, מבלי לדעת שהוא נמנה עם מקורבי שר־הביטחון, אריאל שרון.
מדובר בסניה עיר־מור, מנהל מחוז ירושלים והנגב במינהל מקרקעי־ישראל. משה שמיר, מנכ״ל מינהל־מקרקעי־ישראל, מנסה למנוע מידיעת ארליך את שייכותו הפוליטית של עיר־מור.

חלוקת תיקים בליברלים

בהסכם בין הסיעות השונות במיפלגה הליברלית נקבעה סופית חלוקת התיקים והמישרות:
שרה דורון תכהן כשר נוסף מטעם המיפלגה, פינחס גולדשטיין יהיה סגן־שר, השר גידעון פת יהיה יו״ר מרכז־המיפלגה, ואברהם כ״ץ ימשיך לכהן כנציג הליברלים בהנהלת הסוכנות היהודית.

„טפחות" – בנק מיסחרי?

לראשי בנק המיזרחי המאוחד יש תוכנית אירגון־מחדש, שבמיסגרתה אמור הבנק למשכנתאות טפחות, שבבעלות הקבוצה, להפוך בנק מיסחרי.
מנהלי „בנק המיזרחי" סבורים שהדבר ירחיב את תחומי הפעולה של הבנק, והם יפעילו את השפעת הח״כים של המפד״ל למען השגת האישור לשינוי.

אין הסעות לרבנים

מנכ״ל מישרד־הדתות, משה סלומון, הוציא בימים אלה חוזר, שבו הוא מורה באורח חד־משמעי למועצות הדתיות לדאוג להסעת הרבנים לטקסי חתונות שהם עורכים.

עד עתה נהגו חלק מן הרבנים לקבל תשלום נוסף על עריכת חתונות בצורת החזר הוצאות־נסיעה, ששילמו החתן והכלה. סלומון מבקש לסגור פירצה זאת.

מיכרז חיצוני למנהל חטיבת החדשות

ככל הנראה יהיה העיתונאי צבי גורן המועמד היחידי שייגש למיכרז הפנימי על תפקיד מנהל חטיבת החדשות בטלוויזיה.
בבניין הטלוויזיה סבורים כי הוא לא יזכה במיכרז, ואז תהיה הדרך פתוחה למיכרז חיצוני, שבו יהיו מועמדים פוליטיים: גידעון גרות, שהיה ראש אגף־ההסברה של תנועת־החרות, ומזכיר הממשלה לשעבר אריה נאור, שהורשע בבית־הדין המישמעתי של עובדי המדינה.

שני אלה מוזכרים גם כמועמדים לרשת את הפרופסור ראובן ירון בתפקיד יו״ר הנהלת רשות השידור, וייתכן כי תהיה חלוקת־שלל ביניהם.

יונס הותר לחיילים

לחיילים הותר לאכול במיסעדת „יונס" שבצומת גולני.

עם תחילת מילחמת־הלבנון הועמד במיסעדה שלט, האוסר על חיילי־צה״ל לסעוד במקום. בעיקבות פגישות שקיים פרקליטו של בעל המיסעדה, עורך־הדין אמנון זכרוני, עם גורמים שונים בזרועות־הביטחון, בוטל האיסור, ובעל המיסעדה מבטיח הנחה לחיילים.

אין שומרים דרוזיים

מקצינים וחיילים דרוזיים, שהם סטודנטים באוניברסיטה העברית בירושלים, נמנעה קבלת עבודה כמאבטחים של ועדת כהן, החוקרת את הטבח במחנות־הפליטים בביירות.

הוועדה שומעת את עדיה בבניין פאפיק שבגבעת רם, והמאבטחים הם סטודנטים ששרתו ביחידות קרביות מובחרות בצה״ל.

„מעריב" משלם יותר

הנהלת הצהרון „מעריב" תשלם לעיתונאיה תוספת של 40 אחוז מעבר להסכם־העבודה כדי להוכיח שמיספר קוראי העיתון נמצא בעלייה מתמדת.

איסור סרט יעורר שאלה מישפטית עקרונית

צו־מניעה שהוציא שופט נגד הקרנתו של סרט ישראלי חדש, וצו־איסור־פירסום הקובע כי אין לכתוב דבר על צו־המניעה ועל הסרט, יעוררו דיון וויכוח מישפטי.
השאלה המישפטית שתתעורר היא: האם יכול שופט למנוע את פירסומו של קיום צו־מניעה?

עקיבא בר – בגרמניה

בעליה של קרן־ההשקעות החיפאית, שמשקיעים רבים איבדו בה את הכספים שהשקיעו בבורסה, נמצא עתה בגרמניה.
בעליה של קרן הבר, עקיבא בר, היה צריך להופיע השבוע לדיון מישפטי בתביעה שהוגשה נגדו בארץ, אך לא בא.

גדיש עוצר התנחלויות

הממונה על התקציבים באוצר, יעקב גדיש, המקורב למפד״ל, משהה העברת כספים המיועדים להתנחלויות למישרד החקלאות, למרות הבטחה אישית של שר־האוצר לראשי מישרד־החקלאות שיימצא תקציב לכך.

קשיים ליוצאים למצריים

חיילי מילואים המבקשים לצאת לטיול במצריים, חייבים לקבל אישור מיוחד מיחידת־המילואים שלהם ומעמור תחקיר ביטחוני.
תיירים ישראליים רבים נתקעים באילת בדרכם לדרום־סיני, משום שאינם יודעים על הצורך באישורים מיוחדים, ואין באילת מי שיתפיק אותם.

דאגה למעמד מילוא

בתנועת־החרות חוששים שהתערבות מחלקת־חקירות־הונאה של המישטרה בנעשה באגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב, תפגע קשה במעמדו של ח״כ חרות רוני מילוא.

מילוא הוא המחזיק בתיק הצעירים והסטודנטים. מאז 1978 הוא היה בקשר ישיר ומתמיד עם ראשי הסטודנטים, ביניהם היושב־ראש הדתי של אגודת הסטודנטים בתל־אביב, שנעצר בשבוע האחרון. כאשר התנהל מאבק בין הנהלת האוניברסיטה והאגודה המקורבת לחרות, איים מילוא שידרוש הפסקת תקציבים לאוניברסיטה, אם זו תסיר את הכרתה מהאגודה.

קראוס ל„איסתא"

יושב־ראש אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב, אלי קראוס, יקבל כנראה תפקיד בחברת „איסתא־ליינס", כדי לחזק את כוח הקבוצה הזאת כנגד קבוצת צחי הנגבי וישראל כ״ץ.

הזדהות עם ביר־זית

חברי הוועד נגד המילחמה בלבנון ייצאו ביום שבת לביקור הזדהות עם תלמידי ומרצי אוניברסיטת ביר־זית.

60 מרצים זרים עומדים לעזוב את האוניברסיטה, אחרי שהמינהל האזרחי לא חידש את רשיון השהייה שלהם.

מי נתן ההוראה להבריח?

יושב־ראש הנהלת הליכוד בהסתדרות, יעקב שמאי, פנה בשאילתא אל ירוחם משל וביקש לדעת מי נתן את ההוראה לשרה טולידנו, אשתו של נציג „כור־סחר" בקאהיר, להבריח 43 אלף דולר לארץ. בשאילתא צויין שהידיעה על החברה הזו פורסמה ב„העולם הזה" (2358).

מזכ״ל ההסתדרות נדרש לחקור מה עומד מאחורי נסיון זה של נציג כור־סחר להבריח כספים לתל־אביב, ואם הוא עדיין ממשיך בתפקידו.

לחץ על ארידור

בעלי־הון המקורבים לתנועת החרות לוחצים על שר־האוצר, יורם ארידור, שיאשר הנפקות חדשות, אחרי שנתן הוראה לעצור אישורים כאלה.

במדינה

העם

ולא תהי למוות

ממשלה

השבוע עבר בין התייחדות ואבל, הלוויה והספד.

המוות שלט בשבוע הזה.

העולם כולו עמד בסימן מותו של אחד משני קיסרי העולם, שליט האימפריה האדירה המשתרעת מברלין המיזרחית ועד ולאדיווסטוק שעל חוף האוקיאנוס השקט (ראה להלן).

ישראל עמדה בסימן מותה של אשת ראש־הממשלה, עליזה בגין, שהיתה לה מאחרי הקלעים השפעה עצומה על מנחם בגין, ושפטירתה עלולה להשפיע על המשך תיפקודו (ראה עמודים 6—7).

אך על הכל האפילה הטרגדיה שחדרה לפתע אל 75 בתים בישראל, בני כל העדות והמעמדות, כאשר קרס תחתיו בניין המימשל הצבאי הישראלי בצור, בנסיבות מיסתוריות (ראה עמודים 8־10). גם מאורע טראגי זה עורר שאלות.

באולם באוניברסיטת ירושלים נמשך המאמץ האיטי והקפדני לברר את נסיבותיה של טראגדיה אחרת — הטבח הנורא שנערך במאות גברים, נשים וילדים במחנות־הפליטים בביירות. טפח אחרי טפח התגלתה האמת, ונקרע מסך עבה של שקרים (ראה עמודים 70־72).

בין התייחדות ואבל, הלווייה והספד, יכול היה האזרח הישראלי לזכור אך בקושי כי המדינה קיימת כדי להבטיח חיים ולא מוות; שלום ולא מילחמה; ביטחון ולא שרשרת אינסופית של שפיכות־דמים.

מישפחת חייל־המילואים עזרא אפריים בהלווייתו
טרגדיה ב־75 בתים בישראל

המילחמה

הדילמה

מה גרוע יותר: פיגוע חבלני יעיל או תאונה שמקורה ברשלנות?

ברגע שנודע על התמוטטות הבניין של המימשל הצבאי הישראלי (הבלתי־רישמי) בצור, החל הניחוש הגדול: חבלה או לא?

הדרגים המדיניים והצבאיים נקרעו בין שתי מגמות סותרות.

היו ששאפו לייחס את האסון לפיגוע חבלני מצד כוחות אש״ף, כדי להטיל עליהם את האשם לאובדן החיים ולספק עילה נוחה להנחתת מכה צבאית כלשהי עליהם בטריפולי או בביקעה. בין אלה בלט מנחם בגין, שקפץ קדימה והכריז עוד באותו היום באמריקה על „מעשה־נבלה" של „המחבלים."

אך המגמה הנגדית לא היתה פחות חזקה. איש מראשי המדינה לא רצה לאשר כי אחרי מילחמת־הלבנון ו„הרס תשתית המחבלים" מסוגלים אנשי־אש״ף לבצע פיגוע כה חמור ויעיל, שבו נהרגו בסופו של דבר 75 אנשי־ביטחון. הדבר היה גם מפריך את אחת הטענות היעילות ביותר של התעמולה הישראלית: ש„המחבלים" הפחדניים תוקפים אך ורק נשים וילדים, תחת לתקוף אנשי־צבא ומיתקנים צבאיים. הבניין בצור היה, בלי ספק, יעד צבאי מובהק בהא הידיעה.

היתה זאת דילמה אמיתית: יוקרה ומכה נגדית לאש״ף, או הטלת האחריות לאסון, שמקורו ברשלנות, על צה״ל.

עוד תסבוכת. ההתרוצצות בין שתי מגמות אלה בליבו של כל אחד מראשי המדינה, וגם בציבור הרחב, מסבירה כמה תופעות סכיזופרניות, שפקדו השבוע את הממשלה ראה עמודים 6־8, כשאיש לא ידע בדיוק כיצד להתנהג ומה לעשות.

התפקיד לקבוע קביעה ברורה לכאן או לכאן הוטל על ועדת־החקירה, בראשותו של האלוף (מיל') מאיר זורע, לשעבר מראשי ד״ש וחבר־כנסת, שהתפטר כאשר מאס במיפלגתו ובבית־המחוקקים.

אך השבוע לא היה בטוח אם אכן תיתכן בכלל קביעה חד־משמעית. יתכן כי האסון הגדול ביותר שפקד אי־פעם את צה״ל יישאר לעד לוט בערפל, וריח של חוסר־אחריות ורשלנות ימשיך לדבוק בצבא, שחישוקי הקפדנות שלו התרופפו מאז שיא מילחמת־הלבנון.

כך או כך — אם היה זה פיגוע חבלני נועז שלא נמנע, או אם היתה זאת תאונה שמקורה ברשלנות — לא היה באירוע זה להוסיף כבוד לפיקוד צה״ל, המסובך כבר בלאו הכי בספיחי מילחמת־הלבנון ובחקירת הטבח בביירות.

יחסי חוץ

איש המנגנון

ההישג העיקרי היה שלילי: מילחמת־העולם השלישית לא פרצה בימי כהונתו.

יתכן שהדבר הטוב ביותר שניתן היה השבוע לכתוב על ליאוניד איליץ' ברז'נייב, שהלך לעולמו בגיל 75, היה שלא היה מה לכתוב עליו.

בתקופת כהונתו הממושכת (18 שנים) כשליט עליון של המימסד הסובייטי, לא אירע שום מאורע מהפכני, לטוב או לרע. מילחמת־העולם השלישית לא פרצה. הריפורמה הגדולה של המישטר הסובייטי לא התחוללה. הדטאנט לא יצר מצב חדש בעולם. שום דבר מהותי לא השתנה.

סוף האביב. הדוקטרינה היחידי שנרשמה על שמו של ברז'נייב היתה זו שקבעה כי יש לשילטון הסובייטי הזכות הטיבעית לפלוש לארצות קומוניסטיות אחרות כדי למנוע שם ריפורמות ליברליות. בעיקבות „דוקטרינת ברז'נייב" זאת פלש הצבא הסובייטי, בפקודתו, לצ'כוסלובקיה ושם קץ ל„אביב של פראג". ואילו לקראת סוף תקופת־שילטונו פלש הצבא הסובייטי לאפגניסתאן, כדי להציל שם מישטר פרו־סובייטי רופף. הרפתקה זו נקראה, בצדק, „ויאט־נאם הסובייטית," ושום סוף לה אינו נראה באופק.

מתנגדי־המישטר בברית־המועצות שתבעו יתר חרות, דוכאו בחומרה, אך בלי האכזריות הבלתי־אנושית של תקופת סטאלין. הרפורמה הליברלית בפולין נמנעה בכוח, אך בלי התערבות סובייטית ישירה.

ברז'נייב שמר על המידה — ובזאת היתה, כנראה, תרומתו העיקרית להיסטוריה של המאה ה־20. הכוח הצבאי הסובייטי גבנה בהתמדה, תוך פגיעה קשה במשק הסובייטי המעורער. בעזרת כוח זה נעשו נסיונות זהירים להרחיב את אחיזת ברית־המועצות במקומות שונים בעולם. התוצאות היו בבחינת תיקו. פה ושם היו הישגים, פה ושם היו כישלונות. באפריקה היו הישגים, אך רובם נמסו. במרחב הערבי ספג הכוח הסובייטי מכות רבות, ובסוף התקופה נותרו רק שרידים מן ההשפעה הסובייטית, שהגיעה לשיאה בימי ניקיטה כרושצ'וב, האיש שהודח על־ידי ברז'נייב וחבריו.

שקועים בבוץ. לזכותו של ברז'נייב יש לרשום את התחלת ההפשרה בין שתי מעצמות־העל, כאשר הנשיא ריצ'ארד ניכסון ביקר במוסקווה. בימיו האחרונים פעל ברז'נייב גם להשגת הפשרה בין שני הענקים הקומוניסטיים — ארץ־הסובייטים וסין העממית.

את כל הירושה הזאת, על ההישגים והכישלונות, הוריש ברז'נייב ליורשיו, בהנהגתו (לפחות לפי שעה) של יורי אנדרופוב. כמו ברז'נייב עצמו, זהו איש־מנגנון ותיק וקשיש, שלא הבריק לפני שעלה לשילטון.

לישראל יכול היה שינוי זה לתת הזדמנות לפתיחת שערים. השבוע היה מקום לעשיית מחווה ישראלית כלפי המישטר הסובייטי, כדי לשים קץ למצב העגום של ניתוק־קשרים בין שתי המדינות.

לשום ממשלה נבונה לא יכול להיות עניין בהמשכו של מצב שבו היא תלוייה כל־כולה במעצמת־על אחת, בלי כל יכולת של תימרון. לכן יש לישראל אינטרס בהתקדמות לקראת חידוש הקשרים. ואילו הנהגת ברית־המועצות התחרטה, בלי ספק, פעמים רבות על המעשה הפזיז של ניתוק הקשרים עם ישראל המונע מן המעצמה הסובייטית חופש־תימרון מדיני במרחב זה.

אולם ישראל היתה שקועה השבוע עמוק־עמוק בבוץ של לבנון, ודעתה לא היתה פנוייה ליוזמות מדיניות נועזות.

"..זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת כלולותיך, לכת
בארץ זרועות מוקשים..." אמר לה מנחם בג

האשה

המישפחה בנו של בגין, בנימין זאב, אוחז בזרועו ומוליך אותו אל מכונית־השרד, אחרי טקס הקבורה בבית־העלמין שבהר־הזיתים בירושלים. מימין, עם גבה למצלמה, לבושה בבגד אפור, נראית בתו הצעירה של בגין, לאה. בתו חסיה ניצבת מעט מאחור, מאחורי הגבר בעל השיער הלבן, בצידה הימני של התמונה.

ראש־הממשלה מנחם בגין עמד לצאת לארוחת־ערב בחברתו של המנהיג היהודי סם רוסנברג. אנשי הקהילה היהודית התוססת של עיר־הסרטים עמדו ליפגש עם ראש־הממשלה ולשמוע מפיו פרטים על האסון בצור. את סידרת־החדרים של בגין בקומה ה־19 של מלון סנצ׳ורי פלאזה שבסנצ׳ורי־סיטי, לא הרחק מאולפן־הסרטים פוקס המאה העשרים הקיפה טבעת אנשי־ביטחון.

ראש־הממשלה הרגיש בנוח. בעיר זו יש לו מעריצים רבים בקהילה היהודית. בראש חבורת־המעריצים עומד פיל בלייזר, מפיק תוכנית־רדיו ושעת־טלוויזיה ליורדים וליהודים ובעל העיתון יזרעאל טודיי. בלייזר תיכנן לקבל את פניו של בגין בפתח המלון, כשעשרות ילדים יהודיים מרעיפים עליו פרחים ומניפים דיגלוני ישראל וארצות־הברית.

דקות ספורות לפני שעמד ראש־הממשלה לצאת את המלון הגיעה שיחת־טלפון מהארץ. על הקו היה בנו הבכור של ראש־הממשלה, בנימין זאב. הוא ביקש לדבר עם רופאו האישי של ראש־הממשלה, מרווין גוטסמן. הוא ביקשו להעביר את הידיעה לבגין. רק אחרי שבגין קיבל את הידיעה, דיבר עם בנו.

עליזה בגין שכונתה באהבה על־ידי בעלה ועל־ידי מקורביה „אלה," היתה אשה חולה מאוד. מאז תחילת חודש אוקטובר היתה מאושפזת בבית־החולים הדסה בעין־כרם, במחלקה לטיפול נמרץ. ראש־הממשלה הקפיד לשבת ליד מיטתה ככל יכולתו. בני־מישפחתה האחרים — בנה בנימין־זאב, כלתה, בנותיה חסיה (הנשואה למתי, אחיו של רוני מילוא) ולאה, אחותו של בגין רחל הלפרין — כולם ישבו ליד מיטתה בתורנויות.

בגין ביטל פעמיים את ביקורו בזאיר בגלל מצבה הקשה של אשתו. אולם בעשרת הימים האחרונים שלפני מותה חל שיפור־מה במצבה של עליזה בגין. בהבינה עד כמה חשוב מסעו של בעלה לארצות־הברית היא רשמה לו פתק וביקשה שלא ידחה את הנסיעה. כדי להקל על נשימתה עברה ניתוח בצווארה, ומאז לא יכלה לדבר.

מקורביו יודעים לספר עד כמה קשתה עליו ההחלטה. ראש־הממשלה ידע כי מסעו היה חשוב, אולם מצבה של אשתו הטריד אותו מאוד. הוא חשש לעזוב אותה ולנסוע. לבסוף שוכנע על־ידי רופאיה כי דווקא כעת, כאשר מצבה השתפר במעט, הוא יכול לנסוע. הפתק שכתבה עליזה לבעלה עשה גם הוא את שלו.

מנחם בגין, שביום הגיעו לשילטון אחרי 30 שנות אופוזיציה, עמד מול מעריציו ההיסטריים במצודת זאב ואמר על אשתו: „זכרתי לך

בין הקברים של עולי הגרדום בהר־הזיתים, שם ביקשה עליזה בגין להיקבר, ניצב בעלה, ראש־הממשלה מנחם בגין. מאחוריו עומד ח״כ אגודת־ישראל מנחם פורוש. מאות המוזמנים הובאו לבית־הקברות בחמישה אוטובוסים ממוזגי־אוויר, כאשר הדרך המוליכה אל בית־הקברות נחסמה. אחרי שהוטמנה גופתה של רעייתו, נטל מנחם בגין את את־החפירה מידי איש החברה־קדישא, והשליך קומץ־עפר אל תוך הקבר. גם בבית־הקברות היו מאות שוטרים, אנשי מישמר־הגבול ואנשי־ביטחון, שדאגו להרחיק את האנשים הרבים שבאו אל בית־הקברות מן הקבוצה הצפופה של המוזמנים הרישמיים. רק אחרי שמסע ההלוויה התפזר, ניתן גם לאחרים להתקרב לקבר.

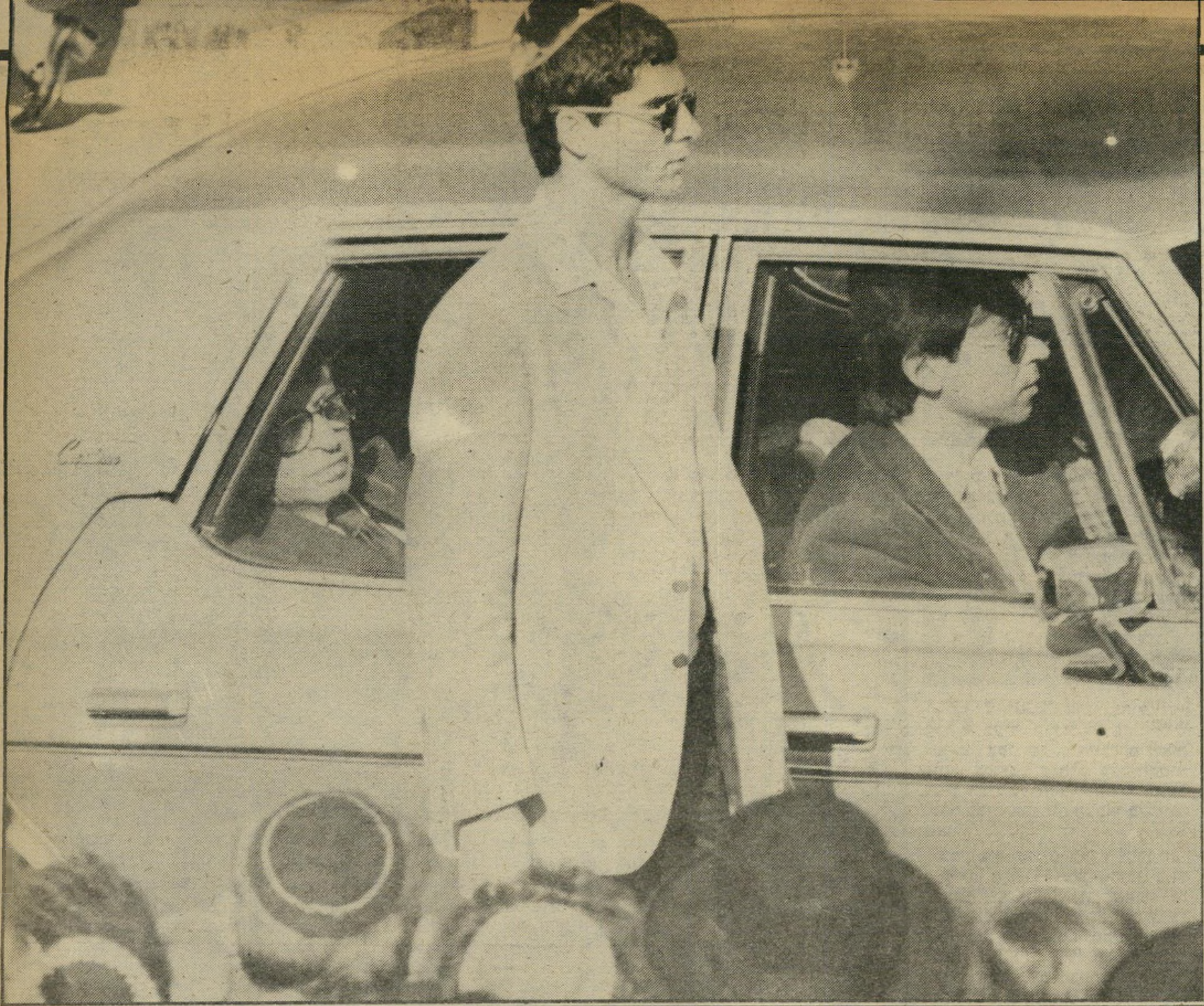

אחרי במידבר, ביום ניצחונו

חסד נעורייך, אהבת כלולותייך, לכתך אחרי במידבר בארץ זרועת מוקשים." לא היה לצידה כאשר עצמה את עיניה לנצח.

יחסים שהפכו לאגדה

מסכת היחסים בין עליזה ו־מנחם בגין היתה מזמן לאגדה. היא היתה כביכול אשה אפורה, ש־אינה עומדת בזכות עצמה. אך היא היתה בעלת השפעה אדירה על בע־לה.

הנשיא קארטר תיאר בזיכרונותיו את עליזה בגין כאשה חזקה מאוד, שבעלה נוהג להתייעץ בה בכל דבר. במשך כל השנים הארוכות שבהן היו ביחד, היתה עליזה בגין המעריצה הראשונה של בעלה.

לפני זרים קראה לו „מר בגין."

לפני המהפך של 1977, כאשר חברת־הפירסום של אליעזר ז'ורבין הכינה את מסע־הבחירות של בגין, יצאה עליזה בגין לראשונה מאלמו־ניותה. היא אף הסכימה להיפגש עם איש־הפירסום של החברה ולשוחח איתו על עצמה. חברת דחף בחרה להציג את בגין כאיש־מישפחה.

(המשך בעמוד 68)

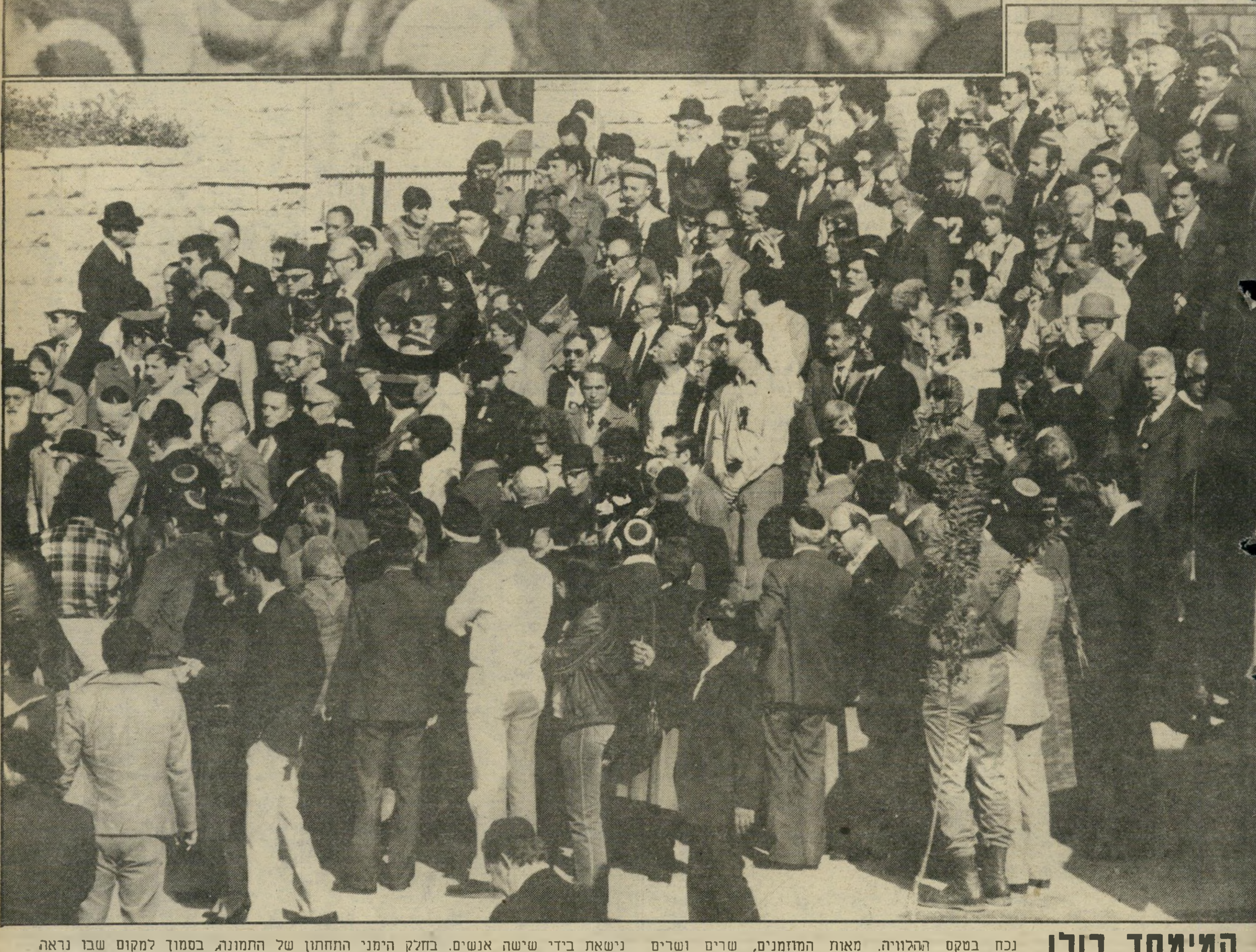

המימסד כולו נכח בטקס ההלוויה. מאות המוזמנים, שרים ושרים לשעבר, ח"כים, שופטים, קציני מישטרה בכירים, קציני צה"ל ופקידים בכירים, הצטופפו מסביב לראש־הממשלה האבל, וקומץ בני־המישפחה שהלכו אחרי הארון. כאן יוצא מסע ההלוויה מבית־ההלוויות בסנהדריה. גופתה של עליזה בגין נישאת בידי שישה אנשים. בחלק הימני התחתון של התמונה, בסמוך למקום שבו נראה הח"כ מנחם פורוש, ראש־הממשלה מנחם בגין (מסומן בעיגול). מאות שוטרים הקיפו את מסע ההלוויה, ושוטרי מישמר־הגבול, צד־בצד עם עיתונאים וצלמי־עיתונות רבים, עמדו על הגגות מסביב. בתמונה העליונה נראה בגין במכונית שהובילה אותו להר־הזיתים.

אריאל שרון הלך למסיבה אח

אם מתעלפת אמו של יששכר אהרוני, איש שירות־הביטחון־הכללי מחולון, זועקת למראה הארון המורד מהטנדר הצבאי. כאשר התקרבה לארון עד כדי נגיעה, היא התעלפה. דקות ארוכות עברו עד שחובש בא לטפל בה. היא הוצאה מהרחבה על גבי אלונקה.

"אל תכסו אותו בחול. הוא צעיר מדי!" זעקה לילי אפרים, אמו של חייל־המילואים עזרא אפרים, שנהרג בהתמוטטות בניין המימשל הצבאי בצור, כאשר נקבר בבית־הקברות הצבאי בקריית־שאול.

במקומות שונים בארץ חזרו זעקות־אם אלה 75 פעם, רובן ביום ראשון השבוע. הרוגי האסון הצבאי, הכבד ביותר שידע צה"ל שלא במהלך מילחמה ממש, הובאו למנוחות, האחד אחרי השני, בבתי־הקברות הגדולים כבסרט נע, בהפרשים של שעה.

השרים שהרימו את ידם בעד יציאה למילחמת הלבנון, כמו חברי־הכנסת שתמכו ביוזמת הממשלה, שהמפולת בצור היא תוצאה שלה, הדירו את רגליהם מבתי־העלמין. הם היו עסוקים בעשיית רווחים אישיים על חשבון הרוגי צור.

ככל שרבו סימני־השאלה באשר לסיבה האמיתית להתמוטטות המיבנה בן שבע הקומות (ראה במדינה עמוד 5), גדלה ההשתאות למראה התנהגותם של נבחרי־העם.

אצבע לעבר הרמטכ"ל

משלת ישראל כונסה לישיבה דחופה על־ידי ממלא־מקומו של ראש־הממשלה, שימחה ארליך. היה זה יממה אחרי הקריסה. מלבד הלהט של ארליך לנצל את התקופה שבה הוא מחליף את בגין כדי לשבת בראש השולחן, לא היתה כל סיבה לכינוס.

הממשלה לא היתה יכולה לקבל סיכומים על מה שאירע, משום שוועדת־החקירה שמינה הרמטכ"ל, על־פי הוראת שר־הביטחון עדיין לא סיימה את עבודתה. הממשלה לא היתה יכולה להחליט על תגובה נגד אש"ף או הסורים בצפון לבנון או דמשק, משום שבוקר יום השישי לא היו הוכחות שמיטען־חבלה הוא שמוטט את הבניין. אך לארליך זה לא הפריע לכנס את הממשלה.

שר־הביטחון עצמו גילה אדישות מוחלטת למימדי האסון. ביום החמישי בלילה, כאשר היו ברורים לו מיספרי הקבורים מתחת לבניין, ושהסיכוי להצילם הוא אפסי, הוא השתתף בכינוס מיפלגתי חסר־ערך במצודת־זאב, וחייך למצלמה כאשר חתם לאוהדים בכניסתו לאולם.

אחר־כך הוא מיהר למסיבה שנערכה בביתו של נשיא מכון־וייצמן ברחובות, הפרופסור מיכאל סלע, לזוג נדבנים משוויץ.

רק ביום השישי בבוקר, יממה אחרי שהבניין קרס, הוא בא לצור.

כדי לחלץ את שרון מדעת־הקהל, מיהר שר־התיירות, אברהם שריר, שעות אחדות אחרי ההתמוטטות להגן עליו. הוא טען שהכוחות בשטח היו שאננים, ולמעשה הוא כיוון אצבע מאשימה לעברו של הרמטכ"ל, רפאל איתן.

אב ליד הקבר משה אפרים, אביו של עזרא אפרים מרמת־גן, מתייחד עם בנו, בעוד החיילים נושאי־הארון מכסים את הבור הפתוח. הלווייתו של עזרא החלה באיחור קל, ורבים מבני־המישפחה וקרוביה ממקומות שונים בארץ, באו לחלוק לו כבוד אחרון. בני־המישפחה חששו שהאב יתמוטט על־יד הקבר, אך הוא הסתפק בשיחה חרישית עם הבן המת, וביקש מאותם שאוחזים בו, שיניחו לו להתקרב עד שפת הבור הפתוח, לפני שהחיילים נושאי־הארון החלו לכסותו ברגבי עפר.

האסון - השרים ערכו ביניהם מירוץ כדי לזכות בפירסומת - ואיש מהם לא הלך להלוויות

75 קברים

חבר אחר של שרון, יוסף רום, ח"כ חרות, חבר בוועדת־החוץ־וה־ביטחון, מיהר להזהיר את הציבור מפני הצפוי. ביום ו׳ כאשר הוא ביי־קר פצועים, בבית־החולים רמב"ם בחיפה, בישר שצפוייה התקפה של אירגונים עויינים על ריכוזי אוכ־לוסיה אזרחית. רום קרא למישרד־הבריאות להכין תשתית מתאימה לטיפול בנפגעי הפיגועים ההמוניים.

ערב כינוסה של הממשלה לישי־בתה הרגילה, ביום הראשון השבוע, פורסם שהיא תאשר קיומו של יום אבל לאומי לחללי־האסון ביום ה־שני. אחר־כך היא החליטה לצמצם את האירוע ליום התייחדות.

היתה זו הפעם הראשונה שמו־תם של עשרות חיילים צויין באו־פן מיוחד מחוץ לימי־הזיכרון ה־רגילים. לשרים היתה זו דרך נוחה להצדיק את ניכורם הבולט מהדרא־מה בלבנון ולהשקיט את מצפונם.

הממשלה ישבה ביום הראשון ב־בוקר, היום שבו הובאו מרבית ה־חללים לקבורה. שרי־הממשלה הס־תפקו באישור יום־ההתייחדות ולא יצאו לבתי־הקברות השונים, כדי להשתתף בהלוויות. גם חברי־הכ־נסת, שרובם תמכו ביציאה למיל־

(המשך בעמוד 10)

מימשל מתמוטט

בניין המימשל הצבאי בצור לפני ההתמוטטות (למעלה) ואחרי. הבניין הגבוה בן שבע הקומות סימל את עוצמת השילטון הנוכחי בלבנון, ושימש כמיפקדות וכמקום מגורים לחיילים ולאנשי שירות־הביטחון־הכללי. הוא קרס בשניות, אך עבודת חילוץ הנפגעים ואיתור הנעדרים נמשכה כ־60 שעות. בסוף השבוע לא נותר זכר למיבנה. המקום הפך לשלולית בוצית. עד היום לא יודעים בבירור את הסיבה לקריסת הבית, שגרם למותם של 75 חיילים.

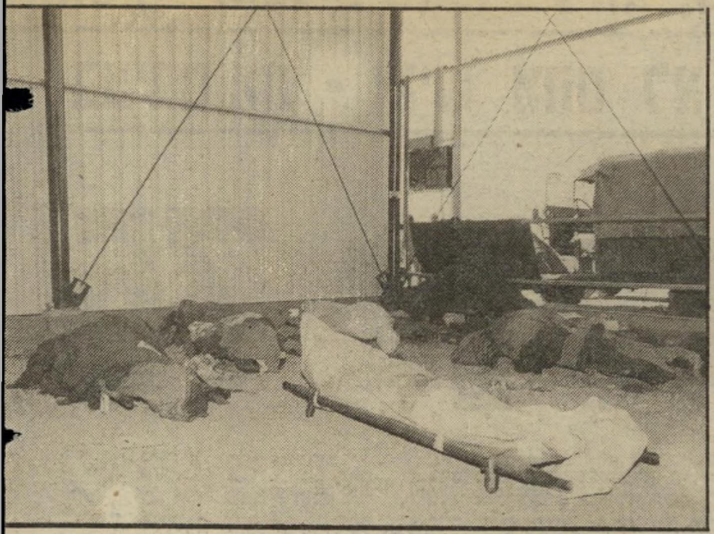

גופות מכוסות

גופות חיילים שהוצאו מהריסות הבניין בצור מכוסות בשמיכות צבאיות, ומונחות בסמוך למטה החיפושים, לפני העברתם לארץ. צילמה: **ציפי מנשה.**

(המשך מעמוד 9)

חמה לפני חמישה חודשים, ביוני, לא יצאו לבתי־הקברות, למרות ש־לא היה זה יום ישיבת־כנסת.

בתום ישיבת־הממשלה השבועית גילה שר־האנרגיה, יצחק מודעי, כי בישיבה נמסר מידע שהתמוטטות הבניין בצור לא אירעה מהתפוצצות מטען חבלה.

ועדת החקירה, בראשותו של ה־אלוף (מיל׳) מאיר זורע, החלה ב־עבודה עוד בטרם הסתיימו עבודות החילוץ. ככל שחלפו השעות מאז קרס הבית תחתיו, ביום החמישי האחרון, סמוך לשעה 7 בבוקר, כך גדלה מידת אי־הוודאות לגבי מה שאירע. למודעי זה לא הפריע לעשות כל מה שאפשר כדי לתפוס כותרת. זה גם לא הפתיע. כאשר עיני הציבור היו נשואות לדראמה סביב פינוי ביירות, לפני כחודשיים, התכונן השר לבחינות ה־לישכה של עורכי־הדין.

הדבר היחיד שקטטות הפוליטיקאים לא הצליחו להסתיר היו מימדי האסון.

הישראלים ששהו בבניין — אנשי מישטרה צבאית, מישמר־הגבול, יחידת הסיוע של המימשל הצבאי ואנשי שירות־הביטחון הכללי — נפגעו כמעט כולם.

תפילות בחטף

שני אופנוענים **של המישטרה הצבאית מבשרים בואו של ארון נוסף. הטנדר הצבאי נכנס לרחבת בית־הקברות הצבאי בקריית־שאול. האחראי על עריכת ה־טקס מטעם הרבנות ניגש אל ה־רכב. הוא מוציא ממנו לוח עץ קטן, צמוד למוט קצר, בודק אם השם החרוט עליו הוא השם המופיע ב־פינקסו.**

בשער נכנסת מונית, בתוכה יושבים בני־המישפחה הקרובים ביותר. המונית חונה ממול למקום שבו מוצב הארון. הרב הצבאי אץ ל־ברר מי הם הבאים ומה שמות ה־הורים והאשה, אם יש כזו.

קבוצה של 16 חיילים, אנשי מישמר־הכבוד על נישקם, צועדת בסך למקום־הקבורה עצמו. אחריה צועדת קבוצה של שמונה חיילות. הן מתעכבות ליד הטנדר, מקבלות ארבעה זרים, נושאות אותם בזוגות עד לבור הפעור.

הארון מורד מהטנדר. בני־המישפחה נוגעים בעץ המכוסה בדגל־המדינה. הקהל הרב, הממתין ב־שער בית־העלמין, נכנס פנימה ו־צועד אחרי הארון, אל שורה של קברים שנחפרו זה לצד זה, והמכוסים אחד אחרי השני. הכל נעשה במהירות.

בני־המישפחה מתקרבים אל ה־קבר החפור בשורה המוקדשת להרוגי צור, המשך להרוגי מילחמת הלבנון. אין להם כלל זמן להתייחד עם מי ששיכלו. מרחוק צועדת הלווייה נוספת, הארון הבא יוטמן בסמוך.

זעקות האבלים השונים מתערבבות אלה באלה. אם בשעות הבוקר עוד הצליחו אנשי הרבנות הצבאית לשמור על הסדר — קבורה אחת בכל שעה — הרי שלקראת שעות־הצהריים אי־אפשר להפריד בין ה־אבלים.

באותה שעה עצמה הובאו לקבורה הערבים העצורים, ששהו בבניין ומצאו גם הם את מותם בהתמוטטות. אף לא אחד מנבחרי־הציבור נתן דעתו שיש לנחם את בני־מישפחותיהם.

בשורה ארוכה ארוכה

עובדי בית־הקברות הצבאי בקרית־שאול מכשירים שורת קברים חדשה במרכז בית־הקברות. השורה צמודה לשורות הרוגי מילחמת־הלבנון, שהוטמנו שם בחודשים האחרונים. עבודת החופרים נעשתה בין הלוויה להלוויה. בן מישפחה (למעלה) באחד ההלוויות פרץ בבכי מר. קרובים אחזו בו כדי שלא יפול אל הקבר.

בדקה אחת בצור נהרגו יותר חיילי צה״ל

מכפי שהרגו „המחבלים״ בכל הפיגועים בגליל

מתחת להריסות

רגע מרגש, רגע מזעזע:
מתחת להריסות מופיעה זרועו של אדם קבור.

רופא נועץ בה מחט. המאבק על הצלתו של החייל החל. עוד לפני שהחייל עצמו נגלה לעין.

לאט־לאט מתגלה האיש. פצוע קשה. המום. אך חי.

הרגשה עצומה של ניצחון. איש אחד ניצל מתוך הקבר המבוסה בגושי־בטון.

וגם הרגשה נוראה של תיסכול ודיכאון. כמה עשרות עוד קבורים מתחת להריסות? איזה סיכוי יש להצלת חלק מהם — ולו גם קומץ?

המחשבה נודדת אל ההורים ברחבי הארץ, המסתכלים ברגע זה באותה התמונה עצמה. כל מי שיש לו בן בלבנון, וכל מי שיש לו שם אב או אח או בעל או חבר — מה הוא מרגיש? למה הוא מתפלל? אילו ביעותים נוראים אוחזים בו?

מילחמה ארורה!

■ ■ ■

תמונה סוריאליסטית. תמונה שיש בה מידה רבה של סירוף.

אריאל שרון מתראיין. הוא מדבר (כרגיל) בביטחון גמור (כרגיל) על הצלחותיו הגדולות (כרגיל).

מילחמה עטורת־ניצחון. כל היעדים הושגו. נותר רק לשמור על פירות הניצחון — שלא כמו בפעמים הקודמות, כאשר היו בשילטון שרי־ביטחון פחות מוכשרים וכאשר בוזבז אחרי המילחמות כל מה שהושג במילחמות.

הנה, תשתית המחבלים נהרסה. הונחתה מכה ניצחת על הטרור הערבי. הטרוריסטים גורשו...

ובכל אותו זמן, כאשר שרון מדבר כשגבו אל ההריסות, נמשכות שם פעולות־החילוץ.

עיי־המפולת ממלאים את המירקע. חיילים מתרוצצים. המכונות הכבדות תוקפות את גושי־הבטון, שמתחתם קבורים בני־אדם, חיים ומתים.

אין קשר בין שני העוצמות — זה הקרוב למצלמה, וזה הרחוק ממנה.

בעולם הקרוב למצלמה מופיע שר־הביטחון שחיסל את הטרור, שהשיג זה עתה ניצחון היסטורי, המסביר מדוע אסור בשום פנים ואופן לצאת מלבנון לפני שהובטחו לגמרי כל פירות־הניצחון.

ואילו בעולם המרוחק מן המצלמה גוססים עדיין בני־אדם הקבורים מתחת־להריסות, נעשים מאמצים נואשים להציל אחד או שניים מבין עשרות הקורבנות, מנסים צוותות־הצלה להתמודד עם ההרס הגדול ביותר שנגרם אי־פעם למיתקן של צה״ל.

ורק בכוח שובר איש־הטלוויזיה לבסוף את הנתק בין שני העולמות. הוא מפנה את השר לאחור, אל ההריסות, שמתחתן מוצא זה עתה חייל פצוע־קשה.

השר מהסס לרגע במבוכה. הוא עדיין נתון בשטף־הדיבור, אך הוא יודע שעליו לגשת אל הפצוע ולהצטלם לידו. מצפים זאת ממנו. הוא ניגש.

התיאוריה נושקת את המציאות. „הניצחון" הכביר בלבנון, ש„הרס" את תשתית המחבלים", יורד אל גל־ההריסות בצור, שמתחתיו קבורים חיילי צה״ל.

תיאוריה ומציאות, דיבורים ועובדות:

בבניין המימשל הצבאי הישראלי בצור נהרגו בדקה אחת יותר ישראלים מכפי שהרג הטרור הפלסטיני בארץ במשך עשר שנים.

בכל 34 שנות קיומה של המדינה נהרגו בגליל, בעיקבות פיגועים חבלניים וירי קטיושות, פחות אנשים מאשר נהרגו בשניות מעטות בכוח הישראלי בצור, שהגיע לשם במילחמה שנקראה „שלום הגליל".

בשניות אלה גדל מיספר ההרוגים של מילחמה זו בכ־20%, והוא מגיע עתה לקירבת 450.

■ ■ ■

מנחם בגין שמע על האירוע הקטלני רק בהגיעו לניו־יורק. הוא הכריז מייד שזהו „מעשה־נבלה."

באותה שעה לא ידע איש בביטחון מה בעצם אירע בצור. צה״ל עמד על כך שיכולות להיות סיבות שונות להתמוטטות הבית — פיגוע חבלני מתוחכם, או התפוצצות של בלוני־גאז, או מי יודע מה.

בגין כבר החליט, וגם הגדיר.

הגדרה כזאת יכולה להיות סבירה בפי כל אדם אחר. אבל בפין של מנחם בגין?

מנחם בגין החליט על הפעולה שבעיקבותיה קרס תחתיו מלון המלך דויד. באותו פיגוע חבלני („טרוריסטי," בלשון הבריטים) נקברו מתחת להריסות ונהרגו קרוב למאה בני־אדם — גברים ונשים, בריטים, יהודים וערבים.

בגין ציווה לבצע עשרות פיגועים דומים במיתקני השילטון הבריטי ברחבי הארץ, ואף התפאר בהם כגילויים מופלאים של הגבורה היהודית.

לעומת זאת האשים בגין את „המחבלים" בכך שהם פוגעים אך ורק באזרחים, בנשים ובילדים, והזמין אותם לנהוג כמוהו ולפגוע רק ביעדים צבאיים.

נא לשים היטב לב: מנחם בגין לא הזמין את „המחבלים" להיפגש ולהידבר עימו על שלום, אלא הזמין אותם לפגוע ביעדים צבאיים ישראליים.

■ ■ ■

התמוטטות הבניין בצור מסמלת, איכשהו, את כל קורות המילחמה העגומה בלבנון.

התוכנית הנהדרת של אריאל שרון, שאותה הסביר בשקידה כה רבה לדיפלומטים אמריקאיים וישראליים במשך שנה שלמה לפני שהחלה, התמוטטה כאותו בניין.

היא קרסה תחתיה. היא קברה תחתיה הרבה מאוד בני־אדם — ישראלים, לבנונים ופלסטינים. ולא נשאר ממנה דבר, מילבד הריסות ומצבות.

השגת כל היעדים, שאותם פירט שרון בהרחבה בהרצאותיו לפני המדינאים והמצביאים, נכשלה.

אש״ף לא נהרס ולא נשבר. הוא רק שינה כמה ממערכותיו. אש״ף המדיני מסכן עכשיו את תוכניותיהם של מנחם בגין ואריאל שרון יותר מכפי שסיכן אותן אש״ף הצבאי, בשעה ששיחק בחיילים בדרום־לבנון.

הסורים לא גורשו מלבנון. הם מבוססים שם היטב. ואם ייצאו, מרצונם, תוך הסכמה עם האמריקאים והלבנונים, מובטח כי יהיו בעלי השפעה הרבה יותר גדולה

הוצאת גופה מהריסות המטה בצור

בביירות מכפי שתהיה ישראל.

בלבנון לא קמה ממשלה שהיא בת־חסות של ישראל ושתציית להוראותיה. הנשיא, שפיתקי־הבחירה שלו יצאו מלוע התותח של צה״ל, מבזה את ישראל. הוא מקטרג עליה, מגנה אותה, ומסרב אף לשלוח דיפלומטים נשואי־פנים למשא־ומתן על הסדרי־הביטחון בדרום־לבנון.

האמריקאים, שאישרו את המילחמה מתחת לשולחן, קוטפים עתה את הפירות, בעודם עסוקים בהפלת שרון ובגין.

וגם היעד המצומצם ביותר — הצלת חייהם של ישראלים על־ידי מניעת פיגועים חבלניים — נכשל באופן טראגי.

תחת להמתין לפיגועים בגליל, שלא היו במשך שנה שלמה לפני מילחמה זו, הבאנו את צעירי ישראל ללבנון, והם נפגעים שם בהמוניהם.

לא רק בניין זה קרס תחתיו. כל מדיניותם של בגין ושרון קרסה תחתיה, וקברה הרבה צעירים טובים מתחת להריסות — שלא לדבר על כל האלפים שנקברו מתחת להריסות הבתים בביירות המערבית, בעת ההפגזות וההפצצות שנמשכו שם ללא הרף 81 ימים ולילות.

■ ■ ■

מה אנחנו עושים שם עדיין?
את היתה התגובה הראשונה של הרבה אזרחים בישראל עם היוודע האסון.

לשם מה יש מימשל צבאי ישראלי (בשם זה או אחר) בצור? לשם מה מסתכנים שם חיילינו?

היעדים הרשמיים של המשך נוכחותנו בלבנון משתנים כימעט מדי יום. פעם זה כדי להבטיח את שלום הגליל על־ידי סידורי־ביטחון. פעם זה כדי להציל את המייג'ור סעד חדאד. פעם זה כדי להכריח את השליטים החדשים בלבנון לכרות חוזה־שלום עם ישראל („עד סוף השנה", זוכרים?). פעם זה כדי להכריח אותם לכונן, לפחות, „נורמליזציה."

התחלת המשא־ומתן על הוצאת הכוחות הישראליים מלבנון נדחתה כדי להכריח את הלבנונים לצרף למישלחת שלהם שר אחד או שניים, תחת לשגר מישלחת שתהיה מורכבת רק מקצינים. אם יבואו שרים לבנוניים, יוכלו גם אריאל שרון או יצחק שמיר להשתתף. מדוע יניחו את כל התהילה לאלוף פלוני או אלמוני?

חוץ מזה רוצים להכריח את הלבנונים להסכים שהמשא־והמתן יתקיים בביירות ובירושלים, ולא בראש־הניקרה.

(אני מבין דרישה זו, כי הייתי פעם עצור במשך שעה־שעתיים בבניין בראש־הניקרה, בעוון כניסה ללבנון בלי היתר רשמי של דובר־צה״ל. אין זה בניין מפואר. אין בו הדר. אך לא הייתי מוכן להקריב אף את עורו של חייל ישראלי אחד כדי להעביר את הדיונים משם למלון המלך דויד).

מה אנחנו עושים שם, לכל הרוחות?

■ ■ ■

אנחנו נמצאים שם בארץ זרה, בארץ אוייבת.

לא צריך להיות הספק הקל שבקלים לגבי עובדה פשוטה זו, שנשכחה לגמרי — לא רק על־ידי השין־גימל בבניין ההוא, אלא גם על־ידי ממשלת־ישראל.

צור היא עיר מוסלמית. יכול מישהו שם להפליג בשבחי צה״ל לפני המצלמה, תחת עינו הפקוחה של איש שרות־הביטחון־הכללי.

לא חשוב מה הוא אומר. חשוב מה הוא צופן בליבו.

תושבי צור שונאים את צה״ל. לגביהם, צה״ל הוא צבא זר, כובש, וצבא כובש בקרב אוכלוסיה עויינת חשוף לפיגועים.

בצור ובסביבתה יש אוכלוסיה פלסטינית. יש שם מגורשי עין־אל־חילווה וראשידיה, שבתיהם נמחקו מעל פני האדמה על־ידי דחפורים ישראליים. קשה להאמין שהם רוחשים כבוד רב לקדושת הבניין שבו שוכן מטה צה״ל.

מה אנחנו עושים בצור? מה אנחנו עושים בלבנון כולה?

לבנון היא ויאט־נאם הישראלית. בכל יום של שהותנו שם אנחנו נספגים עמוק יותר אל תוך הבוץ.

בלבנון הורגים הכל את הכל. רק מטורף מכניס את צה״ל אל תוך מציאות זו, ומשאיר אותו שם. שום דבר טוב, ממש שום דבר טוב אינו יכול לצמוח משהותנו שם. היא מוכרחה להביא עלינו אסונות מכל הצדדים ומכל הסוגים. מה שקרה בצור הוא רק אחד מיני רבים הצפויים בכל רגע.

■ ■ ■

פס־קול הטלוויזיה קלט את קריאתם הנואשת של המצילים לעבר הקבורים מתחת להריסות: השמיעו קול!

יש חשק להפנות קריאה זו אל אזרחי ישראל כולם: אתם שם, השמיעו קול!

כל הקבורים מתחת למפולת המדינית והצבאית הזאת:

למען השם, השמיעו קול!

SUBARU NEWS

המכונית שתכה את כל האחרות:

סובארו 5/700 דלתות

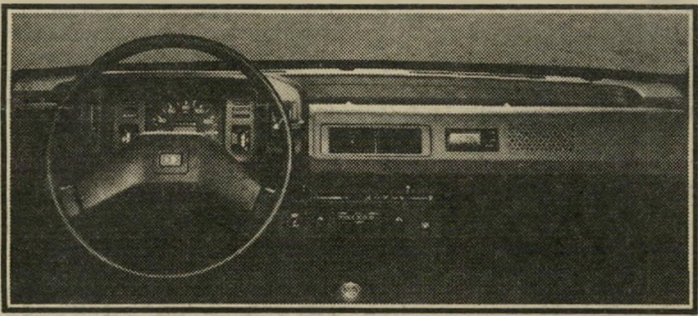

דגם חדש נוסף במשפחת סובארו: סובארו 5/700 דלתות — המכונית הקומפקטית הגדולה והחסכונית, המציגה הרמוניה של שיאים שיצרני רכב רבים חולמים עליהם אך סובארו היא זו שהגשימה אותם.
פאר חיצוני. הידור־פנים מירבי. טכנולוגית מנוע ורכב עליונה. מתלים נפרדים לכל גלגל. מערכות עצירה כפולות נפרדות. מושבים אחוריים מתקפלים העושים את הסובארו 700 רב־תכליתית. חסכון מדהים בצריכת הדלק ובהוצאות האחזקה.

קשה להאמין עד שרואים. בואו לראות.

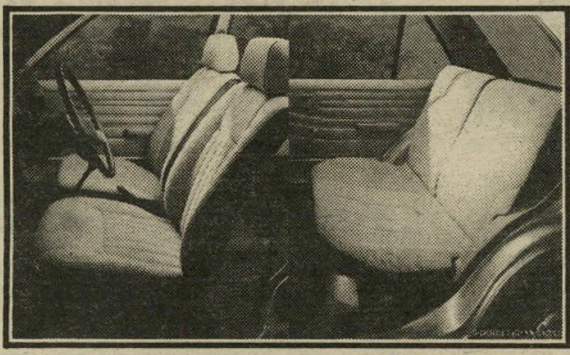

דגמי סובארו 1983 לבחירתך:

✶ סובארו 700 / 5 דלתות:	226,205.— שקל
✶ סובארו סטיישן / גג גבוה:	236,106.— שקל
✶ סובארו 1300 / 4 דלתות:	312,466.— שקל
✶ סובארו 1300 / 3 דלתות:	309,453.— שקל
✶ סובארו 1600 / 4 דלתות:	396,853.— שקל
✶ סובארו 1600 אוטומאטי / 4 דלתות:	434,481.— שקל
✶ סובארו 1600 קסטום / 4 דלתות:	417,737.— שקל
✶ סובארו סטיישן 1600 / 5 דלתות:	426,431.— שקל
✶ סובארו טנדר 1600:	334,029.— שקל
✶ סובארו הרדטופ 1800 / 2 דלתית:	429,502.— שקל
✶ סובארו אוטומטי 1800 / 4 דלתות:	462,265.— שקל
✶ סובארו סטיישן 1800 4WD / 5 דלתות:	467,107.— שקל
✶ סובארו סטיישן אוטומטי 1800 / 5 דלתות:	484,000.— שקל
✶ סובארו טנדר 1800 / 4WD:	377,568.— שקל

סובארו 700
מכונית של שיאים! 5/דלתות

✶ המחירים כוללים מע"מ, לפי מחירון החברה מיום 9.11.82 העשוי להשתנות מעת לעת. —.$1 = 31.077 שקל.

SUBARU 83
הרמוניה של שיאים · סובארו

פרטים מלאים בסוכנויות המורשות ובנציגות הבלעדית לישראל:
יפנאוטו בע"מ
ת"א, רח' יצחק־שדה 28 · טל. 338861

דברו אלינו אמת!

12 שעות אחרי מותו של ליאוניד איליץ' ברז'נייב עדיין לא הודיעו אמצעי־התיקשורת הסובייטיים על ה־מאורע הטראגי.

אבל אזרחי ברית־המועצות ידעו. היו סימנים. בטלוויזיה של מוסקווה הוחלף קונצרט קל של תיזמורת הצבא האדום בתקליטים קלאסיים. בתוכניות הרדיו חלו שינויים דומים. כאשר נוהגים כך יודע האזרח הסובייטי שקרה משהו. מישהו חשוב מאוד מת.

אני מניח שזה מכבר התפתחה שם שפת־צופן, ושיודעי־דבר יודעים לפענחה בנקל. למשל: אם במקום באלט מקרינים בטלוויזיה את שוסטקוביץ', משמע שמת חבר הסובייט העליון. אם משדרים את צ'קובסקי, זה חבר הפוליט־בירו. אך כאשר משדרים את הרואיקה של בטהובן, אומר לעצמו כל אדם בין ברסט־ליטובסק וולאדיווסטוק: זהו זה. ברז'נייב השיב את נישמתו למארכס.

היינו יכולים לחייך על מינהג אינפנטילי זה, לולא דבק זה מכבר גם בנו.

זה התחיל במילחמת־הלבנון. שוב לא סיפרו לנו על שום אסון, כישלון או תקלה במילים פשוטות וגלויות. הכל נצפן בשפת־צופן. אם ביום מסויים נהרגו 21 מחיילינו, בקרב שהיה מיותר לגמרי, לא הודיעו לנו זאת. חסו עלינו, ועל שר־הביטחון. הודיעו תחילה ש„יש נפגעים לכוחותינו.” כעבור יום רמזו שהיו כמה הרוגים. ורק ביום השלישי או הרביעי נודע, בהודעה רשמית, ש־באותו קרב נהרגו 21 חיילי צה"ל.

כך ביקשו להרגיל אותנו לאט־לאט לגודל המכה, ולמנוע מאיתנו זעזוע וזעם.

עכשיו עשו זאת שוב. קרה מה שקרה בצור. למן הרגע הראשון היה ברור כי נהרגו עשרות רבות מחיילינו, וגם כמה וכמה עצירים לבנוניים ופלסטיניים. אבל בהודעה הראשונה לא דובר על כך כלל, אלא על „נפגעים” בלבד. אחר־כך על „פצועים קל,” שנשלחו הביתה. כעבור כמה שעות החלו מדברים על 10 הרוגים, ואחר־כך על 13. כדי להרגיל אותנו, לאט־לאט, לאמת המרה. אך מי שידע להקשיב ניחש — לפי נימת־הדיבור, ניסוח ההודעות והבעת־הפנים של הדוברים — כי מיספר ההרוגים יגיע לעשרות רבות.

זוהי שפת־צופן. כל אם בישראל, שיש לה בן בלבנון, יכלה לפענח אותה בחושיה. כל ההורים חרדו מן הרגע הראשון.

אני מציע שממשלת־ישראל, דובריה ואמצעי־התיקשורת השבויים בידיה יחזרו ויתרגלו למחשבה שהם מדברים אל ציבור מבוגר. אין צורך לספר לנו ידיעות רעות טיפין־טיפין. אין צורך „להרגיל” אותנו. וזה גם לא יעזור לגבי המסקנות.

לכל הרוחות, דברו אלינו אמת!

חאראקירי מוסרי

לפני מילחמת הלבנון ביקר האלוף (מיל') מתי פלד באחת מערי אירופה ודיבר שם על בעיות־השלום. מכיוון שמתי פלד הוא איש המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, קל לנחש מה אמר. הידברות עם אש"ף, מדינה פלסטינית, דו־קיום בין שתי מדינות.

בתום ההרצאה ניגש אליו אחד מנכבדי המקום ואמר לו: „לפני כמה שבועות היה כאן גנרל ישראלי אחר, ו־הוא אמר לנו את אותם הדברים בדיוק.”

פלד תמה מיהו הגנרל המיסתורי הזה, בעל הדיעות המתקדמות החבויות, והסתבר שהיה זה האלוף (מיל') אהרון יריב.

בקיץ השתתפתי בסימפוסיון לזכר דדו (דויד אלעזר), במיסגרת המכון האיסטראטגי של יריב. דיברתי על אותו הנושא, וגם אני התרשמתי כי נותר פער קטן מאוד בין דיעותי ובין דיעותיו של יריב.

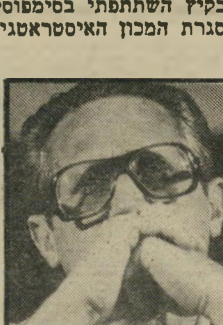

יריב

לכן נדהמתי במהלך ה־מילחמה, כאשר צץ יריב לפתע כדוברו הראשי של אריאל שרון. הדבר היכה רבים בתדהמה — לא רק בשל השינוי הפיתאומי ב־דיעותיו של יריב, אלא גם בגלל חוסר־הקולגיאליות שלו. יריב נקרא אל הטלוויזיה, בפקודת שרון, כדי לאפשר את סילוקו של פרשן צבאי אחד, האלוף (מיל') ישעיהו גביש. אמנם, גביש רחוק מלהיות יונה משתוללת. אבל בדיברי־הפרשנות שלו העז למתוח ביקורת על המיבצע של שרון שבא לנתק את כביש ביירות־דמשק. (אחרי שיאנוש נחל כישלון מוחץ בנסיונו לנתק את הכביש ליד שתורה). מיבצע זה לא היה רק הפרה גסה של הפסקת־האש (בחסות שקרים בולטים) אלא גם עלה בקורבנות רבים. גביש אמר כי ניתן לפתור את הבעיה באמצעים אחרים.

למחרת היום סולק גביש מן המירקע, והופיע בו יריב — שהיה מוכן להצדיק ולהסביר כל מהלך של שרון.

רבים מידידיו וממכריו של יריב תמהו אז מה הניע אותו לבצע חאראקירי מוסרי מסוג זה. התשוקה ללבוש שוב מדים ולהיות מעורב במאורעות? תפיסה מסולפת של פטריוטיזם? הפכפכנות? קארייריזם?

השבוע ראיתי את יריב שוב על המירקע. מסתבר כי חזר והיה ליונה. הוא דיבר על „איסטראטגיה של פשרה” (איזה מילים!). לא אש"ף, חלילה, אבל...

אורי אבנרי
יומן אישי

אני גם קורא בעיתוני חוץ מאמרים של הפרופסור שלמה אבינרי, המסביר בלשון ההגיון הצרוף מדוע יש לנקוט מדיניות יונית. קשה להאמין, אבל זהו אותו אבינרי אשר הטיף בעיצומה של המילחמה להסתערות על מערב־ביירות. אילו התקבלה עצה זו היה זה גזר־דין מוות למאות רבות של חיילי צה"ל (אני מקווה שאחדים מהם קוראים עתה שורות אלה) ולרבבות אזרחים לבנוניים ופלסטיניים.

הדבר נמנע בגלל התנגדותם העיקשת של כוחות אש"ף. אך כאשר אלה פונו, נכנס צה"ל למערב־ביירות, כעצת הפרופסור. התוצאה היתה השחיטה הנוראה במחנות־הפליטים.

גם מנחם מילסון לא נעדר. שמעתי שהוא הירצה זה עתה לפני מוסד אמריקאי מכובד מאוד לעניינים בינלאומיים. הוא היה סביר והגיוני, יונה ממש. איש לא יכול היה לנחש, על פי דבריו, שהוא היה אבי אבות המדיניות הפאשיסטית (מצטער, זוהי המילה הנכונה) בשטחים הכבושים.

המוסר היהודי אומר „מודה ועוזב — ירוחם.” אילו היה מישהו מכל המכובדים האלה מודה, והיה מבטיח לעזוב, הייתי מציע למחול, אם כי לא לשכוח. אך איש מהם לא הודה. כולם פשוט ממשיכים כאילו לא קרה דבר, וסומכים על הזיכרון הקצר של הבריות, או על הנטיה הרחמנית של היהודים.

אני מציע שלא למחול ולא לשכוח. כי יונים אלה של ימי־שלום, ההופכות בן־לילה ניצים של ימי־מילחמה, מסוכנות מכל עוף דורס. הם, המוכנים להצדיק כל נבלה, לתת אליבי לכל זוועה, כשהם משתמשים באשראי שניתן להם כ„יונים” כדי לחפות על אנשי־הדמים, מהווים ברגים חשובים במכונת־המילחמה. הם נהנים משני העולמות — של זימרי ושל פינחס.

אני מציע „איסטראטגיה של זיכרון.”

מי אשם

איני מבין את ועדת־החקירה בפרשת ביירות. היא יושבת על המדוכה ימים ולילות, חוקרת פה, חוקרת שם, ואינה מגיעה אל העיקר.

אני מודה שגם בי האשם. כבר ניסחתי מאות שאלות לוועדה, ולא הגעתי אל השאלה העיקרית. גם אני לא ראיתי אותה, אף שהזדקרה ממש לנגד עיני.

וזו השאלה: מדוע שידר הבי־בי־סי את הידיעה על הזוועה במחנות־הפליטים רק ביום השבת אחרי־הצהריים, כימעט 48 שעות אחרי התחלת הטבח?

כתוצאה ממחדל נורא זה, נודע הדבר לראש־הממשלה, מר מנחם בגין רק באיתה עת. האדם היחידי, שיכול היה לצוות על אריאל שרון ורפאל איתן לשים קץ לזוועה, לא ידע עליה.

אילו שידרה התחנה הבריטית את הידיעה ביום החמישי בערב, כאשר החלה מתפשטת „ההרגשה הרעה” בין הקצינים במקום, או לפחות ביום השישי בבוקר, כאשר הדו"חות על מעשה־הטבח החלו מתגלגלים בין הדרגים, היתה נמנעת המכה ליוקרת ישראל ולמעמדה בעולם. גם חייהם של כמה מאות גברים, נשים וילדים היו ניצולים.

אם תחקור הוועדה מחדל זה לעומקו, תחשוף בלי רחמנות את האחראים לו ותגיש את ההמלצות הנכונות, אין לי ספק שניתן יהיה לסיים את הפרשה כולה בלי נזק נוסף לממשלת־הליכוד. מבלי לפגוע בזכות הוועדה להסיק מסקנות כראות עיניה („סוב יודיצה” וכו'), הרי מתבקשות ממש ההמלצות הבאות:

(א) מנהל רשות־השידור הבריטי יתפטר ויפרוש ל־גימלאות.

(ב) יורשו ימונה על־ידי מישרד ראש־הממשלה ב־ירושלים, תוך התייעצות עם המוסד למודיעין ושרות־הביטחון הכללי.

(ג) כתב הבי־בי־סי בביירות יודח מתפקידו ויעבר לצ'אד הדרומית.

(ד) מוסדות הבי־בי־סי יפרסמו התנצלות רשמית ו־יבצעו רפורמה יסודית, שתבטיח כי מיקרים מבישים כאלה לא יישנו בעתיד.

לשתוק למען המולדת

בלפור בריקנר הוא רב יהודי, שהצטיין בארצות־הברית במאבק הציבורי נגד המילחמה בוויאט־נאם. לאחרונה גם השמיע את קולו ברמה נגד הפלישה שלנו ללבנון. איש עיקבי.

לא מכבר סיפר בריקנר בתוכנית־רדיו אמריקאית פרט מעניין: בימי פעילותו נגד מילחמת ויאט־נאם ביקרו אצלו נציגים של ממשלת־ישראל. „הם אמרו לי ש־מוטב שאחדל מביקורתי, שמא יתרגז הנשיא ניכסון ויפסיק את אספקת מ־טוסי הפאנטום לישראל. דחיתי עצה זו על הסף.”

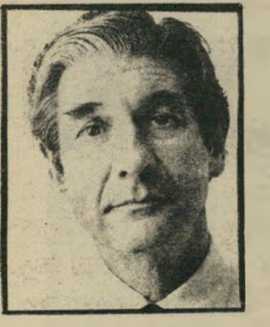

בריקנר

עיתונאי יהודי התקשר עם בריקנר כדי לקבל אישור לסיפור, והרב גילה לו סיפור נוסף. הוא נגע לדמות דתית נערצת — ה־רב אברהם השל, מגדולי הוגי־הדיעות הדתיים של היהדות האמריקאית, צאצאם של כמה מגדולי החסידות. גם השל התנגד ל־מילחמת ויאט־נאם, וגם אליו בא „נציג בכיר מאוד,” של ממשלת־ישראל. גם לו נאמר שאם לא ינמיך את קולו, יפסיק ניכסון את מישלוח המטוסים לישראל.

מכיוון שהשל נפטר ב־1972, ברור כי האיש שנשלח אליו (יצחק רבין? שימחה דיניץ? אבא אבן?) בא מטעם גולדה מאיר.

האם רק במיקרה נוצרה בעיני רבים אסוסיאציה מבהילה בין מילחמת ויאט־נאם והפלישה ללבנון — וגם בין הטבח במי־ליי והטבח בשאתילא ובצברה?

מבט לשעון

בימים העצובים ההם, בטרם זכינו בטלוויזיה משלנו, בא אלי פעם צוות של הטלוויזיה הגרמנית. קודם לכן ביקר במצריים ובירדן, וערך שם סיור במיתקני הטלוויזיה המקומיים.

בבדיחות הדעת סיפרו לי הגרמנים על החוויות שהיו להם. הסיפורים היו משעשעים ביותר. שתינו בירה ו־התגלגלנו מצחוק. הדבר הכי מצחיק היה שבשתי הארצות אין הזמן קובע בטלוויזיה. השידורים מתחילים כשהם מתחילים, ומסתיימים כשהם מסתיימים, בלי קשר ללוח־הזמנים הקבוע. חדשות השעה 8.00 יכולות להתחיל ב־8.05 או ב־8.17 — הכל לפי מצב־הרוח וכללי הברדק.

בשביל הגרמנים, היה זה שיא הצחוק. מי שמע אי־פעם שתוכנית, האמורה להתחיל בשעה 10.00, מתחילה ב־9.55 או ב־10.08? UNGLAUBLICH!

השתתפתי בהנאתם, והבטחתי להם שאצלנו זה לא יכול לקרות. כאשר תהיה לנו, באחד הימים, טלוויזיה משלנו, הכל יתחיל בדיוק על השניה.

צחוק־צחוק, אבל עכשיו יש לנו טלוויזיה — ולוח־הזמנים הישראלי יכול להתחרות בלוח הירדני או המצרי.

לא שמתי לב לכך, עד שהתחלתי להשתמש במכשיר־וידיאו כדי להקליט תוכניות שאני מעוניין לצפות בהם, אך המשודרות בשעה שאני עסוק בעניינים אחרים. אני מעיין בלוח־הזמנים המתפרסם, מכוון את המכשיר לשעה היעודה ומפעיל את המנגנון. בשובי הביתה מסתבר כי חסרה ההתחלה של תוכנית אחת, או הסוף של תוכנית אחרת. הזמנים פשוט לא כל־כך הסתדרו לעורכי התחנה. אז מה? מה הן כמה דקות לכאן או לכאן, כשכל הנצח לפנינו?

הבימאי פיטר פריי אמר פעם שיש לנו טלוויזיה של המאה ה־19. זה מוגזם, אולי. אך אין ספק כי מבחינה טלוויזיונית הצלחנו סוף־סוף להשתלב במרחב.

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

1000 ש'
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
1,000.- שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

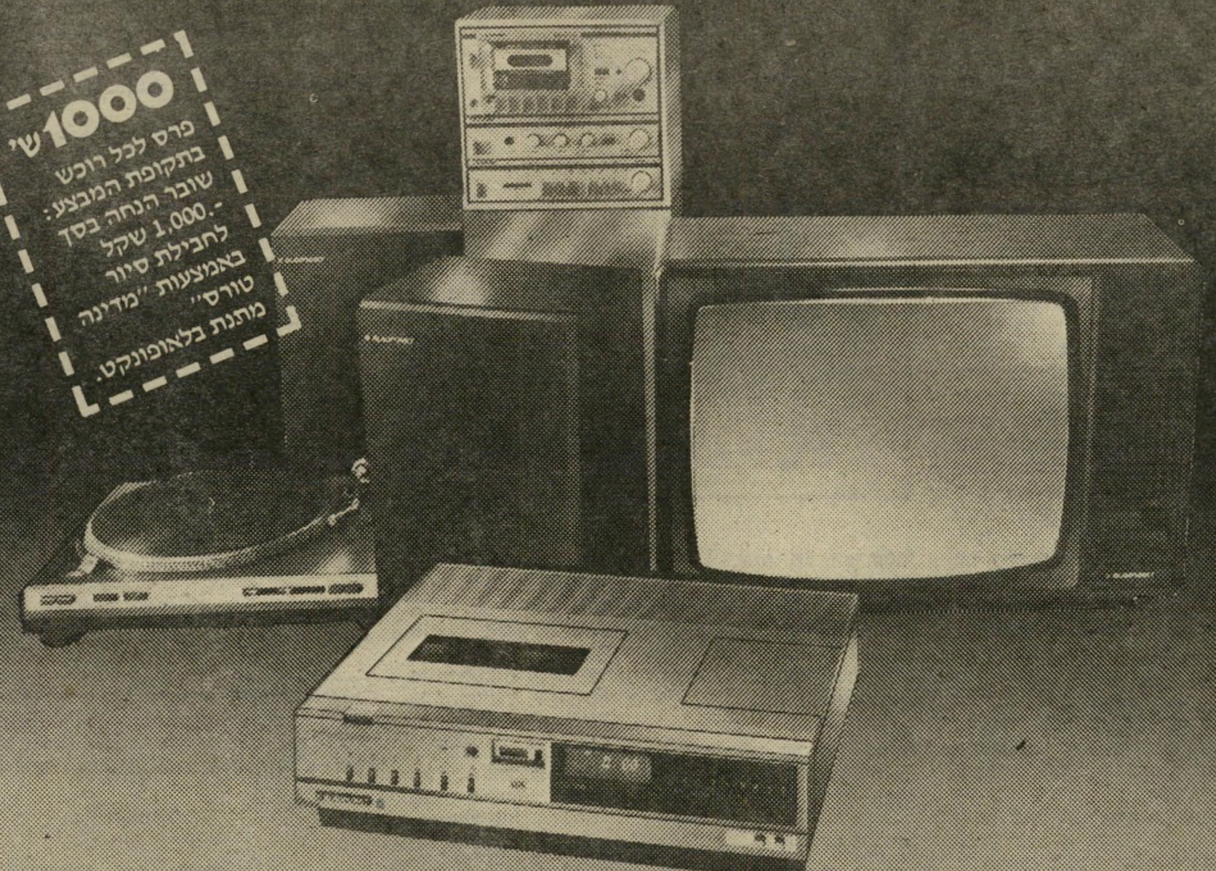

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יקרתית כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים" בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו, סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

BLAUPUNKT

בלאופונקט-בכל מחיר

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בוגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

תל־אביב: מרכז שיווק ישיר, בן־יהודה 1 ת"א ; וידאו קלסיק, אבן גבירול 54 ; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו ; אלרד, אלנבי 106 ; אורית, אחד העם 19 ● **גבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5 ; טלרן, ויצמן 18 ; רדיו צליל, שמואל הנציב 3 ; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80 ; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25 ; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12 ; יהודה אטיאס, הנביאים 15 ; סימפוניה חיפה, הרצל 85 ; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא**: שפרן העצמאות 38 ; פטמן, העצמאות 50 ; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק**: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית־מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5 ; סבטיני, צלאח א־דין 32 ● **באר שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48 ; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון**: סנסור, סוקולוב 42 ● **ראשון־לציון**: עלפי, הרצל 103 ; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות**: חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4 ; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **נס־ציונה**: פינקלשטיין. רחוב ויצמן ● **בית־שמש**: שטיינברג. מרכז מסחרי.

אנשים

סגן־השר אינו פותח את תיקו לבדיקה ביטחונית.
איך הפך יעקב טימרמן לאסיר־ציון
ומה יאמר אבא אבן למנהיג אש"ף

■ מה מחביא סגן־השר **דב שילנסקי**, בתיק העבודה שלו? כאשר בא למצודת זאב להאזין לדברי **אריק שרון**, ביום החמישי שעבר, דרש ממנו איש הג"א, שהיה מוצב בכניסה לבניין, שיפתח את תיקו. שילנסקי סירב. וכשראה שהחייל מתעקש אמר: „אני משאיר את התיק בחוץ ולא אכנס איתו." הוא השאיר את תיקו במכונית, חזר, ספח על שיכמו של החייל ואמר: „טוב טוב. אתה ממלא את תפקידך כמו שצריך." לפני 30 שנה נתפס שילנסקי בפתח מישרד־החוץ כשבתיקו פצצה, ונשפט על כך למאסר.

■ למרות ששר־האנרגיה הפורש **יצחק ברמן** הודיע שאינו מתכוון לטפל במחליפו **יצחק מודעי**, אין השר הנכנס שומר על הפסקת־אש מילולית. מודעי סיפר, שכאשר חזר למישרד־האנרגיה מצא 13 ועדות, שלא היו קיימות כשעזב את המישרד. „כולן הוקמו, כדי שאי־אפשר יהיה לקבל החלטות. כשבאתי למישרד, עמד תור של אנשים שחיכו להחלטות, שברמן כל הזמן דחה אותן."

■ ברמן נשאל מי מנהיג הליברלים. תשובתו: „זו מיפלגה שאינה צריכה מנהיג."

■ מה היה מעמדו של **יעקב טימרמן** כאשר ישב בכלא הארגנטיני? עורך־הדין **אהרון פאפו** התלונן בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור, ש**יעקב אחימאיר** הפך את טימרמן, העיתונאי השמאלני, ל„אסיר ציון", במהדורת מבט שאותה הגיש, והודיע לצופים שהוא ישב בכלא בעוון פעילות ציונית. באותה מהדורה דווח שבנו **דניאל** נחבש בכלא בגלל סירובו לשרת בלבנון במילואים. לאחר שמנכ"ל הרשות **יוסף** („טומי") **לפיד** הסביר, שזה קרה עקב טעות של עורך המהדורה **גיל סדן**, ש„זכר לא נכון," התערב יושב־ראש הוועד־המנהל **ראובן ירון**: „הטימרמן הזה, עם ההתנהגות שלו, עוד יעשה את כולנו לחסידי־המישטר בארגנטינה."

■ פאפו התייחס לעובדה שמגיש המהדורה אחימאיר, הרואה עצמו מועמד לתפקיד מנהל חטיבת־החדשות, לא דילג על פרטים לא נכונים. „כך עושים דברים? האם אין ארכיון? הארכיון בטלוויזיה הוא זיכרונו של אחימאיר?"

■ מאזיני התוכנית יש שאלות של **יצחק אלון**, שבה השתתפו סגנית שר־החינוך **מרים תעסה־גלזר** והח"כים **שולמית אלוני** ו**שלמה לורינץ**, לא ידעו שפאפו היה אמור להשתתף בתוכנית, אך לא הגיע. מפיקת התוכנית **שרה בן־יהודה** הודיעה לפאפו שעליו להמתין למונית ליד ביתו, בדיוק בשעה 8 בערב. פאפו המתין בגשם סוחף, ומשראה כי המונית מאחרת — הוא עלה לביתו, טילפן ללפיד והעיר אותו משנתו המוקדמת, טילפן לאולפני הטלוויזיה בירושלים ולמקום הקלטת־התוכנית, בפאקולטה לחקלאות ברחובות, אך לא הצליח למצוא את המונית שלו. מונית זו אספה את אלוני בביתה בכפר־שמריהו ודילגה על ביתו של פאפו.

■ ח"כ **אבא אבן** נשאל מה היה אומר לראש אש"ף **יאסר ערפאת** אילו היה פוגש בו. „לך להתגלח לפני שאני מדבר איתך," היתה תשובתו של מי שנחשב פעם הדיפלומט הבכיר של ישראל.

■ אבן מסיים בימים אלה את כתיבת סיפרו על הדיפלומטיה. הספר יופיע בארצות־הברית, ויהיה מעין המשך לסיפרו הקלאסי של **האר־רולד ניקולסון** אמנות הדיפלומטיה. אבן טוען, שהוא מעדיף לעסוק בדיפלומטיה תחת לכתוב עליה. כשנשאל אם הוא רואה עצמו מועמד לתפקיד יושב־ראש המיפלגה, ענה: „כשאני שומע את השם **מוטה** (**גור**), עולה בי מחדש הרצון להיות מועמד."

■ שחקן הבימה **יהודה אפרוני**, שזכה בפרס אשמן, זכה בשבחים על מישחקו במחזה האנרכיסט מפיו של מבקר־התיאטרון ויושב־ראש הוועדה שהעניקה את הפרסים, **אליקים ירון**. אפרוני התייחס לשבחים בעל־פה ששמע על עצמו. הוא סיפר, שכאשר היה בראשית דרכו שיבח פעם את השחקן **יהושע ברטונוב**. בעיני השחקן הקשיש עמדו דמעות והוא אמר לאפרוני: „למה אתה לא כותב את זה?"

■ אפרוני סיפר שהמיפגש הראשון שלו עם תיאטרון היה כאשר אביו שיחד שומר בהבימה בנקניק וזה איפשר לאהרוני הצעיר להיכנס ולראות הופעה של **חנה רובינא**.

■ כאשר בא אפרוני להבימה, ישבו בוועדת־הקבלה גדולי התיאטרון. הוא חשש שהם ידחו אותו, משום שהוא היה ידוע כחקיין שלהם. כאשר ראה אותו **צבי פרידלנד**, אביה של דליה, הוא הודיע שהבחינה שלו תהיה חיקויים של השחקנים שישבו מולו. **חנה רובינא** לא היתה מרוצה מהחיקוי, ויהושע ברטונוב לעומת זאת קרא: „זה ממש אני!"

■ **לילי שרון** באה לתצוגת אופנה של **עודד גרא** עם מעצב האופנה שלה **ג'רי מליק**, שישב לידה. במשך כל התצוגה הוא לא הפסיק לעוות את פניו כדי להפגין אי־שביעות רצון מהדגמים של מתחרהו, שראתה הלקוחה שלו על המסלול.

■ כתב סוכנות הידיעות המערב־גרמנית, **גידעון בר־לי**, מונה מחדש בשבוע שעבר ליושב־ראש איגוד כתבי־החוץ, אחרי שקודמו **דויד אקמן**, כתב הטיים בארץ, הורעבר לסין. ברלי, ששימש בעבר יושב־ראש האיגוד במשך שלוש קדנציות, החל את דרכו העיתונאית בהעולם הזה.

■ השוטרים שהופיעו באולמו של השופט **אברהם מ־לול** היו מודאגים מאוד. הם סיפרו לו שחדר־המעצרים של בית־המישפט ננעל ואין אפשרות להעלות את הנאשמים לאולם־השופט. אחרי הירהור קל הציע מלול לברר אם אין בין העצורים מישהו המתמחה בפריצות, ולהשתמש בשירותיו לפתיחת חדר־המעצרים.

■ השחקנית **מרים** („צ'יבוטרו") **פוקס** ניסתה לא אחת את מזלה בניהול בתי־מאכל שונים, ולא הצליחה. הפעם היא עומדת לפתוח משהו חדש. ביחד עם המיסעדן **רפי שאולי** היא תפתח ותנהל פאב אידישאי ברחוב הירקון בתל־אביב. על־פי שמו, יוגשו בו מאכלים יהודיים מיזרח־אירופיים.

רוזט תורגמן נושקת ללחי בעלה, אברהם תורגמן, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב. על לחיו השניה נושקת בתו בת ה־15, מירב (משמאל). השלושה באו לפתיחת מיסעדה. כשהתבקשה רוזט להצטלם עם בעלה, סיפרה ששנים נמנעה מלהצטלם עימו.

אריה קרמר מביט מודאג בשעונו, כשיועצו של שר־הביטחון לענייני־תיקשורת, אורי דן, אינו יכול להסביר מדוע השר שלו מאחר. אריק שרון הוזמן לנאום לפני פעילי חרות ב„מצודת זאב", ביום החמישי שעבר. בשעה היעודה, 8 בערב, הוא לא הגיע. אריה קרמר, שהוא גם סגן־ראש־עיריית תל־אביב, לא המתין זמן רב וביקש מח"כ חרות, יגאל כהן־אורגד שיפתח את הישיבה. ב־8 ורבע הופיע אריאל שרון, בדיוק כאשר כהן־אורגד סיים את דבריו.

עיזאת אבו חזירא הוא סוחר מעזה, המספק סרטנים (שרימפס) ל־80 מיסעדות בחיפה ובירושלים. אבו חזירא, שבא עם אשתו לפתיחת מיסעדה בתל־אביב, סיפר שהוא החל לשווק גם בתל־אביב.

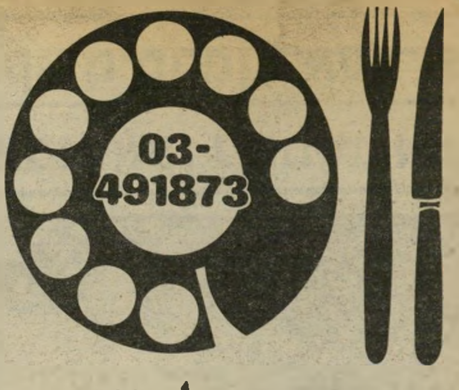

שיחת טלפון
של איש רעב...

הלו, "צ'יינה וילאג'"?
היינו רוצים להזמין ארוחה
סינית לזוג הביתה...

על מה אתם ממליצים???
אגרולס למנה ראשונה, כן...
בשר בקר ברוטב צדפות, כן...
אורז מטוגן... בטח... וליצ'י
למנה אחרונה...

יופי! תוך כמה זמן זה יגיע?
עשרים דקות...
ואיך אני משלם? אה... 300 שקל
בלבד לכל אחד, בצ'יק או בכרטיס
אשראי... אגדה!

או-קיי אני מחכה... להתראות!

גזור/י ושמור/י בפנקס הטלפונים שלך!

צלצל/י
ל"צ'יינה וילאג'"
03-491873
וארוחה סינית
יוצאת אלייך!

PUB 101

בירה מהחבית
אוירה אינטימית
מאכלים מיוחדים

דיזנגוף 101
ת"א (פסג'הוד)
פתוח ערב ערב

דרזון

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 23.11.82
בשעה 9.00 בערב

תתקיים מחאה נגד המילחמה, תופעה חולפת?

דיון בהשתתפות:

- ★ **פרופסור זהר בן־אשר** (חיילים נגד שתיקה)
- ★ **בני ברבש** (שלום עכשיו)
- ★ **תמי ברגר** (הוועד נגד המילחמה בלבנון)
- ★ **דורון וילנר** (יש גבול)

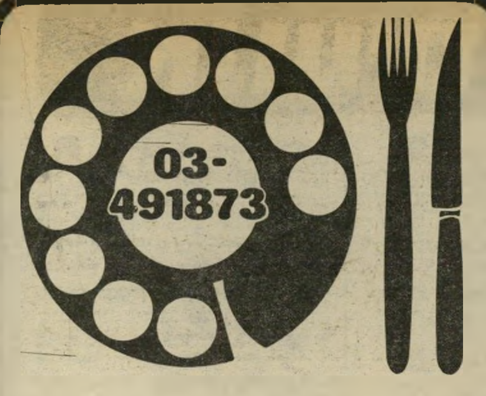

שיחת טלפון
של איש שבע...

הלו, "צ'יינה וילאג'"?
רציתי להודות על הארוחה
ששלחתם לנו הביתה...

היה לא רגיל...

הודו בשמי גם לטבח...

נשתמע בשבוע הבא...

להתראות!

גזור/י ושמור/י בפנקס הטלפונים שלך!

צלצל/י
ל"צ'יינה וילאג'"
03-491873
וארוחה סינית
יוצאת אלייך!

תן טרמפ לחייל

קרנבל ברזיל
ב-24 תשלומים

"מדינה טורס" מציעה לך לצאת בפברואר לטיול מטרף בדרום-אמריקה:
הקרנבל בריו, מפלי איגווסו, בואנוס-איירס, ברילוצ'יה, לימה, קוסקו, מאצ'ו-פיצ'ו, מקסיקו ואקפולקו. הטיול כולל טיסה הלוך ישוב, נסיעות, בתי מלון דרגה א', ארוחות-בוקר, וסיורים באתרים.

★ כל הטיול ניתן לך בעיסקת תשלומים מפתה:
24 תשלומים חודשיים של $202
בתוספת מקדמה.

מדינה טורס
מדינה טורס ת"א - בן יהודה 95 טל 03-240181-2-3-4
מדינה טורס חיפה - שדי הנשיא 117 טל. 04-88724-5-6

העולם הזה

תעריפון המנויים של
החל מ־15.11.82

	מחיר העיתון (לשנה בשקל)		הוצאות משלוח		מ.ע.מ.		סה"כ	לחצי שנה בשקל
◆ בארץ	1266	+	105	+	206	=	1577	900
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר								
◆ אירופה	1266	+	510	+	266	=	2042	1200
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	1266	+	1230	+	374	=	2870	1600
◆ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו זילנד	1266	+	2160	+	514	=	3940	2200
◆ דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	1266	+	1354	+	393	=	3013	1700
◆ פנמה, טאיוון, יפן	1266	+	1691	+	443	=	3400	1850
◆ תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	1266	+	1354	+	393	=	3013	1700

אנשים

איך מגדיר את עצמו

„הרב" כהנא ומי יחליף

החכ"ים בכנסת

■ סידורי־עבודה שונים יש לשרי הממשלה. **דויד לוי** אינו עובד בימי שישי. סגן־ראש־הממשלה נמצא בביתו ב־בית־שאן כבר ביום חמישי בלילה, וישיבות־ממשלה ביום שישי בבוקר מקלקלות לו את חופשת סוף־השבוע. הוא יושב יום שלם בלישכתו, ונוהג ל־צאת ולאכול במיסעדות בירו־שלים, ולא במישרדו. סגן־ראש־הממשלה השני **שימחה ארליך** עובד מ־8 בבוקר עד השעה 1 בצהרים. אז הוא יוצא לאכול במיסעדה בתל־אביב, והולך לנוח. בימים שב־הם מתכנסת מליאת הכנסת הוא עולה לירושלים בשעה 4. בימים אחרים הוא נשאר בבי־תו. שר־הפנים **יוסף בורג** אינו עובד יותר משש שעות ביום. בדרך־כלל עד שעות ה־צהרים. אחר־הצהרים הוא יו־צא לכנסת. שר־החוץ **יצחק שמיר** עובד בלישכתו בדיוק עד השעה 1. זמן מה קודם הוא מתחיל להיות חסר־סבל־נות, ובהגיע השעה הוא רץ לביתו לאכול. אחרי מנוחה הוא חוזר לעבודה, ועובד עד שי־דור מהדורת מבט. שר־הביט־חון **אריאל שרון** מתחיל את יום עבודתו ב־4 לפנות בוקר ועובד עד אחרי־חצות. יש לו שני נהגים העובדים יום־יום במישמרות. למרות מימדי גופו, הוא כמעט שאינו אוכל בצורה מסודרת. שר־האוצר **יורם ארידור** מתחיל לעבוד לפני השעה 8 בבוקר, ונמצא בליש־כתו עד אחרי שידור מהדורת מבט. מספרים עליו, שאינו יו־צא אפילו לאכול במיזנון מיש־רדו, ושהוא נוון מכריכים. שר־הכלכלה **יעקב מרידור** מסת־גר שעות במישרדו, ואיש אינו יודע מה הוא עושה שם. כח־לק מפעילותו הוא מתכוון לש־נות בקרוב את שם מישרדו ל„מישרד לתיכנון כלכלי".

■ בביקור שערך הפנתר השחור העצמאי **מתי יקים** בניו־יורק, הוא פגש ברחוב את „הרב" **מאיר כהנא**. „תשאר בארצות־הברית, כאן המקום שלך. לא צריך גזענים נוספים בישראל!", קרא לעב־רו הפנתר. חברו של יקים, שאינו מכיר את „הרב", התע־רב בחילופי הדברים ושאל את כהנא אם האשמותיו של חברו נכונות. השיב הרב: „אני נאצי!"

■ **בוקי שני**, בתו של שר־הבריאות **אליעזר שוסטק** ניהלה את מרפאת־השי־ניים של בעלה, **אמנון**. באח־רונה היא שינתה עיסוק. ביחד עם **חדווה רייכמן**, שעבדה כסייעת־שיניים במירפאה, היא תפתח חנות לחפצים מיד שניה ברמת־גן. רייכמן, בת קיבוץ חניתה, טוענת כי השינוי מת־אים להן, כי שתיהן הן בנות אותו מזל, מזל אריה.

■ אחת הדמויות הציוריות באוניברסיטת תל־אביב במשך שנים היה **אמיר** („החתול ב־מגפיים") **ישי**. הצעיר, איש חרות, פעיל אגודת הסטודנ־טים, בעל השיער הגולש, היה נוהג לנעול מגפיים גם בקיץ, וכך זכה בשמו. לפני שש שנים הוא הושעה לצמיתות מהאו־ניברסיטה בגין מעשים בלתי־כשרים כנבחר האגודה. ישי, שהיה סטודנט ניצחי, הפך ברו־קר בבורסה.

■ בסיעת המערך מתלב־טים איך לצמצם את נגע ההי־עדרויות מאולם־המליאה, בעת ההצבעות החשובות. **רענן נעים** הציע, שיתקינו במליאה 50 בובות שעווה בדמויות ה־ח"כים ויורו להן, באמצעות שלט־רחוק, כיצד להצביע.

■ **דויד לוי** ביקש להיפגש עם **יורם ארידור** כדי לח־דש את הברית ביניהם. לדעתו, משום שהוא גם סגן־ראש־הממ־שלה, על שר־האוצר היה ל־בוא אליו. ארידור לא קיבל את הרעיון ואז שלח אליו לוי שני שליחים, **רוברט סמואל** ו**אבי יהב**. גם אז סירב ארי־דור. כשראו אלה שבדרכי נועם לא ישפיעו על ארידור, אירגנו הפגנת מפוטרים בתוך מצודת זאב, שמחו על מדיניות האו־צר. גם אז לא הראה ארידור סימני היענות לפגישה, אולי משום שהוא סקרן לראות מה יהיה הצעד הבא של לוי.

■ איך מצטרפים לתנועת החרות? תת־אלוף **צבי גוב־ארי**, ראש להק מטוסים בחיל־האוויר, שהיה מועמד לתפקיד ראש אגף כוח־אדם במטכ"ל במקום אלוף משה נתיב, פרש מצה"ל. גוב־ארי פנה לידי־דו, ח"כ **מאיר שיטרית** מיבנה, שאותו הוא מכיר מאז עזר להביא אנשי־צבא לשכו־נת הווילות במקום. שיטרית הביא אותו לסגן־שר־החקלאות, **מיכאל דקל**, וזה ניסה למ־צוא לו עבודה. הוצע שהוא יהיה מנכ"ל חברת ערים, אך אחרי שגוב־ארי, שראה שתפ־קידו יהיה חסר־סמכויות, סי־רב. בדרך דומה נפלה ההצעה שהוא יהיה מנהל פרוייקט שי־קום השכונות. לבסוף הוא הת־מנה מנכ"ל רשות שדות־התעו־פה, במקום ד"ר **רמון הרי־אל**. מרוב פגישות עם דקל הוא שוכנע בדרכה האידיאולו־גית של התנועה, והצטרף כח־בר לחברות.

■ בישיבת סיעת הליכוד עם ראש־הממשלה היו שהעירו לח"כ אגודת ישראל **אברהם שפירא**, כי הוא פגע בהם כאשר אמר שח"כים אינם עוב־דים במליאה אלא בבית־קפה. „מה זה מיזנון־הח"כים, זה לא בית־קפה? זה בית־כנסת? — שאל יצרן השטיחים.

■ מנכ"ל מישרד־ראש־הממשלה **מתי שמואלביץ'** היה אורח טקס בית־העסק המומלץ, שנערך בבאר־שבע בחסות ראש־העיריה **אליהו נאווי**. „לצערי, נאווי לא יכול לתת לי תואר כזה, כי אני לא עסק מומלץ. כל מה שאני מקווה הוא, שכמנכ"ל מישרד־ראש־הממשלה לא יעשו ממני עסק מושמץ." שמואלביץ הק־דים לעזוב את האירוע, שאר־תו מארגנת מדי שנה **יהודית שתיל**. הוא היה צריך כעבור שש שעות ללוות את ראש־הממשלה לנמל־התעופה, בדרכו לארצות־הברית.

■ רבים מכירים את **יהודה שופל** כבעליו של הפאב זולה בצפון תל־אביב. שופל, מנהל־הבמה של **אריק איינשטיין**, קיבל מהזמר את שם המקום. בשבוע שעבר עזב שופל את זולה והוא עומד לפתוח מקום חדש. עד הפתיחה הוא מנהל מיסעדת חומוס ברחוב ירמיהו, מרחק קטן מהפאב.

■ שחקן התיאטרון **אורי לוי** היה אורח התוכנית חמש בעיקבות אחד, וגרפולוג בדק את כתב־ידו מבלי שידע במי מדובר. „אתה שחקן תיאטרון ויכול לעשות תפקידים מאייכר ועד רוזן," קבע המומחה לקול תרועות הקהל. בימים אלה מופיע לוי כאיכר בהצגה היער, ומשתתף בחזרות בתפקיד רוזן באמדאוס.

מוטי ארוּאסטי מוזג שמפניה בעת ובעונה אחת לשלוש כוסות. שחקן הכדורסל של מכבי תל־אביב בא עם חבריו לקבוצה וידידים קרובים ל„מיסבאה" לחגוג את נצחונם על יריבתם הקשה בגביע אירופה. לכבוד המסיבה נפקקו בקבוקי־שמפניה. במעשה: הקונדס מביטים דורית, אשתו של לו סילבר; תמי בן־עמי, ידידתו של אולסי פרי ואחד מבעלי המקום.

מיכל נוי (מימין) פגשה בחברתה חוותיקה מרגלית אנקורי. שתי הזמרות נפגשו בעבר על בימת המחזמר המתורגם „שיער", בתחילת שנות השיבעים, כשמיכל החליפה את מרגלית בתפקיד שילה, גיבורת המחזמר. מיכל היא אשתו של הזמר דודו זר, ומלבד שירה היא עוסקת גם בגרפיקה.

יורם לוקוב עומד לשתות את כוסית הפונש, שהוגשה לו במסיבה שנערכה בפאב בתל־אביב. לוקוב, הצייר המוכר בכינוי „יורם היפה", סיפר ששמו נעדר לאחרונה מהעיתונות, משום שהוא מקדיש יותר זמן לעבודה בציור.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין בשיחה עם כתבים אמריקאיים

אנשים

יאיר צבן אינו ישן בלילות ומרדכי ציפורי מחפש את המדליף המנוול

■ הסרט הסערה מוצג בקולנוע גורדון בתל־אביב. באופן די מקרי. העיתונאי **אירן שאול**, שנכח בפסטיבל הסרטים בוונציה וראה שם לראשונה את הסרט, הציע למנהל הקולנוע **ראובן כצוביץ**, שאף הוא היה שם, שיעלה את הסרט באולמו. בפסטיבל נכח גם **דייר מטלון**, סגן נשיא חברת קולומביה, ושאול פנה אליו בשמו של כצוביץ שיבדוק אפשרות העלאת הסרט בקולנוע גורדון.

נעמי רכטמן אשתו של ראש עיריית רחובות לשעבר וח"כ הליברלים לשעבר, שמואל רכטמן, באה לתצוגת־אופנה שנערכה בבית השופטת העירונית המקומית אורה לוסטרניק. אחותו של רכטמן, לאה ניט (משמאל, חבושת כובע), גרה בלוס־אנג'לס ונשואה לבנו של מושל קליפורניה לשעבר. המארחת, השופטת לוסטרניק, היא גיסתו של האמן יעקב אגם.

הסרט תוכנן לקולנוע דקל, ובעיקבות ההצעה שהגיש כצוביץ בתיווכו של שאול, מוצג הסרט אצלו.

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה, מנחם בגין**, בניו־יורק: „הפיצוץ בצור לא ירתיענו מלהביא שלום לאיזור."

● **שר־התקשורת מרדכי ציפורי**: „כל האמין ג'מייל הזה, ערכו כקליפת השום. אם היינו רוצים לסדר אותו, היינו יוצאים מייד מלבנון — ואין אמין ג'מייל."

● **הנ"ל**, על מדליף מיברקו של שגריר ישראל בארצות־הברית, משה ארנס, שבו הציע להפסיק את ההתנחלויות לתקופת־מה: „השאלה היא מי המנוול ומהם המניעים שהניעו איתו להדליף את זה."

● **הנ"ל**, על הרעיון לעצור את ההתנחלויות: „האמריקאים מבקשים מאיתנו, בשם הידידות, לקפוץ מגג בניין אמפייר־סטייטס. תשובתי: לא, תודה. לא קופצים. ועם כל הידידות — לא מקפיאים ההתנחלויות."

● **סגן שר־החקלאות, פסח („פייסי") גרופר**, לשר שלו, — שימחה ארליך, בעניין רצונו להיות שר: „אני רוצה לעלות כיתה. זו ההזדמנות שלי."

● **שר־התחבורה, חיים קורפו**, כשנשאל אם יזדקק לסגן: „אני נמצא מבוקר עד ערב במישרד. אני לא זקוק למישהו שיעזור לי."

● **שר־הביטחון, אריק שרון**, אחרי הפיצוץ בצור: „ישראל תהיה בלבנון כמה שצריך, עד השגת חוזה חתום על הסדרי ביטחון ונורמליזציה."

● **הרב מנחם הכהן**, על עיסור אות מילחמת־הלבנון: „חיילי צה"ל שעשו את המילחמה ישאו את האות כעיטור על החזה. הפוליטיקאים שעשו את ההחלטה ישאו את האות על מיצחם."

● **רחמים („גומדי") אהרוני** על שותפו לשעבר, טוביה אושרי: „הוא חשדן. יש לו דימיונות בראש כאילו באים להרעיל אותו."

● **ח"כ מפ"ם, יאיר צבן**, על השאלה אם הוא ישן בשקט כששרון משמש שר־הביטחון: „אם ראש־הממשלה ושני סגניו ביטאו בצורה ברורה את חששם בזמנו משרון, כיצד אוכל אני לישון בשקט? הרי דרושה מינימום של סולידריות יהודית."

סטודנט, מגיעה לך הלוואה!
בוא לקחת אותה!

התוכנית המיוחדת של·בנק לאומי נותנת לך הטבות ממשיות ושימושיות:

- הלוואה בסך 10,000 שקל **לכל מטרה!**
- הלוואה נוספת בסך 8,000 שקל עם סיום הלימודים!
- זכות למשיכת יתר עד 3,000 שקל!
- פנקסי שיקים אישיים חינם!
- עד 50% הנחה בעמלות על פעולות בנקאיות שונות!
- חשבונך ינוהל חינם!
- כרטיס כספומט חינם!
- כרטיס אשראי "ויזה" בחצי המחיר (לבעלי הכנסה קבועה).
- הנחות ממשיות במופעי בידור, אמנות וספורט!
- הנחות במנויים לעיתונים!
- הנחות משמעותיות במאות חנויות בכל הארץ!
- שי שימושי לכל מצטרף!
- היכנס לסניף הקרוב של בנק לאומי ובקש להצטרף ל"קמפוס לאומי" — התוכנית שיש לה שיניים.

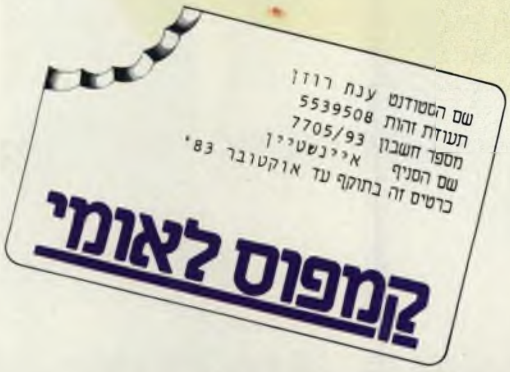

קמפוס לאומי
התוכנית שיש לה שיניים

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

נשים לא עומדות בפני
אוזו מֶטַקְסָה

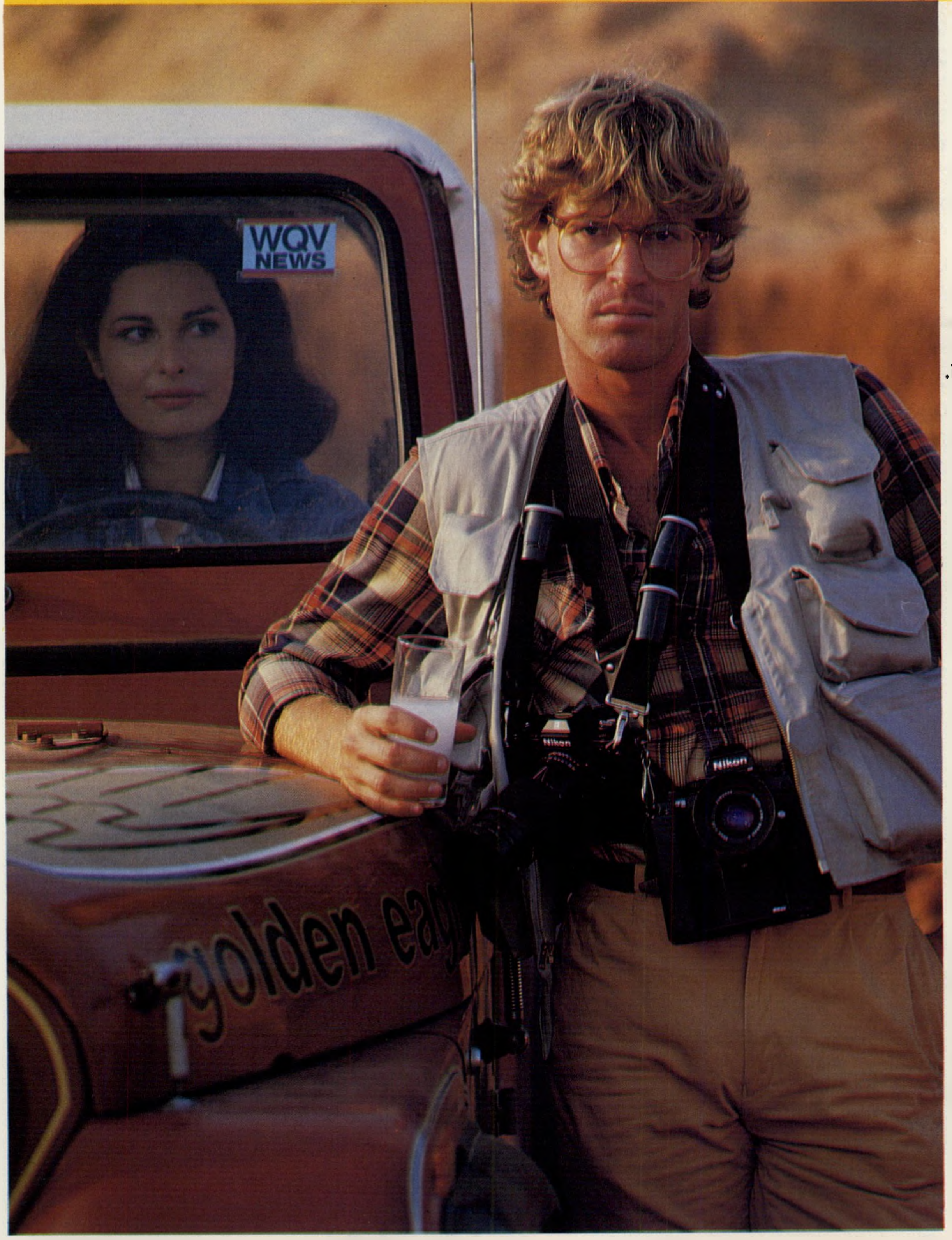

שלשום בסייגון, אתמול בביירות מחר באפריקה. בתנועה מתמדת, במקום הכי „חם" בעולם, ברדיפה אחרי חדשות, ו„להספיק להעביר לעיתונים לפני שהם נסגרים".

אוזו מטקסה, לרגעים של רגיעה.

אוזו מטקסה, עם מים צוננים וקרח, בין המאורעות הגדולים. לפני, אחרי ובין הארוחות. להשען על המרפק ולהחליף אינפורמציה עם עיתונאים מכל העולם.

נשים לא עומדות בפני אוזו מטקסה, גברים שותים אותו.

METAXA

מוצא האדם מהקוף - האמנם?

בהופעתו בתוכנית „זה הזמן" (ה־1 בנובמבר 1982) עורר הרב מרדכי („פופיק") ארנון ויכוח עתיק יומין, שנוספו לו בשנים האחרונות היבטים מעניינים. טעוניו של הרב ארנון נגד תורת האבולוציה דומים מאוד לאלה של הפונדמנטליסטים הנוצרים, המסעירים את ארצות־הברית לאחרונה. הפונדמנטליסטים מאמינים בכתבי־הקודש כלשונם, ללא פירושים סמליים, או אחרים. מול תורתו של צ'רלס דרווין הם מעמידים את ספר בראשית. סיפור הבריאה מוגש בעטיפה פסבדו־מדעית המכונה קריאציוניזם מדעי, הטוען למעמד שווה לתורת האבולוציה ולזמן שווה במערכת־החינוך.

אולם יותר מאשר בהעמדת אלטרנטיבה זו הצליחו הקריאציוניסטים לחשוף נקודות תורפה בתורת ה־אבולוציה, ועוררו ויכוחים סוערים בבתי־מישפט, בכלי־התיקשורת הכלליים ואף בספרות המדעית. בהנחה שהופעתו של הרב ארנון עשויה להוליד התפתחות דומה אצלנו, אצביע על אחדים מן ההיבטים המעניינים של הפולמוס הצפוי לנו.

חילוקי־דיעות בתוך הקהילה המדעית נוצלו היטב על־ידי הקריאציוניסטים כדי להציג את תורת האבו־לוציה כולה כשנוייה במחלוקת. אחת המטרות העיק־ריות במיתקפתם זו היא בעיית הפער בתרשים המאו־בנים. דרווין ורבים ממשיכי דרכו האמינו שהאבולוציה היתה תהליך איטי והדרגתי של השתנות המינים. על

הפונדמנטליסטים הנוצרים - בדיוק כמו פופיק ארנון - מחפשים נקודות־תורפה בתורת האבולוציה

כן חזו, שיימצאו מאובנים רבים המעידים על שלבי ביניים בהתפתחות זו. אולם רבים מהמאובנים החזויים לא נמצאו ומדענים אחדים מסבירים זאת בעזרת תאוריה של התפתחות בקפיצות. כלומר — תקופות ארוכות של יציבות (מיליוני שנים) התחלפו „ברגעים" קצרים של השתנות מהירה ואינטנסיבית (רגע אבו־לוציוני כזה יכול להמשך כמה עשרות אלפי שנים).

אין ספק שמחלוקת זו, מעניינת ככל שתהיה בזכות עצמה, אינה מטילה ספק בעצם קיומו של תהליך האבו־לוציה. השאלה היא רק כיצד התרחשה אותה אבולוציה. כך גם לגבי מחלוקות דומות. בכינוסים הרבים שנערכו השנה לציון מאה שנים למותו של דרווין, בלטה אחדות־דעים בסיסית ביחס לקבלת תורתו, מעבר לחילוקי הדיעות הנוגעות להיבט זה או אחר שלה. קשה לראות מניין שאב הרב ארנון את המידע על חמישים אחוזים מכלל המדענים הדוחים כביכול את תורת דרווין.

■ ■ ■

התקפות נוספות הזמינו המדענים על עצמם בכך שיישמו את המחשבה האבולוציונית לגבי תחומים החורגים בהרבה מעבר לדרוויניזם. לא רק התפתחות העולם החי מהיצור החד־תאי הראשון עד לילדיו של הרב ארנון מוסברת על־ידי תהליך אבולוציוני, אלא אף התפתחות היקום כולו; החל מהווצרותם של חלקיקי החומר הבסיסיים ביותר, דרך אטומים ומול־קולות פשוטות לגושי־חומר גדולים, כמו כוכבים, גלקסיות וכדור הארץ. גם התפתחות החיים על פני כדור־הארץ מתחילה ממולקולות פשוטות היוצרות מול־קולות יותר מורכבות כמו חלבונים וחומצות גרעין, היוצרות בסופו של דבר את התא החי הראשון.

למעשה, מסוגל היום המדע לספר את סיפור האבו־לוציה הזו החל משבריר של שנייה אחרי „המפץ הגדול" — אותו אירוע חד־פעמי שבו נוצר היקום מתוך כדור קטנטן של אנרגיה דחוסה לפני כעשרים מיליארד שנה. רק בנוגע ל־10^{-43} השניה הראשונה (0.000.....1 ב־מלים: אפס פסיק אפס, אפס, אפס... וכן הלאה — ארבעים ושתים אפסים ואחת שניה) לא ידוע מה קרה.

מובן שאי־אפשר להוכיח תאוריה כזו. איש מאיתנו לא היה שם כדי להעיד שאכן כך התרחשו הדברים. כמו כן, לא כל שלבי ההתפתחות הזו ברורים עד תום. לגבי קטעים אחדים אנחנו נזקקים להשערות נועזות למדי, לגבי קטעים אחרים קיימים הסברים שונים שקשה להכריע ביניהם. אמנם, הקריאציוניסטים היטיבו לאתר את הקשיים האלה, אולם לדעתי הם החטיאו את העיקר. העיקר הוא שהמדע מסוגל היום, בעיקרון, לתת הסבר סביר לכל התהליך הכביר הזה על פי חוקי הטבע, כפי שנתגלו ונבחנו על פני כדור הארץ הזעיר שלנו, וזאת ללא הנחת קיומם של כוחות על־טבעיים (למעט אולי אותן 10^{-43} שניה הראשונות).

■ ■ ■

היסטוריונים גם הם יוכלו לתרום היבטים אחדים לוויכוח. ראשית יגלו שהוויכוח אינו חדש כלל ועיקר ומתנהל בעצם בהפסקות קלות מאז הופעתו של „מקור המינים" לפני יותר ממאה שנים. מישפט הקופים המפורסם מטנסי היה רק אחד השיאים שלו. כמו כן עשויים ההיסטוריונים להעלות עוד כמה אישים על דוכן הנאשמים. מתברר שבלי לפגוע בגדולתו של דרווין, היו לו שותפים אחדים ביצירת התורה האבולוציונית. הבולט ביניהם הוא כנראה אלפרד רסל ולאס, הזוכה לרהביליטציה איטית בשנים האחרונות. תרומתו נחשבת

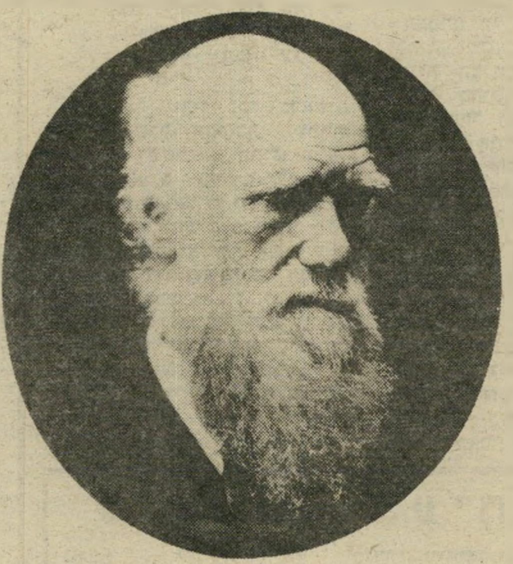

צ'ארלס דרווין

כה חשובה, עד כי חוקרים אחדים מציעים לקרוא לתורת האבולוציה על שמם של דרווין ולאס במשותף

■ ■ ■

אלה, על קצה המזלג, חלק מהנקודות שעלו ב־וויכוחים המתנהלים מזה שנים אחדות בעולם המערבי. לקינוח אני מבקש להסיר דאגה מליבם של אלה החו־ששים שמוצאנו אכן מהקוף. בכוונתי להציג השערה הטוענת דווקא את ההיפך. זו אמנם רק השערה, אך בהחלט השערה מדעית שיש לה על מה להתבסס, והיא מעלה את האפשרות המעניינת שמוצאו של הקוף מהאדם!

שני חוקרים בריטים, ג'ון גריבין וג'רמי צ'רפאס פירסמו את השערתם בשבועון „ניו־סיינטיסט" ב־27 באוגוסט וב־3 בספטמבר בשנה שעברה. הם מסתמכים על תוצאותיהם של שני ענפי מחקר חדישים יחסית ורחוקים מאוד זה מזה; הפליאוקלימטולוגיה, החוקרת שינויי אקלים בתקופות קדומות, והביולוגיה המולקו־לרית, המסבירה התנהגותם של תאים חיים על־ידי מיבנה המולקולות המרכיבות אותם.

על פי מחקרים ישנים יותר, שהסתמכו על פיענוח שלדים ומאובנים וקביעת גילם בעזרת איזוטופים רדיאו־אקטיביים, היה מקובל שאבותינו הקדמונים נפרדו מ־אבות הקופים לפני כ־20 מיליון שנים. במילים אחרות, בערך בתקופה זו חלה הסתעפות בעץ האבולוציוני. מ„הסב" המשותף שלנו ושל הקופים התפלגו שני ענפים: מהאחד התפתחו הגיבונים, האורנג־אוטנים, ה־שימפנזים והגורילות, ומהשני המין האנושי.

קביעה זו הסתמכה בעיקר על שלדים של יצור קדמון, רמאפיטקוס שמו, שחי לפני כ־15 מיליון שנים והוא נחשב לחוליה הראשונה בענף המוליך אל בני האדם. (אם כך, ההסתעפות היתה עוד קודם לכן). מניחים שרמאפיטקוס זה התחיל להזדקף וללכת על שתיים, אך הוא גם מעורר סימני שאלה. מבנה חצי הגוף העליון שלנו ושל כל קופי האדם אופייני ל־ברכיאטורים, דהיינו קופים המשתמשים בגפיים הקד־מיות על מנת להתלות בענפי עצים ולקפץ מעץ לעץ. מיבנה חצי הגוף העליון של הרמאפיטקוס אינו של ברכיאטור.

אם כן נשאלת השאלה כיצד פיתחנו אנחנו חצי גוף עליון „קופי", אם כבר לפני 15 מיליון שנים ירדנו אבותינו מן העצים? יתרה מזו: בין הרמאפי־טקוס ובין אותו שלד אשה, שכונתה לוסי, והיא נחשבת כיום לאדם הראשון, לא נמצאו שום שלבי ביניים. לוסי, שנמצאה בחבש, היא בת כ־3 וחצי מיליון שנים. מכאן שקיים פער של כמה מיליוני שנים בתרשים ההתפתחות שלנו.

המצב עוד יותר חמור לגבי בני־דודינו הקופים. עבורם לא נמצא שום אב קדמון מזוהה בבירור. לחידות אלה נמצאו הסברים משכנעים פחות או יותר עד שבאה הביולוגיה המולקולרית וסיבכה את העניינים.

■ ■ ■

מדע זה סיפק שעון מסוג חדש לקביעת המרחק בין מינים בעלי מוצא משותף. הכוונה כמובן למרחק אבו־לוציוני בזמן. השיטה מבוססת על השוואת החומר הגנטי (די־אן־אי) של המינים, כפי שהם חיים היום. מידיעת קצב מוטציות ממוצע ניתן לחשב כמה זמן נדרש לגנים זהים (של „הסב המשותף") לפתח את ההבדלים המצויים היום. בדרך כלל נמצאה התאמה סבירה בין שעון זה ובין הקביעות הישנות יותר, המבו־ססות על זיהוי מאובנים וגילם האיזוטופי. אולם במיקרה שלנו התקבלה תוצאה מפתיעה. השוואת הדי־אן־אי ומולקולות אחרות של בני אדם שונים ושל

אך תורת האבולוציה חיה ומשגשגת, ומביאה מדי פעם הפתעות חדשות

מידגם מייצג של קופי אדם גילתה, שנפרדנו מהגיבונים לפני כ־10 מיליון שנים, מהאורנג־אוטנים לפני כ־8 מיליון שנים, ומהשימפנזים והגורילות לפני בערך 4 מיליון שנים. היש כאן סתירה בין שני השעונים? החוק־רים האנגלים גורסים שאין פה סתירה והם מגייסים את הפליאוקלימטולוגיה לעזרתם על מנת להציע את הגירסה הבאה:

לדעתם, הרמאפיטקוס אינו שייך להתפתחות המין האנושי. הוא מהווה הסתעפות קודמת, שנגמרה בדרך ללא מוצא. כלומר הוא נכחד ולא הותיר יורשים. סבינו המשותפים, שלנו ושל כל קופי האדם, היו ברכיא־טורים שחיו במרחבי אסיה עד לפני כ־10 מיליון שנים. אז, כך מלמדת הפליאוקלימטולוגיה, החלה תקופת בצורת ממושכת וגרמה להכחדת היערות הטרופיים שכיסו את אסיה. חלק מאותם ברכיאטורים קדמונים מצאו מיפלט בשרידי היערות האסיניים, ומהם התפתחו הגיבונים והאורנג־אוטנים. החלק האחר נאלץ לרדת מהעצים ולנדוד בחיפוש אחרי יערות אחרים. במשך נדידה זו, שנמשכה מאות אלפי, אולי מיליוני שנים, הם הזדקפו לאיטם, למדו ללכת על שתיים והתאימו עצמם לחיי ערבה. במילים אחרות — התחילה להתפתח מישפחת האדם. בסופו של דבר הגיעו לאפריקה.

כאן עושים החוקרים הבריטים את הקשר המכריע בין שני ענפי המדע השונים כל־כך. על פי ממצאי ה־פליאוקליטולוגים החלו היערות להתחדש באפריקה לפני כ־4 מיליון שנים — בדיוק בזמן שבו קבעה ה־ביולוגיה המולקולארית את הפיצול שלנו מהגורילות והשימפנזות. על פי השערתם של גריבין וצ'רפאס החליטו אז חלק מאותם בני־אדם קדמוניים (קרוביה של לוסי) שהם מוותרים על המשך התפתחותם לבני־תרבות ומעדיפים את חיי המותרות בעצים על־פני החיים הקשים של הערבה. מבני אדם „עצלנים" אלה, שחזרו ליערות, התפתחו השימפנזים והגורילות. השערה זו, אגב, לא רק מיישבת את הקשיים שהיו בקשר לרמאפיטקוס ואת הסתירה בין שני השעונים, היא גם מסבירה מדוע הגיבונים והאורנג־אוטנים האסיאתים, שלא ירדו מעולם מהעצים, הם ברכיאטורים הרבה יותר משוכללים מקרוביהם האפריקאנים, שעברו יחד איתנו את המסע הארוך מאסיה לאפריקה.

אם כן, מסתבר שתורת האבולוציה חיה ומשגשגת ומכינה לנו מדי פעם הפתעות מרתקות.

פליקס לאור, רחובות

תנו סימן!

השותקים אינם יכולים להעיד על כוחו של המיצעד ב־1973.

כוחם עמד להם עד אוקטובר אותה שנה, ואנחנו — שחגגנו כבר את הבר־מצווה — לא רוצים לשתוק.

יפה שתיקה לחכמים!!
לא עכשיו.

נאמרים ונכתבים דברים רבים וחכמים בנושא זה. כדאי לשים לב לפני שיהיה מאוחר מדי. תנו לי נימוק אחד בעדו, ואני שותקת.

אבל רק אחרי שיידע כל אחד במדינה המוכה הזאת מה הוא לא יקבל תמורת המיליארדים שיושקעו, ונעשה כל אחד לעצמו שיתן סימן, תיזכורת קטנה, כמה כבר תרם וכמה נתרם, ולאן כל זה זורם ואם יחליט שאינו משחק, שיתן סימן ברור שהוא בחוץ.

רק אז המישחק סגור.
תנו סימן.

צפירה יונתן, קיבוץ שריד

● המחברת היא אמו של ליאור, שנפל במילחמת יום־הכיפורים.

קרנבל בריו
ב-24 תשלומים

"מדינה טורס" מציעה לך לצאת בפברואר לטיול מטרף בדרום-אמריקה:
הקרנבל בריו, מפלי איגווסו, בואנוס-איירס, ברילוצ׳יה, לימה, קוסקו, מאצ׳ו-פיצ׳ו, מקסיקו ואקפולקו. הטיול כולל טיסה הלוך ושוב, נסיעות, בתי מלון דרגה א׳, ארוחות-בוקר, וסיורים באתרים.

★כל הטיול ניתן לך בעיסקת תשלומים מפתה:
24 תשלומים חודשיים של $202
בתוספת מקדמה.

מדינה טורס
מדינה טורס ת״א - בן יהודה 95 טל. 03-240181-2-3-4
מדינה טורס חיפה - שד׳ הנשיא 117 טל. 04-88724-5-6
מדינה טורס טבריה - רח׳ אלחדיף 1 טל. 067-21284

חופשת חורף
בלרום אילת

מבצע לישראלים עד 10.12.82
המחיר לחבילה בת 3 לילות מינימום.
על בסיס לינה וארוחת בוקר
4,200.- ש׳ לאורח בחדר יחיד
5,400.- ש׳ לזוג בחדר כפול.
על בסיס חצי פנסיון
5,700.- ש׳ לאורח בחדר יחיד
8,100 ש׳ לזוג בחדר כפול.
50% הנחה לילדים עד גיל 16 הלנים בחדר ההורים (מקסימום 2 ילדים).
לפרטים והזמנת מקומות נא לטלפן:
תל-אביב. 03-296571.
אילת: 059-74111.
מלון לרום אילת

תן טרמפ לחייל

מכתבים

בגין הסתבך

הקורא מגיב על עדות ראש־הממשלה בוועדת ה־חקירה.

הפעם הסתבך בגין לגמרי. או שדבריו של השר לוי על הסכנה הצפוייה מכניסת הפלאנגות למ־חנות הפליטים „נחרתו בזיכרונו," או שהיה עסוק בכתיבת נאום ה־סיכום שלו ולא שם לב למה שאמר לוי. שיחליט — או זה או זה, אבל לא שניהם!

אברהם בר־אילן, רחובות

● ● ●

איפה מבצעי הטבח?

הקוראה מתייחסת לדב־ריו של שר־הביטחון, ש־טען לפני ועדת כהן כי „מבצעי הרצח לא נמצ־אים ולא יימצאו על דוכן העדים."

פוסק מר שרון כבר בראשית החקירה שכל החקירה מיותרת, אך מאחר ששלושת החוקרים ה־נכבדים אינם שייכים לקורפוס של גלי־צה״ל קצרה ידו מלפטרם. אי־לכך הוא מתעלם במתכוון מש־אלות שעליהם לא הכין את שיעורי הבית כגון השאלה מי הם הכוחות הלבנונים. בתשובה קיבלנו שיכ־נוע עצמי אובססיבי חזור ושנן, את עשרת הדיברות דאריק שרון.

עד מתי נזעק „נעשה ונשמע"? את הנעשה ביצענו בתרועה וה־נשמע — אין.

לזכותו של מר שרון יאמר, שאינו סובל מאישיות קלוסטרו־פובית. הוא חזר והדגיש שיש שאלות שעליהן יענה בדלתיים סגורות, לכן הייתי מיעצת לחוק־רים להיענות לבקשתו זו, כי מי כמוהו יודע כמה מסריחה האמת. אזי אם מבקשים דלתיים סגורות, וסירחון יש, ויש למנוע את פרי־צתו החוצה — המקום הראוי לכך היא השרותים.

אמיל זולא אמר בזמנו: „האמת צועדת ושום דבר לא יכול לעצור בעדה", ואני מוסיפה — הלוואי, הן בגלל אמת זו ספגה אדמת לבנון עד רוויה דם חיילינו ודמם של אותם חללי טבח שלא נמצאים ולא יימצא לעולם על דוכן העדים.

ח. נ., בת־ים

● ● ●

איפה עדויות החיילים?

החיילים שפעלו בשטח שמעו והכירו את כוונות הפלאנגות.

ועדת כהן חוקרת
מה לעזאזל קרה שם?

הקמתה של ועדת־החקירה הממ־לכתית לשם בדיקת האירועים ב־מחנות הפליטים, יכולה להיחשב כאחד מהישגיה המפוארים של דעת הקהל הנאורה בישראל. עם זאת, נקל היה להבחין במטרה נו־ספת, אשר עמדה לנגד עיני הממ־שלה בהחליטה על הקמת הוועדה: שיכוך וסילוק גלי הביקורת הצי־בורית, שאיימו לשטוף את הממ־שלה (בעזרת העקרון של ה„סוב־יודיצה").

מעבר לכל השאלות והקושיות, שיחקרו על־ידי ועדת החקירה, עולה ומזדקרת שאלת האחריות המיניסטריאלית להשתלשלות ה־אירועים. לשון אחרת: האמנם מדובר באסון בלתי־צפוי, בבחינת רעם ביום בהיר? או שמא ניתן היה לצפות מראש — ובמידה גבוהה של ודאות — את שאירע מאוחר יותר, לנוכח החלטותיה של ממשלת ישראל?

התשובה לשאלה זו עשויה, אור־לי, להישאב ממיסמכים ומעדויות מפורשות בנדון, שמקורם בקצי־נים בכירים שפעלו בשטח. עם זאת לא קשה לנחש את הלחצים הפנימיים והחיצוניים, העלולים לסתום או לסנן צינור מידע זה. אך קיים צינור מידע נוסף, רחב ורב חשיבות: אלפי החיילים ו־הקצינים מן השורה, אשר שירתו בביירות ובאו במגע עם חיילי הפלאנגות הנוצריות. כמעט כל חייל, אשר שוחח עם הפלאנגיסטים — חיילים, מפקדים ואוהדים — שמע באורח בוטה וגלוי את גי־שתם, תכניותיהם וזממם בנוגע לפלסטינים אם אך ינתן להם הדבר. לאלפי עדויות ממקורות שונים — גם אם כל אחת נראית לבעליה כפעוטת חשיבות — יהיו ערך ומשקל מצטברים, אשר לא אפ־שרו להתעלם ממשמעותם.

אני פונה, איפוא, לאלפי החיי־לים לפנות לוועדת החקירה ולהע־ביר אליה את המידע — גם אם יהיה בבחינת טיפטוף זעיר ולכאורה חסר חשיבות כשלעצמו — בנוגע לעמדות ולתוכניות המוצהרות של הפלנגיסטים. אלפי טיפות מידע כאלה עתידות ליצור זרם אדיר, אשר ישטוף את כל הראוי להי־שטף. תפקידה של דעת הקהל לא הסתיים עם הקמת הוועדה.

אברהם גל, ירושלים

ואחרי
רוח־העיועים ההיא

...ואחרי רוח־העועים ההיא
הלכנו כולנו לדרוש
את אלוהים
ולא מצאנו את דורשיו.
ורק מצאנו עיי חרבות
נפשיים רבים
וגם אז סרבו רבים להכיר
במציאותו של אלהים.
הכנפיים השיקו זו אל זו
ואיש לא ידע אם זה
מציאות או חזיון.

הנר המשיך לדלוק אחרינו
גם זמן־מה אחרי שעזבנו
וכל זמן שהנר דולק
יש תקווה לתולך.
אל תבכו להולך
ואל תספדו לו
כי הוא בממשותו
מלכות אחרת:
דתיות שלא מן העולם הזה.

זהו דבר שמעבר לתפיסת
החושים הרגילים
והחושים קהו —
ומעבר לשלווה.

לפני שאנחנו אוכלים לחם
אנחנו אוכלים אנחה.
למה כך קרה לנו?
למה ל נ ו זה קרה?

והנה אש אוכלת... סערה...
ואיש לא שמע לנו
ואיש לא קרא
והאלהים הסתובב־לו
לחפש־בנרות את ירושלים,
והבדיל, כמו בראשונה,
בין מים למים,
אך לא תבדיל בין דם לדם.

ובין דם לדם השתלטת
רוח־העוועים
ורק אז הלכנו לבקש
את אלהים.

זמיר בן־דוד, נהריה

כותרות בעיתונים

1.2.83	— האגודה דורשת: ייסגרו בתי־הקולנוע.
2.2.83	— בגין: תמיד הייתי נגד הפסלים והמסיכות האלה.
7.6.83	— מי שייתפס אוכל חזיר — יועמד לדין!
4.9.84	— מי שיאחר לתפילת שחרית — ייקנס.
12.1.85	— עורך־דין תל־אביבי, אב לארבעה, למאסר של שלוש שנים על שסירב להתפלל תפילת שחרית.
4.7.87	— ראש־הממשלה שפירא: כעת, משהוקם מחדש בית־המיקדש, כל מי שלא ישמור על תרי״ג מיצוות ושס״ה זיוני־שכל, יושלך לבור־כלא.
25.9.92	— בורג: אני אפילו לא חולם להתפטר. הבן של המר יכול לחכות קצת.
25.10.94	— נמשכים הדיונים על האוטונומיה בשטחים הכבושים בעיראק וסוריה.
25.12.96	— בגין על ערש דווי — היזהר לך חומייני — רפול וינוש קורצ׳ק מחכים לך!
3.7.98	— ראש־הממשלה אילמרט: תופסקנה ההפצצות הרוסיות. אם ירגיזו אותנו, נלך לרוסיה.
2.1.99	— מיבצע שלום־פרס יצא לדרך.. כוחות גדולים נעים מ־פרס הכבושה לרוסיה.
2.3.99	— כוחות צה״ל נעצרו בסטלינגראד. שיטת האדמה החרוכה מתישה את צבאנו.
2.4.99	— „שלום עכשיו": תופסק הלחימה! יוחזרו חיילינו מייד לפרס!

אילן פרידלר, הרצליה

● ● ●

גילוי דעת

על הציבור היהודי והער־

(המשך בעמוד 24)

GM

CHEVROLET • BUICK
Sign of Leadership 1983

סגנון חדש ליתרון ידוע

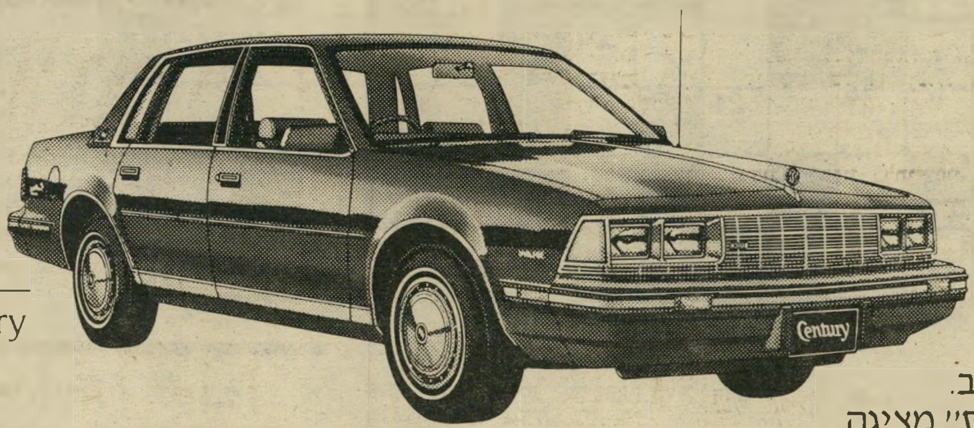

BUICK
Skylark • Century
Regal

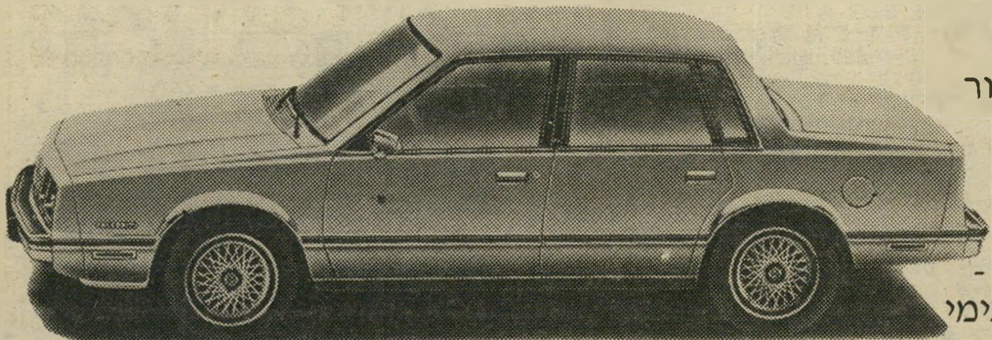

CHEVROLET
Caprice • Malibu
Celebrity • Citation

יש חדש במערב.
״ג׳נרל מוטורס״ מציגה
״שברולט״ ו״ביואיק״ עם קו
חדש. לתכונות הידועות כמו
אמינות, נוחות, בטיחות והידור
נוספו שני יתרונות חשובים.

דגמי ״שברולט״ ו״ביואיק״ -
עכשיו פחות ארוכים ויותר
קומפקטיים מבחינה חיצונית -
בלי להתפשר בנוגע למרווח פנימי
ונוחות הנוסעים והנהג.
״שברולט״ ו״ביואיק״ החדשות -
עכשיו גם חסכוניות יותר.

דגמי 82'
במחירים מיוחדים

American cars
by General Motors

CHEVROLET GM BUICK

ליאו גולדברג בע״מ

משרד ראשי: ת״א, דרך פ״ת 65; דרך פ״ת 86, טל. 251374;
חיפה: דרך יפו 132, טל. 04-528286/7; **ירושלים:** שלומציון המלכה 15,
טל. 231798, 02-234536; **סוכנים: חיפה:** בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251
נתניה: מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423;
נצרת: בישארה יוסף סרוגי, רח׳ פאולוס השישי 56, טל. 065-54677.

תשבצופן

2359

מאת נדיב אבידן

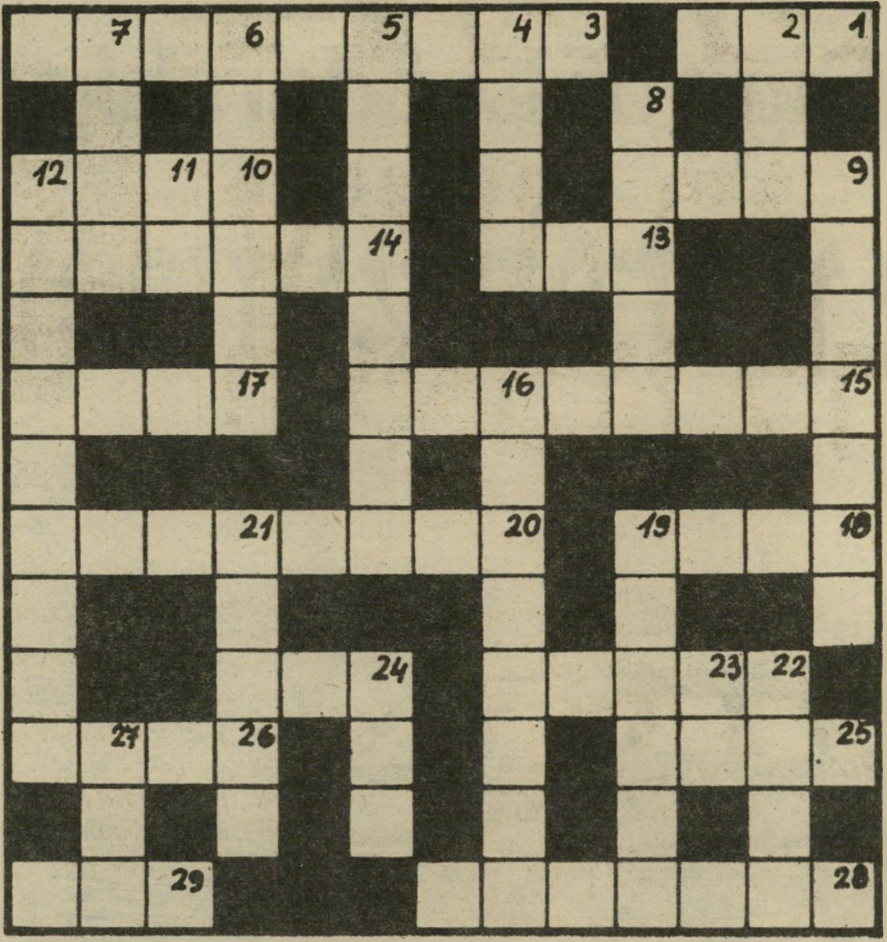

מאוזן:

1. אהבה בליגה הלאומית ב־אמריקה? בשום אופן! (3)

3. כשהם מחליטים להפתיע הם מוציאים משהו לנסיון (6, 3)

9. קצין תפרן ונפוח כשיש רוח (4)

10. הוא לא מתרגש מאמבר־גו ערבי (4)

13. מחפשת רק את האריזה עפ"י השמועה (3)

14. בקול רוסט יבחר בזכותו להביע התנגדות (6)

15. מכוערת וזעירה יכולה לממן לך את ההוצאות השוט־פות (מ) (4, 4)

17. לאחר שהחרימו לוטרינר את הטלפון, אומרים לה שלום בשיר (4)

18. בגלל המחסור בנוזלים הוא מנוע מלשוב בחזרה (4) (4)

20. בהמה לא יונית, בשבילי זה ספרדי טהור שכתב מוסי־קה (4, 4)

22. הרץ היה משכמו ומע־לה — ממש פצצה (5)

24. אל תעמדו על האבן! (3)

25. בניגוד למוסדות החינו־כיים שבבעלותו, שמענו ש־הוא אדם לא ישר (4)

26. חשבת שהוא ממשפחת הדובים, אה? טעית, הוא מ־משפחת החתולים (4)

28. למרות שלא הגיעה בזמן היא קיבלה שתי שאלות במ־תנה (7)

29. קפא כשחזר והשמיע צליל בלתי נעים (3)

מאונך:

2. מצטיין בחבלה (3)

4. אבוי! הלה קיבל אישור כניסה (4)

5. לשלם כופר עבור קרוב משפחה שלא נחטף (5, 3)

6. חולני, אבל הריח בכף (6)

7. ידוע שהוא נועד רק להח־זיק את הגר (4)

8. אינו קבוע בשרותים (5)

9. ההברקה שהיתה אמורה להפחיד את בני־העדה (7)

11. באיזה זר משתמשים ב־התקפת מיגרנה? (2)

12. אלה שמלטפים כלבים ל־לא תמורה כספית (5, 4)

16. פרוט מסרה ומעלותיה (8)

19. דורין אינו מהסס לדבר כמו דג (מ) (6)

21. כדורגלן ושר לדוגמה (5)

22. שילמת את המחיר עבור צפור שיר (4)

23. אוי ואבוי לנצחון כזה (2)

24. בעל חיים ייתכן גם זו־חל שאינו זוחל (3)

27. מכשיר למדידת כמות ה־גשם? (3)

פתרון תשבצופן 2357

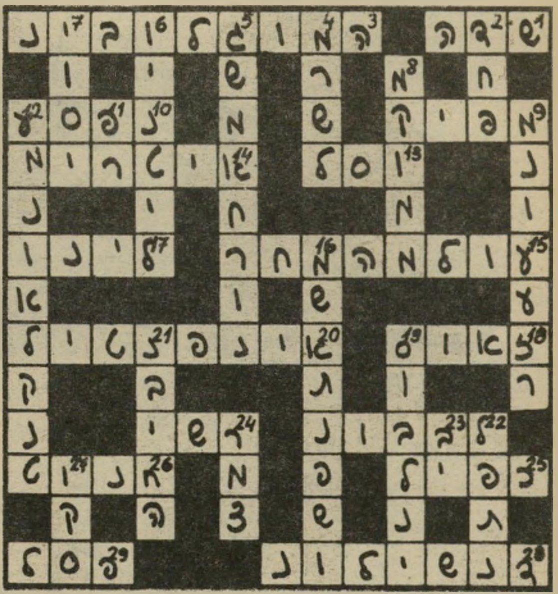

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

בי לפעול לחיזוק תאחוות והרעות.

החוג להתקרבות יהודית־ערבית בגליל המערבי מלוה בכאב וב־מחאה את המילחמה בלבנון.

אנו מזועזעים מהתוצאות הח־מורות של מילחמה זו שיזמה ממ־שלת בגין־שרון ואשר גרמה לנו לאבידות וקורבנות כבדים ו־יקרים, והרס והרג לאוכלוסיה ה־אזרחית בלבנון.

אנו מתאבלים יחד עם מישפחות חיילי צה"ל ותושבי מחנות הפ־ליטים וישובי הלבנון, שאיבדו את יקיריהם במילחמה.

החוג להתקרבות יהודית־ער־בית בגליל המערבי קורא לצי־בור היהודי והערבי בישראל, לפ־עול להיזוק האחווה והרעות בין שני העמים למרות התנאים הק־שים, ולעמוד בפני ההקצנה הל־אומנית הנושבת משני הכיוונים והנישאת בכנפיה אסונות נוספים לכל אזרחי ישראל והאזור.

החוג להתקרבות יהודית ערבית בגליל המערבי

● ● ●

צריך להיראות ולהישמע

לאן הלכו מנהיגי־ההסתד־רות בלילה שאחרי?

מה עשו מנהיגי ההסתדרות ביום שאחרי שידור הטלוויזיה המפורסם

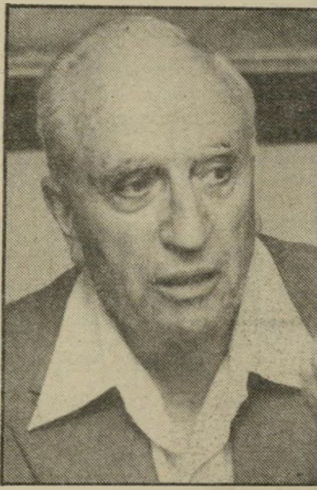

מזכ"ל־הסתדרות, משל

לאן הלך?

על בוני בתי־המלון באילת — הערבים? האם חל שיפור בתנאי־עבודתם ומגוריהם?

לאן הם הלכו, אחרי השידור על העסקת קטינים מהרצועה בחבל הבשור, ותשלום 150 שקל ליום לעובדים המבוגרים (300 שקל נק־בע כשכר מינימום).

היכן נמצאים מנהיגינו בלילות, כאשר מאות ואלפי עובדים ערבים מסיימים את עבודתם ונוטים ללון, בבתים לא גמורים ומטים לנפול, במחסנים ובחדרי־שרותים המצויים מאחרי מיסעדות, וחנויות?

יתכן שישנו מאמץ כלשהו לפ־תור בעיות קשות אלה. אך כל זה צריך להיראות ולהישמע. מכיוון שסיסמת ההסתדרות היא: תמורה שוה ותנאים שוים עבור עבודה שוה, ללא הבדל דת, מין וגזע, יש צורך במאבק חריף יותר ולק־צור תוצאות טובות יותר.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

לא נורא, סיפור נחמד

מישרד הדתות מגיב על דברי הפרופסור זאב ויל־נאי, שהמציא מקום קדוש

(המשך בעמוד 26)

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים: ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור

הוצאת שער בחשמל (אפילציה)

* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה

* גננת גלונג *

· מחירים עממיים · שרות מעולה ·

תל־אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388

רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

kilofort עושה לי תיאבון לרזות!

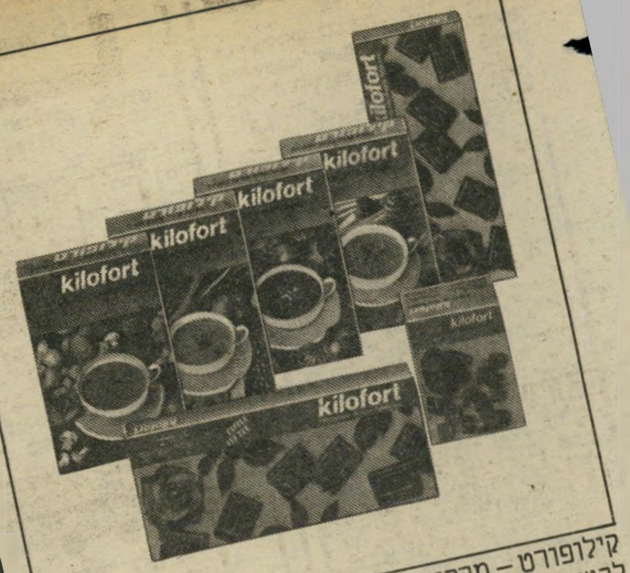

קילופורט – מרקים, שוקולד וסוכריות.
להשיג בכל בתי המרקחת.

דינה! את נראית שגעון!
איך את שומרת על גזרה כזאת?
את לא רוצה להגיד לי שזה רק מהתעמלות אירובית, נכון?!
זה בטח סוג חדש של דיאטה או משהו כזה...

אה, לא בדיוק, קוראים לזה קילופורט. יש מרקים, שוקולד וסוכריות קילופורט... וכולם טעימים וגורמים לך לרזות – כי אחרי מנה אחת של מרק או משבצת אחת של שוקולד, את לא רוצה יותר לחטוף שום דבר!

אני יודעת! אני מקפידה לאכול קילופורט כבר שנה. מה, לא רואים?! למוצרים הטעימים האלה יש את כל אבות המזון הדרושים. שלשום, כשחזרנו מהקוליסאום, נתתי לדני לטעום – וגם הוא אמר שקילופורט עושה לו תיאבון לרזות!

מה, לא ידעתי שאת עוד יוצאת עם דני!
תגידי, איך אמרת שקוראים לזה... קילו... קילופורט?
אני חייבת לנסות!

קילופורט לאכול ולרזות.

מכתבים

(המשך מעמוד 29)

חדש (אנשים, „העולם ה־זה" 2355).

כאמור בקטע, הרי שפרופ' זאב וילנאי „נוהג לחבר אגדות דמיו־ניות על מקומות שונים בארץ." עם כל הכבוד והיקר לפרופ' ויל־נאי, וכבוד זה אכן מגיע לו, הרי שעלי לקבוע בצער כי גם הסיפור על מישרד הדתות, שכאילו הכריז על המקום כקדוש, הוא במיסגרת האגדות. כל אבן בישראל היא היסטורית, אך רחוקה מהיות קדו־שה, וכזהו מצבה גם של האבן הנדונה בהרטוב.

אבל לא נורא, הסיפור נחמד.

בן־ציון שירה, יועץ השר לתיקשורת, ירושלים

● ● ●

תגובה של קורא

הקורא מגיב על הכתבה 3 נשים + גבר („העולם הזה" 2355).

כמה חבר'ה צעירים ויפים מה־ארץ מצאו קורבן חדש: בחורה צעירה שהיא, רחמנא לצלן, לסבית ועל כן צריך לנשל אותה מדי־רתה. העילה לכך נמצאה בנקל, שהרי אורגיות של לסביות גורמות רעש ועגמת נפש למי שנמצא בס־ביבה.

לפתע קמה אותה זמרת חסובת־גוף ובשליחות כמעט אלוהית יצ־אה למילחמת חורמה. מסייעים רבים נמצאו לה בקרב אנשי ה־מישטרה, וללא ספק בקרב הצי־בור הרחב. זוהי הרי גבורה של

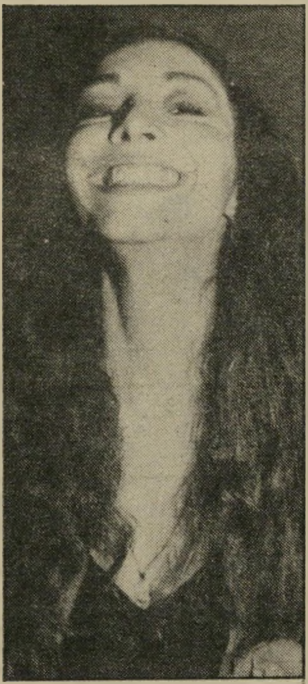

תוכעת בולקא
באמת כל הכבוד!

אמת לצאת למאבק נגד מיעוט (לסביות או הומוסכסואלים) נטול זכויות אזרחיות, שכל המוסדות — הדתיים, החינוכיים, המישפטיים — נגדו.

באמת, כל הכבוד לך גב' בול־קא!

ורק בהירהור נוסף של עצב אני מתחיל לשאול: מתי היתה הפעם האחרונה שלחמו בזוג ה־טרוסכסואלי בגלל „אורגיות רו־עשות"? סליחה, כן, היה מיקרה בקיץ שחלף בירושלים כשגדודים של חרדים תקפו צעירה לא־נשואה שגרה ב„שכונתם" עם חברה. אולם אז היו שגינו את התוקפים ושה־ביעו אהדה לצעירה שזכותה לח־יות כרצונה, כל עוד אינה פוגעת באחרים.

ואולי בכל־זאת צריך להודות לאל, לגב' בולקא ולחברה קצין המישטרה, שהרי עדיין יש לאז־רחים זכויות מסויימות אם טליה לוי מעיזה להיאבק. שהרי, בארץ מסויימת, לא כל־כך רחוקה מיש־ראל, היו מזמן מוציאים את טליה לוי להורג.

יואב שילוני, ניו־יורק

אין שלום לרשעים

בס"ד

לשונא ה' ותורתו הקדושה, המומר אורי אבנרי שר"י

אין שלום לרשעים אמר ה'!

ביחס למאמריך נגד מלכו של העולם ה' יתברך ונגד שומרי מיצוותיו ויוגעי תורתו הקדושה ונגד בת חביבו שבת קודשנו, הספוגין בקינאה עצו־מה על הרמת קרן היהדות ב־ארצנו הקד':

הננו להודיעך בשימחה, ש־היהדות החרדית בכלל ורבני התורה שיחי' בפרט מקיימים דיברי גדולי ומאורי ישראל, האוסרים קריאת מאמרי־נאצה היוצאים מפיות אפיקורסי עמנו.

ועליך נאמר: בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והק־ב"ה, ברחמיו המרובים, מצי־לנו מידם. ושימך יהיה אי"ה לשימצה ולדראון עולם, לנצח־נצחים, ככל רישעי עמנו מ־דורי־דורות.

ועד מקדשי שם שמים
עיה"ק בני־ברק

התנצלות

מדור „לילות ישראל" זי־ווג מין בשאינו מינו („ה־עולם הזה", 2353).

נדהמתי לקרוא כי מרשי, טום זיו, הוא חברו לחיים של גרג סו־לידאנו. מניין מצצתם בדותה זו?

עו"ד אורי סלונים, תל־אביב

● אחרי הפירסום הסתבר במע־רכת כי אין כל קשר בין השניים, וכי טום זיו נקלע לתמונה במיק־רה. אם נגרמה לזיו אי־נעימות כלשהי, **העולם הזה** מצטער עליה.

● ● ●

פרס הביתה!

אולי הוא מוכשר, ישר ואמין — אבל הוא מזיק!

בימים טרופים אלה, כאשר ה־מצב המדיני, הכלכלי, והחברתי בשפל המדרגה, ובשעה שיותר ו־יותר ישראלים הרימו ידיים, ב־מחשבה שנחרץ גורלנו לחיות עם „הממשלה" הזאת, שנבחרה בהב־טחה „להיטיב עם העם", נשארה לדעתי עוד דרך אחת — אולי ה־אחרונה — לפני הסוף. לדרוש ממר שימעון פרס להתפטר מתפקידו כיו"ר מיפלגת העבודה. עליו לפ־נות את מקומו לאדם היחיד שיש לו עדיין סכוי כלשהו להבחר כראש־ממשלה — יצחק רבין.

אולי זה לא יהיה צודק כלפי פרס, ויכול להיות שפרס דווקא מוכשר, ואמין וישר, אבל מי מחפש צדק לאדם אחד, כאשר גורל המ־דינה מונח על כפות המאזניים?

למרבה האירוניה, ככל שמצב המדינה הולך ומידרדר, דווקא ראש האופוזיציה הופך למטרד בעיני יותר ויותר אוהדי המערך — מכי־וון שלגביהם הוא זה ההורס במו ידיו את הסיכוי (אולי קטן, אבל סיכוי) להחליף את בגין.

אם מר פרס עצמו אינו מבין את הרמזים העבים כפיל, הנשלחים אליו על־ידי העם — בבחירות שהיו, בסקרים, ברחוב, ובאמצעי־התיקשורת — שומה על מנהיגי ופעילי המערך, ובעצם על כל אז־רח שאכפת לו, לצעוק במלוא הג־רון: פרס — התפטר!

רוני לוי משה, רמת־גן

ONLY THE BEST IN HI-FI

MEMOREX הסטות
DANINO כבלים
STANTON ראשים
GRADO ראשים
SME זרועות
hafler מגברים
ALLSOP אביזרי ניקוי
mission ELECTRONICS רמקולים
ortofon ראשים
KOSS אוזניות
CAMBRA כלי קיבול לתקליטים וקסטות
Aoi מיקרופונים
HUCO מחטים
THORENS פטיפונים

קול המפרסם

סוכנים בלעדיים בישראל:
אדר סוכנויות אודיו בע"מ.
הפצה מהמלאי: דנינו
החשמונאים 105 ת"א טל. 258519, 263439

הצרבת נעלמת במהירות הטאמס

אתה מרגיש בה בדרך כלל לאחר הארוחה,
ההרגשה המציקה והמטרידה הזו של צרבת ואז...
טאמס נכנס לפעולה.
טאמס - טבלית קטנה וטעימה הפועלת במהירות מפליאה.
תוך מספר שניות תרגיש הקלה. טאמס ונגמר.
לנוחיותך טבליות טאמס בחפיסה אישית קטנה ונוחה לנשיאה.
טאמס ב-2 טעמים: מנטה ופירות.
כדאי תמיד שטאמס יהיה לידך וכשתגיע הצרבת,
היא תעלם במהירות הטאמס.
להשיג בבתי המרקחת.

טאמס... ואין צרבת.

עסיס

מוזילה ב־10%
את כל מוצרי העגבניות
בחודש נובמבר

המבצע בכל חנויות המכולת ורשתות השיווק ברחבי הארץ.

המוצר	מחיר קודם	מחיר עכשיו
רסק עגבניות פתח־קל	16.45 שקל	14.80 שקל
רסק עגבניות בצנצנת 290 ג׳	40.25 שקל	36.25 שקל
מיץ עגבניות טבעי בבקבוק זכוכית 1 ליטר	51.75 שקל	46.60 שקל
קטשופ רגיל בבקבוק	41.40 שקל	37.25 שקל
קטשופ חריף בבקבוק	41.40 שקל	37.25 שקל
קטשופ פיקנטי בבקבוק	41.40 שקל	37.25 שקל
קטשופ בצנצנת 2 ליברות	60.95 שקל	54.85 שקל

עסיס

עסיס. זה הטבע של

הכנסיה המשיחית של הכומר הקוריאני מטיסה את אורחיה לכנסים ומארחת אותם יפה - והישראלים נוסעים. מה מחפשים שמה המפקד הנוכחי של גלי־צה״ל ושר המדע והטכנולוגיה?

השר נאמן והקשר המשיחי

זכי נאמן הוא חבר־כנסת, ומשמש עתה כשר המדע והטכנולוגיה. אלוף־מישנה רון בן־ישי הוא עיתונאי, ועתה הוא מפקד תחנת־השידור הצבאית גלי־צה״ל. העיתונאי דן פתיר היה יועץ לענייני־תיקשורת של שני ראשי־ממשלה ישראליים. הפרופסור בן־עמי שרפשטיין מלמד פילוסופיה באוניברסיטת תל־אביב.

מהו הקשר בין האנשים האלה?

התשובה מפתיעה: הקשר הוא הכומר הקוריאני סון מיונג מון, מייסד כנסיית האיחוד, האיש שנראה לא מכבר על מירקע הטלוויזיה כשהוא משיא אלפי זוגות

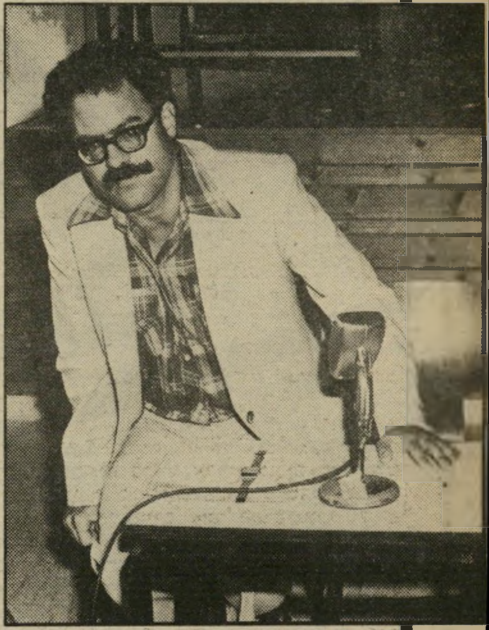

בן־דק הפרופסור החיפאי המשופם טוען, שהכנסים שעורך הכומר מיונג מון הם מעניינים ומועילים.

באיצטדיון קוריאני, תוך כדי תעלול פירסומת אופייני.

רון בן־ישי חזר מכנס שנערך על־ידי כנסיית האיחוד בקוריאה ממש לפני כניסתו לתפקידו כמפקד ההדש של גלי־צהל.

השר נאמן, העיתונאים בן־ישי ופתיר, הפרופסור שרפשטיין ועוד כמה ישראליים הם משתתפים קבועים בכנסים שונים שעורכת כנסית האיחוד של הכומר מון. כנסיה זו עורכת ועידות מדעיות, ועידות של מישפטנים, ועידות של עיתונאים, ועוד ועידות מסוגים שונים.

כל משתתפי הוועידות האלה זוכים בהטסה אל המקום שבו נערכת הוועידה, ולאירוח מלא במלון מפואר — הכל על חשבון המארגנים.

משתתפים ישראליים אחרים בכנסים של הכומר מון הם הפרופסור למדעי־המדינה דן סגרה מחיפה, הפרופסור יחזקאל דרור, מי שהיה המדען הראשי של מיפלגת העבודה, הפרופסור צבי ורבלובסקי ופרופסור רבקה שץ־אופנהיימר, העוסקים בחקר הדתות, הפרופסור יוסף שפר מחיפה, שהוא חבר קיבוץ כפר־החורש, והעיתונאי איש ידיעות אחרונות אראל גינאי.

לכנסים הללו יש אופי מיוחד במינו, שמקורו באופייה ובטיבה של כנסית האיחוד, מיסודו של מון (ראה מיסגרת בעמוד ממול).

האיש של הכומר מון בישראל הוא הפרופסור החיפאי יוסף בן־דק, בן־כיתתו של רון בן־ישי בבית הספר הריאלי בחיפה. הפרופסור הוא בעל חזות צעירה, משופם, חייכן, ואוהב לצחוק. בן־דק הוא ראש המכון ללימודי־חוץ באוניברסיטת חיפה, הזוכה בהצלחה רבה. הוא גם המנהל האקדמי של בית־הספר לקציני מינהל בחיל־האוויר.

בן־דק היה יועץ לממשלת טרנסקאיי, מדינת־הבובות השחורה שהקימה דרום־אפריקה הגזענית.

מישחקי האסימולציה שניהל בן־דק באוניברסיטה זכו בפירסום רב בעיתונות. לדבריו, חזו תלמידיו את תהליך השלום עם המצריים, וגם את המילחמה בלבנון על כל שלביה ומהלכיה. בן־דק, על פי התדפיס של קורות־חייו, הוא חובב מישחק השח־מת, חובב העיסוק בציד וחובב שירה. בחדרו באוניברסיטה תלויות תמונות גדולות של ברל כצנלסון ודויד בן־גוריון.

יוסף בן־דק הוא משתתף קבוע בכנסים שמארגנת כנסיית האיחוד. בן־דק הוא גם חבר במועצת המערכת של ניוז־וורלד, אחד מעיתוניו של הכומר מון. בשיחה שקיים עימו העולם הזה, הוא דאג לכך שאחד מעוזריו יהיה נוכח, ואף הקליט את השיחה.

בן־דק מבקש להבהיר כי אין לו שום קשר לפעילות הדתית של הכומר הקוריאני, והוא עוסק רק בכנסים, שלדבריו הם מועילים, מעניינים, ובעלי ערך רב.

דאגתו מובנת לחלוטין. לפני שנה התפרסמה בעיתון ישראל ידיעה על מדענים ישראליים שהשתתפו בכנס של עכו״ם, ובן־דק חושש מרדיפות של קנאים חרדיים למיניהם.

לפני מינויו כמפקד גלי־צה״ל חזר רון בן־ישי מקוריאה. הוא השתתף שם בכנס של „כנסיית האיחוד", ודיבר על השתקפות מילחמת הלבנון בכלי־התיקשורת

כנסיית האיחוד של מון אינה עוסקת בשום פעילות מיסיונרית בישראל. אך למרות זאת לא הצליח בן־דק לערוך בארץ אחד מן הכנסים שלה, כפי שהתכוון. ועדי הקהילות של יהודי אמריקה התחילו להפעיל מערכת לחצים עניפה, והכנס בוטל.

גם במועצת הפקולטה שלו באוניברסיטת חיפה נתקל בן־דק בביקורת, אך הוא זכה גם בסיוע מצד שני אנשים רבי־השפעה באוניברסיטת חיפה. שני אלה, הפרופסור גבי ורבורג והפרופסור שלמה ברזניק, שימשו בעבר בתפקיד רקטור האוניברסיטה. הם תמכו בבן־דק משום שגם הם נמנו עם המוזמנים המכובדים לכנסים המדעיים של כנסית האיחוד.

בן־דק טוען, כי הכנסיה עורכת את הכנסים האלה, של המדענים, המישפטנים והאחרים, כדי ליצור לעצמה דעת־קהל טובה. הוא מספר כי לעמדותיה של הכנסיה אין השפעה מכרעת על מהותם של הכנסים. הכומר סון מיונג מון עצמו מסתפק בנאומים שהוא נושא בקוריאנית בתחילת כל כנס ובסיומו, וכמה מנאמניו משתתפים בדיונים, אך זה הכל.

הכנסים זוכים בשבחים רבים מפיו. הם מספקים הזדמנות לפגוש באנשים שלא פוגשים בכנסים המדעיים הרגילים, בעיקר מדענים הבאים מן העולם השלישי.

TERRORISM AND MEDIA

Wednesday
October 6
3:00 pm
Crystal West

MIDDLE EAST

John Martin
Moderator
Professor of Communication,
University of Maryland

Dan Pattir
Resident Fellow
American Enterprise Institute, Washington D.C.; former Press Secretary and Director of Communication for Prime Ministers Yitzhak Rabin and Menachem Begin (1975-81)

Ron Ben-Yishai
Nightly news anchorman, Israeli Television; former Washington Bureau Chief and U.S. State Dept. correspondent for *Yediot Acharonot* newspaper

Abdu Rahman al-Haideri
Correspondent for Reuters News Service, BBC, *Middle East Economic Digest*, others

Yonah Alexander
Editor, *Communication and Political Persuasion* quarterly and *Terrorism* quarterly at the Center for Strategic and International Studies in Washington, DC

Mohamed al-Biali
Editor-in-Chief, Middle East News Agency

עיתונאים בן־ישי ופתיר

זהו דף מתוך חוברת מהודרת ביותר, שהוצאה בעיקבות כינוס אנשי־התיקשורת שנערך באוקטובר השנה בסיאול שבדרום קוריאה, על־ידי **כנסיית האיחוד**. המפקד הנוכחי של **גלי־צה״ל** (משמאל, באמצע) והיועץ לשעבר של מנחם בגין (מימין, למעלה) השתתפו בדיון שעסק ב„טירור וכלי־התיקשורת", ולפי עדותו של בן־ישי, עסקו בעיקר בכיסוי מילחמת הלבנון על־ידי כלי־התיקשורת, נושא שהוא בקי בו.

עכו״ם, אבל מעניין

כנסיה זאת, הפעילה בעיקר בארצות־הברית ובקוריאה, היא אחת מאלפי כתות דתיות בעלות אופי משיחי. מה שמבדיל אותה מביניהן, הוא אישיותו של הכומר מון, שהצליח ליצור תערובת מיוחדת במינה של דת, כסף ופוליטיקה.

מון מגייס חסידים נאמנים, מצליח לגייס מימון רב לעסקיו ממקורות בלתי־ברורים, ויש לו קשר הדוק לימין האמריקאי. כל אלה הביאו לשורה של מישפטים וחקירות נגדו, ולהתנגדות ציבורית רחבה בארצות־הברית.

כדי לשפר את תדמיתו, לרכוש לעצמו אהדה ציבורית רחבה, ולהשיג תמיכה במאמציו להרחיב את כנסית האיחוד שלו, התחיל הכומר מון לארגן באמצע שנות ה־70 את הכנסים שלו, הזוכים בהצלחה רבה.

הכנסים זוכים להצלחה במיוחד בישראל. הישראלים אוהבים מאוד לנסוע, וכאשר הטיסה והאירוח הם על חשבון המזמין, מקבלת אהבה זאת מימדים חולניים כמעט.

מון: דת, כסף ופוליטיקה

מייסד מון ואשתו
חברת־דיג וכנסיה

בדיוק כמו רבם של חסידי חב"ד, הרבי מלובביץ, גם הכומר סון מיונג מון, היה מהנדס־חשמל פשוט לפני שפנה אל הדת. בשנות ה־50' הוא יסד בקוריאה כת דתית נוצרית. מון טוען, בכתביו הרבים, שהוא מחדש את הכנסיה הנוצרית, ומשיב אותה לטהרתה. אחד מעיקרי הדת שלו היא השאיפה לאחדות המין האנושי. מון אמנם אינו טוען שהוא עצמו המשיח המקווה, אך הוא בהחלט רומז לכך.

הכת של מון זכתה בהצלחה בקוריאה, וכמו מטיפים דתיים רבים במיזרח, החליט מון להפיץ את בשורתו גם בארצות־הברית. ב־1960 הגיעה שגרירה מטעמו לסן־פרנסיסקו, שהיתה כבר אז חממה נוחה לכתות דתות מיזרחיות מסוגים שונים. ההתחלה לא היתה מבשרת טובות. סוציולוג שכתב באותה תקופה מחקר על הכת של הכומר מון טען, כי האשה ששיגר מון הצליחה לגייס רק קומץ מאמינים, בדרך־כלל אנשים משולי החברה, מן „הזרוקים" של סן־פרנסיסקו. אותו חוקר ניבא בספר שכתב אז, כי כמו כתות רבות אחרות, תיעלם גם הכת הזאת.

עשרים שנים אחר־כך נאלץ אותו חוקר להודות בטעותו. הוא פירסם שנית את מחקרו, וגם טרח להסביר מדוע טעה בניבוי שלו. הוא לא הכיר את הכומר מון עצמו.

מון הגיע לארצות־הברית בתחילת שנות ה־70', והתגלה כגאון בשני תחומים: ביצירת קשרים הדוקים למימסד הימני האמריקאי, ובגיוס כספים.

ביצירת הקשרים עם הימין האמריקאי, עזרו למון ללא ספק דיעותיו הפוליטיות. מון הוא אנטי־קומוניסט קיצוני, מצדד במעורבות צבאית אמריקאית בקוריאה, בפיתוח נשק גרעיני ובעמדה אמריקאית תקיפה כלפי המיזרח. כל אלה מצאו חן בעיני הימין בארצות־הברית. מון זכה בפירסום גדול ראשון בארצות־הברית, כאשר התייצב בפרשת ווטרגייט לצידו של הנשיא ריצ'רד ניכסון, שנאלץ להתפטר לבסוף.

לדבר עם ישוע קוריאנית

בלי לדעת מילה אחת באנגלית, הצליח סון מיונג מון להקים אירגון דתי, שמקורות המימון האדירים שלו הם תעלומה עד עצם היום הזה. הכת של מון אינה גדולה. היא כוללת כמה אלפי מאמינים בסך הכל, אך אלה הם מאמינים מסורים מאוד. סימן־ההיכר של רבים מהם הן עיניים זגוגיות. רבים מן המאמינים הללו עובדים למען הכנסיה, מוכרים פרחים ומזכרות, ומעבירים את הממון לרשותו של הכומר.

אך קשה קצת להבין כיצד הצליח מון באמצעים אלה לרכוש לעצמו חברת־דיג, להקים מבנים מפוארים לכנסייתו, ולרכוש רשת־עיתונים רחבת־היקף בארצות רבות. הכנסיה של מון גם הפיקה סרט שתקציבו היה 50 מיליון דולר, ושתואר על־ידי אחד העיתונים הניו־יורקיים כ„סרט הגרוע ביותר בהיסטוריה". במשך תקופה ארוכה הילכו מאמיניו של מון ברחובות הערים בארצות־הברית, כשהם מחלקים כרוזים המבטיחים הגרלת־פרס למי שילך לחזות בסרט.

כמו כתות דתיות אחרות, עוררה גם הכת של מון התנגדות נזעמת בארצות־הברית. ביחוד היו הורים יהודיים תקיפים בדרישה לחקור את פעולותיו של מון. משום־מה השתררה בקהילה היהודית בארצות־הברית ההרגשה, כי הכת של מון מצליחה יותר מכתות אחרות בהעברת הבנים היהודיים על דעתם. אולי קרה הדבר משום שיד־ימינו של הכומר מון הוא יהודי־לשעבר בשם משה דורסט, ורבים בצמרת האירגון שלו הם יהודיים. לדברי הכת עצמה, רק 6% מבין מאמיניה הם יהודיים. כמה מאמינים יש בכלל — זאת הם אינם מוכנים לגלות.

הדרישות התקיפות לפעול נגד מון הביאו לתגובה. אחרי סילוקו של ניכסון איבד הימין האמריקאי את כוחו, ומון איבד את פטרוניו. ועדה של הסנאט האמריקאי התמנתה לחקור את קשריו של הכומר מון וכנסיית האיחוד שלו עם קיי־סי־איי־אי, שרות הביון הקוריאני. בחקירה הארוכה התגלו פרטים מעניינים רבים, אך הקשר שבין הכנסיה ובין שירות הביון לא הוכח, ומון טוהר מהחשדה זאת.

במקביל התחילו שלטונות־המס האמריקאים לגלות עניין בפעילותו העיסקית של מון. בשורה של מדינות סירבו לשחררו מתשלום מס, הטבה שאירגונים דתיים אחרים זוכים בה. שלטונות־המס טענו, כי מון עוסק בפעילות מסחרית שאין לה קשר רב לדת כלשהי. לא מכבר הסתיים אחד המישפטים של מון בהרשעתו. הוא נדון לעונש של עשר שנות מאסר, אך הגיש עירעור, והוא אינו יושב עדיין בכלא.

באחד המישפטים האלה היתה אפיזודה משעשעת. מון סיפר כי שוחח הן עם ישוע הנוצרי, והן עם הנביא מוחמד, מייסד דת האיסלאם. השופטים, שידעו כי מון דובר קוריאנית בלבד, שאלו אותו באיזו שפה הוא שוחח עם שני האישים. מון טען כי שפת השיחה היתה קוריאנית.

חסידיו של מון טוענים כי מתנהל נגדו ציד־מכשפות מכוון, וכי מישפטיו הם בגדר עיוות־צדק, כאשר הוא מועמד לדין בעניינים שאינם מטרידים את שלטונות־החוק האמריקאיים כאשר מדובר במטיפים דתיים אחרים. חסידיו של מון טוענים גם, כי ביסוד גישת מנגנון החוק האמריקאי כלפי כנסיית האיחוד וכלפי הכומר מון עומדת גישה גזענית. האמריקאים, כך הם אומרים, מוכנים שכמרים לבנים יגייסו את בניהם לשורות צאן מרעיתם, ואילו העובדה שמון נמנה עם הגזע הצהוב מרתיחה את דמם, ומקילה על המערכה המכוונת נגדו.

לכנסיית האיחוד יש רשת של כמה עיתונים בכל רחבי־העולם. בארצות־הברית נמצאים ברשותם העיתונים ניוז־וורלד רוושינג־טון־טיימס, וכן העיתון בספרדית נוטיסיאס־דל־מונדו היוצא לאור בניו־יורק. באורוגוואי הם מוציאים לאור את העיתון אול־טימטס נוטיסיאס, והעיתון היפני שלהם נקרא סקאיי־ניפו. לעיתון הזה יש כתב בירושלים. העיתונים של כנסיית האיחוד מתגאים במגמתם הימנית, שהם קוראים לה „שמרנית".

הכנסים המדעיים של כנסית האיחוד נע־רכים תחת הכותרת „אחדות המדע", פעם בשנה, בדרך כלל בסתיו או בחורף. יש רבים החולקים על ערכם המדעי. מרצה אמריקאי המכיר את המתרחש באוניברסיטות שם, טוען כי פרופסורים אמריק־איים המקבלים הזמנות לכנסים של מון, תולים אותם לראווה על דלתות חדריהם, כבדיחה. בידיעונים של האוניברסיטות ב־ישראל, שבהם מדווחים בדרך־כלל על נסיעת מרצים ישראליים לכנסים בינלאומיים, לא מדווחים על הכנסים של מון.

בן־דוק דוחה את הביקורת. הוא מציג את הפירסומים המלווים את הכנסים, ואלה מרשימים. הדפסה משובחת על נייר כרומו ושפע של תצלומים. בין המשתתפים נמ־צאים חתני פרס־נובל סיר ג'והן אלקס,

רבים מבין משתתפי הכנסים של „כנסיית האיחוד" הם אנשי ימין, נציגי מישטרי דמים צבאיים באמריקה הלטינית וחברים באירגוני־חזית של שרות הביון האמריקאיים

יוג'ין וינר, ורוברט מוליקן. ביניהם נמצ־אים גם מלומדים אחרים ידועי־שם כממ־ציא פצצת המימן אדוארד טלר, ופרופסור מורטון קפלן.

המפורסם שבין הישראלים המשתתפים בכנסים של הכומר הקוריאני הוא הפרו־פסור יובל נאמן, שר המדע והטכנולוגיה של ממשלת ישראל. נאמן, מנהיג תנועת התחייה הימנית־קיצונית, אף הינחה קבו־צת דיון של המדע והטכנולוגיה ותרומ־תם האפשרית לשיפור המין האנושי.

יובל נאמן, שהיה מדען חשוב בתחום הפיסיקה, מוצא בכנסים האלה של כנסית האיחוד חברים הקרובים לדיעותיו הפו־ליסיות הקיצוניות. חתני פרס־נובל ומ־דענים ידועים אחרים הם בדרך כלל מן הדור הישן, וכבר אינם עוסקים, למעשה, במדע באופן פעיל. המכנה המשותף לרו־בם: הם שייכים לימין הניצי במערב.

מי שעלול שלא לרוות נחת מקירבתו היתרה של שר המדע והטכנולוגיה היש־ראלי אל התנועה הדתית של הכומר ה־קוריאני, הם שותפיו הפוליטיים של נאמן בתנועת התחייה. הקשרים המדעיים וה־פוליסיים של נאמן עלולים להוות עילה לניגוחכ של הדתיים בתנועת התחייה, על־ידי יריביהם במפד"ל.

„אתיקה עיתונאית"

פרופסור בן־עמי שרפשטיין מאו־ניברסיטת תל־אביב השתתף בשלושה מן הכנסים המדעיים של כנסית האיחוד. „האירגון יוצא מן הכלל," הוא אומר, „משתתפת שם קבוצת אנשים מאוד מעניי־נת. נכון שהמגמה קצת שמרנית. הקבוצה הזאת (של הכומר מון) מאוד מתנגדת לקו־מוניזם.

„צריך להבין זאת על־רקע ההיסטוריה של המייסד. הוא היה פליט של המישטר בצפון קוריאה, וסבל שם מאוד. בכנסים עצמם יש הרגשה שהם חופשיים מאוד מבחינה אינטלקטואלית. רק כשיושבים לא־כול, המארח בכל שולחן הוא מן הכנ־סיה."

כאשר נשאל בן־דק על המגמה הפולי־טית של הכנסים, הוא מנסה תחילה לומר כי: „יש איזון מסויים". הוא מביא לדוג־מה כינוס שדן בחיוב ובשלילה שבפיתוח האנרגיה האטומית. בכינוס זה הוא עצמו היה המנחה. והדיעות התחלקו שווה־בשווה בין מחייבי אנרגיה האטומית ובין שו־לליה.

אחר כך מודה בן־דק שהמגמה „הקונ־סרבטיבית", כפי שהוא מגדיר זאת, בול־טת. גם הוא מסביר את הדבר על רקע

(המשך בעמוד 61)

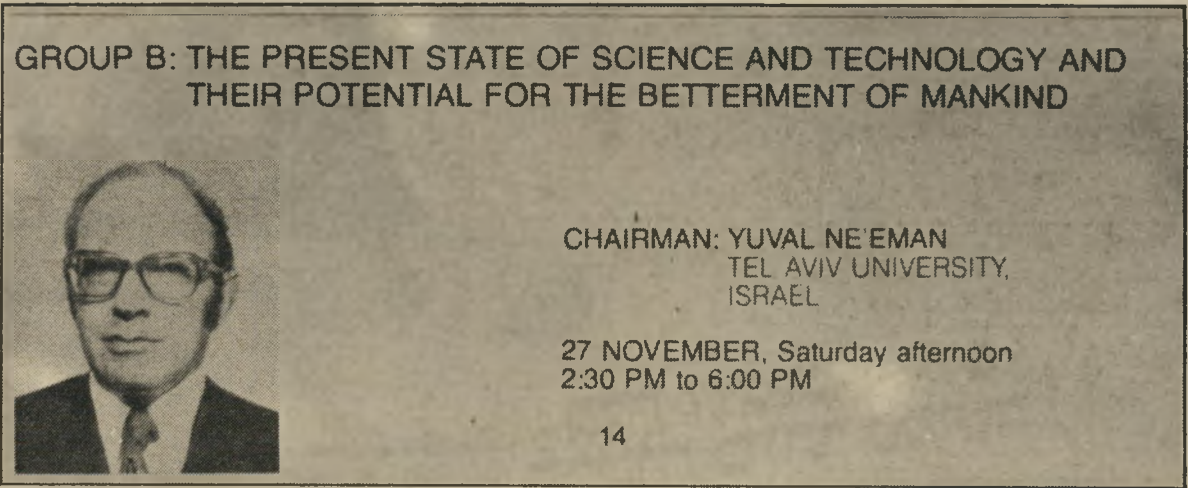
GROUP B: THE PRESENT STATE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY AND THEIR POTENTIAL FOR THE BETTERMENT OF MANKIND

CHAIRMAN: YUVAL NE'EMAN
TEL AVIV UNIVERSITY,
ISRAEL

27 NOVEMBER, Saturday afternoon
2:30 PM to 6:00 PM

14

שר יובל נאמן

זהו תצלום מתוך חוברת ש־הוצאה אחרי כינוס של **כנסיית האיחוד**, שנערך בחודש נובמבר 1976, במלון **הילטון** בוושינגטון. יובל נאמן, שאז היה פרופסור באוניברסיטת תל־אביב, היה היו"ר בדיון שעסק ב„מצב העכשווי של המדע ושל הטכנולוגיה ובתרומתם האפשרית למען שיפור מצבו של המין האנושי."

לסדין חימום זק"ש יש החורף 5 מעלות נוספות.

חידוש עולמי:
שיטת 5°_{c}+

5 מעלות נוספות לחימום הרגליים במהירות

החורף אנו גאים להציג חידוש עולמי בסדיני חימום: שיטת "5 פלוס" - 5 מעלות יותר

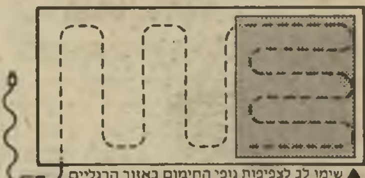

▲ שימו לב לצפיפות גופי החימום באזור הרגליים

באיזור הרגליים. עשינו זאת לאור ממצאים שהוכיחו, כי חימום הרגליים במהירות מעניק הרגשת חמימות נעימה לכל הגוף. כך שהחורף מובטח לך שתיהנה ממש מכף רגל ועד ראש... חידוש מהפכני ובלעדי זה בסדיני חימום זק"ש מוכיח פעם נוספת את מה שאתה, הלקוח, יודע כבר מזמן: לסדין חימום זק"ש אין מתחרים.

הבטחון שלך חשוב לא פחות מההנאה

רבבות לקוחות שנהנים מידי חורף עם סדין חימום זק"ש, יודעים שהם יכולים לישון בשקט... יש להם על מי לסמוך. אנחנו גאים בכך שסדיני החימום שלנו היו מצויידים בכל אביזרי הבטיחות הדרושים זמן רב לפני שהתקן הישראלי חייב זאת.

לא פלא שסדין חימום זק"ש עמד בהצלחה בבדיקת הבטיחות של מכון התקנים הישראלי.

גם מכוני התקנים הבריטי וההולנדי, הידועים בדרישותיהם הקפדניות, בדקו ואישרו את הסדין. לא חסכנו באמצעי הבטיחות כדי להבטיח את פעולתו התקינה ואת הנאתך המלאה:

שיטת הבטחון הכפול

שילוב שני יתרונות חשובים, המקנים לסדין אורך חיים ובטחון בשימוש: 1. התקני קשירה למניעת קפלים וקמטים (כל סדיני חימום זק"ש מצויידים בהתקנים כאלה). 2. רשת עדינה של מעבירי חום מודבקת בין שני בדים דחוסים ומונעת תזוזה של מעבירי החום.

מפסק חום מיוחד

רק מפסק חום עם 3 דרגות ו-5 מצבים מאפשר חימום מהיר של המיטה ובחירת דרגת חום אידאלית לשינה נעימה במשך הלילה.

נורית בקרה

נדלקת רק בשעה שהסדין פועל. רק סדין חימום עם אמצעי בטחון שהוכיחו את עצמם יכול להבטיח לך לילות חורף חמימים, נעימים ובטוחים במשך שנים רבות. זכור זאת לפני שאתה קונה סדין חימום!

שלוש שנות אחריות - בטחון ששווה הון

רק מי שמייצר סדיני חימום יותר מ-20 שנה יכול להרשות לעצמו לתת לך אחריות ל-3 שנים בבטחון מלא. זוהי הוכחה נוספת לאיכותו של הסדין ובטחון נוסף ללקוח. 3 שנות אחריות ושירות לשנים רבות, וכשתזדקק לשירות - יש לך כתובת ויש עם מי לדבר. אתה הרי מכיר אותנו לא מהיום...

...ועוד תענוג: פרווה

זוכרים? בחורף שעבר הצגנו לראשונה את הלהיט של סדיני החימום - סדין חימום עשוי פרווה. והחורף אנו מאפשרים לך לבחור סדין פרווה לטעמך מתוך מבחר עשיר של דוגמאות משובצות או חלקות במיגוון צבעים. למי שאינו יודע, סדין הפרווה נעים למגע, שומר על החום למשך הלילה ומעניק הרגשת פינוק במיטה.

3 תארים לסדין אחד

יותר מ־80% מציבור הצרכנים העניק לחברת זק"ש את התארים: "המוצר הנבחר", "הקניה הטובה ביותר" ו"השם הנבחר".

ובסוף החורף, לפני שמאחסנים את הסדין לקראת החורף הבא, אפשר גם...

לכבס במכונת כביסה בבטחון מלא!

כן, חשבנו גם על הנוחות שלך: סדיני חימום זק"ש העשויים פרווה הם היחידים שניתן לכבסם במכונת כביסה. הישג בלעדי זה הוא פרי הטכנולוגיה המתקדמת שפותחה על־ידי זק"ש.

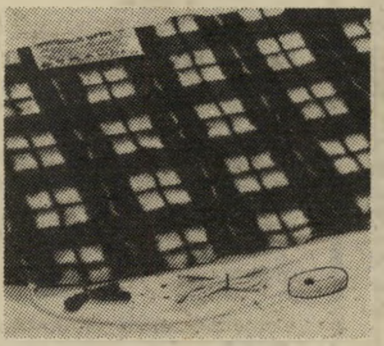

זק"ש

אתה מכיר אותנו לא מהיום

להשיג: בחנויות החשמל המובחרות, שק"ם, רשתות שיווק, בתי מרקחת (שיווק ע"י "אגיס"), בחנויות "אתא" ובמרכז המכירות: רחוב בן־יהודה 72, תל־אביב - טלפון 228844(03), שיווק לוועדי עובדים: "שדה", טלפון 282718(03)

סדין חימום זק"ש
הבטוח ביותר במיטה!

דב שילנסקי, סגן־השר במישרד ראש־הממשלה, מספר על תפקידו חסר־השיניים, טוען שכלי־התיקשורת עויינים לו, מודה שרצה בתפקיד האחראי למחנות־הפליטים ומספר על יחסיו עם בגין

אומרים עלי שאני לא חכם. מי יש לו הסמכות לקבוע על מישהו אם הוא חכם או טיפש?

●

אומרים שאני חסיד שוטה של בגין. אין עוד אחד בתנועת־החרות שיש לו עבר של חילוקי־דיעות עם בגין כמו שלי

●

אני חושב את עצמי לליבראל גדול. אני בעד שווי־זכויות. בכנסת מכירים אותי בתור הנציג הנאמן של הנדכאים

ראיינה שרית ישי

אנשים הרוצים שאקשט מסיבות בצפון תל־אביב כל זמן שאני סגן־שר, לא מעניינים אותי

●

למה לא מפרגנים לי שאני מחייך כל הזמן? מה רע בבן־אדם מחייך? עברתי כל מיני תקופות קשות, ותמיד חייכתי

●

איכפת לי מהטבח במחנות. אבל בראש וראשונה אני דואג לעם שלי. אני לא שוכח איך העולם דאג לנו בשואה

„אני המושמץ התורן של העיתונאים!"

קשה לשנוא את סגן־השר דב שילנסקי — גם כאשר הוא אומר את הדברים הנוראיים ביותר, גם כאשר השקפותיו מנוגדות לחלוטין להשקפותיך, גם כאשר אינך מאמין למישמע אוזניך כשהוא מדבר אליך.

נכון, הוא מחייך כל הזמן. אך אני מעדיפה אדם מחייך על פני אדם זעוף־פנים. החיוך שלו אינו מפריע לי. מה שמפריע לי הוא שסגן־השר מאמין באמת־ובתמים בדברים שהוא אומר, ואינך יכול להתווכח איתו. כיצד אתה יכול להתווכח עם אדם האומר לך שהוא אוהב את האדם אהבה גדולה, אבל קודם כל הוא אוהב את היהודי? איך אתה יכול להתווכח עם אדם המשוכנע באלף אחוזים שאנחנו צפויים להשמדה בכל רגע, אם לא נהיה חזקים ולא נחיה על החרב? כיצד אתה יכול להתווכח עם אדם המספר לך סיפורים נוראיים על היותו פליט בשואה, אך אינו מוכן בשום פנים־ואופן לגזור גזירה שווה בין פליט יהודי בשואה ובין פליט פלסטיני בלבנון? איך אתה יכול להתווכח עם אדם שנותר מחוסר קורת־גג, אך אינו מבין את מחוסרי־הגג בעין־אל־חילווה ואינו יכול להזדהות עם מצבם?

היו שכעסו על שילנסקי, כשעמד בתוקף על כך שדרוש מיצעד ביום־העצמאות, אך כיצד אפשר לכעוס עליו, כאשר פניו קורנות אורה וליבו נמלא גאווה יהודית שורשית להישמע מילת הקסם: צה"ל? איך אפשר שלא להתרכך מולו, כאשר הוא מבקש שהמיצעד יצעד רק כדי להסב לו — היהודי הנרדף, שמעולם לא היו בידו חנית וחרב להגן על עצמו — טעם קורת־רוח?

וכיצד אפשר לכעוס על שילנסקי, האוסר על נגינת ואגנר ומודה שמוסיקה קלאסית היא לא התחום החזק שלו, שכן הוא מעדיף לשמוע ג'ז ב„ברברים"?

יש בשילנסקי הרבה צדדים חיוביים: המון־המון אהבה לארץ, המון־המון אהבה ליהודים. סגן־השר במישרד ראש־הממשלה הוא נהגו הצמוד של „אבי הפצועים", שימחה הולצבורג, דב שילנסקי הוא האוזן הקשובה של כל ה־

אני המושמץ התורן

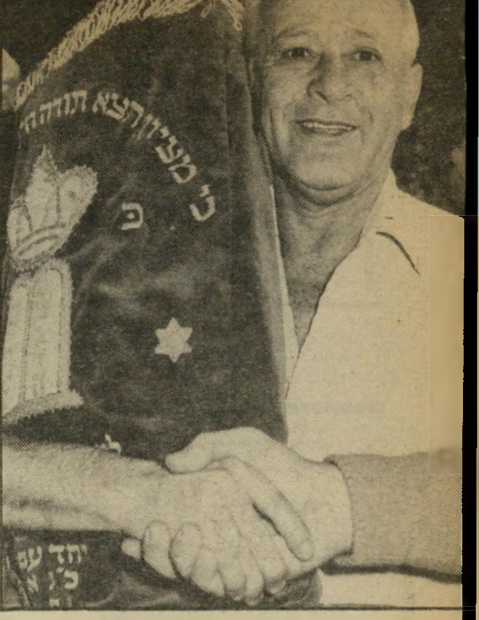

שילנסקי בהתנחלות
„זה תפקיד בלי שיניים...״

(המשך מעמוד 31)

מיקרים הסוציאליים של אסירים בבתי־הסוהר. הם באים אליו יותר משהם באים אל צ׳רלי ביטון, נציגם הטבעי.

שילנסקי הוא בן־בית בישובי הצפון. אצל ילדי דובב ואביבים הוא מוכר כדוד שילנסקי מהכנסת.

הקשר שלו עם הישובים האלה נוצר אחרי מות בנו, יוסף. יוסף היה חייל בגולני, יחידתו נקראה לחלץ ילדים שנלכדו על־ידי פלסטינים בקרית־שמונה בתקופת מילחמת ההתשה. בדרך חזרה מהפעולה אירעה תאונת ויוסף נהרג.

שילנסקי מסרב לדבר על כך. הוא מסרב לדבר על בנו, מסרב לעשות כל שימוש בזכר הבן לצרכים פוליטיים. חברים מספרים עליו שהוא מבקר באופן קבוע בבית־הקברות — עם אשתו או לבדו. הוא מכיר את שכני בנו לחלקת־הקבר, יצר עם המישפחות השכולות קשרים מיוחדים. ידידיו של בנו פוקדים עד היום את בית מישפחת שילנסקי.

כשאני שואלת את שילנסקי על יוסף, הוא מבקש ממני להרפות, אינו רוצה לדבר. אני מכבדת את רצונו.

אני יושבת איתו בלישכתו שבמישרד ראש־הממשלה — לישכה צנועה: דגל ישראל מבד סינטטי, תמונה של מנחם בגין על נייר כרומו, תמונה של נשיא־המדינה ותמונה של שילנסקי צועד בסך, במיצעד הראשון ב־1949.

הוא יודע היטב שאינו פופולארי באמצעי־התיקשורת.

אנחנו עוברים לכנסת. כתבים פרלמנטריים וכתבי טורי־סאטירה, שאני פוגשת במיזנון, אומרים משועשעים את דעתם על האיש, משתוממים עד אין קץ על כך שאני מקדישה לו את ראיון־השבוע. הם שוכחים שהאיש הוא נציגו של ראש־הממשלה בכנסת, שהוא עונה

> **זובין מהטה שאל מתי הג׳נטלמן שילנסקי ביקר בקונצרט. נכון, אני אוהב מוסיקה עממית ומעדיף ג׳ז**

במקומו על שאילתות, על הצעות לסדר היום.

חבר־כנסת ערבי שאני משוחחת אתו, אומר לי: שילנסקי אינו מזיק כלל. הלוואי שכל אלה הנחשבים ליבראלים ומתונים היו כה בלתי־מזיקים כמוהו, הנחשב כקיצוני.

■ ■ ■

● **מדוע לא חיסלת את עסקיך הפרטיים כאשר מונית סגן־שר?**

מהרגע שבו נכנסתי לכנסת אני שותף לא־פעיל במישרד עורכי־הדין שלי. פעם, כשיזרקו אותי מהכנסת, יהיה לי לאן לחזור. אני חושב שאם אדם מוותר על עסקיו כאשר הוא נכנס לפעילות פרלמנטרית, זה נותן לו הרגשה שהוא עובד לפרנסתו. ואדם שהוא שליח־ציבור צריך לעבוד למען הציבור.

אני כבר לא ילד, ואני לא רוצה להרגיש שאם אני כבר לא אהיה חבר־כנסת, אשאר חסר־פרנסה.

● **לאחרונה כמעט שאינך מתראיין באמצעי־התיקשורת. מדוע?**

אני לא מתראיין יותר אצל עיתונאים שאני יודע מראש שגישתם אלי עויינת. ומאחר שאני היום המושמץ התורן של אמצעי־התיקשורת, ששולטים בהם אנשים שגישתם עויינת לשלי, ושבמקום להתווכח איתי משמיצים — אני לא מתראיין!

מאחר שאני זוכר את העולם הזה לטובה, מכיוון שבזמן הפצצה תמך בי בכל ההגינות ונתן לי הרבה עידוד, בזמן שכולם היו נגדי, ומאחר שאני זוכר לאורי אבנרי את התמיכה שתמך בי לאורך כל הדרך, הסכמתי להתראיין אצלך. אולי גם בגלל שאז, בימים ההם, העולם הזה היה באמת ביטאון הוגן, ללא מורא וללא פחד, ונלחם בשילטון מפא״י. אם את שואלת אותי, אז לדעתי העולם הזה כיום סטה מהדרך ההוגנת.

● **מדוע, מכיוון שתחת להילחם בשילטון מפא״י הוא נלחם בשילטון הליכוד?**

לא. זה לא רק העולם הזה. זה כל אמצעי־התיקשורת. אם אתה בעד מדינה פלסטינית, אתה חיובי בכל שטח. אבל אם אתה בעד ארץ־ישראל — ואני אפילו לא מוסיף את המילה שלמה, כי בשבילי זה טיבעי — אז אתה טיפש מטופש. זהו כיום יחסה של התיקשורת בכלל, ושל העולם הזה בפרט.

אם אתה בעד ארץ־ישראל, כל מה שאתה עושה זה לא נכון, ונלווים לכך כל כינויי הגנאי האפשריים. אותו אדם שאתמול היה מושמץ בגלל שהוא בעד ארץ־ישראל אך לפתע נסוג מהרעיון — לפתע פיתאום התיקשורת משבחת אותו.

● **אתה מתכוון לזבולון המר?**

המבין יבין.

● **ומי שאינו מבין?**

לא רק המר, יש גם אחרים. פיתאום, כשהם נסוגים מרעיון ארץ־ישראל־השלמה, הם חכמים, נבונים. אבל אם הם בעד ארץ־ישראל — אין להם שכל. אני חושב את עצמי לליבראל גדול, ואני בעד שיוויי־זכויות. בכנסת הקודמת נחשבתי לאחד הפעילים ביותר, והכירו אותי בתור הנציג הנאמן ביותר של החלכאים ונדכאים. אבל כשאני מדבר על ארץ־ישראל — אז אין לי שכל.

● **אתה נחשב ליבראל גדול בכל הנוגע ליהודים.**

זה לא נכון! ביקרתי במועצות ערביות יותר מכל חבר־כנסת אחר, ואין פעם שבה ביקרתי בבית־סוהר מבלי לבקר אסירים ערבים פוליטיים!

● **כיצד זה עולה בקנה אחד עם השקפת עולמך?**

הערבי הוא אדם. יש לי איתו ויכוח גדול, אבל ברגע שהוא יושב בבית־הסוהר יש לו זכויות־אנוש. זה לא מספיק ששללתי את חרותו — אני צריך גם להתעלל בו, כדי להגביר את שינאתו?

כמה פעמים שמעתי מפיו של אורי אבנרי שבחים עלי. אבל מאז שאני בכנסת, הוא רק דוקר אותי. יש כאלה שאומרים שאני לא חכם. מי יש לו הסמכות לקבוע על מישהו שהוא חכם או טיפש? אינני

> **אומרים עלי שאני נרדף על־ידי הטראומה של השואה. אני לא נרדף על־ידי הטראומה, אבל אני זוכר את השואה**

יודע אם אפשר לחלק את האנשים לפי החוכמה. העיקר להשמיץ?

■ ■ ■

● **אינך מבין שיש אולי אנשים המעריכים אותך כאדם אך המתנגדים לדיעותיך?**

איני חושב שבתפקיד הציבורי יחסי־אנוש נמדדים על־פי השתייכות מיפלגתית או זיקה רעיונית. יש לי כמה חברים טובים — ואני לא אומר את זה על מישקל „החבר הכי טוב שלי הוא כושי״ — יש לי כמה ידידי־נפש, שבכלל לא חושבים כמוני. אני לא אומר לך שזה מתחלק חצי־חצי, אבל יש לי רבים שאינם אנשי ליכוד ואינם מסכימים עם דיעותי.

ידיד־נפש זה לא ידיד שאתה שותה איתו קוניאק, אלא כזה הנמצא איתך בשעת־צרה. כבר ראיתי כאלה ששותים איתך קוניאק ובזמן שאצלך מתהפך הגלגל הם לא מכירים אותך פיתאום. לי יש ידידים עוד מהגטו, עוד מדכאו, עוד לפני שהייתי חבר־כנסת, עוד כשהייתי דלפון וגרתי במעברה, ואחר־כך כשהתעשרתי, כשגרנו שבע נפשות בחדר וחצי במרתף. אז מה, כולם חושבים כמוני? אבל הם

שילנסקי במיצעד צה״ל ביולי 1948
„בכלל לא התעקשתי בעניין המיצעד...״

ידידי־נפש. הם לא כמו אלה שרוצים שאקשס להם מסיבה בצפון תל־אביב כל זמן שאני חבר־כנסת או סגן־שר — אלה לא מעניינים אותי. ולכן בפורי המסיבות לא תמצאי אותי.

● **אך יש אנשים שקשה להם מאוד להישאר בידידות עם אדם הדוגל בסיפוח ובהתנחלויות, התרמך במילחמה.**

אצלי ארץ־ישראל היא מעל לכל זה, אצלי זו הנקודה הראשונה. בלעדי ארץ־ישראל החיים אינם חיים, בלעדיה שום דבר לא שווה. אבל יחד עם זאת שאני נחשב כנץ שחור אגיד לך בדרך־אגב: איני יודע מה זה נץ או יונה. אני אוהב בעלי־חיים ואני מתעניין בבעלי־חיים. יונה זה עוף שמביא מחלות, כינים, ואני אוהב כינים. הרב פורוש יכעס עלי, אבל אני גם אוהב להפריח יונים.

● **מדוע שיכעס עליך?**

מכיוון שעל־פי ההלכה אסור להפריח יונים, מכיוון שכאשר אתה מפריח יונים, אתה מביא אליך יונים אחרות, וזה כאילו נחשב לגניבה. את יודעת, בעיירה היו אומרים „השייגץ פרחח, מפריח יונים.״ זה הפך למין מושג כזה.

יונים רבות הרבה מאוד. תשאלי כל מי שיש לו יונים. יונים תמיד מקטרות, בו בזמן שהנץ טורף רק כשהוא רעב, ורק כדי להשביע את רעבונו. הוא טורף נבלות, ומביא בריאות לטבע.

כך שאם אני נחשב לנץ שחור, אז לפחות בטבע זה חיובי. אבל בפוליטיקה, כאשר זה אינו כביכול חיובי — וזה נובע מאהבת ארץ־ישראל — אז אני גאה להיות נץ. יחד עם זאת, כחבר־כנסת, במקום לצעוק כל היום ארץ־ישראל! ארץ־ישראל! השתדלתי לעשות מה שאני יכול לבעיות העם היושב בישראל.

■ ■ ■

● **מדוע התעקשת כל־כך בעניין המיצעד ביום־העצמאות?**

אני בכלל לא התעקשתי.

● **אבל ראינו אותך בטלוויזיה.**

אגיד לך מה שאני אמרתי. כשהיתה החלטת ועדת־המישנה לענייני טקסים אני אמרתי שבשביל דב שילנסקי, שראה את עמו בשפל, נרמס ונרדף, כשאין לו לא שלח ולא חרב להגן על עצמו, אז כל פעם שאני רואה את צה״ל צועד נפשי נהנית מחדש, כאילו ראיתי אותו בפעם הראשונה. ואני חושב שיש רבים שחושבים כמוני. אולם מאחר שהוועדה החליטה לא לקיים את המיצעד, אני מקבל את ההחלטה.

אצלי זה לא נמדד בכסף, עניין המיצעד, אצלי זה עניין של סיפוק רוחני. אבל מה עשה קול ישראל? הוציא מדברי מישפט אחד וסילף את כל דברי. קול ישראל אמר, שסגן־השר דב שילנסקי אמר, שמיצעד זה סיפוק רוחני שלא נמדד בכסף.

● **טענו נגדך, כאילו אתה מתיימר להיות אחד מאלה שצעדו במיצעד־שלא־צעד.**

אני מתיימר להיות במיצעד שלא צעד? הנה, הביטי! את רואה את התמונה הזאת שתלוייה על הקיר?

● **כן, אני מכירה אותה. היא פורסמה פעמים רבות.**

> **זה לא נכון שאני מתנגד של וייצמן באופן אישי. אני מכבד את האימרות שלו, והעממיות שלו מוצאת חן בעיני**

ובכן, החייל הזה, את יודעת מי הוא?

● **לא.**

זה אני, דב שילנסקי! ואף אחד, אף פעם, לא מציין את זה. הנה, בידיעות־אחרונות הופיעה כתבה של איתן הבר על המיצעד, ואפילו לא כתבו שזה אני! איני יודע מדוע בוחרים תמיד את התמונה הזאת, אולי מפני שאני חתיך.

סיפרתי סיפור, שבמילחמת העצמאות, בכ׳ בתמוז תש״ח, 1949, הורידו את היחידה שעמדתי בראשה מקרבות הגליל כדי

לצעוד במיצעד הראשון. ייצגנו את חטיבה 7.

היחידה שפיקדתי עליה היתה מורכבת כולה מחיילים ניצולי אלטלנה, והם סירבו להשתתף במיצעד. הם אמרו: „אנחנו נצדיע לבן־גוריון, כשהדם עוד זועק מהאדמה?" אמרתי: בן־גוריון הוא ראש־הממשלה, ונצדיע לו עם כל הכאב.

וזה לא היה פשוט. חברים שלנו נהרגו באלטלנה, חברים שעברו איתנו את כל השואה וחיכו לרגע המאושר, שבו תידרוך כף־רגלם בארץ־ישראל ונהרגו בפקודת בן־גוריון!

אז כתבו בעיתונים שבדיתי סיפור מ

ביקורו הצפוי של הקאנצלר הגרמני אינו לרוחי. הדבר שממנו חששתי - הגשר לשלום עם העם הגרמני אכן קורה הלכה למעשה

ליבי, או שערבבתי תאריכים. אחד לביא ממעריב כתב שאיני יודע על מה אני מדבר. נו טוב, אז אני אריב עם כולם? הם לא אוהבים אותי.

לא מוצא חן בעיניהם, שאני מחייך כל הזמן. מה הם רוצים, שאבכה? מה אני יכול לעשות שאיני רוצה לבכות. למה לא מפרגנים לי שאני מחייך? עברתי כל מיני תקופות קשות בחיים, ותמיד חייכתי.

● אם כך, מניין הבילבול בעניין המיצעד־שלא־צעד?

המיצעד־שלא־צעד עורר כזאת תשומת־לב, שמערבבים אותו עם המיצעד הראשון. המיצעד־שלא־צעד היה שנה מאוחר יותר.

● אתה מסוגל להבין את עמדתם של אותם המתנגדים ל־מיצעד?

מותר לי לחשוב, שהמיצעד חשוב וטוב. מותר להם לחשוב שהוא לא טוב. בשבילי זה לא עניין של ייהרג־ולא־יעבור. יוחלט כפי שיוחלט, ואני אהיה שבע־רצון. אבל בשביל זה צריך להדביק עלי תוויות?

■ ■ ■

● כפליט לשעבר, כאדם שאיבד את ביתו ונותר מחוסר־כל, מה יחסך לפליטים הפלסטיניים?

אני כואב את הכאב של כל אדם באשר הוא אדם. כשנהרגים אנשים בהונולולו, זה אכפת לי. אבל בראש ובראשונה אני דואג לעם שלי. אני לא שוכח איך העולם דאג לי, כשאנחנו היינו בשואה.

אנחנו תמיד התחשבנו בעמים אחרים, תמיד חשבנו האם מה שאנחנו עושים זה טוב לפולנים, זה טוב לצרפתים. הפולני והצרפתי חשבו קודם כל לא מה טוב ליהודים, אלא האם זה טוב לפולין ולצרפת.

● לפני רגע גינית אותם, ועכשיו אתה רוצה להיות כמוהם?

אני בראש ובראשונה עם נרדף, עם שהושמד, עם שצפויה לו השמדה אם לא ישמור על עצמו, עם שההיסטוריה שלו רדופה בפוגרומים, ואני בראש ובראשונה חייב לדאוג לעצמי, לא לתת לעולם לחזור על מה שעשה לי, ללמוד מהשגיאות.

● ללמוד מהשגיאות גם כדי שלא לעשות אותו הדבר לעם הפלסטיני?

ישנו ויכוח למי שייכת הארץ. אני מאמין שהארץ הזאת שייכת לעם היהודי. לי אין שום מולדת אחרת. אני לא גרמתי לזה שהם פליטים.

● כן גרמת. הם גורשו או ברחו מפניך ב־1948.

הם ברחו? נכון, היו מיספר מקומות שהם ברחו. בעיקר בגלל הפלמ"ח.

● דיר־יאסין זה הפלמ"ח?

זה מיקרה אחד. אני לא הייתי אז בארץ. יש מקומות מעטים, שאולי אנחנו עודדנו אותם לברוח. אבל עיקר הבריחה היתה בגלל התעמולה של מדינות־ערב, שאמרו להם: תברחו, אחר־כך יהיה בסדר.

כעת קיימת מציאות חדשה. את בעית הפליטים צריכות לפתור ארצות־ערב. אני לא יכול לפתור את הבעיה שלהם אצלי. אם אני נותן להם לחזור לארץ־ישראל, אני גורם להשמדתי.

הם אומרים במפורש, שהם רוצים להשמיד אותי, ואני בפעם שניה לא רוצה להיות מושמד. היתה תקופה שהיטלר איים בהשמדה ולעגנו ואמרנו: זה לא יכול להיות. לעגנו ובכינו. מההיסטוריה צריך ללמוד. שוב אנחנו שומעים קולות כאלה. אסור לנו ללעוג או לצחוק, פן חס־וחלילה שוב נבכה.

● אומרים עליך, שאתה נרדף על־ידי הטראומה של השואה.

איני יודע אם אני נרדף על־ידי טראומה, אבל אני זוכר את השואה, ואני חושב שכל אדם שהיה שם צריך לשאת את המורשת של השואה ולומר את דבר אלה שלא זכו להישאר בחיים.

אני זכיתי. זכיתי להישאר בחיים, זכיתי לראות את תקומת־המדינה, זכיתי להיות חבר־כנסת וסגן־שר — זה הרבה מאוד!

נו, אם זו טראומה של השואה, אז אני נושא טראומה.

שילנסקי בפעולה בכנסת

„אז יש לי ג'וק בראש. אז מה?"

● ואחרי טראומה כזאת, כשאתה רואה את פליטי עין־חילווה, למשל, שנותרו מחוסרי־גג בחורף הקשה ואין להם היכן להלין את ילדיהם, זה לא נוגע לליבך?

שילנסקי עם אשתו ובנו

„כשיזרקו אותי מהכנסת, אחזור למישרד עורכי־הדין..."

יש לי אהדה ויש לי רצון לעזור להם, למרות שרצו להשמיד אותי — ואני יודע, שאם חס־וחלילה במקום שאני אהיה שם הם היו פה הם היו משמידים אותי. הייתי רוצה שיהיה להם גג ארעי, אבל — ופה חשוב האבל — אני לא רוצה להיות פופולארי בחוגי העולם הזה או השמאל, ולכן אומר את אשר על ליבי, כי למרות שאומרים עלי שאני הולך עם הראש בעננים אני עם הראש על הקרקע, אני לא מפריח חכמות. אנחנו חייבים לעזור להם לפתור את בעיותיהם, אבל לא על חשבוננו.

אגיד לך וידוי, שאיש לא שמע ממני — היה שלב, שרצו להטיל עלי את האחריות על מחנות־הפליטים, ואני תיכף אמרתי: כן. אפילו לקחתי את התפקיד בשימחה. היו אנשים שאמרו לי: „אתה יודע מה אתה מקבל על עצמך?" ואני אמרתי: כן, אני יודע. ואמרתי גם: אני, דב שילנסקי, שהייתי פליט בעצמי, אעשה את העבודה טוב מאוד ויכול לקחת את האחריות.

אבל לבסוף הוחלט להטיל את זה על מרידור. הוא שר־על כלכלי, לו יש יותר כוח, ואני בסך הכל סגן־שר. זה מצלצל יפה: סגן־שר במישרד־ראש־הממשלה, אבל זה רק סגן־שר, תפקיד בלי שיניים. אין לי משאבים, אין לי מנגנון, אני תלוי באחרים.

נו, אז אני מקווה שמרידור יעשה את העבודה יפה מאוד.

● אתה חושב שזה נכון להקים אוהלים בחורף?

תראי, בעית הפליטים היא הבעיה של כל העולם, לא רק שלנו.

● צה"ל פוצץ להם את הבתים.

תוך קרב, תוך מילחמה, כאשר שלום־הגליל היתה מילחמת־הגנה, שבה יצאנו להגן על חיינו ממש, ולא רק על קריית שמונה.

■ ■ ■

● יש לך יחס מיוחד לקריית־שמונה?

אני מעורה בכל האיזור. אני בן־בית בהרבה ישובים. עד שהייתי חבר־כנסת, הייתי בן־בית בדובב ובאביבים. כל ילד הכיר אותי, יש לי זיקה למקום הזה. שאלו אותי למה. למה למה? בן אדם שרוצה לעזור, מה זה חשוב למה? נכנס לי ג'וק בראש. אז מה?

יש סיבה, בטח שיש סיבה. זה קרה אחרי העניין עם הבן, אבל אני מעדיף שלא לדבר על כך, כי זה לא שייך לעניין.

● בנך נהרג בקריית־שמונה בקרב עם פלסטינים?

אני באמת מבקש ממך, אני לא רוצה להיכנס לנושא הזה. אני לא רוצה שישייכו את מעשי לנפילתו של בני. איני רוצה לעורר רחמים בלב איש, והפצע עוד פתוח. אני מבקש ממך שלא נכנס לזה. לוא בני היה חי, זה לא היה לרוחו אם הייתי מדבר עליו בראיון עיתונאי.

אבל יש דבר אחד שאני רוצה לדבר עליו. בני לא היה איש ליכוד, למרות שהתחנך בביתי. והשינאה הזו שנוצרה פה, בפרט אחרי מילחמת שלום־הגליל, לא מובנת לי. אף רגע לא חושבים שכולנו בסירה אחת? אני שוב אחזור לגטו? כשנכנסנו לגטו, תיכף נוצרה מחתרת וכל מיפלגה יצרה לעצמה מחתרת משלה. לקח הרבה זמן עד שהגענו לשכל והבנו, שאנחנו צריכים להתאחד. האחוד הראשון במחתרת נוצר בין בית"ר והקומוניסטים, כשהיוזם הייתי אני. באתי לאישיות מס' 1 של הקומוניסטים, שעבדתי איתו, ואמרתי לו: מה שנינו רוצים? להציל כמה שיותר יהודים ולהרוג כמה שיותר גרמנים. למה בנפרד? לך יש קשרים בחוץ, אבל בציבור הציוני אתה לא מקובל. אני, יש לי פחות קשרים בחוץ, אבל יש לי השפעה ואני מקובל בציבור. בוא נתאחד ויהיה לנו יותר כוח.

היו אצלנו כאלה שמתחו ביקורת וטענו שזו בגידה, ואני שיכנעתי אותם שזה הדבר הנכון לעשות. יצרנו את הזלבססטוץ, ההגנה העצמית. אז למה כשחרב מונחת על הצוואר אנחנו יכולים להתאחד? הרי הכדור לא מבחין בין איש שלום־עכשיו ואיש שלום בטוח. למה אנחנו מחכים לעוד שואה?

● אתה שבע־רצון מהשימוש שעושה מנחם בגין בשואה?

ועוד איך! הוא עושה זאת בתמיכה מלאה שלי. צריך להשתמש בשואה. ברגע שבגין הזכיר לגרמנים את השואה, מי הם ומה הם עשו ליהודים, ליבי התמלא גאווה וזקיפות־קומה. זה שימוש נכון בשואה. אבל לקחת את השואה ולעשות בה שימוש כמו שעשו בהצגת הפטריוט — זה אסור.

● רבים טוענים כי בגין הפך את המילה „שואה" למטבע שחוק.

אני נמצא במצב עדין. פעם יכולתי להגיד מה שאני חושב, היום מיחסים את דיעותי האישיות לראש־הממשלה

לא נכון, הוא לא השתמש בשואה הרבה פעמים. לדעתי, הוא צריך להזכיר את השואה יותר!

● כמה פליטי שואה טוענים כי בגין הפך את תמונת הילד מגטו ורשה שהעמיד על שולחנו למטבע עובר לסוחר. יש המבקשים בשמו של הילד להניח לו ולחדול מלהזכירו כל הזמן.

כשראיתי את התמונה עם הילד על שולחנו של בגין, חשבתי: איזה דבר נכון הוא עושה, כמה טוב שתהיה התמונה על שולחן ראש־ממשלת־ישראל, שלא יסיר עינו ממנה אף רגע, שיזכור תמיד!

■ ■ ■

● באוקטובר 1952 נעצרת על־ידי המישטרה כשבתיקך פצצה. המשטרה האשימה אותך, שהתכוונת לפוצץ את מישרד־החוץ, כדי למחות על הסכם־השילומים עם גרמניה. אתה תומך בשיטות של טרור?

אני הייתי פעיל בכל ההפגנות. וזה לא היה הפגנות נגד השילומים. תמיד אמרתי שהשילומים זה עניינו של כל אדם באופן נפרד. אני הפגנתי נגד גשר־השלום בין העם היהודי לעם הגרמני.

אבל כשראיתי שהעניין הזה עומד לקרות, שההפגנות לא עוזרות ואכן עומדת להיכרת ברית, חשבתי — הייתי אז נאיבי — שאם אצא בזעקה גדולה ומרה ואזעיק את הנוער, אולי אוכל לעצור את מה שקורה.

ידעתי שאם אשים שלט, לא ישימו לב, לכן חשבתי על דבר דרמאתי. שמתי בתיק חומר־נפץ עם שעון, שהחוטים שלו לא היו מחוברים. ואז נעצרתי.

חודשיים שתקתי לא אמרתי מילה. הסני

(המשך בעמוד 50)

גן־הברושים

אברהם גינדי

5 חדרים, 2 מפלסים, צמודים ל־7 דונם גן.

קשר בראל אשות׳

בלבה של שכונת היוקרה בראשון לציון – שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי. "גן הברושים". 5 חדרים, 2 מפלסים, צמודים ל־7 דונם גן. בשכונה, הקרובה אל הכביש לתל־אביב, אשר מעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים ומרכז מסחרי, עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה עפ"י הסטנדרטים הגבוהים ביותר, טובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על־פני 7 דונם. מראה מרהיב.
בוא אל הלב הירוק של ראשון לציון – אל גן הברושים.

מה תקבל כדייר ב"גן־הברושים"?

* זרמים תת מימיים באמבטיה בשיטת הג'אקוזי.
* טלויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
* 3 כיווני אויר לכל דירה.
* דירות דו מפלסיות.
* חדר ארונות.
* 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
* ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
* שיש גרניט איטלקי.
* מרצפות שיש גדולות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
* שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
* אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
* לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
* חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
* תאורה דקורטיבית בחזית.

+ דירת נופש באילת ובטבריה לכל החיים חינם

רק $75,000 ל־5 דירות נוספות בלבד

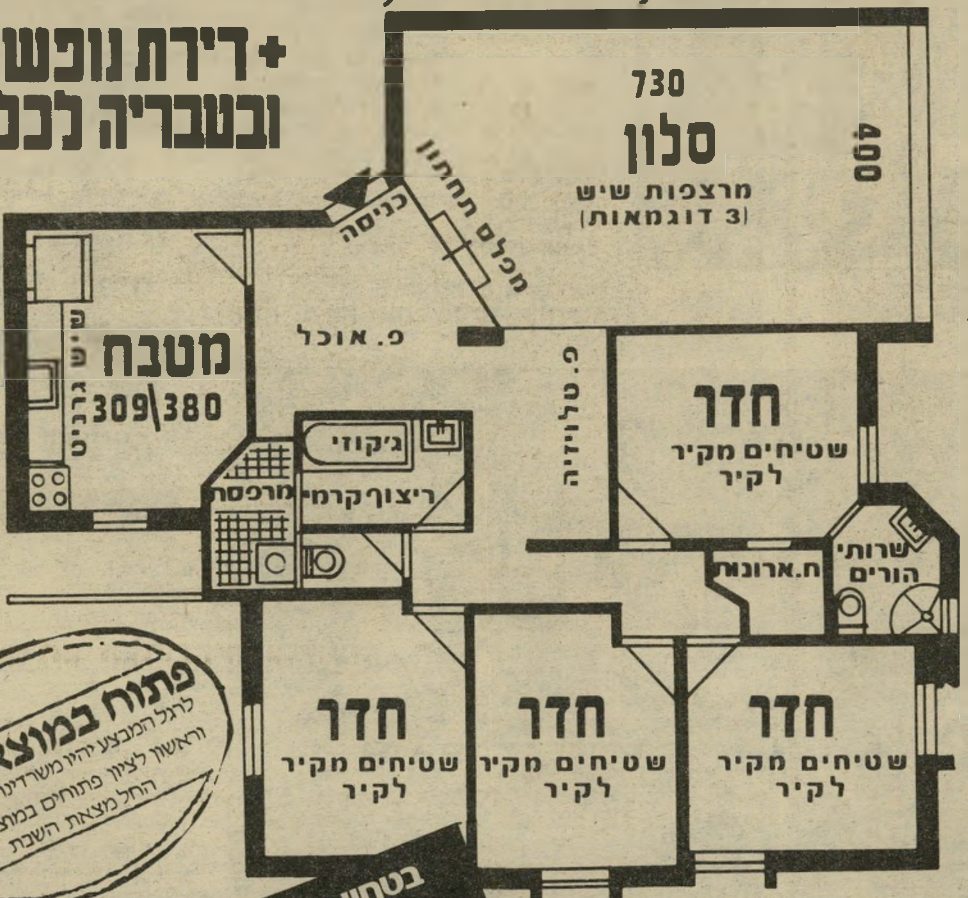

פתוח במוצאי שבת
להגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת

דירה בלי מזומנים

60% ממחיר הדירה באמצעות הלוואה שתוחזר עד 12 שנים. היתרה בתשלומים נוחים. אפשרות ל־TRADE IN.

בטחון מלא לכספי הרוכשים באמצעות ערבות בנקאית צמודה

קנו דירה באחד מהמקומות הבאים ותהנו מדירת נופש חינם באילת ובטבריה לכל החיים!

כאשר אתם קונים דירה אצל אברהם גינדי, אתם משנים את סגנון חייכם ועוברים לדירת פאר בסטנדרט עילית, כמקובל אצל אברהם גינדי.
בנוסף לכך, תזכו ללא הגרלה בשתי דירות נופש — באילת ובטבריה.
דירות הנופש המרוהטות תעמודנה לרשותכם שבועיים בשנה — שבוע באילת ושבוע בטבריה — במשך כל החיים.

תל־אביב

* בנין יוקרתי במיוחד ברח' לסל 22 בבנין בן 8 דירות בלבד. דירות בנות 3½ חדרים ודירות עם גג.
* בצפון תל אביב, איזור ל', נותרה דירה אחת דו־מפלסית בת 5 חדרים.
* בצפון הסולידי ברח' חתם סופר 9 דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד.

רמת־השרון

* דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.
* קוטג'ים מפוארים על קרקע של כ־400 מ"ר מ־160.000 דולר.

נתניה

* ברח' דיזנגוף 16־18 בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 חדרים הכוללות שכלולים לרוב.
* ברח' ראשון לציון דירה בת 6 חדרים.
* בגני ניצה מול הים, דירות יוקרה ברמה בינלאומית, דירות בנות 2, 3 ו־4 חדרים. בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.

פתח־תקוה

* פנטהאוז — רק 85,000 דולר.
הצעה חד פעמית! פנטהאוז יוקרתי בבנין מפואר עם מירב השכלולים.

* ברח' דגל ראובן, 3 חדרים + גג + חדר על הגג ו־4½ חדרים + גג + חדר על הגג ושכלולים לרוב.
* ברח' כץ, החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד.
דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון־לציון

* דירות בנות 3½ חדרים במרכז השקט.
* דירות בנות 4 חדרים במערב העיר (גם לכניסה מיידית).
* **למהירי החלטה ואניני טעם!**
פנטהאוז בבנין יוקרתי בשכונת אברמוביץ, רק $110,000. אפשרות להלוואות גדולות.

דירות עם קרקע וקוטג'ים.
מבצע חד פעמי ל־6 יחידות. באזור היוקרתי והירוק ביותר במערב ראשון־לציון בקרן הרחובות ארלוזורוב גולומב (ע"י בי"ס בארי) החל מ־$110,000 במקום $130,000.

המחירים אינם כוללים מע"מ
דירת הנופש בהתאם לתקנון החברה.

אברהם גינדי

1982 העסקה המיוחדת המובחרת

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים בעולם

המישפחה המלכותית ממונאקו: תפילת הזיכרון

חודש ימים אחרי מותה של הנסיכה **גרייס** ממונאקו, נערך בקתדראלה של הנסיכות, בנוכחות הנסיך **רנייה**, הנסיך **אלברט**, **קארולין** ו־**סטפאני** (בצווארון בריאות) ואחותו של רנייה, הנסיכה **אנטואינט**, טקס־הזיכרון. הטקס לא היה אינטימי, שכן קהילת מונאקו הוזמנה להשתתף בתפילה לזכר נסיכתה האהובה. הכנסיה המתה אדם, וכל המבטים נישאו אל סטפאני, שיצאה לראשונה מאז התאונה, בצעדים מהססים ובפנים רזים מאי־פעם. ב־19 בנובמבר יחול חגה הלאומי של מונאקו, שלא ישא השנה את אותות השימחה והפאר שהיו מנת חלקה של הנסיכות ואשר גרייס היתה מאדריכליותיו הראשיות, כשאירגנה את ערבי הגאלה של האופרה והנשפים בארמון.

הנסיכה זארה: צעד אחד קדימה - שני צעדים באוויר

מאז צילומי יום־הולדתה הראשון אין הנסיכה **זארה** מרבה להצטלם. אבל עתה, במלאת לה 17 חודש, החלה לתרגל את צעדיה הראשונים. אמה, הנסיכה **אן** מאנגליה, הזמינה את צלם־החצר להנציח את התרגילים. אמנם, זארה הקטנה עדיין לא יציבה והיא מצליחה לעשות צעד אחד על האדמה ושניים באוויר, כשמסייעות ברגליה ובידיה אמה והאומנת. אחיה **פטר** נמצא באותה שעה עם אביו, **מארק פיליפס** במקום האהוב עליו ביותר — על גבו של סוס־רכיבה.

הנסיך קלאוס: געגועים למקורות

ליום פתיחת המושב השנתי של הפרלמנט ההולנדי הגיע הנסיך **קלאוס** חיוור ומכונס בתוך עצמו. הוא האזין לנאומה של המלכה, רעייתו **ביאטריס**, אבל נראה היה כי הוא רחוק ממנה ומשאר התחייבויותיו הממלכתיות. כי הנסיך קלאוס יצא לחופשה קצרה מקליניקה מיוחדת בבאזל, שם הוא מאושפז בגלל התמוטטות־עצבים עקב תשישות — כהודעת הארמון בהאג. קלאוס פון אמסברג (הנראה בתמונה עם רעייתו בעת ביקור בבנק) הראה סימנים מדאיגים של דיכאון גובר והולך מזה כמה שנים. אך התפנית המכרעת חלה במאי 1980, כשרעייתו הפכה למלכה בפועל, לאחר ש**יוליאנה**, אמה, החליטה לפרוש מן המלוכה. פרופסור־דוקטור **פול קאילהולץ**, המטפל בנסיך קלאוס, הסביר את הדיכאון שלו כתוצאה של לחץ מתמשך והולך במשך שנים רבות. לחץ נפשי כזה דומה ללחץ פיסי, הגורם לשחיקת השרירים. כך אצל אנשים אינטליגנטיים ורגישים באופן מיוחד, שאינם מצליחים להגשים את עצמם ונכפים עליהם דברים שאינם מסוגלים למלא בצורה משביעת־רצון. הנסיך, לדעתו של ד״ר קאילהולץ, זקוק ראשית כל לטיפול רפואי בסמים אנטי־דיפרסיביים במנות קטנות, ולמנוחה שרק אחריה אפשר יהיה לחשוב כיצד להתגבר על הבעיות, שאחת מהן היא חיים תמידיים בצל המלכה, וויתור על עבודתו כיועץ מיוחד לארצות מתפתחות — תפקיד שעשה בחשק רב לפני היותה של ביאטריס מלכה.

ליב אולמן: שלושה דורות

תמונה זו היא אירוע מישפחתי יוצא־דופן: **ליב אולמן** יושבת בין בתה **לין** (מהבימאי **אינגמר ברגמן**) ובין אמה, שבאו למסיבת ליל־הבכורה של הופעתה בהפקת רוחות על־פי הנריק איבסן בברודוויי. ההצגה נתקבלה בתרועות־הקהל ובשבחי־הביקורת, שגמרה את ההלל על משחקה של ליב.

אנשים בעולם

מייקל ויילדינג: אמא מתגרשת אבל הבן מתחתן

זאת היתה חתונה הוליוודית מכל הבחינות: בנה של **אליזבט טיילור**, **מייקל ויילדינג** הבן (בצד שמאל של התמונה), נשא לאשה את **ברוק פאלאנס**. מייקל בן ה־29 דומה לאמו, בעיקר בצורה ובצבע העיניים. רעייתו בת ה־30 היא בתו של השחקן ג׳ק **פאלאנס**, הנראה בתמונה מימינה. באותה שעה ממש היתה ליז עסוקה בצד השני של החופה, כלומר, בגירושיה מבעל מס׳ 7, ג׳ק וורנר.

אנתוני קווין ואווה גארדנר: חגיגה לצלמים

זוהי אחת התמונות הראשונות שסימלו סיומה של הסרטה סודית בהחלט: רגינה, סירטם המשותף של **אנתוני קווין** ו**אווה גארדנר**, לראשונה מאז 1953. אז הופיעו השניים ביחד במערבון בשם רכב, ואקרו. אנתוני קווין, שהפיק את רגינה, סגר את אתר־הצילומים לעיתונאים, ולא התיר כניסת צלמים לשטח בכל משך ההסרטה. ההסרטה נערכה באיטליה, שם הי קווין לאחרונה ולשם הגיע אווה גארדנר מספרד, מקום מגוריה. קויין, המפיק לאחרונה את הסרטים שבהם הוא מופיע, ניסה לקבל את זכויות־ההסרטה של מאה שנות בדידות — סיפרו של חתן פרס־נובל לסבפרות, **גבריאל גארסיה מארקס**, אך נתקל בסירוב.

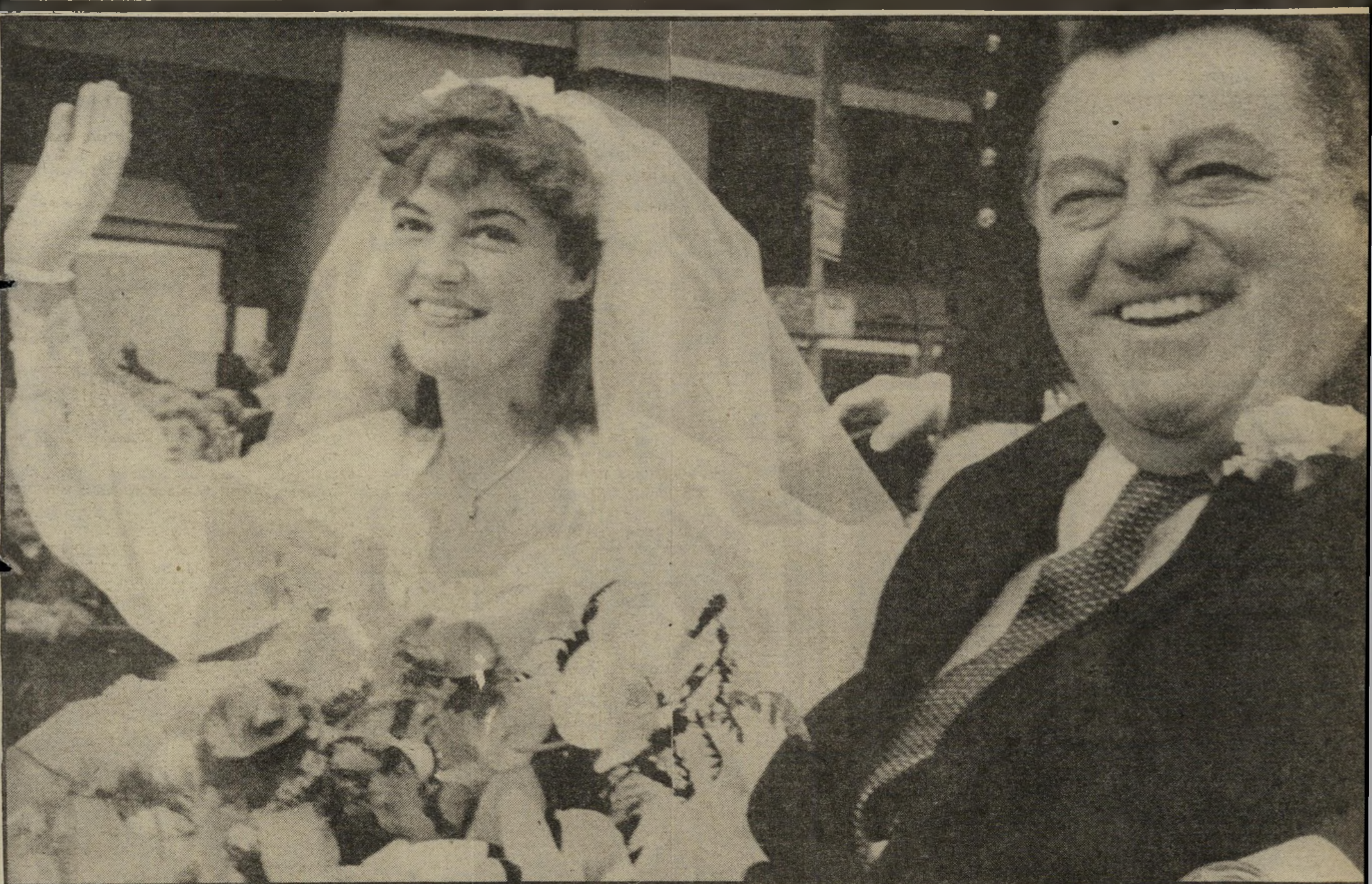

פרנץ־יוזף שטראוס: אחרי שני סקאנדלים פוליטיים בבון, באה החגיגה במינכן

ראש־ממשלת בוואריה **פרנץ־יוזף שטראוס** היה נרגש כמעט כמו בנאומי־הבחירות שלו. הוא שלף מיטפחת כדי לנגב את דימעותיו, והרכיב מייד את מישקפיו כשלצלילי מוצארט נפתח השער המפורסם של כנסית פטר הזקן, הכנסיה עתיקה ביותר במינכן. שער זה, המיועד לבישופים בלבד, שגובהו שישה מטרים, נפתח הפעם לכבוד **מוניקה** שטראוס, בתו בת ה־22 הפוליטיקאי הימני וחתנה בן ה־27, **מיכאל הולמאייר**. האב המאושר הוביל את הכלה בסך לעיני 10 אלפי צופים, כמיספר המאזינים הלהוטים לשמוע את נאומיו לבקרים. לפי פקודת ראש־הממשלה התערב הזוג בהמון, והחתן לחץ ידיים כמו פוליטיקאי. ביום שבת זה הגיע המתח של ראש־הממשלה לשיא, אחרי שביום חמישי בצהריים עשה סקנדאל בבון, ובששי בערב עשה סקנדאל נוסף במינכן. ביום השבת כנראה שבת מכל מלאכתו, ונראה במלוא־כוחו, כשהוא מנצח על חתונה מפוארת, שדוגמתה לא נראתה במחוז מזה שנים רבות. אין זאת, כי החתונה היא גלולת־מרץ נוספת לשטראוס, השועט למסע־הבחירות.

מי משלושת הבנקים
הגדולים עושה בשבילך
כל-כך הרבה?

מי משלושת הבנקים הגדולים עושה בשבילך כל-כך הרבה?

אילנות דיסקונט

המח שלך בבורסה.

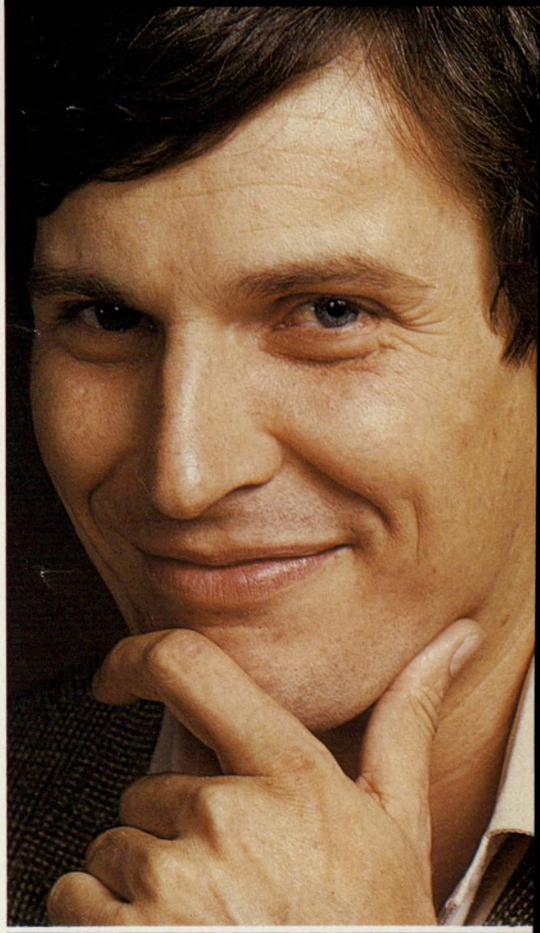

„אני ישן והמח שלי עובד."

טלבנק דיסקונט

טלפן ונשמע בקולך.

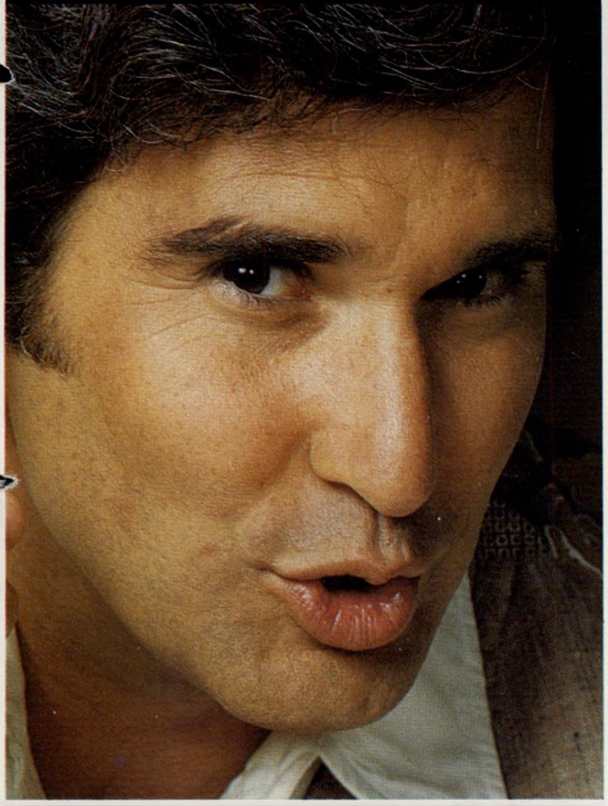

„לא הספקתי להכנס לבנק!"

בכל משאלי דעת קהל מופיע בנק דיסקונט כ־„נותן השרות הטוב ביותר". דבר זה משקף מאמץ מודע, במשך שנים, של בנק דיסקונט. אבל בכך לא די. מדיסקונט מצפים שהוא יהיה גם הבנק המקצועי ביותר, הדינמי ביותר והחדשני ביותר.
מי מצפה?
ציבור בעלי המניות, ההנהלה, העובדים ובעיקר, הלקוחות.
אנו רואים ציפיות אלה כאתגר.

אנו משקיעים כיום את המאמץ הרב ביותר כדי לחסוך מזמנך היקר ולתת לך שירותי בנק כוללים במהירות המקסימלית - בטלפון. בנוחיות המקסימלית - מביתך. ובשעות הנוחות לך (24 שעות ביממה) - **טלבנק דיסקונט.**

צוות של מומחים מעולים מנהלים למענך את קרנות הנאמנות של דיסקונט כדי שיהיו לך פירות נאים מכספך בסיכון יותר נמוך. המח שלך בבורסה - **אילנות דיסקונט.**

פרסנו למענך רשת כספומטים בכל רחבי הארץ כדי לאפשר לך גם בשעות שהסניפים סגורים למשוך מזומנים, להפקיד שיקים ולברר יתרה - **כספומט.**

אנו מעמידים לרשותך כרטיסי אשראי בינלאומיים של החברות הגדולות והוותיקות ביותר בעולם כדי שבכל נקודה על פני כדור הארץ יהיו לך אמון, יוקרה, ובעיקר, אשראי - **ויזה ודיינרס קלוב.**

אנו הקמנו למענך מרכזי ייעוץ בנקאי בערים: ירושלים, חיפה, תל־אביב, כדי לתת לך ייעוץ בנקאי בשעות הנוחות לך עד שעות הערב גם כאשר הסניף שלך סגור - **מרכזי הייעוץ של דיסקונט.**

זהו רק חלק ממיגוון השירותים שבא לענות על הדרישות שלך.

ובשעות הפנאי שלך שעכשיו הן רבות יותר, ניתנת לך האפשרות ליהנות במחיר מוזל ממופעי התרבות של **מפעלות דיסקונט.**

כל מה שצריך בשביל ליהנות מכל אלה הוא להיות לקוח של בנק דיסקונט.

בנק דיסקונט

כספומט
הבנקאי הכי מהיר בעיר.
„כספומט-
זו המצאה!"
DINERS CLUB
INTERNATIONAL
VISA
תענוג לשלם ב„דיינרס".
יש לך ויזה - הרווחת!
„יש לי אשראי
כפול"
מרכזי
הייעוץ
של
דיסקונט
הזמן שלך יקר לנו.
„שרותי הזמן
של דיסקונט
הם בשבילי!"

מחול

ג׳ניפר מולר ולהקתה
תיאטרון תנועה - אושרה אלקיים
ירח המחול הבינלאומי 81, 82
תיאטרון מחול הארלם

תיאטרון הבלט הצרפתי
להקת מחול בת־דור
להקת מחול בת־שבע
הבלט ההולנדי
להקת מחול פול טיילור
טואילה תארפ - פסטיבל ישראל

מוסיקה

האופרה של גנואה
מופעי פארקונצרט
מוזיאון ת״א - סידרת קונצרטים
ישראל במצרים

סרג׳יו מנדז - ברזיל 88
איינט מיסביהייבין׳
ג׳ילברטו ג׳ייל
ריי צ׳ארלס
פסטיבל עין גב
יופי של ג׳ז

תיאטרון

פסטיבל עכו לתיאטרון אחר
מרי סטיוארט - הבימה
מקום אחר - הקאמרי
יוסלה גולם - תיאטרון חיפה
תל־אביב הקטנה - הבימה

תיאטרון בובות העץ של אריק
אמדאוס - הקאמרי
סיפור הפרברים - פסטיבל ישראל
העוזר - תיאטרון חיפה
המגילה - הבימה
״טוב״ - הקאמרי

תערוכות

דני קרוואן - מוזיאון ת״א
נווה צדק - תערוכה ומיצג
מציאות־אשליה - מוזיאון ישראל
ג׳ים סילברמן - תערוכה ומיצג

ג׳יימס אנסור - מוזיאון ת״א
קבוצת רדיוס
היה־היה - בית אריאלה
בית התפוצות - 8 תערוכות נודדות
תל־חי - אירוע אמנותי
חוני המעגל - תערוכה

מפעלות דיסקונט תרבות ואמנות

לעידוד ולטיפוח הפעילות התרבותית והאמנותית בישראל.

ויגמר יעקבסון טנמור

מרים בנימיני

מזל החודש: עקרב

בין מזל עקרב למזל קשת - תקופת שינויים והתקדמות

בימים אלה שוהה השמש במעלות האחרונות של מזל עקרב, לקראת כני־סתה למזל קשת. כעת כבר אפשר להר־גיש שמצב־הרוח משתנה וההתנהגות של האנשים הופכת להיות יותר נעימה. ב־תקופה שבה השמש נמצאה בעקרב הור־גש מתח באוויר. דאגות סביב לענייני־נים כספיים ונפשיים גרמו לא פעם ל־התנהגות עצבנית וחסרת סבלנות.

ההתחשבות והטקט לא היו ממאפייני התקופה. רבים ניצלו את הזמן לעשות חשבון נפש עם ידידיהם, קרוביהם ועם עצמם. להתלבטויות בחיי הרגש נמצא פיתרון — חלק פתרו אותם על־ידי ני־תוק קשרים, ואחרים העזו להשמיע הצ־עות מהפכניות ויצאו נשכרים. למרות ה־מתיחות שלוותה את התקופה, נראה

זו היתה תקופה של חשבונות נפש וביקורת

שאנשים הצליחו לשלוט בעצמם ובהת־נהגותם, דבר שהביא לתוצאות משבי־עות רצון, בשטחים שבהם השליטה חשו־בה במיוחד.

מבחינה בריאותית המצב לא היה קל. רבים חלו, אם כי בדרך כלל המ־חלות לא נמשכו זמן רב. היה צורך להיעזר בתושיה ולנהל את החיים כאילו לא קרה דבר. השמש בעקרב מאפיי־נת מצבים שאינם קלים, אולם תמיד מוצאים דרך לצאת מהבעיות ואפילו להתחיל בדרך חדשה ומוצלחת יותר.

חלק מבני מזל עקרב ניצלו את הת־קופה והצליחו לארגן לעצמם נסיעה ל־חו״ל, לפני שכוכב יופיטר (הקשור ב־נסיעות) עוזב את מזלם ונכנס למזל קשת.

מה יהיה השינוי ומה תהיה האווי־רה כשהשמש תשהה במזל קשת? אחד ההבדלים הבולטים בין שני מזלות אלה הוא החשדנות של מזל עקרב, לעומת האופטימיות והאמונה העיוורת של מזל קשת. הבדלים אלה מראים לנו מה נרגיש בעוד זמן קצר.

אופטימיות עליזות, הרגשה חופשית ומשוחררת. אחרי הביקורת, החשד וה־בדיקה היסודית של כל אחד את רעהו, יהיה השינוי בולט ביותר. הכל נוטה להתהפך. מתגבר הצורך לקשור קשרים ולשוחח על כל נושא. לפתע אנשים מת־עניינים בהמון שטחים. רבים מרגישים צורך להתחיל ללמוד, איש איש לפי נט־יות לבו.

למרות שהאווירה יותר קלה ונעימה, אנשים מרגישים צורך להתעמק בדב־רים שהם עושים, מעוניינים להרחיב את ידיעותיהם, ומאמינים שיצליחו בכך ל־לא קושי. אותם שחששו לבצע שינויים מהפכניים אינם פוחדים כעת, והאווירה האופטימית מעודדת אותם להעז ולנ־

אנשים מרגישים צורך להתעמק ולהעשיר את ידיעותיהם

סות להיכנס לדברים שקודם לכן היו רק בגדר חלום.

אם בעקרב אנשים הרגישו עצמם לחוצים ומחוייבים, בקשת מחפשים את החופש ושואפים לעצמאות. חלק מבט־אים זאת בפעילות גופנית. קשת קשור בספורט ולכן אין פלא שמתעורר הר־צון לעסוק יותר בספורט ובתנועה. הס־פורטאים, שהתקשו חודש לפני כן לע־מוד במשימות הנדרשות, מרגישים יותר כוח, תיקווה ושימחת־חיים, ומפגינים הישגים מרשימים מתמיד.

זו תקופה שבה אפשר להעז להתקדם, ולפנות לממונים עליכם לשם שיחה גלו־יה. התוצאות על פי רוב מפתיעות ל־טובה.

קשת קשור בנסיעות. אלה שאינם מצ־ליחים לארגן לעצמם נסיעה ארוכה מ־עבר לים. מוצאים את עצמם נוסעים ומטיילים בארץ, ונהנים מחופשות קצ־רות שלהן הם מאד זקוקים. קשרים עם ארצות רחוקות מתהדקים, אורחים משם באים לביקור, וההרגשה היא כ־אילו העולם הצטמצם ואפשר ליצור מגע ללא קושי עם כל אחד שבחברתו מעונ־יינים.

הרגשת השיחרור אינה מובילה לק־לילות ולשטחיות, להיפך — מורגשת אווירה פילוסופית ומרבים במחשבות על דברים העומדים ברומו של עולם. המח־שבה האינטלקטואלית מאוד חשובה. יש אווירה של רוחניות ונמשכים לעסוק ב־דברים שמעבר ליום־יום.

אנשים שהיו חשדנים וסגורים כשה־שמש נמצאה במזל עקרב, נהיים לפתע גלויי־לב ופתוחים. כל מה שהצטבר ב־תוכם נאמר בקלות ויוצא החוצה ללא כל מעצורים.

בשנים הקרובות, כמו בשנה שחל־פה, נמצא כוכב אורנוס בקשת, ולכן, כשהשמש תימצא בצמידות לכוכב זה, האווירה תהיה שונה מהרגיל. בכל שנה יהיו כמה ימים שבהם המצב לא יהיה כל־כך נוח. השנה זה יקרה בתחילת מזל קשת. הדברים השליליים של אותו מיפגש מתבטאים בחוסר־זהירות, בדי־בורים פוגעים, ואפילו בסיכסוכים מיש־פטייס. עלולות להיות תקלות ואולי תאונות, בעיקר כשמדובר על נסיעות ל־חו״ל.

העוסקים בענייני ייבוא וייצוא יתקלו בבעיות שעליהם לא חשבו כלל. אולם לא לאורך זמן. בקרב המישפחה עלו־לים להתפתח יותר סיכסוכים ומריבות בין גיסים וגיסות. בענייני בריאות יס־בלו אלה הפגיעים במיוחד באיזור הגב,

מורגשת אווירה פילוסופית ומחשבות על דברים שברומו של עולם

הרגליים, הכבד ומחזור הדם. כל זה יו־רגש בשבוע שבו תימצא השמש סמוך לכוכב אורנוס. אולם לאחר מכן, כש־היא תתרחק ממנו, שוב נוכל ליהנות מהאוויה הטובה והאופטימית של מזל קשת.

הקשיים עדיין לא חלפו, אך כבר הש־בוע תוכלו להרגיש הקלת־מה. רעיונות בדבר שטח לימודים חדש יעודדו אתכם ו־ימריצו אתכם לפעול. מיכתב או שיחת טל־פון מחו״ל עשויים להיות חשובים. בשטח הכספים המשיכו לה־יות זהירים. אל תסכ־נו את כספכם והמנ־עו מהוצאות שאינן הכרחיות. בשטח ה־עבודה חושבים לקדם אתכם. למרות ש־לכם קשה לחוש בשינוי המתינו לבשורה.

* * *

בתחילת השבוע תהיו עסוקים בענייני כספים, עליכם לדאוג ולברר את כל הפר־טים הקשורים לעיסקות או קניות שאתם מבצ־עים. הפעם אל תזלזלו בפרטים, אפילו אם הם משעממים אתכם. בש־טח הרומנטי עלולה להיות אכזבה, אך אל תאבדו את מצב־הרוח. תוך יומיים־שלושה תוכלו לחדש קשרים ישנים או להתחיל ב־קשר חדש ומבריא יותר. בשטח העבודה עשויות להגיע הצעות מעניינות לכם.

* * *

במקום העבודה תזכו ליותר פופולריות השבוע. חוש הומור וגישה קלילה עוז־רים לכם למלא את האחריות הכבדה ש־הוטלה עליכם לא מ־זמן. בקרוב תוכלו לצאת לחופשה קצרה, שבה כלולה נסיעה מהנה. פגישות עם מכ־רים חדשים עשויות לשנות לגמרי את מצב־הרוח ולהוסיף תיקווה לעתיד טוב יותר. בענייני בריאות יש עדיין להיזהר ולא להתעלם מהרגשה לא טובה.

השבוע תוטל עליכם אחריות נוספת במ־קום העבודה. יתכן שזה קשור באירגון של פרוייקט חדש. למ־רות החששות תרגישו שיש לכם יכולת לב־צע את הדבר בשלמות. בשטח הרומנטי אתם מעוניינים להגיע ליו־תר יציבות, אך בני הזוג אינם מאפשרים לכם להירגע ולהרגיש ביטחון. נסו לנהוג לפי הרגשתכם ולסיים קש־רים מסובכים, מכיוון שבתקופה זו תוכלו לפגוש בידידים חדשים, המתאימים לכם.

* * *

מצב הבריאות אינו כרגיל. השבוע אתם רגישים מתמיד ובכל זאת נוטים להת־עלם מכל מה שמפ־ריע. תוך שבוע תחושו את עצמכם יותר חז־קים, אך לפני כן עדיף לארגן חופשה קצרה ולנוח בבית. ה־דור הצעיר במישפחה דורש יותר תשומת־לב, ואין לדחות את הטי־פול בענייניו, שכן ה־דברים דורשים טיפול מיידי. לחץ ריגשי גבוה מאוד גורם לכם להתלבטויות. שיחה גלויה עשויה לעזור.

* * *

ווסר־שקט מורגש בשבוע האחרון. הסי־בה אינה ברורה. יתכן שהדבר קשור בעיקר לעומס העבודה המכביד עליכם. יותר מדי זמן מוקדש לעבו־דה, ופחות מדי למנו־חה, וכבר מתחילים ל־הרגיש עייפות ולאות. מכשירים ביתיים מת־קלקלים לאחרונה, בעי־קר מכשירים חשמליים. היו זהירים. בשטח ה־רומנטי המצב אינו רגיל. פגישות עם אנשים מוזרים ומשונים גורמות לכם להביט על העולם אחרת.

שפע הפעילויות שבהן אתם עסוקים גו־רם לעייפות. למרות שיש צורך בשקט ובהרמוניה, אתם מע־דיפים את המתח וה־התלהבות הקשורים ל־צד הרומנטי. בימי ראשון ושני של הש־בוע תופתעו מביקור, העשוי לשנות לטובה את התקופה הקרובה. בענייני כספים המצב אינו יציב. לא מעט חרדות מלוות את ה־שבועות האחרונים, ובכל פעם נוכחים מחדש שאין טעם לדאגה. גם כסף יגיע.

* * *

שבוע של חגיגות, שמחות והפתעות מצפה לכם. בשורות שיגיעו לאוזניכם יגרמו לשימחה עצומה. ידיעה הקשורה לנסיעה ש־תבצעו השנה תביא ל־התרגשות, ולמרות ש־זה ייראה בלתי מתקבל על הדעת, יתברר לכם שהדבר בר ביצוע. המ־צב הכספי משתפר, ו־אפשרויות חדשות בש־טח העבודה נפתחות לפניכם. ברגע זה רצוי לא לשנות את מקום עבודתכם, שכן צפויה לכם התקדמות שתפתיע אתכם.

* * *

אחרי תקופה של מצב רוח קשה, ה־שמים מתחילים להתבהר. אתם עדיין דואגים, אך מתברר שאפשר למצוא פיתרון לכל בעיה, וזה מעו־דד. ידידים וקרובי מישפחה פוגעים בכם בזמן האחרון, אולם הם אינם מתכוונים להעליבכם. נסו להש־תמש בשכל הישר וב־הגיון הבריא ותווכחו שאין סיבה לנטור ול־היעלב. עניינים כספיים עלולים להטריד אתכם, אך המחסור הוא זמני בלבד.

בימים אלה נפתחות לפניכם אפשרויות להרחיב את מעגל הידידים. תוכלו ליצור קשרים עם אנשים שו־נים מאלה שהיו ידידי־כם עד כה. ההיכרות תהיה דרך מקום העבו־דה. הימים רביעי וח־מישי יהיו קצת קשים ואולי אף מאכזבים, אך מיום שישי ואילך מצב־הרוח ישתנה וההרגשה הכללית תהיה הרבה יותר טובה. תהיו יותר פתוחים וגלויי־לב ותוכלו להתרכז במטרה בדרך חיובית ואנרגטית. צפויה יציבות.

* * *

שטח הקאריירה מעסיק אתכם ביותר בזמן האחרון. הזדמנויות לבצע שינויים במקום העבודה מבל־בלות אתכם. כדאי להיות זהירים ביח־סים עם הממונים. ה־יחס החברי כלפיכם הוא בחלקו מן השפה ולחוץ. רק בעוד שלו־שה שבועות תוכלו לדעת מהי הכוונה ה־אמיתית. בסוף השבוע יהיה מצב־הרוח כבד. נסו לנוח בבית ולהתרחק מאירועים חב־רתיים. מעט מנוחה מאוד חשובה לכם.

* * *

בזמן האחרון אתם מרגישים יותר אופ־טימיות, התלהבות ויכולת ליהנות מה־חיים. הגישה הכללית חיובית וזה יכול לעזור לכם להתחיל בעיסוקים חדשים. כדאי להתחיל בלימודים העשויים לק־דם אתכם. אלה מביני־כם הנמשכים לאמנות, יוכלו להקדיש חלק ני־כר מזמנם ליצירה, וה־התקדמות תהיה טובה ומספקת. ידידים חד־שים מהדקים את הקשרים והיחסים הופ־כים להיות יותר רומנטיים ומלהיבים.

הקצין השפיל את העציר, היכה אותו והתיז גאז בפניו -

ורק כעבור כמעט חמש שנים החליט פרקליט המדינה להעמידו לדין

"חזיר, תוריד את התחתונים!"

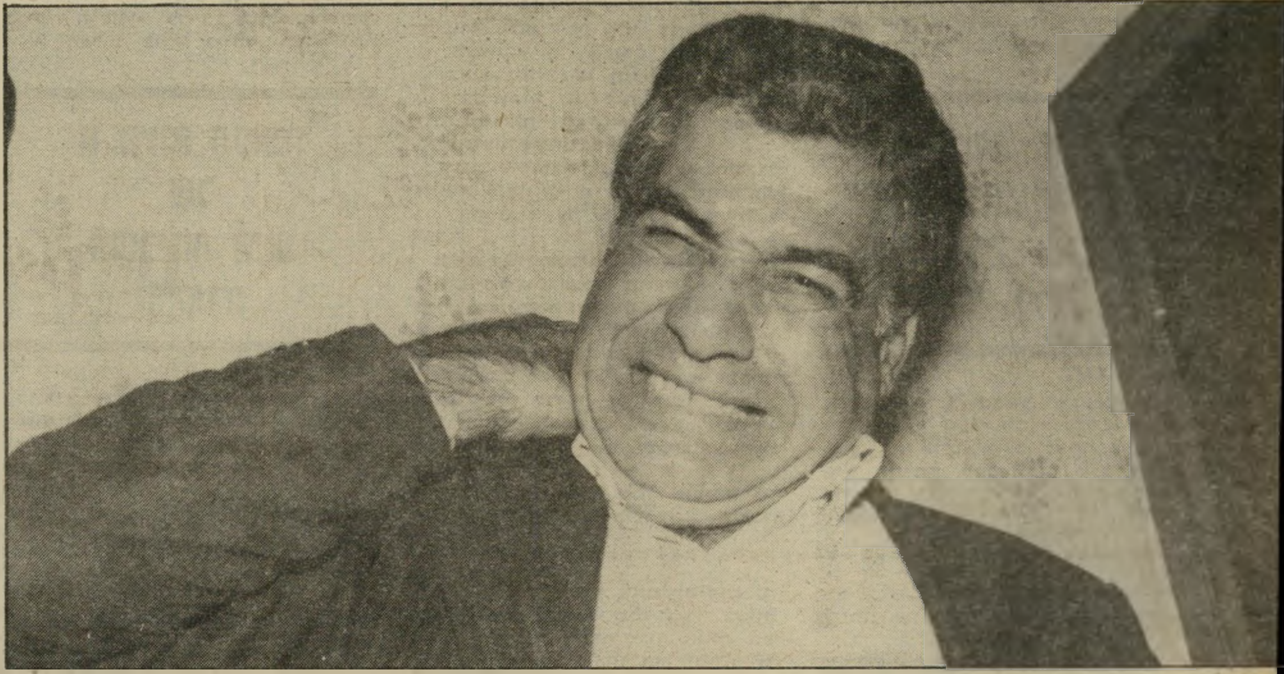

"כך הם היכו אותי!"

האזרח סליבה טאנוס משחזר את המכות, אשר ספג ממפקד מישטרת לוד לשעבר, שימעון חן, כשהוחזק בחדרו של הקצין. "הוא התחיל לבעוט בי בחזה וביד, וגם התיז עלי גאז. כוחותיי אזלו ונפלתי. ביקשתי רופא. אז ענה לי חן: 'אתה תמות אצלי!' אחר־כך ציווה עלי להתפשט."

בחדר־החקירה היו שלוש דמויות. שתיים במדים — קצין־מישטרה ושוטר. השלישי, העצור, שכב על הריצפה באפיסת־כוחות.

העצור, גבר בשנות הארבעים שלו, בעל פנים חבולות, גימגם: "אני לא יכול לחתום על ההודאה."

"חזיר, אתה לא יודע לפני מי אתה עומד!" צעק הקצין, שלפני כמה דקות היכה את העצור בכף־יד פתוחה על צווארו.

"מדוע אתה מכה אותי?" ניסה להתגונן המוכה.

"שתוק חזיר, שרמוט, אתה מלוכלך כמו כל העם המלוכלך שלך!" המשיך הקצין, שהחל בועט בעצור, התכופף והיכה בו בראשו בעזרת הברך.

בראשו של הקצין נולד רעיון חדש. "קום!" ציווה על העציר ששכב מטושטש על הריצפה. רק דקות עברו מאז שהתיז גאז מדמיע בפרצופו וקשר את ידיו באזיקים, והאיש התחיל לאבד את חושיו.

"קום על רגליך!" דרש הקצין, "תתפשט! נו, תתפשט! שמעת? אני רוצה לערוך עליך חיפוש!"

הוא הורה לעצור להוריד את המיכנסיים, ואחר־כך את התחתונים. העציר סירב.

הקצין אחז ביד אחת את גומיית תחתוניו של העצור, משך אותה אליו, תחב אחת מרגליו בין גופו של האזרח והבגד, והוריד בכוח את תחתוניו.

"תסתכל על עצמך, חרא שכמוך! אתה עם כל העם המלוכלך שלך."

העצור לא הצליח לעמוד על רגליו, ביקש רופא. הקצין סירב. בשארית כוחותיו גימגם העצור ואמר, שבמצב כזה אינו מוכן להחקר, אלא אם יובא למקום עורך־דין.

שוב פרץ הקצין בצעקות: בן־זונה, מלוכלך! אתה תלמד להתנהג אצלי כמו בובה. מה את חושב, שאתה במצריים או בסוריה?

"מלוכלך כמו כל הערבים!"

לא, סצינה זו לא התרשה במישטרת מצריים ולא במישטרת סוריה. שם, לפי דעתו של הקצין המשתולל, עצירים נהנים מזכויות אלמנטריות. לא כך בגוף שהעניק לו את דרגות הקצונה — מישטרת ישראל.

על סמך עדויות העציר, סליבה טאנוס, שיחזר העולם הזה את שהתרחש לפני ארבע וחצי שנים בחדרו של מפקד תחנת־המישטרה בלוד, מפקח שמעון חן.

האזרח, שהושפל בידי בעל־שררה המתעמר. לא שתק. הוא התלונן במטה הארצי של המישטרה, והעיד שנית לפני בית־מישפט השלום בתל־אביב.

התקיפה אירעה ב־24 באפריל 1978, ב־8 במאי, אחרי תלונותיו של הקורבן, מינתה המישטרה קצין בודק בפרשה, והאזרח מלוד הוזמן להעיד לפניה.

סליבה טאנוס תיאר את העינויים שעברו עליו בתחנת־המשטרה, בהיותו בידיו של המפקח שימעון חן: "חן ציווה עלי להוריד גם את התחתונים. שאלתי לשם מה. הוא השיב שברצונו לבזות אותי. אמרתי לו, שאני מסרב ומתנגד לכך. אז הוא תפס ביד שמאל בתחתונים, ובמכת רגל, הוריד אותם מעלי."

בחקירתו ענה תחילה חן: רציתי לחפש על גופו כמו לגבי כל עצור. הוא סירב. לבסוף פתחתי לו את כבלי־היד והוא הסכים להוריד בעצמו את מעילו. לא הפשטנו אותו עירום לגמרי. הורדתי מיכנסיו. הפשלתי את מיכנסיו עד לבירכיים."

אך השוטר בוטראשווילי, שנוכח בחדר בזמן חקירתו של טאנוס, סיפר: "מר חן ביקש שיוריד גם את תחתוניו."

לנוכח גירסה זו, נאלץ חן להודות: "יכול להיות שחיפשתי בתוך תחתוניו של הנאשם, ואגב כך הופשלו תחתוניו."

מה חיפש חן בתחתוניו שלסליבה טאנוס, שנעצר בחשד להברחת זהב? האם סבר מפקד תחנת־המישטרה בלוד, שהחשוד שבידיו הסתיר זהב בתחתוניו?

טאנוס העיד: "לאחר שהוריד לי את התחתונים, הקצין זרק לי — 'הסתכל על עצמך, חרא שכמוך, זונה כמו כל הערבים המלוכלכים, שרמוט, זונה'."

חן כמובן הכחיש כאילו הטיח עלבונות בפני טאנוס, אך בעדותו בבית־המישפט, מאוחר יותר, הוא הודה: "אין ספק שהיו חילופי־דברים."

שימעון חן הכחיש שהתעלל בטאנוס. הוא טען, שהשתמש בכוח סביר ומוצדק, מאחר שהחשוד גילה התנגדות למעצר. אך הוא אישר כי דחף את העצור בשתי ידיו, ואחר כך השתמש בגאז מדמיע וכבל אותו בעזרתו של השוטר בוטראשווילי.

סליבה טאנוס סיפק פרטים על ההתעללות: "כוחותי אזלו ונפלתי. ביקשתי רופא. אז ענה לי חן — 'אתה תמות אצלי, ולא אביא לך רופא'."

מאוחר יותר, כשהופיע בתחנת־המישטרה ניצב־מישנה שימעון סביר, סיפר לו טאנוס כי חן ועוד שוטר היכו אותו. סביר אישר עובדה זו בבית־מישפט השלום בתל־אביב: "היה לי ברור שצריכים לקחתו לבדיקה רפואית, לפי בקשתו. הוריתי על כך למפקד התחנה."

למרות דברים אלה, העיד חן: "אני לא זוכר אם סביר אמר לי להזמין רופא." מדוע, אם כן, נזקק המתלונן לרופא?

חן: "כשטאנוס הובא לתחנה, היתה לו צליעה. נדמה לי שטישלר סיפר לי, שהנאשם קפץ מעל למעלית, בעת שניסה להסתר זהב. כשקפץ, כנראה קיבל מכה, ולכן צלע."

אך חוקר־המכס דב טישלר, שעליו מסתמך חן, אמר בעדותו בבית־המישפט: "כשטאנוס נכנס למישטרה, הוא הלך. לא ראיתיו צולע."

אמירת־אמת

אדוארד טאנוס, בנו של העצור, שהובא יחד עם אביו לתחנת־המישטרה, העיד: כעבור חצי שעה שמעתי את אבא צועק — שוטרים, תעזרו לי! יומנאי, תעזור לי! תושבי לוד עיזרו לי! הצעקות נמשכו חצי שעה עד שלושת־רבעי שעה. ראיתי את אבי יוצא מהמישטרה. הוא נשען על חדד ועל טישלר."

הזעקות לעזרה של סליבה טאנוס אכן עזרו, ומישהו מיהר לספר עליהן למישפחתו. בני־המישפחה מיהרו לרופא־המישפחה, ד"ר אברהם מלמד. הוא התייצב מייד במישטרה, אך המפקח חן סירב לאפשר לו להגיש עזרה לטאנוס הפצוע.

סיפר ד"ר מלמד: "נכנסתי למישטרה והתחלתי ללכת לכיוון מר טאנוס, שראיתיו דרך דלת חצי פתוחה, כשהוא יושב על ספסל. גבר במדי־חקי ללא דרגות עצר אותי. אמרתי לו שאני ד"ר מלמד. הוא אמר לי: 'אני יודע שאתה ד"ר מלמד,' אך לא נתן לי לבדוק את טאנוס."

החוקר שהועמד לדין

המפקח שימעון חן (משמאל) ולידו המתלונן. התמונה צולמה ביום שבו התעלל הקצין באזרח. משמאל: טאנוס מחזיק בידיו שרשרות־זהב, שכמותן נעלמו.

הגבר במדים היה, כמובן, שימעון חן. חן העביר את טאנוס לבית־המעצר באבו־כביר. שם התלונן האזרח על מצבו החמור, ואז נשלח לבית־החולים דונולו, זכה בטיפול ובתעודות רפואיות.

כדי לאמת את דבריו לגבי מעשי האלימות שבוצעו בו על־ידי חן, הציע טאנוס להיבדק במכונת־אמת של המישטרה.

ב־16 באוגוסט 1978 התייצב טאנוס בפוליגרף ונשאל:

- האם שיקרת בתלונתך נגד הקצין חן בדבר המכות והקללות?
- האם אתה משקר שהקצין חן בעט בך, סטר על פניך והיכה אותך בקצה כף־ידו?
- האם אתה משקר שהשוטר בוטראשווילי בעט בך וסטר על פניך?
- האם אתה משקר שהקצין חן קילל אותך והעליבך באומרו: זונה, שרמוט, ערבי מלוכלך וכלב?

הנבדק השיב בשלילה על כל השאלות.

מסקנת הבדיקה: „בבדיקתו של הנבדק הנ״ל אובחנו תגובות המצביעות על אמירת אמת.״

ומה לגבי תוצאות הבדיקה בפוליגרף של דברי קצין־המישטרה שימעון חן? כתב ניצב־מישנה זיו־אל, הממונה על תלונות־הציבור במישטרה: „מפקח חן ורש״ט בורטראשווילי אמורים היו גם הם להיבדק, אך בדיקה זו לא יצאה לפועל, כי לדעת הבודק, מאחר שהם אינם מכחישים את עצם השימוש בכוח, אלא מסבירים אותו כסביר וכנחוץ, הרי שאין ערך לבדיקה בנסיבות אלה.״

פרקליטו של טאנוס, עורך־הדין יוסף שטיימר טען, לעומת זאת, במיכתב ששלח אל פרקליט המדינה: „למיטב ידיעתי, נבדק גם הקצין חן בפוליגרף, ונמצא שאינו דובר אמת, בנקודות הרלוונטיות, אך תוצאות בדיקה זו לא הועמדו לרשות סליבה טאנוס. זה, חרף בקשות חוזרות ונשנות, אשר נשארו ללא מענה.״

סיכם המטה הארצי של המישטרה את תוצאות־החקירה, שערכה המישטרה כשחקרה את עצמה בנוגע לקצין שימעון חן: „מפקח שימעון חן רש״ט אליהו בוטראשווילי מאשרים, כי הם נאלצו להשתמש בכוח נגד סליבה טאנוס, וזאת כדי להתגבר על התנגדותו למעצר ולעריכת־חיפוש בתחנה. אך הם מכחישים בתוקף כל טענה של שימוש בכוח בלתי־סביר.״

במילים אחרות, שני השוטרים נוקו לחלוטין, „מאחר שמלבד תוצאות הבדיקה בפוליגרף אין בידינו כל ראיה בלתי־תלויה אחרת.״

הודאה בלתי־קבילה

שנתיים וארבעה חודשים מאז שהוכה והושפל על־ידי מפקד מישטרת לוד, נשלח אל המתלונן מיכתה של שרה סירוטה, פרקליט מחוז־המרכז, בו נאמר: „הריני להודיעך, כי אימצתי הגירסה של המישטרה בעניין המפקח חן ואליהו בורטראשווילי. לא מצאתי כי היה שימוש מופרז בכוח.״

עורך־הדין שטיינמן עירער על החלטה זו לפני פרקליט המדינה.

ב־23 באוקטובר 1980 מקבל טאנוס אישור, שהערר הועבר לפרקליטות־המדינה.

אך הפרקליטות לא מיהרה לבוא לעזרתו של האזרח סליבה טאנוס. אחרי שהקצין הבודק של המטה הארצי דחה את התלונה של טאנוס, ואחרי שפרקליטת מחוז המרכז אימצה את החלטת המישטרה לסגור את התיק — מה יש למהר?

ב־1 באפריל 1981 נפתח העניין מחדש. בבית־מישפט השלום בתל־אביב נפתח מישפט־זוטא בעניין התנגדותו של הנאשם סליבה טאנוס (שנאשם בהברחת ובמכירת זהב שנתפס בביתו בתאריך הנ״ל), לקבלת הודאה שנגבתה ממנו על־ידי קצין־המישטרה שימעון חן ביום המעצר.

רשמה השופטת מרים פורת בפרוטוקול מישפט־הזוטא בלשון־המעטה מישפטית:

„בדבר חיפוש שנערך על גופו של הנאשם טאנוס, גם אם אקבל כי זה הנוהג, הרי במיקרה זה החיפוש היה מלווה בדברים קשים כנגד הנאשם. אני מקבלת עדותו של טאנוס, שבמהלך החיפוש נאמרו דברים שהיה בהם כדי לפגוע בו.״

ועוד הדגישה השופטת: „התרשמתי שדיברו עימו קשות, ומאחר שעלבונות אלה כללו אימרות המתייחסות לרקע עדתי, אני רואה אותן בחומרה יתירה.״

כדרכם של שופטים, השתמשה פורת בלשון שקולה, אך קבעה דברים חריפים וחד־משמעיים בהכרעת־דינה:

(המשך בעמוד 61)

האם השוטרים גנבו את הזהב

מזה יותר משישה חודשים שמישטרת־ישראל מחפשת תשובה לתעלומה: לאן נעלמו כ־8 וחצי קילוגרם זהב?

הזהב נעלם בעיקבות החיפוש ותפיסת טובין על־ידי אנשי המישטרה ושליחי המכס, בביתו של סליבה טאנוס — כך הוא מתלונן.

בשעות הבוקר של ה־24 באפריל 1978 הופיעו בדירתו של טאנוס בלוד אנשי מחלקת־החקירות של המכס. בידיהם היה צו־חיפוש, שבו נרשם שמו של בעל הדירה, בצורה משובשת. הוא סירב להכניסם.

אנשי־המכס, שבאו לחפש זהב מוברח — תכשיטים ומטילים — הזעיקו את שוטרי תחנת המישטרה המקומית.

סמל מישטרה שהגיע למקום פסק, כי אכן הצו שגוי, ולכן אין לערוך חיפוש.

חלק מאנשי־המכס עזבו את הדירה ומיהרו לביתו של שופט כדי לקבל צו מתוקן. אחרים נשארו בחצר־הבית של טאנוס. לפתע הבחינו אנשי המכס שבחצר כי מאחד החלונות נזרקות חבילות על־ידי אחד מבניו של סליבה (היה זה אדוארד טאנוס, שהסביר מאוחר יותר את מעשיו בכך שנבהל מנוכחותם של אנשי־המכס בדלת). הוא זרק כמה חבילות ובהן תכשיטי זהב. אחר־כך הטמין חבילות זהב בחדר־המכונות של מעלית הבית.

אנשי־המכס הבחינו במתרחש, ותפסו את תכשיטי־הזהב שנזרקו דרך החלון וגם את הזהב שהוטמן בחדר־המעלית.

כל זאת, בטרם התחיל החיפוש בדירתו של סליבה טאנוס.

דב טישלר, איש־המכס שהיה במקום, העיד בבית־המישפט: „הורדתי את הזהב מהמעלית, וייתכן שנתתי אותו לינקלביץ.״ (קצין במישטרת לוד.)

טישלר התייחס רק לזהב שנתפס על הדשא ובחדר־המכונות של המעלית.

בדו״ח חוקרי־מכס נתכב: „בשלב זה ערך טישלר חיפוש בגג הבית עם השוטר אברמוביץ. בתוך תא המנוע שפורק היו מונחים מיספר חבילות ארוזות בשקי פלסטיק, במישקל כולל של כחמישה ק״ג. טישלר נכנס לדירה עם הזהב, הכניס את החבילות לתוך שק ניילון שנמצא על הגג ומסרם לדי הקצין ינקלביץ. בשלב זה ביקש מקצין המישטרה לעצור את שני הבנים עם האב טאנוס. ינקלביץ וניסים כהן לקחו עימם את שק הזהב ואת החשודים ונסעו למישטרת לוד.״

משהגיע לתחנת המישטרה, לא שב עוד טאנוס לביתו באותו היום. החיפוש שנערך בביתו מאוחר יותר, נעשה שלא בנוכחותו. רק אחד מבניו נלקח בחזרה, להיות נוכח בחיפוש, על־פי צו־החיפוש המתוקן.

בין הרגע שבו הובאו האב ושלושת בניו למישטרה, ובין שובם של חוקרי המכס מהחיפוש בדירתם, נעלמה כל כמות הזהב שנתפסה קודם, מחוץ לדירה — כחמישה או שישה קילוגרמים!

סיפר האב טאנוס בעדותו:

„אותי הכניסו לחדרו של חן. את כרם, בני הכניסו לחדרו של ינקלביץ יחד עם הזהב. בן נוסף הובל לצריף.

„אני הייתי בחדרו של חן. לא יצאתי בכלל מהחדר. לא ידוע לי מה קרה עם הזהב שינקלביץ לקח.״

בדו״ח הפעולה רשם הקצין שימעון חן: „הוריתי להפרידם. הבן אדוארד הוכנס לחדר ההוצאה־לפועל, בהשגחת סמ״ש יעקב אמסלם. הבן כרם הושאר בחדרו של מר ינקלביץ, והורית שיישאר כל הזמן ליד השק של התכשיטים, ואילו את האב ביקשתי שיבוא עימי לחדרי בתחנה.

„לאור כך, הבן כרם, שהיה במישרדו של מפקח ינקלביץ, נלקח והיה נוכח בחיפוש בבית. האב סירב ללכת.״

אם הבן כרם נלקח כדי להיות נוכח בחיפוש בדירה, מי נשאר ליד התכשיטים שהיו מונחים בחדרו של הקצין ינקלביץ?

על כך ענה חן בעדותו: „קיימת אפשרות אחרת. בזמן שלא הייתי בתחנה, ייתכן שהנאשם היה ליד הזהב בחדרו של ינקלביץ. ...(אך) אני לא יכול לומר מי היה ליד הזהב.״

איש־המכס יצחק חסיד העיד: „גמרנו את החיפוש. באנו למישטרה עם הבן ושני אנשי־מישטרה. הכנסנו את הזהב לחדרו של חן בנוכחות טאנוס. שמנו את התוכן על השולחן. אני לא זוכר אם כשבאנו עם הזהב היה בחדרו של חן זהב נוסף.״ על הזהב שנתפס קודם, מחוץ לדירה, העיד איש־המכס דב טישלר: „איני זוכר בדיוק מי לקחו את הזהב. לקחו אותו יחד עם הנאשם למישטרה. מה עשו עם הזהב במישטרה, איני יודע.״

מאוחר יותר הדגיש טישלר: „קיבלתי את כל הזהב שהיה פרוש על השולחן במישטרה. איני זוכר איזה חלק ממנו — באחוזים או בחלקים — הובא לתחנה קודם על־ידי ינקלביץ או מישהו אחר.״

לפי תלונתו של טאנוס למטה הארצי של המישטרה, נתפס על הגג ובמעלית זהב במישקל של כשישה קילוגרם, שערכו בין 70,000 ו־100,000 דולר. איש מבין אנשי המישטרה או המכס לא טרח לערוך דו״ח תפיסה ולשקול את הזהב.

שק הזהב שנעלם בתחנת המישטרה לא היה האחרון. הזהב של טאנוס המשיך לאבד ממישקלו עוד ועוד, כאילו ערך לו מישהו דיאטת־הרזיה.

ב־7 במאי 1978 כתב איש־המכס יצחק חסיד מיכתב למישטרה, שבו ציין כי אצל טאנוס נתפסה כמות זהב במישקל של 23 קילוגרם. בתאריך מאוחר יותר נטען, שהכוונה היא למישקל ברוטו — הזהב נשקל בשתי קופסות קרטון.

כעבור כמה חודשים נערכה במכון התקנים שקילה מחדש של הזהב התפוס. הפעם נרשמו 19 קילוגרם ו־134 גרם — 3,866 קילוגרם פחות מהמישקל ברוטו.

לפי טענת פרקליטו של טאנוס, מישקל שני מיכלי קרטון מהסוג שבו נארזו התכשיטים אינו יותר מ־950 גרם. למישטרה אין כל גירסה אחרת ביחס למישקל האריזות. הן פשוט נעלמו. אין לה גם הסבר כיצד איבד הזהב ממישקלו עוד 2 קילוגרם ו־976 גרם.

סליבה טאנוס אינו יודע בדיוק כמה זהב היה במיכלים שנשקלו על־ידי חסיד. חשבונותיו הם אחרים. אך הוא יודע כמה זהב היה ברשותו לפני יום החיפוש: כ־27 וחצי קילוגרם. ההפרש בין כמות זו לכמות שהמישטרה מודה כי תפסה הוא כ־8 וחצי קילוגרם.

לדעתו של טאנוס מתחלק החסר כך:

- כ־6 קילוגרם שהובאו בשק לחדרו של ינקלביץ, וגורלם לא ידוע;
- כ־800 גרם, שקיבל איש המכס חדד כדי להעביר לתחנת־המישטרה;
- עוד כ־1 קילוגרם ו־600 גרם, החסרים מתוך הכמות שנתפסה בדירה, כשהוא עצמו כבר היה בתחנת־המישטרה.

למרירותו של האזרח מלוד אין גבול. לא רק שחבלו בו במישטרה, היכוהו השפילוהו והתעללו בו, לדעתו גם שדדו אותו. כעת הוא מבקש שיפצו אותו על הנזק שנגרם לו בעיקבות החיפוש של פקידי המדינה ושוטריה בביתו.

בית־מישפט השלום בתל־אביב ציווה להחזיר לו כמחצית מכמות הזהב שנתפסה בחיפוש. אין הוא מסתפק בכך. הוא עירער על החלטה זו לבית־המישפט המחוזי.

סערה במרכז חרות

צפירה טימור
נישואי בזק

מרכז חרות גועש בגלל הריב בין **דויד לוי** ו**אריק שרון**? שטויות. אחרי שחברי המרכז יקראו את הסיפור הבא, או אז באמת תהיה סערת־רוחות ענקית במצודת זאב.

למה? שימו לב. **צפירה מנדלסון**, גרושתו הטריה של ח״כ חרות **מיכאל קליינר**, נישאה ארבעה חודשים ושבוע אחרי הגירושין, לחבר מרכז חרות אחר, **שמואל טימור (טברישוק)**, שהתגרש אף הוא מאשתו באותה תקופה שבה התגרשו בני־הזוג קליינר. תיכף אחרי הגירושין הקיבוציים עבר שמוליק לגור בדירת הח״כ, וממש אחרי שקליינר עזב את ביתו.

כל זה התרחש ברמת־אביב הקטנה. אך ראשון־ראשון ואחרון־אחרון.

שמואל טימור, הדמות החדשה בסיפור על גירושי קליינר, הוא בן 37. הוא היה נשוי 14 שנה והוא אב לבן בגיל 13 ובת בגיל 8. הוא התגורר עם אשתו הראשונה בדירה בת חמישה חדרים בשיכון למד.

טימור, חבר מרכז חרות ופעיל בסניף צפון תל־אביב של התנועה, הסניף שקליינר היה עד לאחרונה היושב־ראש שלו, החליף עבודות רבות. הוא מחזיק בידו תעודת בוגר אוניברסיטת תל־אביב בכלכלה ובלימודי עבודה. הוא עבד במקורות, עבד בחברת טלסטאר קדם — חברה לשיווק מכשירי־קשר של הקבלן נחום קאלקא, הנמצא כרגע, מסיבות אחרות, באוסטרליה — היה בשותפויות עם המיסעדן **ציון לוי**. בקיצור, עמוק־עמוק בחרות.

אחרי שנות נישואין כה ארוכות, הוא התגרש, ב־25 ביולי השנה, ועזב את דירתו ברחוב אשכול. הוא חתם על הסכם, שבו התחייב לשלם מזונות בסך 6000 שקל בחודש, צמוד למדד.

באותו זמן בערך התגרשו בני־הזוג קליינר. כפי שכבר דיווח לכם קולגה שלי (העולם הזה 2344), הגירושין לוו בגל שמועות במיסדרונות הכנסת. היום נדמה לי, שאם היתה סיבה לשמועות היא היתה צריכה להיות ברמת־אביב, מקום מגוריה של צפי, אשתו של קליינר.

לא לפני הרבה זמן עברו בני־הזוג קליינר לדירה מפוארת ברחוב אנדרסון ברמת־אביב. היה זה אחרי שצפי לחצה לעבור מהדירה הקטנה ברחוב ויסוצקי. קליינר, שהוריו יוצאי גרמניה ומבעלי קפה רוול לשעבר, הוסיף סכום כסף נכבד, כדי לממן את הדירה החדשה.

קליינר הקדיש את כל זמנו לפוליטיקה. למרות שהוא נכנס לכנסת רק בתחילת השנה, הוא קשור במיפלגתו כבר הרבה שנים. בשנים האחרונות היה נציג התנועה בסוכנות. בקיצור, יצור פוליטי.

שמואל טימור
תעודה אקדמית

גם סיפור היכרותם של מיכאל וצפי הוא על רקע פוליטי. קליינר בן ה־34 וצפי בת ה־29 הכירו כאשר הוא היה יושב־ראש אגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב, וצפי נבחרה למועצה מטעם גוש הימין. קליינר נהג להתבדח שאשתו ימנית יותר ממנו, ושבבחירות האחרונות היה צריך להתאמץ כדי לשכנע אותה להצביע למען הליכוד ולא לתחיה.

מיכאל קליינר
מספיק הגון

צפי, שלמדה באוניברסיטה צרפתית ואנגלית והיום היא מורה לאנגלית בבית הספר אליאנס ברמת־אביב, העדיפה את קליינר גבה־הקומה על פני צעירי חרות אחרים שהסתובבו אז בשטח, כמו **רוני מילוא** ו**מיכה רייסר**. צפי היפה נשאה לקליינר בדצמבר 1973.

מיכאל, שעלי להודות כי הוא לא דומה בעיני כלל לצעירי חרות האחרים, הקדיש את חייו לפוליטיקה. לא רק שהוא לא היה בבית, הוא היה מעט מאוד עם אשתו. כך, שכאשר היא באה ואמרה לו: „שמע, או אני או הפוליטיקה!” הוא הבין היטב שזו הכרזה ריטורית. שניהם ידעו מה בחירתו הראשונה, והוא היה מספיק הגון להסכים לגט, מייד.

כששמעתי את הכיפור, לא הבנתי מה קורה כאן. הזוג חי כבר כמה שנים טובות ביחד. אז מדוע היא לוחצת להתגרש דווקא כשהוא מתחיל לטפס בסולם הפוליטיקה ועושה חיל בכנסת?

בקיצור, הם התגרשו. קליינר, חובב התאריכים ההיסטוריים, קבע את מועד הגט לבוקר יום ה־27 ביוני, היום שבו היתה אמורה להתחיל ועידת־חרות. הוועידה נדחתה בגלל המילחמה, אך לא הגט.

מיכאל עזב את הבית המפואר ברמת־אביב, ועבר להתגורר בבית־הוריו, ברחוב הנביאים בתל־אביב. גם הוא התחייב לתשלום 6000 שקל בחודש מזונות (כמובן צמוד למדד), לשני ילדיו והשאיר את כל הרכוש לאשתו וילדיו.

שמואל טימור נכנס מייד לדירת הח״כ, וצפי דחתה באלגנטיות את מיכאל, שרצה לבוא לבקר בדירה שבה התגורר לצידה של אשתו עד לגירושין.

כאשר נסע הח״כ הפעלתן לצורכי עבודה לארצות־הברית, הוא לא העלה על דעתו מה קרה ברמת־אביב. ביום שלישי, ה־2 בנובמבר, נישאו צפי ושמוליק המבוגר מהכלה בשנית בשמונה שנים — ברבנות בתל־אביב, שם ערך להם חופה הרב יופה.

אחר־כך הם ערכו מסיבה קטנה בביתם, לחוג מצומצם של ידידים ומכרים. כאשר שב קליינר לארץ, הדבר האחרון שעליו הוא חלם היה למצוא את אשתו — סליחה, גרושתו הטריה — נשואה מחדש, ועוד עם חברו לסניף המיפלגה.

איני יודעת איך הפרשה תתפתח, אם בכלל. קליינר הוא טיפוס רגיש, אך הגון והגיוני. לכן, כנראה, ינסה למהר ולשכוח את הפרשה.

אבל לסיפור יש מוסר־השכל חשוב.

בישיבת המרכז האחרונה של חרות ישבתי בצד והתבוננתי בצירים הרבים, כמעט כולם גברים. הם דנו בלהט, שפכו אש־וגופרית, תקפו זה את זה וביחד את כל העולם, את הגויים ואת היהודים שמחוץ למצודה. חשבתי, שהטיפוסים האלה חוזרים על עצמם, אינם מסוגלים כלל להפתיע אותי. הדבר האחרון שהעלתי על דעתי הוא, שהם גם מסוגלים לספק סיפור עסיסי כזה למדור שלי. נו, גם אני טעיתי.

עלילות נוף

מישהו שמע על ח״כ **עקיבא נוף** או על פעילותו הפרלמנטרית הענפה על יוזמותיו, נאומיו, מעשיו או מחדליו? לא. אני מדפדפת בעיתונות, מנסה למצוא מה הוא עושה בכנסת או אולי במיצעד־הפיזמונים. הסיכום: אפס.

אבל זה אינו מדוייק. **עקיבא נוף** הוא נציג האגודה לגברים גרושים, מוכים וכיוצא בזה. בתוקף תפקידו — בהתנדבות, כנראה — הוא הופיע בשבוע שעבר בטלוויזיה, בתוכנית אחר־צהרים לילדים, וברדיו, וסיפר על גברים המוכים על־ידי נשותיהם הפוחדים לספר על כך; על גברים שמצאו עצמם מחוץ לדירתם אחרי שהנשים הוציאו נגדם צו המונע את כניסתם לדירה. הוא הודיע על חוקים שהוא יחוקק למען הגברים הגרושים המוכים. באמת גבר. אם כי הילד שלו קצת פחד כשהוא ראה אותו מציץ אלינו מהמסך.

רגע רגע. על מה הוא מדבר הנוף הזה? הוא בכלל לא גרוש! הוא מסרב לתת גט לעיתונאית **מירה נוף**, שלתוך דירתה נכנס אחרי החתונה ודורש היום את מחציתה ומחצית הרכוש. זה שהוא חי עם פקידה בשם **רותי הולצמן** שאף ילדה לו ילד, תומר, זה באמת לא אומר שהפרשה עם מירה היפה ובתם המשותפת **איילת**, הסתיימה.

מעניין. כששמעתי אותו מדבר ככה ברצינות על הגברים החלכאים והנדכאים, כמעט שכחתי את התמונות המחרידות, שראיתי פעם בהעולם הזה, שבהן מכה נבחר־הציבור הבלתי־גרוש את אשתו, בצורה בכלל לא פרלמנטרית.

תכשיטים וקולנוע

רחל גרא
תכשיט אמיתי

התכשיטנית **רחל גרא**, גרושתו של **אלי גרא**, מצאה תכשיט אמיתי. רחל, המתגוררת חצי שנה בתל־אביב וחצי שנה בניו־יורק מופיעה עכשיו בציבור בחברת גבר הצעיר ממנה בכמה שנים טובות.

הנוכחי של רחל הוא **צביקה סנדלר**, סטודנט לקולנוע וטלוויזיה בן 28, נמוך קומה ובלונדי. הצעיר, המתגורר בשיכון בבלי בתל־אביב, נראה עם רחל במקומות שונים בעיר, והוא בר־מזל: כאשר ירצה לחיות חצי מהשנה מחוץ לאוניברסיטת תל־אביב, מחכה לו דירה ואהבה גדולה גם מעבר לים.

ממש חלומם של כל הישראלים, המתעשרים החדשים אך לא מספיק: גם אהבה, גם דירת־פאר — והכל בניו־יורק.

העסקן והמזכירה

אם בארזים נפלה שלהבת, מה יאמרו אזובי־הקיר ? אם דרמה מטורפת מתחוללת בבית ח״כ חרות מיכאל קליינר, מדוע ש־עסקנים זוטרים של הליכוד ינהגו אחרת ?

גיבור הסיפור הוא **עסקן ביניני** של הליכוד. לא ח״כ. מדי פעם ראשו מבצבץ על המסך, אך רק לשניה וחצי. יש לו מישרד ויש לו כמובן, מזכירה. די, לא ללחוץ. ברור שלא אומר לכם במי המדובר.

העסקן הזה, הזוטר ונמוך־הקומה, מנהל רומן חשאי עם **מזכירה**, שמצבה המיש־פחתי זהה לשלו: נשואה.

אבל היא לא המזכירה שלו, אלא של עסקן אחר.

מה עושה העסקן שלנו ? מפטר את המז־כירה הנאמנה שלו, שבמשך שנים עזרה לו לצאת מכל מיני פאשלות שאליהן נקלע, חיפתה עליו כאשר הוא הלך לפגוש את המזכירה השניה, תמיד שמרה סוד.

המזכירה הוותיקה פרשה ברצון ובשקט. היא ידעה, שמה שהיא לא תעשה, יעשו העסקן ומזכירתו הנשואה.

העסקן חשב שהוא נמצא בעולם שכולו טוב : המזכירה היא גם המאהבת — ממש כמו בסרטים. יש רק ללחוץ באינטרקום והיא נכנסת לחדר. רוצה שתדפיס מיכתב ? היא תדפיס מיכתב. רוצה ליהנות בזרועו־תיה ? היא לשרותו.

אבל האידיליה נמשכה זמן קצר מאוד. אשתו מייד תפסה שהקשרים שלו עם מזכי־רתו החדשה גולשים מעבר לענייני הדפסת מיכתבים, ואילו הוא גילה, לתדהמתו, ש־המזכירה שלו אינה תמימה כל־כך, והיא לא רק של בעלה ושלו.

נתקף העסקן בריגשות קינאה וכעס, אך מה עושים ? להדיח אותה הוא לא יכול כרגע, גם משום שהיא לא מוכנה לוותר על תנאי־העבודה הנוחים שלה, שבהם זכתה בגללו. היא מאיימת בסקנדאל גדול אם תסולק, והוא הרי מחפש קידום.

לכן היא ממשיכה להדפיס למענו את התיכתובת.

התרומה הצפתית

נורית אמיר
חזרה לארץ

נורית אמיר, ששיחקה במחזמר קזבלן, היתה מוכרת יותר כבילבי. כלומר, היא היתה זו שהשמיעה את קולה של בילבי. אחר־כך נעלמה לכמה שנים.

לפני ימים אחדים פגשתי אותה, ובאמת, בתשע השנים שלא התראינו, עבר עליה המון.

נורית, בת מזל תאומים שנראית כבת 24, מבוגרת כיום בעשר שנים ממה שהייתי נותנת לה. בת צפת, שהוריה הם בעלי גלריה בעיר הצפונית, הכירה בעיר מגוריה אמן מגודל־שיער בשם **ברוס לבקוביץ**, יהודי אמריקאי.

הוריה לחצו שתתחתן, ובאווירת המשבר של אחרי מילחמת יום־הכיפורים היא עשתה את הצעד המוטעה והתחתנה. אביו של ברוס, בעל מישרד־פירסום בניו־יורק, שלח לזוג הטרי כסף. הם פתחו גלריה בצפת. נורית, שוויתרה על הבימה למען אושר מישפחתי, קיוותה שלא תתאכזב.

היא טעתה. „אני הייתי 120 אחוז אשה, וקיבלתי פחות מחמישה אחוזים בחזרה,״ התלוננה.

בצפת אין פאבים וקשה לבגוד, והבעל ביקש לחזור לארצות־הברית. נורית נכנעה והסכימה. „גרנו בניו־ג׳רסי. היתה לי דירת־פאר, שטיחים אדומים והברות מטומטמות. זה מקום נפלא להס־תכל, אך יש שם ריקנות מנטאלית, שטיפת־מוח בלתי־פוסקת, המון כימיקאלים. לישראלי טיפש לוקח 10 שנים לראות כמה זה משעמם.״

מלבד חוסר־ההסתגלות למקום החדש סבלה נורית ממשבר בחייה עם ברוס. היא רצתה להתגרש. הוא דחה את הבקשה, ואחר־כך התנגד שילדם המשותף, בן ה־5 וחצי יעזוב את אר־צות־הברית עם אמו. לפני שנה הם התגרשו, ורק לפני שלושה שבועות נחתה נורית היפה בתל־אביב.

„אני מסתובבת כאן מטושטשת. הבן שלי לא מאמין שאפשר להגיע לחוף־הים בחמש דקות. לא הספקתי לנחות, וכבר יש לי שלוש הצעות־עבודה,״ אמרה לי נורית, שכבר הספיקה להצ־טרד, „והצרידות שלי זה משום שאני מסבירה לכל אחד מה עבר עלי.״

גיור כשלב ראשון

אהובה גורן, כוכבת הסרט פורטונה, הסרט היחידי שבו השתתפה, לא השכח במהרה את מילחמת הלבנון.

אהובה, שהתגרשה מבעלה ומשמו, **כיפקין** המשתמשת לעיתים בשם הבתו־לין שלה, עזבה מהר מאוד את עולם ה־מישחק. היא עובדת כיועצת־יופי בכירה בחברת־תמרוקים גדולה, ועשתה חיל ב־עבודתה.

השנה האחרונה היתה קשה מאוד עבורה. היא הכירה צלם נשוי, וניהלה איתו רומן חשאי. חשאי־חשאי, אך לא נסתר מעיני האשה הנבגדת. זאת הציבה אולטימטום : או אני או צרתי. הצלם חשב וחשב והופ,

אהובה גורן־סוסקין
לא לצלם

פרצה מילחמת הלבנון. הוא יצא לעבודתו המיקצועית בצפון, הנציח את האירועים ב־מצלמתו, ושכח את הדילמה הגורלית שבה היה צריך להכריע ערב המילחמה.

ערב הפריצה־לא־פריצה לביירות הוא ח־זר. הלך לגשש אצל אהובה, אך גילה שאיחר את הרכבת. אהובה מנהלת עתה רומן חם ביותר עם גרמני העונה לשם **גינטר**. הוא איש־עסקים שהחליט להיות חלק מהגורל היהודי, והוא עומד להתגייר. סיפרו לי, שהגיור הזה הוא השלב הרא־שון. השלב הבא הוא אתם יודעים כבר — חופה וקידושין, כדת משה וישראל.

תל אביבידן בלילה

מאז פרידתו לפני חמישה חודשים מח־ברתו הצמודה במשך שנה וחצי, **נילי רביא**, נראה המשורר־קולנוען **דויד אבי־דן** בחברת אחרות. ונילי הצעירה, סטודנ־טית באוניברסיטת תל־אביב נראתה בח־ברת אחרים.

אבידן, שמזמן לא שמר תקופה כה ארו־כה אמונים לאשה אחת, מסרב להתייחס לאותן שהוא נראה בחברתן. כשהוא נשאל מיהי זו לצידו, הוא מפטיר באדישות : „לא משמעותי.״

אבידן טוען, שיציאותיו הליליות הן שו־נות וחסרות־משמעות מבחינת המדור הזה. להיפך. בשבועות האחרונים הן היו יותר מיקצועיות מאשר אישיות. ולמה ?

בימים אלה הוא משלים לדפוס ספר על הבילויים של תל־אביב. מדריך שייקרא לילות תל־אביב עם דויד אבידן, וזה אמור להיות התנ״ך של חיי־הלילה. הספר ייצא לאור ממש ממש בסוף השנה.

אולי האחרות הן „חרות־משמעות״ אך מה עם נילי ?

מאז נפרדו אבידן ונילי — אבידנילי, כ־לשון המשורר הם המשיכו לגרום עיפ־עופים בין המבלים הליליים של תל־אביב, למרות קישריהם הארעיים עם אחרים ו־אחרות, הם הקפידו להיראות מדי פעם יחד, ונראה כי הקשר ביניהם עז „ומש־מעותי״ יותר מאשר קישרי כל אחד מהם למישהו אחר.

גם כאשר אין השניים מבלים יחד, הם מבלים כמעט באותם מקומות, ומנהלים סיגנון־לילה לילי דומה. „זוהי האסכולה,״ אומר על כך אבידן.

זה התחיל בתיכון

דור ההמשך של המלונאי **אדי** („פפו״) **פפישדו** אינו נופל מהאב. **יואב**, בנו מנישואיו הקודמים, חיל בשירות סדיר בן 19, הוא חתיך אמיתי. ויש לו חתיכה אמיתית. זוהי **תמי תלם**, בת ה־18, בתה של יועצת היופי **זיווה תלם**.

תמי ויואב הכירו כבר בתיכון בהרצליה, שם הם מתגוררים, והם כבר יוצאים ביחד שלוש שנים.

תמי, שסיימה את לימודיה וממתינה לגיוסה, עוזרת לאמה, העובדת בחברת־היופי

תמי תלם ויואב פפושדו
קוסמטיקה ומלונאות

ותמרוקים צרפתית. בעבר היתה זיווה יועצת־היופי הראשית של רבלון, ועזבה את החברה כאשר עזב אותה מנהלה, **יצחק מודעי**.

הנערה, ההולכת בדרכי אמה היפה, נראית לעתים עם יואב בעיר הדרומית ביותר, ליד עסקיו של פפו. יואב גר כרגע עם אביו ברמת־אביב ותמי בביתה, אבל אם הם מחזיקים מעמד שלוש שנים, אז הם לא יתנו לי פרנסה רבה בעתיד.

חפשי אותם:
בבתי מרקחת
במשביר לצרכן
ובכל-בו שלום

Medima
אנגורה

אה
שמחת לחולצה...
לאנשים ש...קרלר באמת

בעיות
ולבטים
בחיי המין

מאת
ד"ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

ארקיע - לרום אילת במבצע משולב

זה הזמן לטוס לחופשת סתיו נהדרת בלרום אילת
אתם משלמים רק (*)4,630 ש' ומקבלים הכל...!

טיסה לאילת וחזרה
מת"א או מירושלים,
אפשרות לטיסה מחיפה בתוספת מחיר.

אירוח בינלאומי
2 לילות ... עם ארוחות בוקר עשירות כיד המלך.
שמש... ים... והנאות החיים... הרחק מן ההמון הסוער!
• המבצע בתוקף עד ה-15 לדצמבר בלבד.
• ניתן להאריך השהות בתוספת מחיר.
• הנחות לילדים.
(*) המחיר ליחיד בחדר זוגי.
מחיר כל לילה נוסף 900 שקל.

ארקיע - הקו שלך לחופשה
פרטים במשרדי ארקיע:
ת"א — טל. 03-413222-5
ירושלים — טל. 02-225888
חיפה — טל. 04-643371
נתניה — טל. 053-23644
ואצל כל סוכני הנסיעות

arkia ארקיע
מלון לרום אילת

קרנבל ברי"ו ב-24 תשלומים

"מדינה טורס" מציעה לך לצאת בפברואר לטיול מטרף בדרום-אמריקה:
הקרנבל בריו, מפלי איגווסו, בואנוס-איירס, ברילוצ'יה, לימה, קוסקו, מאצ'ו-פיצ'ו, מקסיקו ואקפולקו. הטיול כולל טיסה הלוך ושוב, נסיעות, בתי מלון דרגה א', ארוחות-בוקר, וסיורים באתרים.

★ כל הטיול ניתן לך בעיסקת תשלומים מפתה:
24 תשלומים חודשיים של $202
בתוספת מקדמה.

מדינה טורס
מדינה טורס ת"א - בן יהודה 95 טל. 03-240181-2-3-4
מדינה טורס חיפה - שד' הנשיא 117 טל. 04-88724-5-6
מדינה טורס טבריה - רח' אלחדיף 1 טל. 067-21284

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי רגילים
· שרות ת.ד
ללא תשלום
· מכבדים
כרטיסי אשראי
פרסום אידיאל
אבן גבירול 50
טל: 227117

תן
טרמפ
לחייל

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

5 דגמים לבחירתך
להשיג גם משקמות "ניקון"

יבואן
"הדר" אחד העם 36 ת"א

רעיון

כבר סיפרתי לכם על בני בן ה־4? ילד נחמד. מה שמפריע לי אצלו, זה החיים הסוציאליים המאוד מפותחים שלו. לא איכפת לי בעצם עם מי הוא מתחבר, לא איכפת לי על מה הם בדיוק מדברים ולא איך הם מבלים. איכפת לי, שהחיים החברתיים שלו עולים לי המון כסף.

בגן שלו יש 25 ילדים, ולכל אחד מהם יש יום־הולדת לפחות פעם בשנה. כל כמה ימים אני מוצאת פתק על הדלת של הגן, שבו נאמר: „ביום ג' יש לדני יום־הולדת, ההורים מתבקשים לא לתת אוכל לילדים אלא להביא מתנה לדני."

אני לא מכירה את דני. ילדים בני 4 נראים לי כולם אותו הדבר. נו, אז מה קונים לו? אני מבזבזת שלוש שעות מחשבה על דני ובסוף קונה לו איזה ספר קטן או צבעים, או חוברת לצביעה.

זה אף פעם לא עולה פחות מ־30 שקל, ואני בטוחה שדני בכלל לא מעריך את המאמץ שלי.

בחשבון פשוט, 25 ילד כפול 30 שקל הם 750 שקל לשנה. שבע וחצי אלף לירות בשביל לקנות שטויות לילדים שאני לא מכירה!

חשבתי שאם כל אם תיתן לגננת, בתחילת השנה, נאמר 300 שקל, הגננת תאסוף מכל האמהות 7.500 שקל, ובזה תוכל לקנות לכל ילד ביום־ההולדת שלו ספר אמיתי, משהו שישאר איתו.

אני רוצה להציע את זה כל הזמן לגננת של בני, אבל חשבתי שאם היא תקרא את זה בעיתון, זה יעשה יותר רושם.

השקעה נבונה

ואם אנחנו כבר בעניין החורף, חשבתן מה נעשה עם הילדים הקטנים שלנו באחרי הצהריים הקרים והגשומים, כשאי־אפשר ללכת לים ולא לגן־השעשועים השכונתי, כשאי־אפשר לשחק כדור בחצר, אי־אפשר ללכת לדיזנגוף לקנות פיצה, ולפעמים גם אי־אפשר לנסוע לחברים כי האוטו לא מניע?

נכון, יש טלוויזיה אחרי־הצהריים. אבל בין ארבע ושש הם מראים לנו את רומאו ויוליה או את לה־בוהם, פרקים בתולדות חייו של רוזוולט, או סקירה כללית על איזוטופים. בני בן ה־4 לא מתעניין בדברים האלה. אני חושבת שהוא מאוד ילדותי. הוא רוצה רק סרטים מצויירים, וכאלה יש פעמיים בשבוע רבע שעה כל פעם.

אז אני, כאם אחראית הדואגת לילדים שלה ולעצבים שלה, הכנתי מחתיכות לבד קטנות ושאריות בד, עיר ואם בישראל — כולל כבישים ובתים ועצים. עכשיו הילד יושב על הריצפה ומפתח את העיר. מוסיף לה בתים מלגו וחנויות מקוביות ומסיע מכוניות קטנות על הכבישים, מעביר אנשים קטנים מפלסטיק במעברי־החציה ועושה חיים משוגעים.

אני לא אתפלא אם הוא יגיע לטכניון, בגלל ההשקעה הזאת שלי.

דרך־אגב, אני את השטות כבר עשיתי ונתתי לו את המתנה. אתן תהיינה יותר חכמות ותנו לו את זה רק עם הגשם הראשון.

לשמור על חום הגוף

אחד הדברים הכי־נפלאים בארץ הזאת הוא הקיץ. והנה, החליטו לקחת גם אותו מאיתנו. כל שנה זה ככה. זה בטח התחיל עוד בתקופת המערך.

עם הקיץ מסתלקים חצי מתענוגות העולם הזה. החתיכות בביקיני, הגלידות והקסטות, נגמרים האבטיחים והמרקים הקרים, נסגרים בתי־הקפה על־יד הים והיה קר ועצוב בעצמות. יושבים בערבים הארוכים על־ידי הטלוויזיה, עם שישה סוודרים וגרביים חמות וכל הזמן רוצים לשתות דברים מחממים. אבל כמה קפה ותה יכול הבן־אדם לשתות? אז אספתי, בשביל כולנו מירשמים של כמה משקאות חמים וטובים, שאפשר לשתות לבד, או ביחד, או אפילו להשוויץ בהם לפני האורחים שקופצים לרגע להתייבש קצת.

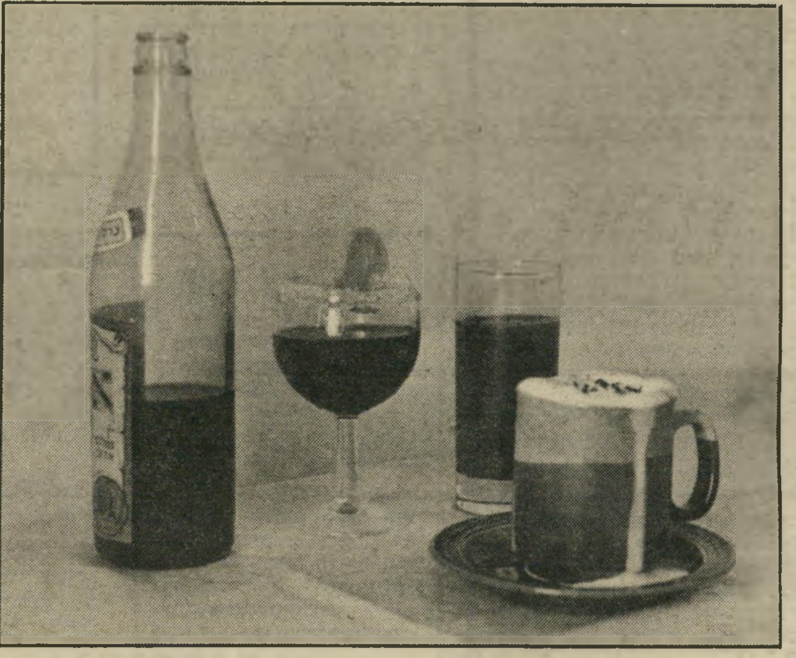

קאפוצינו

כפית קפה נמס, כפית שוקו או קקאו, סוכר וקצפת.

שופכים מים רותחים על הקפה השוקו והסוכר. מערבבים טוב וממלעיטים את הספל בקצפת. הכמויות הן לכוס אחת, אם לא מצויין אחרת.

משקה קראמל

2 כפיות סוכר, חלב

שמים את הסוכר בתוך סיר על האש ובוחשים עד שהסוכר נמס ומתחיל להיות חום. שופכים עליו את החלב ומערבבים טוב טוב. (אגב זה גם טוב מאד נגד שיעול).

סידר חם

מחממים כוס סידר, מעט אבקת קינמון וכפית חמאה. מביאים כמעט לרתיחה ומורידים מהאש.

שוקו סברה

עושים שוקו חם ומוסיפים לו 2 כפיות של ליקר סברה והמון קצפת מעל. אפשר גם ליקרים מתוקים אחרים במקום הסברה.

קפה מתובל (ל-5 כוסות)

שמים בקנקן 5 כפיות נס קפה, קליפה של תפוז שלם, מעט קינמון או אבקת קינמון, 3—4 ציפורן ו־5 כפיות סוכר חום. על הכל שופכים מים רותחים ומחכים מעט שהקפה יספוג את הטעמים.

יין חם

זה המקום לבזבז את ייננות הקידוש ש־כל מיני קמצנים נותנים לכם לחג.

בקבוק יין מתוק פשוט.

רבע כוס תה, חריף, ציפורן, קינמון, כוסית קטנה קוניאק או רום, כמה פרוסות לימון. מחממים הכל ביחד עד רתיחה ומגישים בכוסות גבוהות מעוטרות בסוכר (כמו בתמונה).

מיץ עגבניות חם

כוס מיץ עגבניות משומר, שמיר קצוץ, מלח, פלפל. מי שאוהב חריף יכול להוסיף טיפה של טבסקו. מגישים חם מאד עם טוסטים על ידו.

אמרו לי שבדרום־אפריקה שותים קפה עם חרדל. מישהו רוצה לנסות ולספר לי איך זה?

ניו־יורק ניו־יורק!

אם לוחצים עלי, אני מוכרחה להודות שהייתי בניו־יורק כבר 11 פעמים. אני לא סנובית כי גם באילת הייתי, וגם בחיפה ובעפולה ובמוצא עילית. הייתי בנתניה ובטבריה ובראש־פינה ובעקרון. עם היד על הלב, ועם כל כמויות הלוקאל־פטריוטיות שהצלחתי לאסוף, אני מודה: ניו־יורק זה הכי. הכי־גדול והכי־יפה, הכי־מסוכן והכי־מפחיד, הכי־זול והכי־יקר, הכי־מלוכלך והכי מפואר. הכל הכי.

אי־אפשר שלא ליפול באהבה גדולה לעיר הזאת.

העניין הוא, שניו־יורק זה משהו שפשוט לא נגמר — אלפי מיסעדות, אלפי בתי־קפה, מאות שודדים, עשרות רוצחים, מופעי־ספורט, מועדונים, מופעי־תרבות. טוב, בעצם מה לא?

וכשבן־אדם מגיע לעיר הזאת — במיוחד בפעם הראשונה — אחרי שהוא עובר את מחלקת ההגירה המעליבה של נמל־התעופה קנדי, הוא לוקח אוטובוס או טקסי, נוסע למרכז מנהאטן, יורד לרחוב ואז הוא נעמד באמצע הכביש, בפה פעור ושואל את עצמו: קוו ואדיס, בן־אדם?

יצאו בארץ כבר כמה מדריכים לנוסעים לארצות־הברית ולניו־יורק. עכשיו יצא בהוצאת זמורה ביתן סיפרה של נעמי בן־גור, ניו־יורק אחרי חמש, והוא לדעתי הטוב מכולם, המלא באינפורמציה מכולם. ספר־חובה לנוסע לניו־יורק, וספר תענוגות נוסטלגיים לאלה שהיו בה פעם או יותר.

הספר מכיל אינפורמציה על מיספרי טלפון שימושיים, סניפי־דואר בעיר הגדולה, שרותי ביבי־סיטר, סיורים מאורגנים מכל הסוגים, מופיעי־חינם, אירועים מיוחדים לילדים, אירועים מיוחדים לעונות שונות, איפה אפשר לרכוב על סוסים ואיפה אפשר לעשות סקי, גני־חיות, מוסיקה מכל הסוגים, תוכניות טלוויזיה שכדאי לראות, דיסקוטקים, מועדוני־לילה לבודדים, להומוסכסואלים, רשימה בלתי־נגמרת של מיסעדות, החל במיסעדות לשומרי־משקל, דרך מיסעדות כשרות ועד לקונדטוריה שמגישה עוגות גסות, מעוצבות לפי דגם של האיברים האינטימיים שלנו. מה עוד ימציאו?

מה עוד יש שם? איפה אפשר להשיג חדשות מהארץ בשביל אלה שלא יכולים להתאפק, מה לקנות איפה ובכמה כסף, כיצד להימנע מכייסים, קוריוזים טלפוניים, חנויות שפתוחות כל הלילה. בקיצור, הכל הכל.

אם אתם נוסעים לניו־יורק עכשיו, אל תיסעו בלי ניו יורק אחרי חמש, ואם אתם, כמוני, נשארים בבית, קחו ספל קפה ביד אחת, את הספר ביד השנייה ושיקעו בזכרונות המתוקים.

דניאלה שמי

לי לה לו

צירופים אפשריים

★ מות בכתובת: עם בע־
תיבת־הדואר בתל־אביב
קבלו מבול הצעות מגוונות
הסליחה. בגליון העולם הזה
23 פורסמה מודעה בנושא סווי־
: גרוש נאה 32/190 מחפש בת
נאה. בכתובת נפלה טעות —
ד להיות ת״ד 4147 רמת־גן
א תל־אביב, כפי שפורסם).

★ מבטיח כנות — אבל
בשעות הבוקר, ורק אם
לך דירה בתל־אביב.
40/1 נאה, מבוסס, לא פנוי, מ־
יין באשה נאה עד 40, בעלת
ה בתל־אביב למטרה אינטימית
ידות כנה בשעות הבוקר. הנאה
מורה מובטחים. ת״ד 5261 תל־
יב, מיקוד 61052.

★ לא חשוב הגיל. גבר נאה
28/1 מבקש להכיר אשה נאה

ברצינות

רווק נאה, בעל עיניים ירו־
ות. בודד מאוד, משכיל ו־
קט מעוניין בבחורה נאה
מטרה רצינית. ת״ד 9057
שקלון.
ניסן

סים אינטימיים. לא חשוב ה־
ת״ד 30623 תל־אביב.

★ מים גנובים ימתקו. נשוי
ד פלוס, מעוניין בקשר לא־
יב לשעות הבוקר עם אשה
נות השלושים לחייה. ת״ד 2349
בות.

★ **פטישיסט.** צעיר מבוסס, מעוניין בבחורה/אשה בעלת חזה אדיר להנאה משותפת. ת״ד 9352 תל־אביב, מיקוד 61092.

★ **מצא את החסר.** מתכנת־מחשבים נאה, נשוי, באשה ליחסים אינטימיים סודיים. קיבעי פגישה, אולי נמצא ביחד את החסר. ת״ד 15058 תל־אביב.

נא לצרף טלפון. ת״ד ח׳ 526, תל־אביב, מיקוד 61052.

★ **עם תוכן.** רציני ומעניין, 29/165, מעוניין להכיר בחורה נחמדה ומשכילה עם תוכן ועניין בחיים. ת״ד 3299 חדרה.

★ **אני יפה!** אקדמאי צעיר ויפה־תואר מחפש נשית והטובה. גיל ומצב מישפחתי לא חשובים.

אבד מוקי

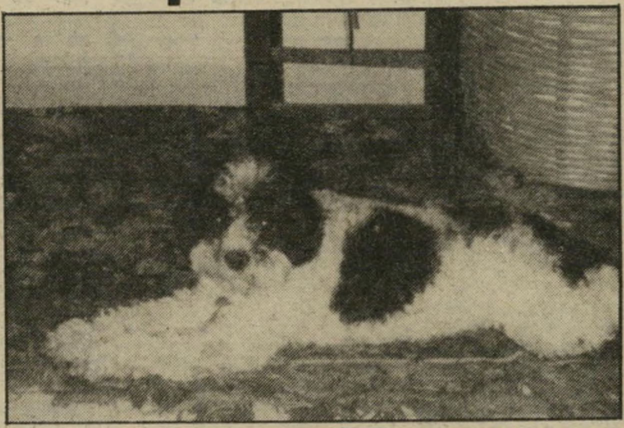

חזרתי מחו״ל והודיעו לי שכלבי האהוב אבד.
להלן תיאורו: פודל מעורב מתולתל, לבן־שחור. עונה לשם מוקי.
הוא אבד ברמת־אביב ב־16 באוקטובר. אם לקחתם אותו, אנא צלצלו וספרו לי שהכל בסדר איתו.
פרס כספי גדול למחזיר האבידה היקרה. לפנות לטל. 03־249215.
ברי

★ **לאוהבות אהבה.** 26/172 נשוי ונאה מעוניין להכיר נשים נ־אות שאוהבות אהבה משוחררת ו־רצינית, למטרה אינטימית. בנות 20־40. סודיות מובטחת. ת״ד 113 קריית־אתא, מיקוד 28100.

★ **„תמיכה" פירושו בע־ברית — כסף.** צעיר, 27, לא פ־נוי, מחפש ריענון וגיוון. יפה ומר־שכת בגיל 18־35 לא תתאכזב. ת־מיכה אפשרית. ת״ד 22664 תל־אביב.

★ **כהתכתבות.** נערה בת 17 מעוניינת להתכתב עם בנים ובנות. הבנים בני 20—25 והבנות בנות 17—18. תשובה מובטחת ל־

בציפיה לעדי

מחפשת עדי יקר במחקר באיזור חיפה: בן 32, גובה מטר ו־80, עיניים חום־ירוק, שיער חום־שחור, נוהג בבה־אמ־ווה בז׳ (מודל 1980).
יושבת על הגדר ומחכה — אנא התקשר!
אתי מירושלים

כל אחד. חנית פרץ, אבן סירא 13, חיפה 33111.

★ **למטרה אינטימית.** אני בן 22 ומחפש בנות 19—25 למ־טרה אינטימית. נא לכתוב לת״ד 5276 באר־שבע. סודיות מובטחת.

★ **גם אוהבת נשים.** נחמד, 28/170, מבקש להכיר נאה ודו־מיננטית, אפשר שתהיה גם אוהבת נשים. ת״ד 22738 תל־אביב.

★ **ידידות מכובדת.** מעונ־יין להכיר לידידות מכובדת צעי־רות בנות 18 עד 25. אני סטודנט מסביבות חיפה. טלפון 04־965589 בערב.

★ **עירום אירוטי.** חובב עי־רום אירוטי, 38/180, מעוניין ב־מתאימות. טלפון 232184.

★ **גם עדין, גם מבוסס.** לא פנוי, 40/170, מבוסס ועדין, לשעות הבוקר מחפש אשה בעלת דירה בתל־אביב, לידידות, אינטי־מיות, הנאה ותמורה מובטחות.

נא לצרף טלפון ותמונה. ת״ד 6705 ירושלים.

★ **אפשרי דו־מיניות.** שני גברים נאים 32/176, מעוניינים לי־צור קשר עם נשים חטובות ונ־אות לידידות. אפשריות גם דו־מיניות. ת״ד 31159 תל־אביב, מי־קוד 61311.

מה זאת אהבה?

הצעה רק לרציניים, היוד־עים והמבינים מהו רגש, מהי אהבה ומהי אכזבה — גבר חתיך, 23, רוצה לאהוב גבר שרירי וחתיך, עד 27, מאי־זור תל־אביב. תשובה רק ל־מצרפי מיספר טלפון. ת״ד 22903 תל־אביב.

★ **העיקר שתבינֵי.** גבר לא פנוי, 34/180, נאה מאוד, מ־חפש אותך, הנאה והמבינה, למ־טרה רצינית (שכה אחיה...) ת״ד 564 קריית־ביאליק.

★ **שמנה יפה.** מבוקשת מל־חת־חיים למטרה רצינית. ת״ד 9317 אה (שמנה) בעלת פנים יפות ושימ־ירושלים, מיקוד 96706.

נוגע ללב

★ **לשם תרגילי־סדר ר־ציניים.** רב־סמל בתפקיד רס״ר־מישמעת, בן 25, מחפש אותך, ה־רס״רית החמודה, מגיל 30 עד 50, למטרה רצינית ביותר. לכתוב ל־הרצל שבו, ביאליק 78, פרדס־כ״ץ.

★ **או יפה, או עשירה.** צעיר יפה־תואר וגברי מעוניין ביפה, או לפחות נאה, עשירה ונדיבה. נא לצרף טלפון ותמונה. ת״ד 6705 ירושלים. אורן.

★ **הנדסאי... אבל בחד־רה.** הנדסאי 29/165 מעוניין לה־כיר בחורה נחמדה ומבוססת, למ־טרה רצינית. ת״ד 3299 חדרה.

★ **אשכנזי, שכח לציין את העדה של הכלה המבו־קשת.** לנישואין — נאה, משכיל אתלטי, אשכנזי, מעוניין בנאה ו־דקת־גו, האוהבת מין. ת״ד 36088 תל־אביב, 61360.

מיד־ליד

★ **רקטה במקום מערכת.** מערכת סטריאו אורופון + שני רמקולים, למכירה או להחלפה ב־רקטת טניס או במסרטה. לטלפן ב־בוקר 04־942171 או בערב טל. 04־942246. אביר.

★ **היה מצבר?** בהזדמנות בלתי־רגילה, סיטרואן (דה שבו) שנה 65 + טסט (דרוש תיקון קל לחשמל מצבר). טלפון 723593. אלי.

★ **דרוש קונה.** למכונית פז׳ו 403, משנת 1962, עם מנוע משנת 70׳ דרוש קונה רציני. טלפון 03־737548.

★ **מישחקי טלוויזיה.** א־טארי חדש + 6 קסטות, תמורת שווה ערך או מחיר סביר. טלפון 03־414296.

★ **נעליים גם.** שני זוגות נעלי ניקה מיוחדות וחדשות בא־

מארצות הים

אני בת 30, גרושה + 2, נאה. מעוניינת בישראלי נאה. נולדתי בישראל ואני גרה במיאמי.

LIZA COHEN
20 NE 39th St.
Miami, Fl. 33137

ריזה, תוצרת ארצות־הברית. טל־פון 03—222567 בערב.

מה הולך

★ **נשים למען עצמן.** נפת־חת קבוצה להעלאת התודעה — ביום רביעי, ה־1 בדצמבר, בשעה 8 בערב, במועדון התנועה הפמיני־סטית, בן־יהודה 82 תל־אביב. ל־הרשמה ולפרטים נוספים נא ל־טלפן 03־312349.

★ **למיזרח הרחוק.** מחפש שותף/ה לטיול במיזרח הרחוק, מ־תחילת דצמבר. טל. 03־242659. רן.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת״ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

במדינה

מישפט

זיכוי אלקטרוני

המיכשור המשוכלל של המישטרה הוכיח כי טביעת הנעל אינה זהה.

כאשר דרש קצין־המישטרה ל־האריך את מעצרו של אפרים ציצו, הוא ביסס זאת על טביעת־נעל שנמצאה בחצר־הבית שבו קרו ה־פריצה והשוד, והראה לבית־המש־פט טביעת נעלו של ציצו, של־מראית־עין היתה זהה לטביעה ה־מרשיעה.

אותה דוגמה. קשה היה ב־שלב זה לתאר תיק סגור יותר מ־

סניגור מקרין
מס׳ 43

תיק הפריצה והשוד של ציצו. הוא נחשד בכך שפרץ החודש לבית פרטי בנס־ציונה, שם הוא מתגו־רר. לדברי המישטרה, אחרי שחי־טט בחפצים ולא מצא דבר, העיר את בעל־הבית ובאיומי סכין דרש ממנו להראות לו היכן התכשיטים.

בסופו של דבר תלש הפורץ שרשרת זהב מצווארו של בעל־הבית והסתלק מהמקום.

במיסדר זיהוי תמונות זיהה ה־מתלונן את ציצו, ואחר־כך במיס־דר־זיהוי רגיל הצביע עליו וא־מר: „אני חושב שזה הוא." זי־הוי זה יכול היה להוות ראשית ראיה בבית־המישפט, אך לזה הצ־טרפה ראיה חזקה כיפליים: טבי־עת־הנעל. הצילום שהביאה המיש־טרה מטביעת־הנעל שנמצאה בח־צר הראתה נעל־ספורט בגודל 43, בעלת חריצים ודוגמה ברורה ב־סוליה. גם נעלו של ציצו, שהמיש־טרה נטלה מתחת למיטתו, היתה בגודל 43 וגם על סולייתה נראו אותם החריצים והדוגמה.

למראית־עין, לא היה ספק בז־הות הפורץ. לכן, כאשר ביקש הסניגור דרור מקרין לשחרר את הצעיר, התנגד לכך איש־המישטרה בתוקף, וציין כי טביעות־הנעליים נשלחו למעבדות המישטרה בי־רושלים, וכאשר תבוא התשובה, בתוך ימים ספורים, יוגש כתב־אישום.

ההפתעה הגדולה היתה כאשר חזרה התשובה מהמחלקה לזיהוי פלילי. המיכשור האלקטרוני המ־שוכלל גילה, כי הנעליים אינן זהות. בעין בלתי־מזויינת לא ני־תן היה להבחין בשריטות ובסי־מנים נוספים, שאותן גילתה ה־עדשה הרגישה. סימנים אלה לא תאמו זה את זה כלל. אחרי תג־לית זו לא התקשה הסניגור ל־שחרר את שולחו, ויתכן שכתב־האישום לא יוגש כלל.

היא הוחשדה בהרעלת כמה ילדים ✶ היא הורשעה בנסיון להרעיל את המורה של הקיבוץ בפודינג ✶ בגיל 51 יצאה מבית־הסוהר וחזרה לבעלה ✶ כאשר נפטרה אחרי 25 שנים היתה סבתא חביבה ואלמונית

אומרים, כי לכל אדם יש בעברו איזה שלד, שאותו הוא משתדל להסתיר מעיני אחרים — איזה מעשה מביש הממרר את חייו. בארונה של ג'ניה יתום היה טמון שלד אמיתי. האשה, שנפטרה השבוע בגיל 75 כעקרת־בית, כאם מסורה וכסבתא חביבה, הסעירה את ישראל בשנות החמישים, כאשר הורשעה בנסיון להרעיל את מורה הקיבוץ מעברות, שבו התגוררה.

טעם איום

אשמתה היתה ברורה לחלוטין, ולא היו גם כל חשודים אחרים מלבדה. אך מדוע בחרה כקורבן דווקא במורה התמים, שכמעט ולא הכירה? היו לה אולי סיבות טובות לרצות במותו של בעלה, אשר בגד בה עם אחרת, ואולי גם-סיבות להרוג את צרתה. אך מדוע בחרה באדם חף־מפשע, שלא היה מעורב בצרותיה?

מכיוון שהחוק במדינת־ישראל אינו דורש הוכחת המניע, הורשעה ג'ניה יתום בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב בשנת 1956 בנסיון לרצח, ונידונה ל־16 שנות מאסר. שאלת המניעים לפשע. הדחפים הפסיכולוגיים והחברתיים נותרו לפסיכולוגים, הסוציולוגים ולסופרי־הבלשים.

התביעה הוכיחה בבית־המישפט את העובדות הבאות:

ערב אחד בשנת 1955 נכנס מורה הקיבוץ, אריה מימון, לחדר־האוכל של מעברות. הוא אכל את ארוחת־הערב לבדו, מכיוון שהשעה עוד היתה מוקדמת. משסיים את ארוחתו, הופתע לראות את ג'ניה, שאותה הכיר היכרות שיטחית בלבד, מגישה לו מנה גדולה של פודינג שוקולד.

מתוך נימוס חזר והתיישב והחל טועם מהפודינג. הטעם האיום והמר של הליפתן גרמו לו לעוות את פניו, והוא התכוון להשליך את הפודינג לכולבויניק — מיכל האשפה — שעמד לצידו. אך מבטה הנוקב של ג'ניה, שהיה תקוע בו, עצר בעדו. ידו חזרה לאיטה מכיוון הכולבויניק. „הפודינג טעים לך?" שאלה האשה. נבוך הינהן בראשו, ואמר כי יקח את הפודינג לחדרו ויאכל אותו שם.

בדרך לחדרו עצר המורה בחדרם של ידידיו, מישפחת פינק. הוא סיפר להם על המיקרה המוזר שקרה לו בחדר־האוכל ועל הטעם האיום של הפודינג. אסתר פינק היתה היתה באותו זמן עוזרת לחובשת של המשק,

על ספסל הנאשמים

ג'ניה יתום עם סניגורה, אהרון חוטר־ישי, בשנת 1956. מאז השתחררה מבית־הסוהר, עזבה את הקיבוץ וחזרה להיות אם טובה וסבתא חביבה. איש ממכריה החדשים לא ידע על עברה, וילדי השכנים קיבלו ממנה סוכריות ללא חשש.

הסבתא המרעילה

לידידנו היקר
דב יתום ומשפחתו

תנחומינו הכנים באבלך הכבד
על פטירת רעיתך

ג'ניה (זלדה) יתום ז"ל

מי יתן ולא תדעו לדאבה עוד

שרה ומשה מאיר
רבקה ומרדכי מאיר
גיזי מאיר ומשפחתה
טובה הופמן ומשפחתה
רנה וזלמן שובל ומשפחתם
רינה וטומי ליטרהדורף ומשפחתם
שי, אבי, רוני, רובי מאיר ומשפחותיהם

מיגדל־שלום

מודעת־אבל של בעלי מגדל־שלום, האחים מאיר, בני־מישפחתם וחבר־הכנסת זלמן שובל לג'ניה יתום

ודבריו של המורה הזכירו לה כי באותו יום עצמו נעלמה מן המרפאה צינצנת גדולה, מלאה כדורי לומינל. האדם האחרון שנראה ליד הצנצנת היתה ג'ניה יתום.

היא החלה חופרת בפודינג בעזרת כפית, ושלתה מעמקי הספל כמה גלולות לבנות שלמות וכמה חלקיקים של גלולות נוספות. בדיקה מעבדתית שנערכה הוכיחה. כי היו בפודינג של מימון גלולות לומינל בכמות המספיקה להרוג אדם.

בסוף שנת 1955 היו בקיבוץ שני מיקרים בלתי־מוסברים של מות ילדים. הילד יורם ירקוני מת מוות פיתאומי, כאשר טייל עם אביו במשק בחודש אוקטובר. ילד קטן נוסף, יואב שטרסברג, מת בעת מישחק על הדשא עם חבריו. אחרי גילוי צינצנת הלומינל בחדרה של ג'ניה, נתקף הקיבוץ חרדה עמוקה.

ג'ניה הוגלתה מהקיבוץ, והוחזקה על־ידי בני־הקיבוץ במעצר־בית במלון קטן בנתניה. התובעת, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, הגישה נגדה עם תום החקירה כתב־אישום על נסיון לרצוח את המורה מימון.

בית־המישפט הרשיע אותה בעבירה זו ואמר: „היתה הכנה של פודינג במטרה להגישו לאכילה לאדם, כאשר יש בו לומינל בכמות מספקת להמית בן־אדם. הוא הוגש במטרה להמית, אך בלא איכפתיות אם האוכל יחיה או ימות." היא נידונה ל־16 שנות מאסר.

במהלך כל המשפט הכחישה הנאשמת בתוקף כל קשר למיקרים. אחרי ההרשעה עירערה לבית־המישפט העליון. גם התביעה עירערה על קולת העונש.

לפני בית־המישפט העליון התעוררה מחדש שאלת חוסר המניע למעשה. בית־המישפט בדק זאת בכובד־ראש וקבע, כי אם היתה מועלית בפניו גירסה נוספת — למשל, כי אנשי המשק עשו קנוניה כדי להעליל על הנאשמת, או כי היה חשוד אחר — היתה משמעות לחוסר־המניע, אך מאחר שלא היו כל גירסות כאלה, סמך בית־המישפט העליון את ידיו על הרשעתה של ג'ניה.

מעדויותיהם של חברי־הקיבוץ לפני בית־המשפט התברר, כי חייה של הנאשמת לא היו סוגים בשושנים. ב־1950 שיכלה את בנה הבכור צבי, בהתרסקות מטוס צבאי ליד אשדוד. מאז הפכה אשה מרירה וקודרת. דיכאון מתמיד היה נסוך עליה. גם בעלה מאס בה, ונתן עינו באחרת.

ככל שהתרחב הקרע המישפחתי, החלה האשה הזנוחה לבלוש אחרי בעלה ואהובתו בכל שעות היממה. היא עקבה אחריהם לכל מקום, ערכה סצינות קינאה קולניות במקומות ציבוריים והדברים הגיעו גם לתיגרות־ידיים.

לתוך התהום

נשי המשק, שבתחילה אהדו את האשה הנבגדת, החלו מתרחקים ממנה. הסקנדלים שעשתה, הטרוניות הבלתי־פוסקות שלה ונסיונותיה לערב את כל חברי־המשק בבעייתה הפרטית נמאסו על החברים. הועלתה בקיבוץ הצעה להרחיק אותה ואת בעלה מן המשק.

הצעה זו גרמה לאשה יאוש קודר. „אין לי מה לאבד עוד," אמרה. „את בני שיכלתי, איבדתי את בעלי, מה עוד תוכלו לקחת ממני?" היא המשיכה ואמרה: „אני שונאת אתכם, אני עוד אגרור אחרי את כל אנשי־הקיבוץ לתהום שבו אני נמצאת."

בית־המישפט העליון הגדיל על עונשה והוסיף עליו שנה תמימה של מאסר על־תנאי.

אחרי שיחרורה מבית־הכלא החלה האשה לשקם את חייה עם בעלה, וניסתה להציל את מה שנותר מחייה. מסתבר, כי היא הצליחה בכך באופן יוצא מן הכלל. בעלה, דב, חזר אליה, למרות כל הצרות שגרמה לו ועזב את האשה האחרת. שני הילדים של בני־הזוג, שרה ושי, עזבו גם הם את הקיבוץ וכל המישפחה נעלמה כליל מתשומת־לב הציבור.

מדועות האבל הגדולות בעיתונים השבוע עוררו מחדש בלב הוותיקים את הפרשיה הנשכחת ואת הגיבורה המוזרה שלה. נראה כי אחרי שעברה את תקופת המשבר הנוראה שלה, חזרה ג'ניה להיות אשה נורמלית וחביבה.

היא הקדישה את חייה לנכדיה, וגם לילדי השכנים היתה מחלקת ממתקים. „יש לי דיעה טובה עליה," אמרה אחת השכנות בבית־המשותף אחרי מותה של ג'ניה, ואחרי שנודע לה על עברה של הסבתא. **אילנה אלון**

אני המושמץ התורן

(המשך מעמוד 33)
ר שלי היה שמואל תמיר, והוא ניהל את
ל הוויכוחים ואני ישבתי ושתקתי. ואז,
סוף המישפט, נאמתי נאום שהוכתר בעי־
ונים כ„אני מאשים של דב שילנסקי.״
האשמתי את העם היהודי במכירת זכר
שואה, והעולם הזה תמך בי וכתב, שה־
ופט קנת הרים את עיניו כדי שלא יראו
מעותיו.

זה לא עזר. השופט נתן לי מחמאות
סק לי 21 חודשי מאסר. קיבלתי הרבה
חים ומחיאות־כפיים, אבל נכשלתי.
שבתי שבמעשה עלי אעורר את הנוער
צור התנגדות לקשר עם גרמניה. זה
קרה.

לגבי השאלה ששאלת אותי, אם אני
מך בטרור או האם לדעתי מותר לשבור
ת החוק במיקרים כאלה — איני חושב
צריך לשבור חוקים, ויש פרופורציות.
אפשר להשוות שום דבר לשואה, אבל
גם מיקרים שהם כל־כך איומים וזוע־
ם, שאין ברירה.

הם יעשו בשבילי, ואני אעשה בשבילם. הם במפא״י ואני בחרות. מה זה קשור?

עזר יכול להיות האדם הטוב ביותר, ואכבד אותו. אבל הוא לא יכול להיות בחרות. השקפותינו אינן זהות.

● **מה דעתך על ביקורו הקרוב של קאנצלר מערב גרמניה בישר־אל?**

תראי, השקפותי בעניין גרמניה ידועות. כפי שכבר אמרתי, אני מכיר את המצב. איני דון קישוט. זה לא לרוחי, אבל ישנה מציאות מסויימת. הדבר שממנו חששתי — גשר־השלום בין העם היהודי והעם ה־גרמני — אכן מתרחש. ברית־הידידות מת־הדקת, וזה לא לרוחי.

● **מה דעתך על כך שראש־הממשלה עשוי לקבל את הזמנת גרמניה ולבקר שם?**

תרשי לי. אני סומך על בגין שידע איך לנהוג בהזמנה. אני מנוע מלדבר הלאה.

● **אינך צועק חמס?**

אני במצב עדין. בתפקיד שלי, כל מיני

שילנסקי על ספסל הנאשמים (1952)
„רוצים שאבכה כל הזמן...״

● **כלומר, אם מחר יקום צעיר**
ראה את הזוועה בצברה או ב־
אתילא וינסה לפוצץ פצצה או
טמין חומר־נפץ — אתה תבין
תו?

א אנחנו שחטנו. אולי יש הצדקה ש־
שה מעשה יוצא־דופן כנגד אלה ש־
טו, אך ודאי שלא נגדנו. בגלל הביקורת
צמית המפותחת שלנו, כל העולם חושב
נחנו עשינו את זה. אבל אנחנו נקיים,
נו לא שפכו את הדם הזה.

● **מר שילנסקי, אתה אוהב מו־**
קה קלאסית?

ו, ידעתי שלא אמלט. זובין מהטה שאל
הג׳נטלמן הזה היה בקונצרט. ובכן,
. אני איני מנוי על התיזמורת הפיל־
מונית, ורק לעיתים רחוקות אני הולך
נצרט. אבל אני אוהב מוסיקה עממית
רה בציבור. ואני מאוד לא מודרני, כי
אוהב שירי־מולדת, ואני אנציקלופדיה
שירה־עממית באידיש, ואני משוגע על
סיקת ג׳ז למדתי זאת מהבן.
ני אולי לא מבקר באולם־הקונצרטים,
אותי תפגשי לעיתים תכופות בברברים
ך לשמוע ג׳ז טוב לבד. או עם חברים
הבן.

● **מדוע אתה כל־כך מתנגד ל־**
וייצמן?

ני לא מתנגד לעזר וייצמן. יש לי ויכוח
ו. באופן אישי, אני מכבד את האימ־
שלו, והעממיות שלו מוצאת חן בעיניי.
נחנו איבדנו תחומים. אדם נמצא במיפ־
בגלל הרעיון. אני, שעברתי את
״ר, אצ״ל וחרות, לא הייתי מוצא את
מי בתנועה, אם היא היתה סוטה מרעיון
־ישראל. אצלי אין קדושה של מיסג־

ז מה אני אומר לווייצמן? בוא תבהיר
השקפותיך. לפי מה שאני שומע, אינך
ס־דרך עם דרכה של תנועת החרות.
בל זה עדיין לא פוסל אותו כאדם. יש
זים שהייתי אתם בדכאו וחילקתי איתם
פת־הלחם האחרונה. כל דבר בעולם

דברים שיכולתי להגיד קודם לכן, אני לא יכול להגיד עכשיו. אני צריך לחשוב. ב־הרבה מיקרים, כשאני אומר דיעה אישית, מקשרים את זה לראש־הממשלה.

לכל דבר יש מחיר, וזהו המחיר שאני משלם עבור התפקיד. למשל, אני לא יכול להגיש שאילתות, וקודם הייתי אלוף ה־שאילתות. אני לא יכול להביא הצעות ל־סדר־היום, ויש דברים הבוערים בעצמותיי. מה אני יכול לעשות? אני חייב להיות לויאלי לתפקידי.

■ ■ ■

● **מהו, בעצם, תפקידך?**

סגן־שר במישרד־ראש־הממשלה הוא ב־אופן פורמאלי תפקיד של מתאם בין ראש־הממשלה והכנסת. לפני כן עשה את התפ־קיד הזה יורם ארידור.

תפקידי לייצג את ראש־הממשלה בכנסת בכל מיני עניינים. אני עונה על שאילתות במקומו, עונה על הצעות לסדר־היום. ב־נוסף לזה, אני מקבל על עצמי כל מיני תפקידים של ראש־הממשלה. לראש־הממ־שלה יש עומס, ואז מעבירים את העומס העצום אלי.

יש לי שלושה תפקידים קבועים: אחריות מיניסטריאלית לעליה מברית־המועצות — ואני מדגיש: עליה ולא יציאה; יש לי תפקיד של החזרת יורדים, בשותפות עם השר אוזן ורפאל קוטלביץ, מנהל מחלקת העליה של הסוכנות; ותפקיד של מניעת ירידה — וזה בעצמותיי התפקיד הזה, ה־נושא הוא ממש אש בעצמותיי. לצערי, הציבור הרחב מתייחס אל זה כמו אל מזג־האוויר. צריך לדבר על זה.

● **התפקיד שלך מחייב פגישה יומית עם בגין?**

כמובן שאנחנו באותו בניין, אז באופן טיבעי רואים אחד את השני יותר מהממו־צע. אני בא אל מר בגין רק כאשר הוא קורא לי, או כשיש עניינים מיוחדים. אני משתדל לצמצם את הביקורים ביודעי את הלחץ שיש עליו. ועוד אגיד לך — למרות

(המשך בעמוד 73)

הוא רצה שהיא תפיל. כדי לקבל היתר לכך היא הצהירה שאין הוא אבי הילד. ואז הוא השתמש בהצהרה זו כעילה לגירושין

הזוג משה אחרק, איש קבע בחיל־האוויר, מחבק את אשתו ה־אמריקאית, ברברה, שאותה האשים בבית־הדין הרבני בבגידה ותבע ממנה גט.

„בעלך אומר ששכבת עם מישהו א־חר. אם זה נכון, וזה לא ממנו, נעשה לך את ההפלה מחר בבוקר.״ חיוורת ורועדת בכל גופה עמדה ברברה אחרק (27) לפני הוועדה לאישור הפלות. המי־לים היכו בה כרעם.

„אם לא, אז תצטרכי לחכות לישיבת הוועדה עד לשבוע הבא, וזה כבר עלול להיות מסוכן.״ ברברה היתה בחודש ה־שלישי להריונה. היא ידעה שעליה להח־ליט במהירות. לא היה לה הרבה זמן, גם לא הרבה אפשרויות. חברי הוועדה ישבו, ממתינים לתשובתה.

לרגע תקף אותה הבילבול. היא ובעלה משה, חשבו תחילה שיספרו כי הם עומ־דים להתגרש. אך לשם כך היה עליהם לרוץ לרבנות, כדי להביא משם אישור על הגשת הבקשה לגט, ומשה נתקף היס־טריה: „עכשיו אין לי זמן לרוץ לשום רבנות, אני ממהר לעבודה,״ סינן אליה. לכן החליטו בני הזוג לספר בוועדה ש־ההריון של ברברה אינו מבעלה — סיבה שמספקת כדי לאשר לברברה הפלה.

„נכון שאנחנו יכולים לעשות הפלה מאוחרת,״ המשיכה העובדת הסוציאלית להבהיר לה את המצב, „אבל אם תחכי עוד שבוע, יכול להיות שתצאי מזה עקרה.״

ברברה לא רצתה בהפלה. היא אהבה את בעלה והייתה מוכנה להביא אח לבתה הקטנה, הייליי־סו, בת השלוש, אך הלחץ שהופעל עליה היה חזק מדי.

„אין לי מקום בלב למישהו נוסף, וגם לך יהיה קשה לטפל בעוד ילד,״ ניסה

הבגידה שלא היתה

הבעל לשכנע את אשתו הצעירה.

ברברה ניגשה אל השולחן, ובעיניים דו־מעות וידיים רועדות לקחה את העט ו־חתמה על הנייר המונח לפניה. בני הזוג יצאו יחדיו מבית־החולים בילינסון, כש־הבעל המרוצה מחבק את כתפה של אשתו הצייתנית. ברברה לא חלמה בסיוט הכי גרוע של חייה, שבעלה ישתמש בהצהרתה הכוזבת שנתיים מאוחר יותר, כעילה לגי־רושין.

מיצרך מבוקש

סיפור אהבתם של ברברה בת ניו־יורק עם משה בן חדרה נמשך כ־7 שנים. הסטודנטית העולה נכבשה בקסמיו של הסטודנט השחום ויפה־התאור. הם לא מיהרו להינשא, וחיו יחדיו תחת קורת־גג אחת במשך שנתיים. כשברברה נכנסה להריון, היה זה אך טבעי שיתנו גושפנ־קה רישמית ליחסיהם היפים. זה רק חיזק את אמונתם שאהבתם שלמה.

ברברה עלתה ארצה בגפה. היא נחשבה כ„מיצרך מבוקש״ בשוק הרווקים והרווקות התל־אביבי. זכויותיה כעולה חדשה הקפי־צו באופן טיבעי את מניותיה, ומחזרים רבים התדפקו על דלתה. לברברה היו הרבה חברות אמריקאיות שנישאו לגברים ישר־אלים. היא שמחה שגם היא תינשא ל־ישראלי.

ההורים בניו־יורק מיהרו להתגייס לעזרת הבת. גם חתן יהודי וגם בארץ הקודש — אלה היו סיבות טובות לשמוח. הם שלחו לזוג הצעיר מכל טוב — מכשירי חשמל יקרים, ציוד לבית, מכונית וגם כסף. הבעל, בן למישפחה תימנית ממושב נווה־חיים שליד חדרה, הסתובב מאושר מהאוצר שנפל לידיו.

גם הדירה שרכשו בני הזוג כעבור שנ־תיים היתה פרי תמיכתם האינטנסיבית של ההורים האמריקאים. למישפחת החתן לא היו אמצעים לעזור לזוג. הם הסתפקו באירוחם מדי שבת.

האשה הצעירה נרתמה לסיגנון חייה החדש, שכלל תינוקת, חיתולים, דייסות, ארוחות, ניקיון וקניות, ואילו הבעל, ה־שיכור ממצבו החדש הנוה, התחיל מתחכם לה. עם איחורים, הרבה טענות, מצבי־רוח, שתיקות, והיעדרויות לא ברורות מ־הבית. משה לא הסכים לשתף את אשתו בחשבון הבנק שלו וגם חסך ממנה כסף.

במקביל לחיי הטרור שהנהיג הבעל בבית, התחיל גם להפריע לו המיכשור ו־הציוד האמריקאי: „זה מבזבז הרבה חש־מל,״ הוא טען ומכר את מכשירי החשמל האמריקאיים, והבטיח שיקנה בשק״ם ציוד חדש ופראקטי. מאז, כבר ארבע שנים אין לצעירה האמריקאית תנור אפיה, גם את הגז, את מכונת־הכביסה ואת הסטריאו הוא מכר. את הכסף היא לא ראתה, והיא מבשלת על כיריים מחשמל.

„הייתי אז בדיכאון אחרי הלידה. אבי שכב באותו זמן כמעט מת ב־בית־חולים. החברות האמריקאיות שלי הת־פזרו. עליתי במישקל, היה לי רע. אבל

תמיד היתה לי תיקווה שהכל ישתפר," מספרת ברברה.

"הרגשתי שבעצמי הייתי ילדה. כל הזמן הייתי עם תינוקת, דייסה וחיתולים — כמעט שהשתגעתי. בעלי לא ניסה להבין שום דבר. היו לו רק דרישות. 'תביאי את זה', 'ולמה הארון לא מסודר,' ו'למה הבית לא נקי' אני מודה שאני בלגניסטית. אבל ארון מסודר לא יגדל את הילדה ולא יביא הרגשה טובה הביתה. אני לא אשה תימניה, ולא חינכו אותי שמשעה 6 בבוקר ועד הלילה מנקים את הבית. אני לא אומרת שזה לא חשוב, אף אחד לא אוהב ליכלוך, אבל יש גבול לכל דבר. אמרתי לו שאם הוא לא מבסוט מהצורה שאני מנקה, אז שיעזור לי או לפחות שיביא עוזרת.

"אולי שמו לי משהו בקפה?"

"תפסתי אותו כמה פעמים משקר לי. נעשיתי עצבנית ובכל זאת הייתי צריכה להמשיך ולתפקד כאשה, לחייך כל הזמן, לנקות את הבית ולבשל בשקט.

"אחר־כך סיפרו לי שראו אותו מסתובב בכיכר אתרים עם בחורה. אמרתי לאמא שלו: את יודעת, הבן שלך יוצא עם אחרות. 'שיהיה לו לבריאות,' היא ענתה לי. 'יש פה בארץ שלנו יותר נשים מאשר גברים. גם לשלמה המלך היו הרבה נשים. אפילו אם כל הלילה הוא לא יבוא הביתה, בסוף הוא יחזור אליך. גם אני נשואה כבר 30 שנה ובעלי לא אוהב אותי, אז מה? אני לא מבשלת? לא מנקה? לא שומרת שבת? מה שחשוב זה שאת לא תהיי שובבה. אולי מישהו שם לו משהו בקפה ובגלל זה הוא לא אוהב אותך?' אמרתי לה שאולי היא שמה לו משהו בקפה."

ברברה המיואשת ניסתה למצוא מיפלט בעבודה מחוץ לבית, אך הבעל התנגד בתוקף, בטענה שזה לא משתלם כי יצטרכו להביא מטפלת לילדה הקטנה וממילא כל הכסף שתרוויח יתבזבז.

מספרת ברברה: "בכל פעם שרציתי ללמוד או לעבוד במשהו, הוא התנגד. רציתי לנצל את האנגלית שלי והצעתי לו שאלך ללמוד בבית־ספר לתיירות. זה עלה 60 אלף ל״י לקורס. הוא אמר לי: ממילא לא יקבלו אותך, אז בשביל מה לעשות את המיבחן? וחוץ מזה אין לי כסף לזה." ברברה לא יכלה לממש את רצונותיה. היעדרויותיו של הבעל לא איפשרו לה להתחייב למישרה כלשהי.

"הייתי מטומטמת, עשיתי כל מה שביקש." מנסה ברברה להסביר את כניעותה. "אהבתי אותו ולא יכולתי אחרת. אני גם

"הייתי מטומטמת ועשיתי מה שרצה. אהבתי אותו..."

נורא אוהבת תימנים. הם נותנים הרגשה חמה ולא הייתי צריכה לדאוג לרושם שאני עושה כשהייתי במחיצתם. הם קיבלו אותי כמו שאני."

קמצן כרוני ובוגד

לבסוף הודה הבעל כי היעדרויותיו מהבית אינן בדיוק עבודה, ושהוא בוגד בה לעיתים תכופות עם כל מיני נשים שהוגדרו על ידו כ"פריחות." הוא חדל להסתיר את בגידותיו ואף נתן הנחיה לחבריו בעבודה לענות בזילזול לצילצולי הטלפון של אשתו ולהסתיר ממנה את מקום הימצאו.

במקביל הוא התחיל לגלות קמצנות כרונית כלפי אשתו וילדותו. לפעמים נסע מהבית והשאיר את מישפחתו ללא פרוטה, עד שברברה נאלצה לפנות לחברות כדי ללוות כמה שקלים לרכישת לחם ומוצרי חלב.

הבעל גם מכר את מייבש הכביסה הענק, את פינת־האוכל ואת חדר־השינה בטענה שהוא זקוק לכסף. ברברה נותרה עם מיטה זוגית בלבד. גם על מכונית הסובארו שנרכשה על־ידה בזכויותיה כעולה חדשה הוא השתלט. הוא הזמין מכונית לא אוטומטית, למרות שידע שרשיון הנהיגה של אשתו מוגבל למכונית אוטומטית בלבד, וברברה לא יכלה לנהוג במכונית שלה.

ברברה חסכה לבעלה את תשלום ההפלה, ואת המחיר היקר של בריאותה הנפשית ואושרה היא משלמת בימים אלה.

בדיקת פוליגרף קבעה — אמת

בתביעת הגירושין שהגיש הבעל בבית־הדין הרבני בתל־אביב, הוא ביקש לחייב את אשתו לקבל ממנו גט, בטענה כי הפילה עובר לפני שנתיים אחרי שהרתה לגבר אחר.

הבעל ביקש להוכיח את טענתו באמצעות ההצהרה שמסרה האשה לוועדת אישור הפלות. ברברה טענה באמצעות בא־כוחה, עורך־הדין אמנון בן־דרור, כי ההריון היה מבעלה, אשר לא רצה בילד, וכי הצהרתה לוועדה נעשתה על פי בקשתו של בעלה, כדי לחסוך הוצאות של הפלה פרטית.

ברברה טוענת בתביעתה כי בעלה לחץ עליה לעשות הפלה בבית־החולים בילינסון, על חשבון קופת־החולים. הוועדה לאישור הפלות לא נטתה לאשר את ההפלה, ואז ביקש בעלה שתספר לוועדה שההריון אינו ממנו, וכך תזכה בהפלה ללא תשלום. היא לא יכלה לעמוד מול דרישתו התקיפה, ועשתה את אשר דרש ממנה.

בדיקה שנעשתה לה במכון הישראלי לפוליגרף, ושנתקבלה על־ידי בית־הדין, הוצגו לברברה השאלות הבאות:

האם אמרת בוועדה שהילד הוא לא מבעלך לבקשתו כדי לחסוך בהוצאות ההפלה? השיבה: כן.

האם ביקש ממך בעלך לומר בוועדה לאישור הפלות שהילד הוא מגבר אחר? השיבה: כן.

האם העובר שהפלת מלפני כשנתיים היה מבעלך? השיבה: כן.

האם העובר שהפלת מלפני כשנתיים היה לא מבעלך? השיבה: לא.

תוצאות המבדקים קבעו כי ברברה ענתה תשובות אמת לגבי כל השאלות שהוצגו לה.

ברברה ומשה נמצאים עדיין בהליכי גירושין במהלך הדיון שאל השופט את הבעל: "לאיזה סכום זקוקה להערכתך אשה עם ילדה כדי לחיות?" הבעל ענה ללא היסוס: "ארבעת אלפים שקל."

"תחשוב טוב," התעקש השופט, אך הבעל התעקש גם הוא, וחזר ואמר: ארבעת אלפים שקל." השופט פסק שעליו לשלם לה 7500 שקל בחודש, צמוד למדד. היה זה לפני ארבעה חודשים.

"אמא שלו אמרה כי גם לשלמה המלך היו הרבה נשים"

"אני יודעת שזו היתה נקמה קטנה של השופט על הערכתו המצומצמת של משה," אמרה השבוע ברברה. "אני פוחדת שהוא יבוא לשבור לי את הראש. אני חוששת מפירסום, כי הוא יתחמם ויבוא ויעשה לי בעיות כאן."

ברברה אומנם זכתה בדמי מזונות, אך השקט והביטחון רחוקים ממנה. למרות שעורך־דינה ביקש בשמה שלא לאפשר את כניסתו של הבעל לביתם, לא שעה השופט לבקשה. למשה מותר להיכנס לבית בכל זמן שיחפוץ בכך. במשך החודשים האחרונים הרגישה ברברה גם את נחת זרועו של הבעל, שהפך נוסף ליתר מעלותיו גם אלים.

ברברה טוענת שסיפורה אופייני לאמריקאית נאיבית, שבאה לישראל בלי להבין את המצב ואת הבדלי המנטליות, והיא נופלת על מישהו. ואחרי כמה זמן זה נגמר. "לחברות שלי, שהיה להן סיפור דומה — ויש רבות כאלה — היה מזל ולא היו להן ילדים. גם לא לכל אחת יש אבא כמו שלי, שמוכן לתת את כל הלב שלו למעני. לולא אבי, לא הייתי מסוגלת להתמודד עם תשלום לעורך־דין. אבל זה לא מפני שמשה תימני. זה לא מה שקובע כאן. זה אופי האדם, ולא חשוב מאיפה הוא בא."

דינה ונון ■

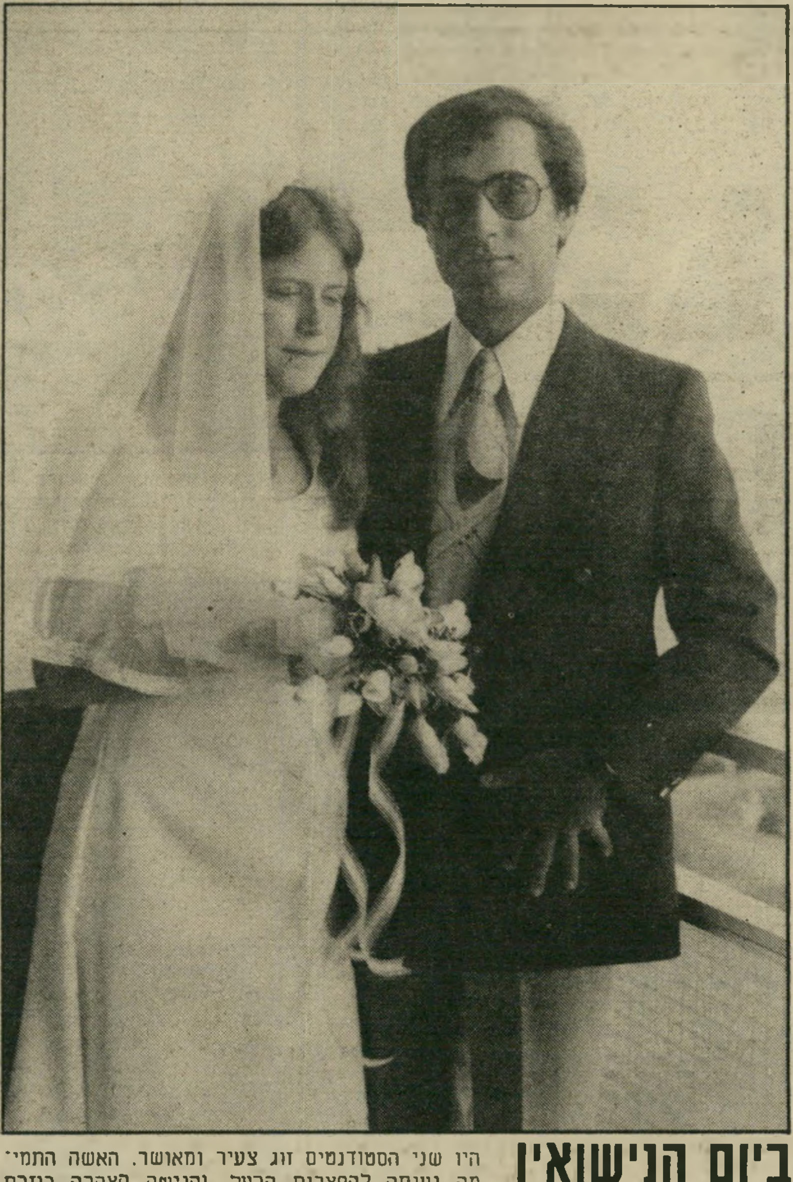

ביום הנישואין היו שני הסטודנטים זוג צעיר ומאושר. האשה התמימה נענתה להפצרות הבעל, והגישה הצהרה כוזבת כדי לזכות בהפלה. חוק־ההפלות מאלץ נשים רבות לשקר כדי לזכות בהפלה חוקית.

המלאכיות של מרגלית

בפתח המיסעדה עמדה אשה יפהפיה, אדומת שיער, לו־בשת חצאית וחולצה לבנה, ו־ביקשה לשוחח עם בעל המיס־עדה. האיש, גבר גדול מימדים המוכר בעירו, טבריה, כ"אחד שלא כדאי להתעסק איתו," נעמד לפני האשה. היא חייכה והושיטה לו את ידה.

היא ידעה היטב ששני גברתנים, שנשלחו בעבר כדי לגבות את החוב שחייב בעל המיסעדה, חש־

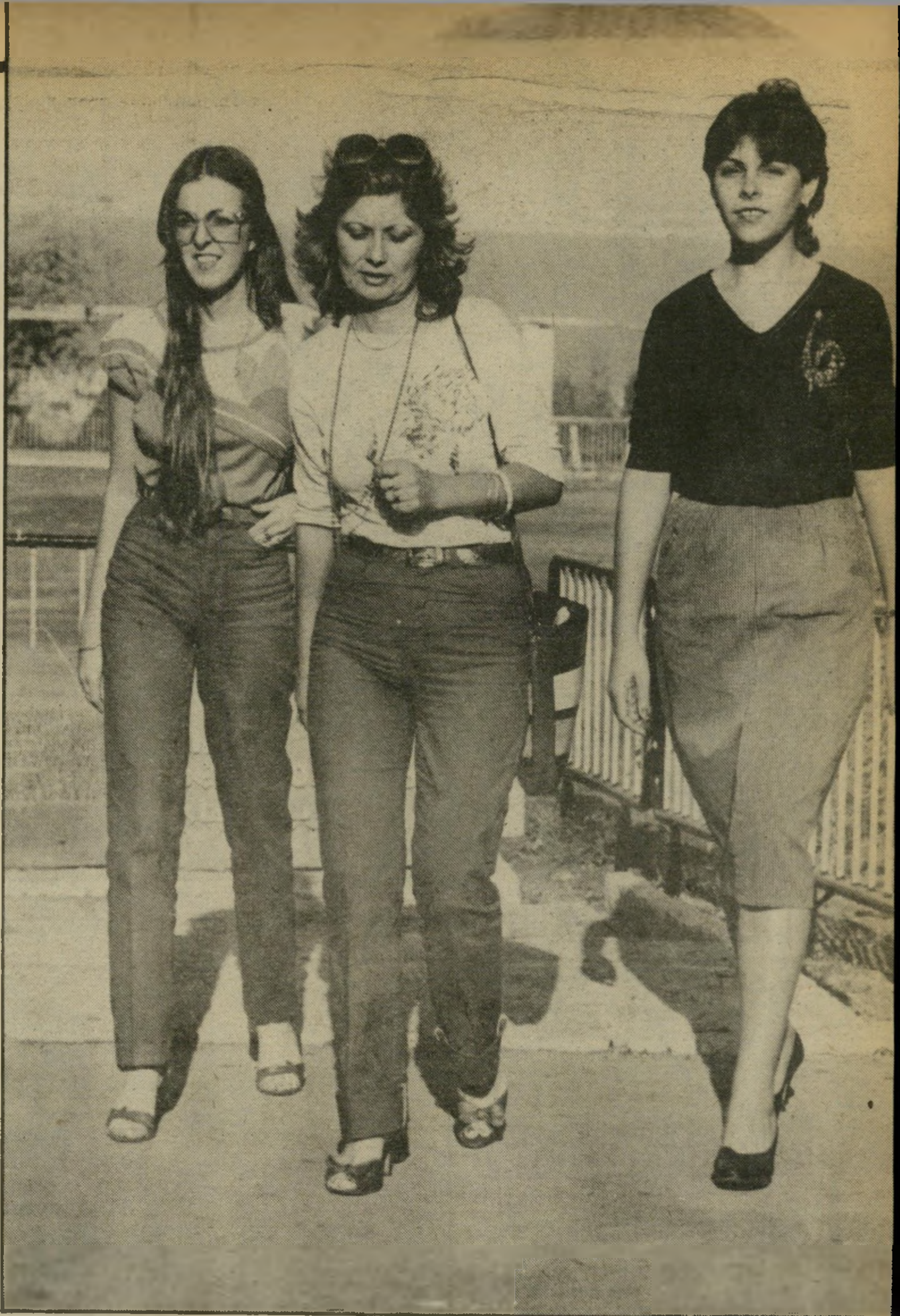

גבייה בעלת המישרד־לגביית־חובות במהלך עבודתה. מרגלית מחזירה מקלט טלוויזיה שעוקל על ידיה, יחד עם 210 קאסטות וידיאו וציוד אלקטרוני נוסף, כדי להבטיח חוב של 70 אלף שקל לטובת הלקוח שלה, **עולם הווידיאו**. בתמונה למטה: הלקוח שמואל ינוב בודק את הצ'ק הבנקאי של בעל־החוב, אילון רכס (העומד באמצע). האחרון נאלץ להתייצב במישרדה של מרגלית חצור אחרי העיקול.

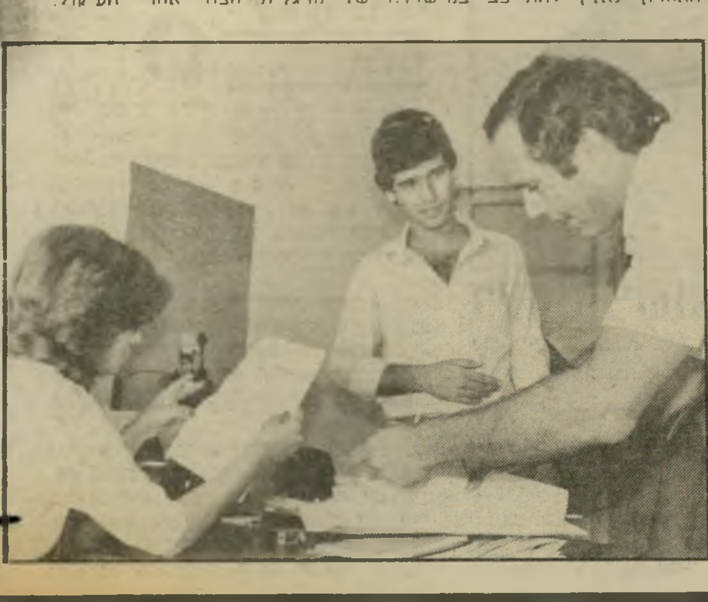

3 המלאכיות אתי הקרי (24), מורה לעבודות־יד, המלאכית הראשית מרגלית חצור (39), המפעילה את המישרד לגביית־חובות שבעליהם מסרבים לפרוע אותן, ויפה גרוסבך (24), פקידה, ברחובותיה של חיפה. שלוש המלאכיות צולמו השבוע במרוצת אחד המבצעים שלהן לגביית חובות למען הלקוחות של המישרד. במיקרים קשים נעזרות בנות הצוות הזה אחת בשניה.

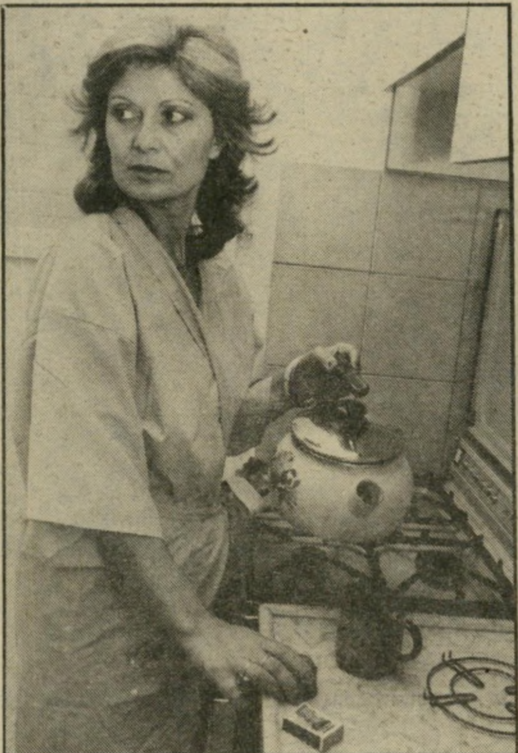

גם אשה למרגלית גם חיים פרטיים. אחרי העבודה המפרכת שלה, מחפשת המלאכית הראשית של הצוות מנוחה ושלווה בביתה המקסים באחת מקריות חיפה. על גג ביתה מנסה הגובה־ללא־שרירים, לתפוס את קרני־השמש האחרונות. גובת־החובות הקשים, שהנשק הסודי שלה הוא הקסם האישי, הפיקחות והספונטניות, משתזפת על הגג (מימין) ומבשלת ארוחת־ערב במיטבחה.

שו להיכנס. אך היא לחצה את ידו, ואמרה בחיוך מקסים: „אתה בכלל לא מפחיד! אינני מבינה מדוע מספרים עליך דברים לא נכונים. אתה דווקא גבר מאוד נחמד."

הגבר הביט בה לרגע ושניהם פרצו בצחוק רב. אחרי דקות ארוכות, אחרי שהחליפו עוד כמה התחכמויות [illegible] פנתה אליו האשה ואמרה: „שמע, שאול. רק אתה יכול לעזור לי. אני התערבתי שתשלם את החוב. האם תאכזב אותי ותגרום לי להפסיד בהתערבות?"

האיש פרץ שוב בצחוק, הביט בה רגע ארוך, ואז שלף את פינ־

שהוא אגוז קשה. ביקרתי בתחנת־המישטרה וסיפרתי לקצין התורן, שאני כעת עובדת בית־מישפט, על סמך יפוי־כוח שקיבלתי מההוצאה לפועל, המסמיכה אותי לבצע עיקול לטובת הלקוח שלי. הקצין העמיד לרשותי שלושה שוטרים וניידת.

„כשהתייצבתי במועדון־הלילה, קרוב לחצות, בעל המקום הופתע. הוא התגמד. כשניסה למנוע את כניסת השוטרים למועדון, ביקשתי מהם לעצור אותו. אז הוא הציע להביא בעצמו לניידת את ארגזי המשקאות מתוצרת חוץ, שביקשתי לעקל לו. הוא העדיף למסור בעצמו את הסחורה לעיקול. במקום

יסלק את הרכב במהירות מהמקום ולא יהיה לי מה לעקל.

„בעל הנגריה ראה אותי מנסה לפתוח את דלת המכונית שלו. הוא התחיל לצעוק: „צאי מפה! יש לך מזל שאת בחורה! אם לא היית בחורה הייתי מפרק אותך!

הלכתי לתחנת־המישטרה ו־חזרתי עם שתי ניידות. הבאתי גם משאית כדי להעלות את המכונה מהנגריה בעזרת מנוף. נאלצתי להזעיק למקום ניידת שלישית. נהג־המשאית עזב את הנגריה ו־אמר שלא יחזור יותר, כי אנשי הנגריה איימו שיירו בו. אחרי שלושה ימים הבאתי משאית עם נהג אחר והוצאתי את המכונה.

לגבות חובות מסרבני־תשלום - זהו עסק גברי מובהק. אבל מרגלית חצור עושה זאת - כשהיא משתמשת בקסם אישי

3000 צ'קים הלקוחות הרבים של מרגלית מסרו לידיה במשך השנים שהיא מנהלת את מישרדה, יותר מ־3000 צ'קים לגבייה. השטרות, בערך של 100 ועד 300 אלף שקל, נושאים כל אחד סיפור משלו. תמורת גביית צ'קים אלה, מקבלת מרגלית 10 אחוז מערך הסכום שהלקוח מקבל מבעל החוב. הצ'קים שעל שולחנה של מרגלית התאספו במשך שבוע אחד.

קס הצ'קים שלו ורשם בו את מלוא סכום החוב.

פרנסה לא קלה

מרגלית חצור, גרושה בת 39, בחרה במישלח־יד יוצא דופן — גביית חובות. „לא תמיד מתנהל הכל בקלות כמו שקרה במיסעדה בטבריה," היא מודה. „פעם טילפנתי לבעל מועדון־לילה בחיפה. אמרתי לו שבידי צו הוצאה לפועל נגדו. הוא טרק לי את הטלפון. נכנסתי לפרינצים. הבנתי שהשוטרים ייראו בתוך המועדון ויוציאו לו שם רע.

„לא הגעתי עוד לאלימות, אך לפעמים בעל החוב, מוכן לכל דבר," מגלה מרגלית, כשחיוך נעים לא מש מפניה. „קיבלתי צ'ק בסך 100 אלף שקל מלקוח. הצ'ק היה של בעל נגריה מטירת־הכרמל, שמסר אותו ללקוח שלי. הצו ל־עיקול היה על מכונית אופל רקורד ועל מכונה בנגריה. הלכתי אליו בעצמי. ראיתי את המכונית בחצר. ניגשתי מייד אליה ונסיתי לפתוח את דלת המכונית כדי לברוח איתה. את הדברים האלה צריך לעשות צ'יק צ'אק. אם לא, בעל החוב

„אחרי שהוצאנו את המכונה, התייצב מייד בעל הנגריה אצל עורך־הדין של הלקוח שלי, הסדיר את החוב והפרשה הסתיימה."

להתנהג בצורה נשית

במשך שש שנים, מאז פתחה לעצמה מישרד לגביית חובות בחיפה, טיפלה מרגלית ב־יותר מ־3000 תיקים להוצאה לפועל בגלל חובות. באוקטובר קיבלה 58 צ'קים שלא כובדו. בחודש אוגוסט היו לה 50 לקוחות חדשים.

במשך ארבעה הימים הראשונים של חודש נובמבר כבר התאספו במישרדה 49 תיקים חדשים. יותר ויותר אנשים לא משלמים חובות.

הצ'קים שבידיה, הם החל ב־100 שקל ועד 300 אלף. תמורת גביית החוב מקבלת מרגלית תשלום של 10% מערכו. במישרדה עובדות רק נשים — אתי הקרי, בת ה־24, שהיא מורה לעבודות־יד, ויפה גרוסבך בת ה־21, שהיא סגניתה.

מרגלית עלתה מעיראק בהיותה בת 8. בגיל 19 נישאה. יש לה שני בנים — בן 18 ובן 14. היא מתגוררת בדירת־גג נעימה באחת הקריות של חיפה, ונוהגת במכונית חדשה.

לפני שש שנים עבדה מרגלית כפקידה אצל עורך־דין חיפאי. שם למדה את תורת גביית החובות מלקוחות. היא מקבלת את רוב התיקים על צ'קים ושטרות שלא כובדו, מעורכי־דין, אך גם באופן פרטי, מעדיפים לפנות אליה, במקום למסור את הטיפול בידיהם של בעלי השרירים, המנהלים מישרדים לגביית חובות.

קבלנים לגביית חובות אינם חסרים בחיפה. אחדים מהמיקצוענים האלה רכשו לעצמם מוניטין של בעלי עבר פלילי, ושיטות אלימות. הם פורצים למיפעלים ולמישרדים, שוברים רהיטים, מאיימים לפגוע בצורה חמורה באדם חייב. לעומתם מקפידה מרגלית וציוותה שלה שלא לעבור על ה־חוק, ולא לפגוע באדם. כיצד הן עושות זאת?

„אנו מתנהגות בצורה נשית," מדגישה מרגלית. „זה משפיע מאוד על הגברים שאותם אנו צריכות לשכנע לשלם את החובות שלהם."

בשבוע שעבר התייצבה מרגלית חצור במישרדי ההוצאה לפועל בהיכל־הצדק בתל־אביב, ו־חזרה לחיפה עם צו עיקול שהסמיך אותה לבצעה פעולה לטובת הלקוח שלה, עולם הווידיאו — יבואני ומפיצי סרטים בישראל. צ'ק בסך 70 אלף שקל של וידיאו קלאסיק מתל־אביב לא כובד, ו־אחד מבעלי עולם הווידיאו, שמואל ינוב, פנה למרגלית.

לא מעוגן בחוק

הסביר ינוב להעולם הזה: „לא פנינו לעורך־דין כדי להסדיר את הבעיה, כי זה היה גוזל זמן רב. מרגלית היתה זו שפנתה לעורך־דין, אשר הגיש ל־בית־המישפט בקשה לעיקול. היא נסעה עם הבקשה הזו לבית־המישפט, קיבלה את הצו, וההוצאה לפועל מסרה לידיה את הצו לעיקול הסחורה ממחסני וידאו קלאסיק."

„עשיתי את העיקול ללא שוטר, סיפרה מרגלית. „בעל־החברה סגר את הדלת בפני כשהגעתי, אך הצלחתי למסור דרך האשנב, את הצו, והזהרתי אותו: ,אני עובדת בית־המישפט ברגע זה. אם תפריע לי בביצוע צו העיקול, אני יכולה לבקש מהמישטרה שיעצרו אותך.' הוא הלך לטלפון, התייעץ עם עורך־דינו, חזר לאשנב והזמין אותי להיכנס.

עיקלתי 210 קאסטות וידיאו, מכשיר טלוויזיה, מכשיר אטרי, ועוד. בעל הצ'ק הבטיח לבוא ל־מחרת היום למישרדי כדי להסדיר את העניין.

צוות העולם הזה היה למחרת היום במישרדה של מרגלית, אילון רכס, מבעלי וידיאו קלאסיק, הופיע במישרדה עם התחייבות בנקאית בידו. הוא מסר את ההתחייבות,

(המשך בעמוד 61)

נמר של נייר

הפלגיאטים והמישגלים המוזרים של קושינסקי ✶

עשרת דיברות של משרבט מלבסי ✶ גלגל־המזלות של נעמי גל

✶ מנדלשטאם בעברית רעה ✶ בעיות כבדות בשפה קלה

תרגום

הציפור הדפוקה

שערוריית הספרות החמה ביותר בארצות־הברית השנה, נוגעת לסופר האמריקאי ממוצא פולני, **יז'י קושינסקי**, מי שהיה נשיא אירגון פא"ן. קושינסקי, שנתפרסם בסיפרו על השואה הציפור הצבועה, החל דרכו בפולין כאיש מדעי־המדינה, ואחרי 1957, ביסס לעצמו בהדרגה מעמד של סופר בארצות־הברית.

שנים מכתבי העיתון הניו־יורקי ווילג' וייס האשימו באחרונה את קושינסקי בכך, שעוזרי־העריכה שלו היו למעשה מחבריהם של שלושה ספרים מתוך רשימת ספריו הארוכה (שברובה גם בתרגום לעברית). קושינסקי הכחיש האשמות אלה, אך סירב לתבוע את שני העיתונאים, **ג'פרי סטוקס** **ואליוט פרימונט־סמית** לדין. שני העיתונאים הוסיפו וציינו, כי חלקים נכבדים מתוך הביוגרפיה ההרפתקנית של קושינסקי הם פרי דמיונו ולא פרי המציאות. טענה, שעליה השיב המחבר: להד"ם.

לטענותיהם אלה, צירפו שני העיתונאים את האשה שתירגמה את סיפרו הנודע של קושינסקי הציפור הצבועה לאנגלית (למרות טענתו כי חיבר את הספר באנגלית.) יחד עם זאת, סירובו של קושינסקי לתבוע לדין עיתונאים אלה, מעמיד בסימן שאלה גדול את ערכו כסופר. שהרי אם יש ערך לספריו, מיהו מחברם האמיתי?

באחרונה ראה־אור בתרגום לעברית ספר נוסף מספריו של קושינסקי, תחת הכותרת מישחק תאווה*. גיבורו של הספר הוא **פאביאן**, סייס ורוכב סוסים במישחק הפולו, העובר ברחבי ארצות־הברית יחד עם צמד סוסיו בתוך קרון ענק, ומשמש מראה מעוותת לארצות־הברית. פאביאן מתמסר למישחק הפולו לא פחות מאשר

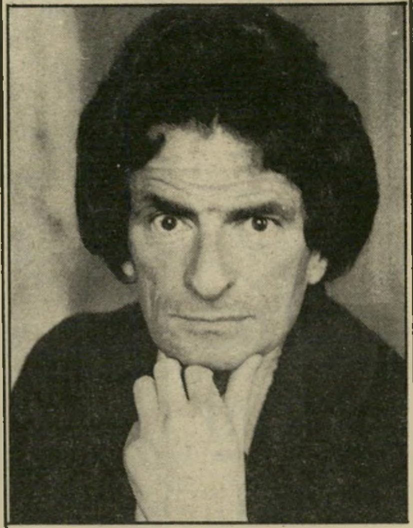

סופר־שערורייתי קושינסקי
דה־סאד לאמריקאים

לשיכלול חושיו המיניים. הוא עובר ממדינה למדינה, בהתאם לאירועי מישחק הפולו השונים.

פאביאן אינו עוד צעיר. קרנו מתחילה לרדת, ובשקיעתו, מתאמץ קושינסקי להביא משל לשקיעתה של ארצות־הברית על תרבות מרחבי האינסוף שלה. לפאביאן סוגי חיזור מוזרים, כמו: „הרים פתיון איטלקי ששימש כמחזיק ניירות. באתו זמן הלם על השולחן בכף ידו השמאלית, אצבעותיו פשוקות. בתנופה אחת נמהרת הוריד את הפתיון מטה וחתך את קצה הקמיצה של ידו. דם פרץ מגדם האצבע בזמן שהחלק הנקטע התגלגל על פני השולחן..."

אחרי שהקורא מודע לדמותו יוצאת הדופן של פאביאן, הוא יוצא למסע בעקבות עברו, או ליתר דיוק, בעקבות נשותיו ואהובותיו מן העבר. הוא מספר את סיפור הטראנס־סכסואליות (גברים שהפכו לנשים יפות מאוד) „אלה ביקשו לבחון עליו את נשיותן שזה עתה נרכשה, ואלה לחזק את נקביותן המסתננת באמצעות פאביאן תגבר נוסף..." אחת מאלה היתה מנואלה: „שהניחה לפאביאן לבחון את פניה החושניים וצוארה החלק, שדיה הבתוליים, את מותניה, ירכיה, ורגליה שהיו שלמות של עיצוב וחיטוב." כאן מנהל פאביאן אורגייה מטורפת, שאותה מתאר קושינסקי כך: „ידה כמו לא נגעה בחלק הזכרי שבה. עזרה חוששת מחלק זה שבה, מכך שגירויה כגבר יבטל את נקביותה. במקום זאת ביקשה להתכיר במגעיה את הנאתו של פאביאן, להיות שותפת לגירוייו ולסיפוקו. אף שסירבה לזכות בסיפוק זה מגופה שלה..."

אלא שמפעם לפעם, הביא פאביאן למעונו שלו מישהי נוספת, שמנואלה היתה מפתה אותה, ואז היה פאביאן מצטרף לחגיגה, כאשר: „מאחורי ראשה של הבחורה לא יכול פאביאן לראות את מנואלה הכורעת ליד תליהם, אבל בתוך רגע חש את חמימות מגעה על אברו. רעד כביר חלף לכל אורך גופה של הבחורה. היא רכוּנה תחתיה, וצמוד אליה, חש כל תנועה שלה ושל מנואלה בהתעלסותן. הוא חש כל רטט וזיע בגוף הבחורה, כשנפתחה למגעה ולחדירתה של האשה השניה, בזמן שהמשיכה להיות פתוחה לגופו שלו..."

פאביאן ממשיך במסעו לאורך ולרוחב היבשת, ובגבול מדינת ארקנסו, הוא פוגש עוד אחת מנשות העבר שלו, את **סטלה**, אחת מנערות הפולו שאותן פיתה בנעוריהן. אך סטלה עשתה כל שביכולתה על מנת לבקר במעונו, עד שהוא מגלה לה כי גילה את סודה הנורא: „את יודעת, כי למרות שכולם חושבים שאת לבנה, בעצם תחת השער הלבן כשלג זה וכל השער הבהיר שלך, את שחורה..." סטלה נשארת במעונו ומישגליהם אינם מן העולם הזה, כמו אותה תנוחה, שבה צירפו אליהם את אחד מסוסיו: „עירום גופם שלהם גרם להם להיות מודעים לכך שהסוס עירום תמיד, מפיו ועד זנבו, מאחוריו ועד צווארו" ואז פאביאן: „קשר את נבה אל צלעות הסוס, מהדק את זרועותיה לאורך גרפו כך שכפותיה היו צמודות למותן הסוס. ראשה נח בין רגלי הסוס האחוריות, במקום שנקשר האוכף. חומו ויחומו ניספגים בגופה. עתה כשהיתה במצב זה, יכול להניע אותה תחת הסוס לכל מצב שביקש. כך הזיזה ומיקם אותה בין רגליו האחוריות של הסוס, פישק את רגליה. ברכו עלתה אט אט על ברכה עד שהגיעה לערותה. הוא חש את גופה ניפתח ורטוב. עתה משך אותה עוד אחורה, זנב הסוס ליטף את בטנה ואת שדיה וחלף שוב ושוב בין ירכיה, שיער הזנב מתמזג עם שיער ערוותה. ידיו אחוז בה והידקוה אל גוף הסוס, ואז בא אליה מאחור..." וכך הלאה תנוחות על גבי תנוחות.

מסטלה ממשיך פביאן לאהובת־עבר אחרת שלו, אל **ונסה סטנהופ**, שאותה הכיר עוד בימי בתוליה, כאשר לשונו: „חדרה עוד ועוד אל גופה, עד שהגיעה אל קרום בתוליה וליטפה אותו... ביחד עם ונסה יוצא פאביאן לסיור במועדון מחלף החלומות, שהוא אחד מאותם מועדוני־מין אמריקאיים, שם הם צופים בכל סוגי המישגלים האפשריים, המבוצעים לעיני שאר חברי המועדון, עד שוונסה מתמסרת לו, והוא מבתק את בתוליה („הוא ליטף בו את פניה, כל טיפה מטירה קו של דם. שהוא טבל בגופה, וביוצאו שב אליה עשיר בדמה..."). לבסוף זוכה פאביאן לצ'ק מכובד מוונסה, וסי־

- יזי קושינסקי — מישחק תאווה; עברית: א' בר; הוצאת תמוז; 272 עמודים (כריכה קשה).

החווייה הישראלית

הממורמר, חסר הכישרון, חסר החשיבות והמעתיק מעצמו

אהוד בן־עזר, סופר מלבסי שהוגדר פעם על־ידי מבקר הטלוויזיה של ידיעות אחרונות **אהרון בכר** כ„משעמם!" אינו משעמם לעולם את עצמו.

בן־עזר, הרואה עצמו כסופר מצליח, שהרי פירסם ספרים רבים שאיש כמעט ולא קראם, מפיק מילים חסרות קץ במוספים לספרות, במאמרי ביקורת חסרי לחלוחית, טעם או ריח, ונוהג כסוס מוביל במירוץ הספרות הישראלית — לפחות בעיני עצמו.

מרוב חשיבות עצמית, ולמרות הידיעה האישית שאיש אינו זוכר דברים שאותם פירסם בעבר, אין הוא חושש מלפרסם שוב דברים שאותם פירסם כבר בעבר. החודש הוא עשה זאת במוסף המודעות של הארץ, חיים קלים, תחת הכותרת עשרת הדיברות לסופר המצליח, רשימה שפורסמה שנה קודם לכן בדבר (20 במרץ 1981) תחת אותה הכותרת.

ברשימה זו לא שם בן־עזר סכר לתיסכוליו הספרותיים. כבר בדיבר הראשון הוא מבשר „לעולם אל תודה, לא כפומבי ולא בפני עמיתיך, כי רצית שסיפרך ייעשה לרב־מכר..." הדיבר השלישי מתייחס לתיסכוליו כלפי הסופרים הטובים בישראל, העולים עשרת מונים על ספריו התת־בינוניים של בן־עזר, והוא כותב: „דע, ספר גרוע שכתב סופר חשוב — חשוב יותר מספר מעולה שכתב סופר בלתי־חשוב. לכן חשוב ביותר הוא להיות חשוב..." ושאר דברי הבלותא.

על עמדת ההמתנה שלו בעולם הספרות הישראלי, מוסיף בן־עזר, בדיבר השביעי: „אם תחכה בציפיה להכרה, לכבוד, לתגמולים ולתמלוגים — תימק בציפייתך, ולשווא..." מיתקפה מגעילה למדי, על סוגי ספרות נוסח כתיבתו של **יותם ראו־**

סופר־ממורמר בן־עזר
„חשוב ביותר להיות חשוב"

בני, מביא בן־עזר בדיבר התשיעי, בו הוא מבשר: „אם איתך כריזן מטבעך, השתדל להעמיד עצמך מראש בעמדה אפרוחית נוגעת־ללב של מי שרכים רוצים לגלותו, לעזור לו ולטפחו עד זיקנה ושיבה טובה. (הדבר תקף במיוחד לגבי נשים וילדים, וסופרים המשתייכים למיעוט מקופח זה או אחר, כגון ג'ינג'ים או פרואסטים"). דיבר מאוד לא מכובד לסופר, תהא דרגתו אשר תהא, ותהיינה תקוותיו הספרותיות והבלתי־מתגשמות אשר תהיינה.

הדיבר האחרון מביא את בן־עזר לשפוך את כל מררתו ומרירותו: „ולבסוף — אל תשמיץ את עמיתיך. אפילו כל דבריך אמת, עלול להיווצר רושם שאתה מקנא, ממורמר, חסר־כישרון או חסר־חשיבות. מוטב לך לומר דבר טוב אחד, אבל רק אחד, על כל אחד מיריביך. וזכור, רק קדושים (או נוכלים — והמרחק בין השניים הוא לעיתים, כידוע, לא רב ביותר) — מסוגלים לגדלות־נפש שכזו..."

בגירסה שפירסם במוסף־המודעות של הארץ עשה לעצמו בן־עזר חיים קלים, כאשר צירף לעשרת דיברותיו השחוקות והמשומשות אחרית דבר ארוכה לא פחות, שנועדה להוקיע באורח ישיר את סיפרו האחרון של **עמוס עוז**, מנוחה אחרונה. בן־עזר טוען כי הביקורת הספרותית אינה חדלה לדוש בו, אך כמינהג הפחדנים לא מציין בן־עזר את שם סיפרו של עוז.

אין ספק שתיסמונת בן־עזר כמחבר אלמוני למחצה, עמוס מרירויות וקינאה בעמוס עוז, מהווה עוד הוכחה שהספרות הישראלית של שנות השמונים היא גן־חיות, המאכלס את כל הסוגים האפשריים.

„אשה לבד" סיפורה האישי והאמיתי של נעמי גל ✶ „סימן קריאה" כתב עת מרענן ומעורר ✶ חרוזים קלים על בעיות כלכלה מעיקות

פור מישחק תאווה מסתיים ב„הרוכב רכון קדימה כאביר התוקף בחניתו אוייב אשר הוא לבדו מסוגל לראות..."

מישחק תאווה הוא ספר פורנוגראפי ולא ספרותי, מעין מארקיז דה־סאד פופולארי, המיועד לתושבי ארצות־הברית של סוף המאה העשרים. אולי ישנן בספר איכויות סיפרותיות כלשהן, אלא שקשה להבחין בהן, בצל האיכויות המיניות המועמסות עליו.

יחד עם זאת, זהו ספר קריא, בדומה לשאר ספריו המוזרים והפחות מוזרים של יז'י קושינסקי. ספר שקריאתו לא משנה לקורא כהוא זה, אם מדובר בפלאגיאטים של קושינסקי הסופר, המתווירים בצל ה־מישגלים המרצפים את הספר מראשיתו ועד לסופו.

מקור

אשה לבד

מעט מאוד ספרות ישראלית בעלת ערך סגולי, המטפלת בעולם האשה, פורסמה ב־ישראל. באחרונה ראה־אור ספר תחת ה־כותרת אשה לבד' מאת העיתונאית **נעמי גל**. ספר זה, המתאר את עולמה של גל כאשה החיה בגפה ומגדלת את ילדיה, הוא בעל ערכים אותנטיים שהיומרות הספרו־תיות־תרבותיות אינן מכסות עליהם.

אשה לבד מביא תמונת־מצב של עולם זה, מבעד לכותרות כמו הלחץ החברתי, דימוי עצמי בגובה השטיח, סופשבוע גנוב, אשת קריירה, ראיתי גם גברים לבד, את יוזמת, אולימפיאדת בכי הרגש, רחוב אחורי, אהבת נשים ואם לא נשואה (למרות הכל).

הספר, החושף עולם זה בלא יומרות, מביא פן מתוך החיים הישראליים בתיאו־

עיתונאית גל
אמיתית ואמינה

רים בעלי כושר אמינות, כמו: „הכרתי אי אלה נשים שהיו לא יפות ולא מבריקות במיוחד, אך היו בטוחות ביופיין ובחוכ־מתן..." גל ממשיכה ומספרת על „גברים שהצניעו, שנתנו לי להרגיש כילדה טיפ־שה." היא אינה חוששת להציג עולם של בדידות, בדידות מתוך בחירה. גל מספרת על גברים בודדים, ועל חברה המכנה אותם „גברים אגואיסטיים" וחושפת את חששותיה מהסוג ההפוך של גברים, אלה שהיא מפעילה עליהם את רצונותיה „באמצעות הביצים שלו שנמצאות בכיס שלי."

באותה פשטות שבה מתארת גל את עו־למה, היא חושפת גם את צפונות המין שלה, כשהיא מתייחסת לנושא האשה המ־שוחררת והאורגזמה, ומזכירה לקוראיה כי חלפה לה תקופת „הימים שבהם הגברת הקפואה היתה אומרת לבחיר ליבה 'אני שמחה שנהנית'..." גל מספרת על התא־הבויותיה, מהפריחה ועד לרגע שבו „האהבה הופכת להיות עינוי בלבד." היא ממליצה על שיטותיה היא לגירוש דיבוק האהבה, כאשר הוא מקשה על החיים „חישבי עליו כעל נבל־רמאי־שקרן־אדיוט ובעיקר כעל אדם בלי טיפת טעם טוב: עובדה, הוא עזב אותך" גל מספרת על רומנים עם גברים נשואים, ועל שמים גנובים אינם מתוקים. היא מספרת על המעלות והחסרונות שבגדול ילדים לבד, על בדידות וצפיפות.

אשה לבד הוא סיפור פשוט, שימושי, איכותי בפשטותו. הוא חושף ומציג חתיכת חיים אמיתית, יותר מכל הספרות שאותה מצופף סופר כ**אהוד בן־עזר** בעשרות ספרים (ראה: החוויה הישראלית). גילוי הלב של נעמי גל עובר באמינותו על ניס־יונות אחרים שנעשו באחרונה מצד נשים בודדות להעלות את בעיותיהן על הנייר. ליד שירי הבוסר האינפנטיליים של דוברת מישרד־הבריאות **דבורה גנני־גלעד** ש־פורסמו באחרונה, נעמי גל היא כמו **שייקספיר** לעומת כתבזבל בעיתון־צהריים לונדוני. וגם מעבר להשוואות לא צודקות אלה של גל מול גנני־גלעד — היא מוכשרת, אמיתית ואמינה. אשה לבד אינו ספרות טהורה, אבל זה סיפורה הבלעדי, האמיתי והאמין של נעמי גל.

• נעמי גל — **אשה לבד**; הוצאת בי־תן; 154 עמודים (כריכה רכה).

כתבי־עת

סימן קריאה

חוברת 15 של כתב־העת סימן קריאה־ נערכה, בניגוד לקודמותיה, בידי המשורר הצעיר **יוסף שרון** והוקדשה ברובה לשי־רה ולבעיות של שירה.

במקום מאמר מערכת, מביאה החוברת חלק מרשימת הספרים שנאסרו בשטחים הכבושים, רשימה הרחוקה מלהעניק כבוד לתרבות שאותה מייצגים בשטחים הכבושים רימוני־העשן של צה"ל. לרשימה זו מצ־טרפת רשימה של התעשיין והמשורר **אורי ברנשטיין**, המבקר בקיצוניות את הצנ־זורה הישראלית התרבותית („וכך אנחנו עורכים עבורם רשימות מוקצות של ספ־רים, מונעים מידע, אוסרים על הדיבור, מצמצמים את ההתכנסות... אנחנו היהו־דים שעברנו כל כך הרבה שריפות ספרים, כל כך הרבה דיכויי תרבות ודת, אנחנו אלה המגבילים והמונעים והמחרימים ספ־רות...")

עורך החוברת חושף, ברשימה הנושאת את הכותרת על עניינים שאינם רק שלי, את עמדותיו השיריות, שהן מוצקות בחל־קן ומתפוררות בחלקן האחר. שיר מתוך סיכומים באין חשבון מאת המשורר הקשיש **שמעון הלקין**, ממשיך מסה זאת („הלא רק זה עתה ראיתיך כמות שאת: כמו / ליכלוכים מגהצת את מעוכי משו־שיך...") המבקר **ניסים קלדרון** מביא ניתוח קליל לשירים של **מרדכי גלדמן**, **יוסף יחזקאל**, **דן עומר**, **מאיר ויזלטיר** ושיר מאת **פינחס שדה**.

נחום כהן מביא תחת הכותרת יפו, ניסיון של שירטוט נוף תרבותי של עיר זו, הנקרא כטיול בעקבות רעיונות של **עמוס קינן**, בלא המקוריות שלו. מחזור שירים מאת המשורר המצרי־יווני **קונס־טנטינוס קוואפי**, בתרגומו של **שמעון הלקין**, מחזק את העוצמה השירית של החוברת. לעומתו, מנסה **חנן חבר** להבין את הקדחת שהיתה אשתקד בישראל מ־סביב לסיפרה של **אניטה שפירא** ברל.

מחזור השירים המתורגם של **אוסיפ מאנדלשטאם**, המשורר הרוסי החשוב, אינו עובר בעוצמתו מרוסית לגירסה העב־רית של **עמינדב דיקמן**, בנו של המתר־גם המעולה **שלמה דיקמן**. תרגומיו של עמינדב מעידים על כך, שתרגומי אבות אכלו עוצמה ושיני בנים יקהו. יש בתרגו־מיו מרוסית לעברית, אשר מופיעים באחרו־נה בעיתונים שונים, משום כזב תרגומי של מתרגם שלא נועד ליושר שהשירה תובעת גם ממתרגמיה.

כאן אולי המקום, להזכיר לממונים על צינזור הכתבים בשטחים הכבושים, את הסיפור המופלא של כיצד נשתמרו שיריו של מאנדלשטאם, ברוסיה הסטאליניסטית, למרות רדיפותיו של הרודן.

הקטע של **יגאל תומרקין** מת־לא־מת מתייחס לבעיית איקרית ובירעם (כך גם שער סימן קריאה 15) ושאר קטעיו של אמן זה. חמשת עיבודיו של **ניסים קלדרון** לשירים מאת **רוברט לואל**, הם נסיון של מבקר עקר, להצמיח שירה פריי־זרעם של משוררי אמת. שיריו של העורך, יוסף שרון, אמינים ואיכותיים יותר מאשר ביקורתו לספר שיריו האחרון של מאיר ויזלטיר (מוצא אל הים), כמו השורה שבה הוא אומר: „אמור לי אתה / איך אפשר לחלוק אהבה לשירת עם אחר?"

בדומה לחוברת עכשיו האחרונה, קיים דבר־מה מאוד מעורר ומרענן במסירת כתבי־עת ממוסדים לידיהם של עורכים אורחים, ויוסף שרון הצליח במלאכתו. מה עוד, שעלה בידו להביא גם מימד פו־ליטי עכשווי חזק לחוברת שאותה ערך.

משורר מנדלשטאם
משל רוסי לשירת השטחים

• סימן קריאה, רבעון מעורב לספרות; עורך קבוע: מנחם פרי; עורך: יוסף שרון; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 104 עמודים; עטיפה: יגאל תומרקין (כריכה רכה).

עיון

כפירה

אריאל אריאלי אינו דמות חדשה ב־משק ובכלכלה הישראליים. באמצע שנות ה־60' פירסם ספר שעורר את כעסם של קברניטי הכלכלה והמשק המפא"יניקים, למרות היותו אחד מבכירי העובדים בשי־רות הציבור (ממונה על הכנסות המדינה ומזכיר ועדת השרים לענייני כלכלה). בחודש שעבר פירסם אריאלי ספר תחת הכותרת בעיות כבדות בשפה קלה — תפ־קיד הממשלה במשק', שבו הוא קורא תגר על אופן ניהולו של המשק הישראלי.

ספר זה, הכופר בקיומו של מדע הכל־כלה ובעוצמה המוענקת לבוגרי המחלקות לכלכלה באוניברסיטאות, בניהולו ובעיצובו של המשק־הישראלי, מובא עם איורים ב־חרוזים מאת **דידי מנוסי**, שיש בהם כדי להבהיר בעיני הקורא לא מעט מתיסבו־כות הכלכלה הישראלית, והכלכלה בכלל.

למשל, הפרק שכותרתו המעורבות הגדו־לה של הממשלה בחיי המשק נפתח בהבה־רה נוסח מנוסי: „— 'אם תיתן לי 51 אחוז / (אמרה הממשלה) תזכה לקיזוז / ולהל־וואות מועדפות ולכל השאר / ותהיה מיפ־על באמת מאושר. // 'אם לא תיתן לי 51 אחוז / (אמרה הממשלה) לא תוכל לזוז / ולא תוכל להרוויח ולא תוכל לצמוח / אפילו אם יש לך כישר ומוח' // „אז נתתי לממשלה 51 אחוז / (אמר המשקיע מוכה ובזוז) / ובמקום להיות תעשיין ו־יוצר / הפכתי לפקיד מאנשי החצר..." אחרי פתיח שכזה, מכה אריאלי, בעזרת הנחותיה של הכלכלה, את כל שמתרחש במשק הישראלי.

בסיפורו מפענח אריאלי את הסבך ה־רעיוני, מבהיר את ההבדל בין בעלות ל־שליטה, שולל את המעורבות הגדולה של הממשלה בחיי המשק, שואל את המה וה־איך במדיניות הכלכלית, מציע הצעות מהפכניות לפיתרון, תוך שהוא שב וכופר בכל שהכלכלנים מאמינים בו כיום. את תורתו של אריאלי מתרגם מנוסי לחרוזיו, וכותב; „כל תיכנון משקי / מתנודד על כרעיו / מזכיר את סיפור / העז והרב: // שתחילה הוכנסה / לבניין — ועכשיו / היא ממנו יוצאת / לשימחת תושביו //

מורד־כלכלי אריאלי
נגד כזב הכלכלנים

אלא מה, בנמשל / שיפה מתחרז, / לא אנחנו הבית — / אנחנו העז" ולכן, כל מי שחרד לגורל המשק הישראלי, מומלץ לו לרכוש את הספר, הכופר בכל העיקר הכלכלי והמשקי, שעליו מבוססים חיינו, מזה שנות דור.

• אריאל אריאלי — **בעיות כבדות בשפה קלה — תפקיד הממשלה במשק** + איורים בחרוזים מאת דידי מנוסי; הוצאת דומינו; 151 עמודים (כריכה קשה).

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש את כתבת־השער לנושא „האח הגדול עינו פקוחה", כתבה שהמשיכה והתמקדה בנושא גילויי „העולם הזה" על קיומו של מוסד חקירות מטעם מס־הכנסה. מדור העורך, „הנדון", תחת הכותרת „האח גדול", התייחס לתופעה „לכל שין יש מל־שין". הכתב עדותו של הנאשם העיקרי ברצח ד"ר ישראל קסטנר, זאב אקשטיין, הובאה תחת הכותרת „הייתי באווירת הרג כל הזמן!" רשימה אחרת תחת הכותרת „המתאבדים", הביאה את סיפורם של המתאבדים בישראל, ובעיקר את סיפור קבורתם מחוץ לגדרות בתי־הקברות בישראל.

גיורה של שחקנית הקולנוע מרילין מונרו, שנישאה לסופר ולמחזאי היהודי ארתור מילר, הביא את הכתבה „גב' מילר, כמו שהיא". מדור „המרחב" הביא תחת הכותרת „חביב המור־דים" את אחת מכתבות הפתיחה של השבועון למרד האלג'ירי. מדור הספרים סיקר את סיפרו של אב"א אחימאיר „עם קריאת הגבר".

לפני 25 שנה

כשער הגליון: האח הגדול עינו פקוחה.

„העולם הזה" 1050
תאריך: 20.11.1957

הרב ניסים בחנות של חרסינה ✶ אנס בבית־הספר

„תל־נורדוי" ✶ שיא כתבות העיתונות

דת

חרם דרבנו ניסים

שום חוק בישראל אינו מחייב אדם חי ללכת ולהתפלל. אולם ברגע שאזרח ישראל מת, הוא עובר לסמכותם הבלעדית של אנשי הדת. אפילו בקיבוצי השומר־הצעיר משתלט הרב על כל טקסי הקבורה. בעוד שספר תהילים (קט"ו) טען כי מתים לא יהללו יה, נוצר בארץ מצב הפוך.

לכן בערה חמתו הצדיקה של יצחק ניסים, כאשר הובאו לידיעתו פרטי עצרת־האזכרה שעמדה להיערך לחיים וייצמן. הם חיללו את כל המסורות הקדושות. את „אל מלא רחמים" עמדו בעלי הטקס להש־מיע בליווי פסנתר ותיזמורת. איש לא עמד לומר „קדיש". והאזכרה נקבעה לא ליום מותו של וייצמן, אלא ביום השנה להצהרת בלפור — יום שנקבע על־ידי מאיר וייסגל, ידיד־חייו של הנשיא המנוח, כיום הזיכרון הרשמי.

הרב ניסים דחה בתוקף את ההזמנה ל־בוא לעצרת. ברצותו שדבר הסירוב יוודע ברבים ויירתיע את כל שומרי המסורת מלהשתתף, לא סמך ניסים על ניסים: מיכתבו הגיע לשני עיתוני־הערב ופורסם שעות מעטות לפני התחלת העצרת.

שור בחנות חרסינה. היה זה הקש ששבר את הגב הסבלני של כמה מראשי מפא"י. הם שתקו כאשר איים ניסים להטיל חרם על חלב תנובה, אם לא ייפסק גידול החזירים במשקים, למרות שחשדו כי ב־פעולה מעוניינים כמה ממתחרי תנובה. הם שתקו גם כאשר הטיל הרב ניסים חרם על נייר מיפעלי חדרה, אף שסברו כי כמה חברי־כנסת דתיים, העוסקים ב־עסקי נייר, יפיקו תועלת חומרית מייבוא נייר מתוצרת חוץ.

הפעם פקעה סבלנותם. מחצר בן־גוריון באו איומים קודרים בפיטורי הרב הראשי. הרב הגיב בחריפות, טען שלא מונה על־ידי המדינה אלא על־ידי הציבור, שהוא מהווה סמכות עליונה ועצמאית, בדומה לבית־המישפט העליון.

אולם בסיס הרוב היה רעוע. מאוחר נר־כחו מצביאי הדת לדעת כי היתה זאת טעות מצידם, כשהכתירו את נייר המיכ־תבים של הרבנים הראשיים בכותרת ה־רשמית של „מדינת ישראל" והפכו את ה־רבנים לשכירי המדינה. אם חשבו בשעתו להשליט בצורה זו את הרבנים על המדינה ולתת להם סמכות רשמית, הרי עתה נש־קפת להם הסכנה כי המדינה תשתלט על הרבנים, תתבע מהם משמעת, כמו מכל פקיד שכיר אחר במנגנון המדינה.

כשהתקרב המאבק לשיאו, גבר בצמרת המיפלגתית הרוגז על ניסים, שנהג, ל־דעתה, כשור בחנות חרסינה. יהיה דרוש כל הכישרון החלקלק של זרח ורהפטיג וחבריו כדי להחזיר את אווירת הפשרה, שבה הם רגילים לנצח את ניצחונותיהם המזהירים ביותר בשטח הכפייה הדתית.

חינוך

האיש בא

„ילדה, את רוצה סוכריה?" שאל האיש את התלמידה בת ה־9. הילדה רצתה.

האיש הכניס את הילדה לבית־השימוש של בית־הספר תל־נורדוי, ברחוב פריש־מן בתל־אביב. שם שלף סכין ואיים על הילדה לרצחה אם תצעק. בעוד הילדה ה־מומה ורועדת מפחד, ביצע בה מעשה מגו־נה וברח.

זה קרה לפני שנה וחצי. במשך ימים רבים אחרי־כן פחדו 1400 ילדי בית־הספר העצום, בעל שני הבנינים הגדולים ושתי המישמרות, להיכנס לבית־השימוש שלהם. כמה פעמים ביום היו מורות עייפות נאל־צות להרגיע ילדים נסערים, שרצו אליהן בקריאות היסטריות: „האיש בא! האיש בא!"

בפינת החצר. מאז מרחף על בית־הספר תל־נורדוי פחד מפני כל הסטיות ו־הפשעים הקשורים בכל העולם בבתי־שימוש ציבוריים, בייחוד בסביבת קהל יל־דים. בשבוע שעבר ירדה עליו הידיעה כ־רעם: העיריה החליטה לקחת חלק משטח חצר בית־הספר, פינת רחובות סירקין ו־מנדלי, ולהקים עליו בית־שימוש צבורי.

נימוק העירייה: „אין ברירה". בכל סביבת כיכר דיזנגוף לא נמצא מקום מת־אים אחר השייך לעיריה. היתה זאת רק אמת חלקית: סמוך יותר לכיכר, בהתחלת רחוב דוב הוז, יש כיכר קטנה המתאימה מאוד למטרה זו. אולם שכני כיכר זו יצאו במחאה תקיפה, וגרמו לנסיגה מבוהלת של העיריה.

השבוע, ביום שנקבע להתחלת העבודה, התאספו כמה מאות מבין אלפי ההורים, ביניהם אנשים בעלי עמדה ציבורית, ב־חצר המועדת לפורענות ונשבעו שלא יתנו לבצע את המזימה. מנהל בית־הספר נאם לפני הנאספים וחיזק את ידיהם ב־מאבק. בפעם הראשונה בתולדות החינוך עמדו מורים, הורים וילדים בחזית אחת, מוכנים לעלות יחדיו על הבריקדות.

עיתונות

חלום בלהות

סיפור השבוע היה שייך, ללא ספק, ל־יחזקאל המאירי, כתב ידיעות אחרונות ב־צפת, שסיפק לעיתונו ידיעה שזורה פנינים בלתי־ספורות.

כתב המאירי: „נסיון רצח נתגלה אתמול בשיכוני הר כנען, שעה שבולבול חיים, אל־מנה בת 4, נמצאה פצועה קשה. היא סיפ־רה שעם שחר התנפלו עליה שלושה גברים, שניים החזיקוה בידיה ורגליה ו־אילו השלישי חתך את צווארה. בנה בן ה־18 של האלמנה בת ה־4, שמע את אמו צועקת שעה שעמדו לשחטה, וטען כי חשב שהיא חולמת."

תנועה

הביטחון מעל לדרגה

האיגרת הקטנה, שעל גבה התנוסס ה־משולש הכחול של הדואר הצבאי, באה ליהודה בכר בעיתה. היא בישרה לו כי עליו להתייצב מייד בבסיס הסמוך לביתו, לקבל לידיו בחזרה את מכוניתו, ג'יפ ש־גוייס למיבצע סיני בתחילת השנה שעברה.

בבסיס חיכתה לבכר, תושב אילת צעיר, המתפרנס מהסעת תיירים והדרכתם בדרכי הערבה, הפתעה בלתי־נעימה: הג'יפ היה הרוס לגמרי ונזקק לבדק רציני. הסדנה הצבאית לא יכלה לקבל על עצמה את מלאכת התיקון ובכר נאלץ להעביר את הג'יפ לצפון. לו נתקל בו בדרך שוטר־תנועה היה רושם לו בוודאי דו"ח עבירה רב סעיפים.

אישור או לא? מצוייד באישור ה־מיפקדה הצבאית על אי־יכולתה לתקן את הג'יפ באילת, פנה בכר למפקח לישכת ה־תנועה במישטרת באר־שבע. זה הוציא לו אישור, כי הוא מרשה לג'יפ המקולקל לנוע בדרך באר־שבע—תל־אביב עד למו־סך שבו יוכנס לתיקון.

בהצטלבות הראשונה נעצר בכר על־ידי רוכב אופנוע חבוש שרוולים לבנים. ב־תנועת יד מלאת ביטחון הציג הנהג את אישור הקצין מבאר־שבע: „אין דבר כזה", פסק השוטר: „אתה עובר על החוק. אני לא קורא אישורים כאלה."

השבוע, לאחר שחזר על נימוקיו ב־כתב בפני בית־המישפט, נדון בכר לקנס של 30 לירות. קבע השופט: „אם קצין מישטרה מוציא אישור המנוגד לכללי הבי־טחון — אין לאישורו כל ערך. הביטחון עדיף על הדרגה."

גברת מילר מנשקת נשיקת־פרידה

כוכבת הקולנוע האמריקאית מרילין מונרו, שהתגיירה ונישאה למחזאי היהודי ארתור מילר, רוכנת על מכוניתו של בעלה, היוצא בבוקר לערוך קניות בעיר ונפרדת ממנו בנשיקה.

מישטרה

חדש במיקצוע

שני הגברים המצוחצחים לא הספיקו ל־פסוע אפילו את צעדיהם הראשונים ברחוב הירקון, כאשר ניגש אליהם מחלוף סבג והציע להם את שירותו: „רוצים בחורה? יש לי מצויינת. 15 לירות כל אחד."

השניים סקרו בהתעניינות את הצעיר הצמוק. כמבקרים קבועים באותה סביבה, וידועים היטב לוותיקי המיקצוע המפוקפק, התפלאו לראות את הסרסור החדש שלא הכירם. הם נענו להצעתו, וסרו יחד עימו לאחת החצרות הסמוכות.

בחצר הציג סבג, 22, את רחל אבוטבול, 19 בפני לקוחותיו. הוא דרש את התשלום במקום, הלקוחות הסכימו. אך במקום כסף שלפו מכיסיהם תעודות־שוטרים. „אתה ע־צור," אמרו הסמלים הוותיקים יונה סיר־קיס ויוסף מנולסקי לסבג.

אנשים

● תוקפנות בלתי רגילה תקפה לאחרו־נה את הטוראי השביעי **נתן אלתרמן**. בשבוע האחרון צירף גם הוא את קולו למקהלת תובעי עונש־המוות בישראל, וקבע בחרוזים רווי־הסתה: „המישפט הפלילי ה־אדיש כמדע / הוא אחד הישגי תרבותו של אדם. / אבל אין הוא תחליף לחמת העדה, / לחמה הטבעית של שופכי הדם..."

● הנאשם ברצח ד"ר **ישראל קסט־נר, יוסף מנקס**, גילה השבוע בבית־המישפט, שהוא מקבל רשות לקרוא את כל העיתונים פרט להעולם הזה וסולם. כשנשאל על־ידי התובעת, **מרים בן־פורת**, מה דעתו על מאמר מסויים ב־סולם, השיב: „תנו לי אותו לבית־הסוהר. יש לי שם הרבה זמן. אגיד לך אחרי שאקרא."

● אחרי שהתחיל להתברר מישפטו של **משה דואק**, זורק הרימון לכנסת, ול־שעבר מתרים של בית־היתומים דיסקין בירושלים, פירסם המוסד מודעה בהצופה, ובה הודיע כי דרושים לו מתרימים, ה־מבקשים לפנות בצירוף המלצות. אילו המלצות דרושות, לא פורט במודעה.

● צרה חדשה ירדה על מישפחת בן־גוריון. אשה תל־אביבית, הטוענת כי היא **אנסטסיה**, בתו של הצאר הרוסי האחרון, הכניסה לראשה כי גליה, בתו של **עמוס בן־גוריון**, היא בתה אשר נגזלה ממנה. האשה נוסעת עתה מדי פעם לרמת־גן לבית־הספר שבו לומדת נכדתו של **דויד בן־גוריון**.

המומחים
להשקעות
בקרנות הנאמנות של בנק הפועלים
יושבים מומחים להשקעות שעובדים עבורך.
מומחים השולטים ברזי המסחר בבורסה
והמנצלים, לטובתך, את הידע והנסיון
שרכשו במשך שנים.
אתה יכול לסמוך על המומחים להשקעות
של בנק הפועלים.
הפועלים
ניהול קרנות בנאמנות בע"מ
בוא לגדול אתנו
בנק הפועלים בע"מ

סוער יותר מתמיד!
Rosi
רוזי הכינה לך חורף מפתה,
הכנסי אליו בסערה...
נעל "אקשן" בצבעים עזים (בתמונה)
מגפוני "SALOON", על עקב שני ס"מ
נעלי עור משופשף "ענתיקו"...
רוזי אתך בסערה.
רוזי בדיזנגוף סנטר שער 2 ת"א.
רוזי במפעל: בית אלפא 15 ת"א.
ובכל החנויות המובחרות ברחבי הארץ.

תכניות מועדפות

בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

17. 11

● סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק „אידה יוצאת לעבודה" ממשיך את הסידרה הקומית על עולמה של גרושה טריה בעיר ניו־יורק.

● סרט קולנוע: חיין של אדם ישר (10.05 — שחור־לבן, מדבר צרפתית). קומדיה צרפתית של המחזאי־שחקן הידוע סשה גיטארי, אשר כדרכו מלגלג על המוסר הבורגני. גיבורי הסרט הם תאומים. האחד תעשיין מכובד, עשיר ומצליח, קמצן וקפדן, הרודה בבני ביתו. השני, נודד עליז, נטול דאגות, חוזר לפאריס אחרי שבילה שנים ארוכות בקנדה, ומבקש מאחיו העשיר סיוע כספי. העשיר מתרצה בסופו של דבר ובא לבקר את אחיו במלון המוזנח שבו הוא מתגורר, ומוצא שהוא מת ממחלת־לב. כהרף־עין מחליט האח העשיר ללבוש את בגדי אחיו ולנסות לחיות את חייו. בתפקיד הראשי הכפול של האחים התאומים משחק מישל סימון. לנה מארקוני בתפקיד היצאנית, המסמלת בסרט את חוכמת־החיים והתבונה.

יום חמישי

18. 11

● סידרה תיעודית: התלבטות (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק חמישי בסידרה, נושאו: גסיסה ומוות. הפרק מתאר את אפשרויות הטכניקה הרפואית להאריך חייהם של בני־האדם. הסרט עוסק בשאלות האתיות ומוסריות השונות הקשורות במוות ובזכויותיהם של בני־האדם גוססים.

● סידרה: וינסטון צ׳רצ׳יל — שנות מידבר (10.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק השלישי בסידרה, בחלונות הגבוהים, המתייחס לתקופה שבין מאי 1932 ואפריל 1934. הפרק נפתח במסיבה עם בני־המישפחה וחברים בבית־מלון במינכן, כאשר צ׳רצ׳יל מחמיץ פגישה עם אדולף היטלר, בעוד מלוות אותו קריאות זועמות של נאצים צעירים במדים. בפרלמנט הבריטי נתקל צ׳רצ׳יל בחוסר־הבנה מוחלט לדיעותיו בקשר לגרמניה.

● סידרה קומית: שלי (11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק בלישכת התעסוקה. שלי מתפטר מעבודתו, למרות המשכנתאות שבהן הוא חייב ולמרות הילד העומד להיוולד, וחוזר לעמדתו באשנב של לישכת־העבודה.

יום שישי

19. 11

● סרט ערבי: אשה בדמי (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).

מקביין דונהאווי וסטיבנס: פאריש

יום שישי, שעה 9.15

ביום כלולותיה של לילה, זמרת במועדון־לילה, לא מופיע עומר, חתנה, והדבר גורם לה עוגמת־נפש ובושה. בלחץ בני־מישפחתה היא מנתקת קשריה עימו ומחפשת תנחומים בזרועות אחמד, שתמיד אהב אותה. אחמד מסתבך בעיסקת־סמים, כדי להתעשר. אחמד ולילה נישאים והמצב מסתבך, עד שלילה אחד מגלה לילה, שעומר ואחמד הם אחים. בסרט מככבים: סוהירי רמזי, מחמוד עבד־אל־עזיז, מצטפא פאהמי וגמיל כאתב.

● סרט קולנוע: פאריש (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). מלודרמה הוליוודית, שזכתה בזמנו בהצלחה קופתית גדולה. במרכז העלילה אשה הנוסעת עם בנה, פאריש, לעבוד אצל בעל מטעי־טבק. האם והבן נקלעים לתוך מאבק־עוצמה בין בעלי מטעי־הטבק שבאיזור. בתפקיד האם קלודט קולבר, ואת דמות פאריש מגלם השחקן טרוי דונהאווי. בסרט מככבים גם קארל מאלדן, דן ג׳גר וקוני סטיבנס.

שבת

20. 11

● סידרה: בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק בעיות מס.

● דראמה: הנחשול (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). מורה להיסטוריה בבית־ספר תיכון אמריקאי טיפוסי מתקשה להמחיש לתלמידיו את סיפור עליית הנאצים לשילטון בגרמניה. הוא מחליט להמציא סיפור על תנועת־נוער כלל־אמריקאית, המתארגנת בימים אלה, ולגייס את תלמידיו לתנועה זו. הצלחתו מדהימה. עד מהרה נדבקים תלמידיו ברעיונות התנועה המסמלת את „הנחשול". התנועה, שחבריה מצדיעים זה לזה במועל־יד, מאיימת לצאת משליטתו של המורה. בתפקיד המורה: ברוס דיוויסון.

● סידרה: לא יאומן כי יסופר (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). בפרק הביתה בחג המולד הופכת גינת־הסחלבים, שאותה אוהב ג׳יימס (השחקן הנודע ריצ׳רד ג׳ונסון), למקום־הקבורה שלו. בתפקיד אשתו: השחקנית המצויינת שון פיליפס (המשחקת בסידרה צ׳רצ׳יל — שנות־המידבר).

דיווידסון: הנחשול

מוצאי־שבת שעה 10.30

יום ראשון

21. 11

● תוכנית אולפן: במעגל סגור (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית). תוכנית בהנחייתו של ירון לונדון, המתייחסת לטלוויזיה במעגל סגור. התוכנית חושפת את היתרונות של מדיום זה, שהופעל בשנים האחרונות בכמה קיבוצים ומוסדות ציבור.

● מבט שני: הם ואנחנו (9.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק שני בסידרה תיעודית, שאותה הפיק וביים שלמה ארד, ועוסקת בשאלות הפער העדתי.

יום שני

22. 11

● סידרה: תהילה (8.03 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית). הפרק לבדך בהמון.

● דרמה מקורית: סיח־הזר (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית). דרמה מקורית של הבימאי צביקה קרצנר, שסירטו הקודם גיבור בחלים זכה בתחרות הסרט הקצר לשנת 1980. זה סיפורו של רוני בר, שהודח מקורס־טיס וחש כאילו חרב עליו עולמו. הפקה: סירסי קסטל.

יום שלישי

23. 11

● צרכנות: כולבוטק (8.30 — שחור־לבן, מדבר עברית רהוטה).

● סידרה חדשה: חדר־מיון (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה חדשה המחליפה את סידרת־הנפל ג׳סיקה נובאק. עלילת סידרה זו מתרחשת במסדרונותיו של בית־חולים אמריקאי.

● דרמה: השתלטות (10.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). דרמה בריטית העוסקת במאבקי ממון ועצבים בעסק מישפחתי.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

בימים השני והשלישי בשבוע שעבר (ה־8 וה־9 בנובמבר) חיפשו רבים לשווא את ערוץ 6 של הטלוויזיה הירדנית, שנעלם כאילו טבע ליד גשר אלנבי.

התברר, כי אנטנת־השידור המרכזית של ערוץ זה קרסה תחתיה כתוצאה ממזג־האוויר הסוער, שפקד את הבירה הירדנית בשבוע שעבר. אולם ערוץ 3 מילא חלקית את מקומו של ערוץ 6, לפחות בכל הקשור בשידורים בשפות הזרות והסידרות הפופולאריות. התיקונים נמשכו יומיים, ושני הערוצים חזרו לפעול במתכונתם הרגילה, החל מיום הרביעי שעבר.

יום רביעי 17. 11

● סידרה קומית: צעירים בלב (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). סידרה המביטה בעין שוחקת על חייהם של זוג זקנים בגיל הפנסיה, החיים מקיצבת־זיקנה, נהנים מחייהם למרות המריבות הקטנות הפורצות ביניהם, בעיקר על רקע קינאתה של האשה. לידם גר זוג צעיר, המיודד איתם ונהנה מעצותיהם ונסיונם בחיים. בתפקידים הראשיים: ג׳ון מילס, מיגס ג׳נקינס, דייוויד נלסון וקרול לידר.

● סידרת מתח: סוואת (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה המלווה את פעילותה המיבצעית של יחידת־מישטרה נבחרת, הנקראת לפעולות מורכבות ומסוכנות במיסגרת המילחמה בפשע. ליחידה כלי־רכב מיוחדים ומדים הדומים למדי־צבא. בין השחקנים הבולטים: סטיב פורסט, רוברט יוריק, ג׳יימס קולמן ומארק שירה.

יום חמישי 18. 11

● סידרת מתח: איש ההרפתקות (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). לי מייג׳ורס מככב בסידרה זו ככפיל, המבצע סצינות מסוכנות בסירטי קולנוע. אך מאחר שתפקידים אלה אינם מזדמנים בכל יום, הוא עוסק גם בחקירות פרטיות של מיקרים המחייבים אומץ רב ותושיה, בעיקר כשהמדובר במילחמה בפשע המאורגן.

● תיאטרון: מן הבמה אל המסך (9.50 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר ערבית). כדי למלא את שעות הבידור הרבות בשני ערוציה דואגת הטלוויזיה המצרית לצלם בהופעה חיה לפני קהל כל הצגת תיאטרון טובה המועלית על קרשי־הבימה בקאהיר, וכך זוכים צופי הטלוויזיה בהצגות תיאטרון מעולות של מיטב שחקני הבימה במצריים. הטלוויזיה הירדנית מנויה על שרות זה של הטלוויזיה המצרית, ומגישה מדי יום חמישי הצגת תיאטרון מצרית, להנאתם של צופיה.

יום שישי 19. 11

● מישפט: מישפטי הכתר (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 65 דקות, מדבר אנגלית). סידרה המשחזרת מישפטים מפורסמים באנגליה במאה ה־20, או מישפטים פרי־הדמיון אך קרובים מאוד למיקרים במציאות.

יום שבת 20. 11

● הרפתקות: על הכביש (6.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה אמריקאית על נהגי־משאיות והרפתקותיהם בכבישיה האין־סופיים של היבשת האמריקאית. בתפקידים הראשיים: קלוד אקינס וויל צ׳נדלר.

● ספורט: היאבקות (9.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 40 דקות, מדבר אנגלית וערבית). תחרויות מרתקות בהיאבקות, בזוגות ורביעיות, לפני קהל צמא דם.

יום ראשון 21. 11

● מחזה: חוד הסכין (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). שלושה מחזות, הנושאים אותו שם אך נכתבו על־ידי שלושה מחברים שונים, בנושא הפשע. הראשון הוא סיפורו של מודיע משטרתי, והשני הוא על נער צעיר, אשר אביו השודד מסר לו לפני מותו היכן החביא סכום כסף גדול, והמחזה השלישי הוא על קבוצת סטודנטים הנאשמת בגניבת סמים.

יום שני 22. 11

● דרמה: שרה דין (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סיפור על־פי רומן מאת קתרין גסקין, המתרחש בסוף המאה ה־18. אשה אנגליה בשם שרה דין מואשמת בגניבה, וגזר־הדין היה גלות באוסטרליה. על חייה והצלחותיה בארץ החדשה מספרת סידרה זו, בכיכובה של ג׳ולייט ג׳ורדן.

יום שלישי 23. 11

● קומדיה: ברך בית זה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בשחור־לבן, 25 דקות, מדבר אנגלית). סידרה בריטית על מישפחה ממוצעת. גבר בגיל העמידה, אשתו הצעירה ממנו בשנים אחדות ושני ילדיהם המתבגרים. בכל פרק מתרחש אירוע בחיי־המישפחה, שההתייחסות אליו היא על דרך הסטירה וההומור האנגלי הידועים.

● סידרה תיעודית: המישטרה והציבור (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). בתום הסידרה התיעודית המצויינת על השפל הכלכלי בשנות השלושים, מגישה הטלוויזיה הירדנית סידרה תיעודית בריטית חדשה בנושא אוניברסאלי: יחס הציבור אל המישטרה ויחס המישטרה אל הציבור ואל עצמה.

שידור

צל״ש

אפוקליפסה, עכשיו

● לבימאי **אורי גולדשטיין** על סירטו הקץ המגולה, שהוקרן במיסגרת ה־תוכנית מבט שני (ולא ברור מדוע, שהרי ישנה מחלקת־סרטי־תעודה בבניין הטלווי־זיה). בסרט זה השכיל גולדשטיין לחשוף את גלריית מחלות־הרוח של התופעה ש־כונתה „התנחלות עצמונה,״ על קשת מר־כיביה הלאומניים. גולדשטיין הציג קבל עם־ועדה קבוצת אנשים, שבשם אידיאל של מיעוט גנבו, רימו, הונו ועברו על חוקי־המדינה בכל דרך אפשרית מבלי ש־ייענשו, בשמו של אידיאל משיחי החסר כל בסיס במציאות. אלמנט מדהים נוסף בסירטו של גולדשטיין היה באופן שבו נעשתה שטיפת־מוח לקטינים בחסות ה־כיפות הסרוגות ומישרד־החינוך, שמימן את מערכת־הלימוד הבלתי־חוקית של עצמונה. לקראת תום הסרט היה מדהים לראות את האופן שבו נהגו מתנחלי עצמונה בתושבים הבדואים של האיזור, שהזכיר את ימי הביניים.

גם המוטיב החוזר בסרט, שבו טסו מס־סי הליקופטרים של חיל־האוויר, הזכיר לא במעט את הסרט האמריקאי אפוקילפסה עכשיו, אלא שבניגוד לאפוקליפסה האמרי־קאית, הם שימשו הפעם כעיטור לתירגום העברי: חזון אחרית הימים נוסח הטירוף של גוש־אמונים. סירטו של אורי גולדש־טיין מהווה הוכחה ניצחת לכך, שגם ב־ימי הליכוד בשילטון מסוגלת הטלוויזיה להתמודד באופן אמנותי עם בעיות הטי־רוף הפוליטי בישראל.

בימאי גולדשטיין
חזון אחרית הימים

מאחרי הקלעים

„אידי אמין״ בטלוויזיה

אגדה המהלכת בפרוזדורי בניין הטל־וויזיה בירושלים מספרת את הסיפור ה־בא: יום אחד נכנס מחלק־התה הישמע־אלי לחדרו של מנהל הטלוויזיה בערבית **יוסף בראל,** מבלי לדפוק בדלתו. כאשר הבחין בו בראל, צעק בערבית: „מדוע אתה לא דופק בדלת — אני אדאג לפיטו־ריך!״ השיב מחלק־התה למנהל־הטלוויזיה בערבית, בלשונו, ואמר: „מה אתה משחק עלי, חנטריש! מה אתה? אידי אמין של בניין הטלוויזיה!״ יצא וטרק את הדלת.

כאשר שב בראל בערבו של אותו יום ל־ביתו סיפר לרעייתו את הסיפור. אחרי ש־שמעה, אמרה לבעלה: „מה אתה רוצה ממחלק־התה המיסכן? מה הוא מבין ב־טלוויזיה? הרי הוא סתם מחלק־תה ששו־מע את כל מה שאומרים בחדרים האח־רים של הטלוויזיה, ואז הוא חוזר על ה־דברים כמו תוכי.״

עד כאן האגדה המהלכת בבניין.

השבוע, כך נדמה, קיבלה אגדה זו מש־מעות, ונדמה היה כי קרמה עור וגידים.

הטלוויזיה בערבית מתנהלת באופן מו־זר, העשוי להזכיר רודנות אפריקאית, נוסח זו שבה שלט אידי אמין בטרם הודח.

ב„גילוי דעת״ (ראה גלופה) שפירסם השבוע **יקר צמח,** מפיק־תוכניות בטל־וויזיה הערבית, הוא קרא לפיטוריו של יוסף בראל, תוך שהוא מגולל את סיבלו במשך קרוב לשנתיים. „גילוי הדעת,״ שנתלה על לוחות המודעות בבניין ה־טלוויזיה, מפרט מה עבר על צמח בעיקבות האשמות שלאחר בדיקתן העיר עליהן מנ־כ״ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי״) **לפיד,** במיכתב ליקר צמח: „אני שמח לציין כי פרשת הזיוף נסתיימה, וכי לא דבק בך כל רבב.״

אלא שבדומה ל„מתריעים בשער״ ממ־שיך צמח להיות מנותק מעבודתו. בניגוד לטיהורו על־ידי לפיד והקצין שבדק את ההאשמות שהוטחו בו, אין צמח מוחזר למעמד שבו היה קודם להטחת ההאשמות מצד בראל.

שרשרת זו שמפעיל בראל כלפי עובדי ה־טלוויזיה בערבית מאופיינת באופן שבו נור־טרלו במחלקה זו האיש המרכזי הקודם שלה, **סלים פתאל** ואנשיו, המשלמים את מחיר ידידותם אליו עד היום הזה.

ב„גילוי הדעת״ שלו, ציין צמח כי „גם בעבר העליל בראל עלילות־שווא נגד עוב־דים והוא גונה וננזף רשמית על־ידי בית־הדין הארצי לאתיקה של אגודת העיתונ־אים...״. צמח, מי שביים והפיק במשך שנתיים וחצי (80־1978) יותר מ־150 סרטים קצרים ובינוניים, התכוון לתלונה שהגיש **סלים פתאל** ב־1979, לבית־הדין הארצי של עיתונאי ישראל נגד בראל.

בדיון זה, שבו ישבו כשופטים העי־תונאים יעקוב ג׳יימס רוזנטל (אב בית־הדין) אהרון גבע ודויד לנדאו, נבחנה סידרה של האשמות כלפי בראל.

את תגובתו של בראל על הפרשה לא ניתן היה לקבל. בתשובה לשאלה אמרה דוברת רשות־השידור, **אריאלה רבדל:** „יוסף בראל אינו מתייחס כלל לגילוי־דעת זה, שאינו מתחומו. נכון שהבודק ה־גיע למסקנות, ובזה מסתיים הסיפור עבור בראל.״

ג י ל ו י ד ע ת

הנני קורא ליוסף בראל, מנהל הטלויזיה בערבית להתפטר מתפקידו !

נחקרה ונסתיימה עלילת השעות הנוספות שהעליל נגדי יוסף בראל. פרשה זו נחקרה ע״י חוקר מטעם רשות השידור שמינה המנכ״ל, וכן ע״י המשטרה, ושניהם לא מצאו דופי בי וביושרי ואני נקי מכל חשד ואשמה.

במכתבו של המנכ״ל בנדון, כתב אלי מר לפיד: ״אני שמח לציין כי פרשת הזיוף נסתימה וכי לא דבק בך כל רבב״.

גילוי־הדעת של מפיק צמח
צדק חייב להיראות!

התפטרות אלוני

אחד הסודות הנלחשים ביותר בבניין ה־טלוויזיה היה בשבוע האחרון סיפור המי־כתב שמסר מנהל מחלקת סירטי־התעודה, **יאיר אלוני,** לידיו של מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער.** במיכתבו זה הבהיר אלוני לסער, כי יש בכוונתו לפרוש ב־31 בדצמ־בר ממישרתו הנוכחית, כדי לשוב לעבודה במיסגרת חטיבת החדשות, בכל תפקיד ש־יוטל עליו.

אלוני, מי ששימש במשך השנתיים ה־אחרונות כעמוד־התווך של מחלקת התוכ־ניות, אינו פורש מתפקידו בשל לחצים פוליטיים כלשהם, אלא למען עיקרון התיח־לוף בתפקידים בכירים של רשות־השידור, שהוא חיוני לדעתו.

מועמד כימעט־ודאי לרשת את תפקידו של אלוני הוא **חנינא אמוץ,** מי שהפיק בעבר את התוכניות עלי כותרת, כולבוטק ומהון להון.

גניבת „עמוד האש״

צופי הטלוויזיה הלימודית, שציפו לפני שבועיים להקרנת הפרק הראשון של עמוד האש, כמובטח בלוח־המישדרים, הופתעו לגלות שהסידרה לא תוקרן כלל בטלוויזיה הלימודית.

הסיבה: סיכסוך חריף בין מנכ״ל רשות־השידור, **יוסף לפיד,** ובין מנהל הטלווי־זיה הלימודית, **אברהם לורברבוים.** ב־עבר, כאשר הוקרנה הסידרה בטלוויזיה הכללית, היא הוקרנה מדי יום, למחרתו, ב־טלוויזיה הלימודית לתלמידי בתי־הספר. נקבע אז כי עקרונית אין הטלוויזיה ה־כללית מתנגדת לשידור נוסף של הסידרה, במקביל להקרנה החוזרת שלה בטלוויזיה הישראלית.

כאשר נודע ללפיד כי יש בכוונת ה־טלוויזיה הלימודית להקרין את הסידרה מתוך הקלטות שהיא הקליטה באורח־פי־ראטי, התפוצץ מרוב כעס. הוא הבהיר ל־אברהם לורברבוים: „אני מתנגד עקרו־נית להקרנת עמוד האש אצלכם!״ ואיים בצעדים מישפטיים. רק אז נכנע לורבר־בוים לתביעתו של לפיד.

פסקול

רכב צמוד לעדנה

בדיחה המהלכת בפרוזדורי קול ישראל בשבועיים האחרונים, מאז כניסתו של ה־זמר **שלמה ארצי** לנעליו של המנחה **אלכס אנסקי** בתוכנית 7:07: בגלי צה״ל שעכשיו יש פרוטקשן לשירים של שלמה ארצי. מתי שאתה פותח את כפתור גל״צ, אתה שומע את שלמה ארצי. עוד יבוא היום ויקראו לגל״צ — גלי ארצי! ●● אחרי שראה מנהל הטלוויזיה, **טוביה ס־ער,** בנוכחות מנכ״ל רשות־השידור, **יו־סף לפיד,** את סירטו של **אורי גולד־שטיין** הקץ המגולה (ראה לעיל), בהק־רנת־ביקורת לפני ההקרנה בטלוויזיה, חי־בק את גולדשטיין ונישק אותו במיצחו, כהבעת תודה על רמתו של הסרט ●● אחת הסיבות המונעות בעד כמה מוותיקי חטיבת־החדשות של הטלוויזיה מלהציג את מועמדותם למישרת מנהל חטיבת־החד־שות, נעוצה בהתחייבותו של טוביה סער, מנהל הטלוויזיה, לכתב המישטרה **דן סממה,** כי מובטחת לו מישרת הכתב ה־צבאי. עם אותם שסירבו להציג את מו־עמדותם בשל סיבה זו נימנים **אלי ניסן** (שפרש) **ואהוד יערי** ●● שאלה הנש־אלת כיום בין כתבי החדשות בטלוויזיה: האם יישב עכשיו חברם־לעבודה בעבר, מפקד גלי צה״ל בהווה, אלוף־מישנה **רון בן־ישי,** בישיבות הוועד המנהל ומליאת רשות השידור (כמתבקש בחוק) כשהוא עונד את דרגותיו? שאלה נוספת המטרידה את עובדי חטיבת החדשות: אם ישיבתו בישיבות הוועד המנהל תחייב את בן־ישי בשל מעמדו הצבאי לדווח לממונים עליו בצה״ל — על ישיבות אלה? ●● סגנית מפקד גלי צה״ל, **עדנה פאר,** שעובדי התחנה ממשיכים בשביתת־השתיקה כל־פיה, קיבלה בהוראת המטכ״ל רכב צמוד לשימושה. הסגן הקודם, **אילן שליו,** לא זכה ברכב צמוד ●● בכיר כלכלני רשות השידור, **ישראל דורי,** פורש בימים אלה מעבודתו ברשות, ועובר לעבוד בחברת אינקובה, שאחד ממפעליה הוא חברת הסר־טים קסטל, המנוהלת בידי **מיכה שג־ריר** ו**דן ארזי** ●● במסיבת פרידה שנערכה **לאלימלך רם,** קם ראשון המב־רכים והחל מדבר בשיבחי הכתב המדיני של הרדיו, **שימעון שיפר.** המשיך ב־עיקבותיו הדובר השני ואחריו השלישי, עד שקם מנהל הטלוויזיה **טוביה סער,** ושאל: „ממי אנחנו נפרדים היום? משי־מעון שיפר או מאלימלך רם?״

הקשר המשיחי

(המשך מעמוד 29)

האנשי־קומוניזם החריף של הכור־מר מון. בן־דק מספר כי יש לא פחות מעשרים סוגים של כינוסים כאלה, אך הוא מוכן למנות רק ארבעה. על האחרים, כך הוא אומר, הוא מעדיף שלא לדבר.

בן־דק מרבה לרמוז בשעת השיחה עימו כי בקשר הישראלי עם הכנסים של כנסית האיחוד יש דברים שהשתיקה יפה להם.

טיבם של הרמזים הללו עשוי להתבהר כאשר סוקרים את זהותם של רבים מן המשתתפים בכנס אחר, זה שיוחד לאנשי־התיקשורת, ואשר נערך בחודש שעבר בקוריאה. כנס זה, שהישראלים שהשתתפו בו היו רון בן־ישי, דן פתיר ופרופסור יוסף בן־דק עצמו, נערך תחת הכותרת „ועידת תיקשורת של העולם החמישי,״ עסק ב„נושאים חברתיים וערכים בעולם התיקשורת.״

בין המרצים־האורחים בכנס היו נגויין צ׳ו־קי, מי שהיה ראש־ממשלת ויאט־נאם הדרומית וסגן־נשיא תמדינה, והודח על־ידי האמריקאים עצמם בגלל השחיתות שפשתה תחת מישטרו; הגנרל האמריקאי בדימוס ג׳ון סינגלאוב שנאלץ לפרוש מהצבא האמריקאי בגלל שהתנגד לתביעתו של הנשיא לשעבר, ג׳ימי קרטר, לקצץ את מצבת הכוחות האמריקאיים בדרום קוריאה; אנריקה אלטמיראנו, מועמד של הימין בבחירות באל־סלוואדור; לין בושיי, אמריקאי, סגן־נשיא של המועצה למען ביטחון בין־אמריקאי, שהוא אירגון מוסווה של סי־איי־אי האמריקאי; העיתונאי ארנו דה־בורגשגרייב, הידוע בקשריו עם הסי־איי־אי; קרלוס אמברגו, איש־צבא מהכת השלטת בארגנטינה; פרנצ׳סקו ביאנקי, דובר של החונטה השלטת בגואטמלה; חואן אסקורה — מישפחה של בעלי עיתונים ארגנטיניים התומכים במישטר שם; ג׳ראררו אלפרדו מדראנו, יועץ מיוחד של כוחות הביטחון בהונדורס.

כסף רב ומאמץ

רבים מן המשתתפים הם חברי אירגונים ומכונים, שידוע כי הם ממומנים על־ידי שרותי הביון האמריקאיים ותעשיית הנשק שם. אולי משום כך לא מוכן בן־דק להרחיב את הדיבור על הכנסים השונים של כנסיית האיחוד.

כאשר נשאל רון בן־ישי על השתתפותו בכנסים אלה, הוא אמר להעולם הזה: „התעניינותי היא כפולה. אני פוגש אנשי מהמיקצוע, ואני מעוניין לדבר ולשמוע בנושא שמעניין אותי מאוד — אתיקה עיתונאית. לא ניסו להגביל אותי בעמדות ולא ניסו להטיף לי.

„הכנסים הם מכובדים. הדיון שבו השתתפתי יוחד לטרור במיזרח התיכון, ודיברנו בו על כיסוי מילחמת לבנון בכלי־התיקשורת. האם אסע שוב? איני יודע, מכיוון שעכשיו אני בגדר אישיות רישמית.״

כאשר נשאל רון בן־ישי על המגמות הפוליטיות השמרניות של הכנס, הוא מביא לדוגמה את העורך־לשעבר של ל׳אכספרס הצרפתי, ז׳אן־פרנסואה רוויי, שהשתתף גם הוא, ומוסיף: „דן פתיר ואני השתתפנו. לקרוא לנו קונסרבטיביים? אני לא יודע.״

ברור שהכנסים שעורכת כנסית האיחוד של הכומר מון חשובים למישהו. הם עולים בכסף רב מאוד. ומושקע מאמץ בהבאת אנשים מכל רחבי העולם. קשה לראות כיצד משרתים הכנסים הללו ביעילות את מטרותיה של כנסית האיחוד המשיחית. את מי הם משרתים. אם כך? מהו הקשר שבו קשורים שר המדע הישראלי, מפקד גלי צה״ל, פרופסורים ועיתונאים?

שלמה פרנקל

המלאכיות

(המשך מעמוד 53)

וקיבל בחזרה את הסחורה שהוחרמה. הפרשה הסתיימה.

אך לפעמים גם היא נאלצת לצאת מבית החייב בידיים ריקות. מיקרה כזה קרה השבוע, כשיצאנו עימה לביתה של אשה שלא פרעה חוב של 10 אלפים שקל למכולת, באחת מהקריות של חיפה, ובעל־המכולת פנה למרגלית. בדירה ישבו שלושה ילדים מסביב למכשיר טלוויזיה שחור־לבן. מרגלית לא מצאה חפץ אחר בעל ערך לעיקול, אך ויתרה ושלושת הקטנים הביטו עליה בתודה. היא עזבה את הבית, לא לפני שהציבה אולטימטום: „אם עד יום א׳ לא ישולם החוב, יישלח למישפחה גובה־חובות אחר, פחות אדיב.״ האם הבטיחה שהחוב ישולם עד אז.

גוף חוקי

מרגלית מיענת, שאם מישרד לגביית חובות סוטה מדרך המקובלת במיסגרת החוק הוא מאבד את אמונם של עורכי הדין, המספקים לו תיקים. המישרדים לגביית חובות אינם מעוגנים בחוק, אך גם לא חל איסור עליהם. מרגלית טוענת שיש להקים גוף

יזמות חצור
„אין צורך באלימות...״

בדומה ללישכת עורכי־הדין, שלפניו ניתן יהיה להתלונן על מעשיהם של בעלי מישרדים לגביית חובות, הפועלים בניגוד לחוק. יש גם להטיל פיקוח ציבורי על מחסני העיקול, שעליהם לא חל פיקוח.

„אין צורך לגבות חובות באלימות,״ טוענת מרגלית. די להשתמש באמצעים פסיכולוגיים כדי להשיג אותה תוצאה. על מישרד־המישפטים לפתוח במיבצע מתן רשיונות למישרדים כאלה, לפי קריטריונים המעוגנים בחוק. מי שלא יעמוד בתקנות, ימצא את עצמו בחוץ. צריך גם למנוע מבעלי עבר פלילי לגבות חובות במיסגרת הוצאה לפועל.״

מרגלית וציוותה אינם חוששים מתחרות מצד אנשי הזרוע של העולם התחתון, העוסקים במיקרים רבים בגביית חובות. „במשך כל השנים שבהן אני מנהלת את המשרד שלי, לא ראיתי אף גבר שניסה להרים יד עלי — אם בכלל אפשר לקרוא ליצור כזה גבר.״

מרסל זוהר

צילם: **ציון צפריר**

חזיר תוריד

(המשך מעמוד 43)

לגבי גירסת התביעה קבעה השופטת: „התביעה מבקשת לקבוע, כי החבלות נגרמו לנאשם כאשר נחבט כנראה עת ניסה להסתיר זהב במעלית. אמנם, הביאו ראיות כי נמצא שם זהב. אולם לא הובאו ראיות כאילו נגרמה לנאשם אז חבלה כלשהי, ואין לי אפשרות לקבוע על סמך השערה, כאילו הוא נפצע במהלך הסתרת הזהב. מאחר שהנאשם היה חבול באותו ערב, עלי להניח כי חבלות אלה נגרמו לו כאשר היה בחדרו של הקצין חן. אחרי שנעצר הנאשם (טאנוס) ספג כנראה מכות נאמנות, אשר מצאו ביטוי ברישום שנעשה על־ידי רופא בית־החולים דונולו.״

מכאן ועד להחלטה שלא לקבל את עדותו במישטרה, שנגבתה בתנאים כאלה, היה המרחק קטן. „ההודעה נגבתה לאחר שהנאשם ספג מכות ועלבונות, ועבר חיפוש גופני שנעשה בצורה פוגעת. אני רואה בכך פגיעה בנאשם ושימוש באמצעים, אשר הופכים ההודאה שנגבתה לבלתי־קבילה.״

טאנוס העביר באמצעות סניגורו, עורך־הדין יוסף שטיינמן, את תוצאת מישפט־הזוטא לפרקליטות מחוז המרכז.

גם בשלב זה טחנות־הצדק של המימסד לא מהירו לפעול כדי לתקן את המעוות. במשך שנתיים טענה המישטרה, שסליבה טאנוס נפל ממדרגות ביתו, התגלגל וכך נחבל. נכון, הרביצו לו במישטרה, טענו אנשי־החוק, אך המכות שקיבל היו סבירות.

אך אחרי ששופטת בית־מישפט השלום פסלה את ההודאה באשמה של טאנוס, מפני שנגבתה ממנו תחת לחץ מכות ועלבונות, היה על מישרד־המישפטים לדון בפרשה מחדש, כדי לעשות צדק.

דרכו של שוטר עברי

למרות שהחלטת השופטת נשאה את התאריך 2 באפריל 1981, התעלמה ממנה פרקליטות־המדינה קרוב לשנה.

רק ב־14 בפברואר 1982, בעיקבות פניות חוזרות ונשנות של הסניגור, כתב גבריאל בך, פרקליט המדינה דאז (היום שופט בית־המישפט העליון): „עיינתי בערר מחדש. לאור האמור במיכתבך ולאור קביעת בית־המישפט מיום 2.4.1981, החלטתי לקבל את הערר ולהורות על העמדת הנידון לדין פלילי, בקשר למעשי התקיפה והפגיעה במרשך.״

למיקרא מיכתבו זה של בך, סברו בוואי הקורבן ופרקליטו כי הפעם ייעשה צדק. אך לא. דרכו של שוטר עברי אל ספסל־הנאשמים אינה קלה כל־כך.

שיבעה חודשים מאז שפרקליט המדינה הודיע כי קצין־המישטרה המכה, שימעון חן, יועמד לדין, עדיין לא הוגש כתב־האישום.

ב־6 לספטמבר השנה הריץ עורך־הדין שטיימן את מיכתבו האחרון לפרקליט המדינה: „הגימוס, ודומני שגם החוק, מחייב להשיב על מיכתב. מאז החלטת פרקליט המדינה חלפו שמונה חודשים, ובכלום אין זו תקופה מספקת להעמיד אדם לדין.״

רק ב־7 באוקטובר 1982 באה סוף־סוף התשובה. סברין שרטר, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז תל־אביב, הודיע: „נגד חן הוגש כתב־אישום ביום 23.9.82.״

חמש שנים עברו מאז תלונתו של האזרח שהוכה, הושפל ושהוטחו בו דיברי בלע גזעניים, עד שקצין המישטרה המתעמר הועמד לדין.

אך כשהגיעה הפרשה לבית־המישפט, נפתחה פרשה חמורה לא פחות, תמוהה אפילו יותר (ראה: מיסגרת בעמוד 43).

עד להורדת רשימה זו לדפוס, טרם קיבלנו את תגובת המישטרה בעניין היעלמות הזהב.

מרסל זוהר

קרנבל בריו ב-24 תשלומים

״מדינה טורס״ מציעה לך לצאת בפברואר לטיול מטרף בדרום-אמריקה:
הקרנבל בריו, מפלי איגווסו, בואנוס-איירס, ברילוצ׳יה, לימה, קוסקו, מאצ׳ו-פיצ׳ו, מקסיקו ואקפולקו. הטיול כולל טיסה הלוך ושוב, נסיעות, בתי מלון דרגה א׳, ארוחות-בוקר, וסיורים באתרים

★כל הטיול ניתן לך בעיסקת תשלומים מפתה:
24 תשלומים חודשיים של $202
בתוספת מקדמה.

מדינה טורס

מדינה טורס ת״א - בן יהודה 95 טל. 03-240181-2-3-4
מדינה טורס חיפה - שד׳ הנשיא 117 טל. 04-88724-5-6
מדינה טורס טבריה - רח׳ אלחדיף 1 טל. 067-21284

LUXMAN
ULTIMATE FIDELITY SINCE 1925

לקסמן-סטריאו לכל החיים!!

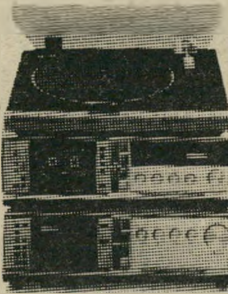

לקסמן
במחירים ללא תחרות

לקסמן
3 שנות אחריות

לקסמן
להשיג בחנויות:

תל־אביב: מ. שטרום אלקטרוניקס, ה׳ באייר 24, 267560 ● סאונד אלקטרוניקס: בוגרשוב 24, 295620 ● אורית, אחד העם 19, 615507 ● **חיפה**: טרמולו, שד׳ הנשיא 137, 04־80309 ● א.ד. אלקטרוניקה, קרן היסוד 64 קרית ביאליק ● **ירושלים**: אורדיטון בע״מ, הלל 8, 02־231464 ● **רמת־השרון**: אורטל בע״מ, סוקולוב 56, 470222 ● **רמת־גן**: טלסטאר ר״ג, ביאליק 36, 731463 ● **חולון**: סטריאו אדיר, סוקולוב 70 (בחצר), 856677 ● **רעננה**: אבי רוזני, אוסטרובסקי 11, 052־35219 ● **אשדוד**: אלקטרוטון, מרכז מסחרי א׳ (חנות 160) 055־35622 ● **רחובות**: סטריאו דרום, הרצל 185 (בפסג׳) ● **נס ציונה**: פינקלשטיין, ווייצמן 25, 054־73292 ● **חדרה**: פ.ר. אלקטרוניקה, הנשיא 21, 063־23370 ● **עפולה**: חשמל שושני, ברנר 3, 065־91055 ● **נתניה**: תל־אור בע״מ, שמואל הנציב 15, 053־38854 ● **בית־שמש**: אליקטון, מרכז מסחרי 1, 02־914475 ● **כפר־סבא**: בן־שלוש מוטי, ויצמן 101, 052־25255 ● **קרית־שמונה**: זגורי, מרכז חדש, 067־49519 ● **ראשון לציון**: סלון בן זיקרי, ביאליק 10, 947864 ● **עכו**: בן־שושן, בן עמי 12, 912776.

תן טרמפ לחייל

אוהבי הזמר העברי לא ידעו שהמסיבה כמעט בוטלה ✶

החותנת של יהורם גאון מבשלת אוכל אנטי־קומוניסטי

הסניף המרכזי

כשאני רואה את משה־ילה איש כסית במסיבה של מיסעדה או של פאב, אני יודעת שהמקום הזה שווה משהו. משהל'ה המפרגן לחברים, היה ה־רוח החיה במסיבה לכבוד שנה ל־פאב הנקרא הסניף, והשייך לרפי מור שהיה פעם בעסקי קוסמטיקה. רפי חגג את יום השנה לפאב וגם ליום נישואין ולא חסך במאכלים לכל אורחיו. ביניהם השדרנית שוש עטרי, שישבה עם החבר שלה, מדריך־טניס בשם גוזה, ו־ביקשה ממני שאכתוב שהם לא מתחתנים למרות מה שכתוב עליהם בעיתונים. „אמא שלי באה אלי בדרישות שאקבע תאריך ל־חתונה," התלוננה שוש.

את המסיבה איפיין אוסף יפה־פיות, החל במירי בן־דויד, שהיתה נערת ישראל לפני 11 שנים. וכלה בוורד קלפטר, אש־תו של יצחק קלפטר.

להתחתן השדרנית שוש עטרי בסוודר וצעיף שותה לרוויה. „אינני מתחתנת עדיין," ביקשה להודיע.

רק ילדה! מירי בן־דויד, שהיתה נערת ישראל לפני 11 שנים, בחברת בעלה יגאל רוזנברג, העוסק בענייני מזון. מירי ילדה לפני חודש בת, אך באה לחגוג עם רפי מור.

מקוסמטיקה לבירה בעל הפאב רפי מור בחברת אשתו צ'וני, שהיא ממוצא הונגרי ובשלנית מעולה. כל החבר'ה באים לאכול אצלם.

החותנת של הסינים

אני לא יודעת איפה החביאה אורנה גאון את המישפחה שלה במשך כל השנים, אבל הזדמנות לראות את כל המישפחה הנחמדה הזאת בהרכב מלא, ניתנה לי בפתיחה של מיסעדה סינית חדשה, שבעליה אינה אלא אמה של אורנה, אסתר גולד־פרב.

אסתר החיפאית היא אשה נאה ומומחית לעיסקי מיסעדות סיניות. יש לה שתיים בחיפה ובקריות, ו־עכשיו פלשה גם לתל־אביב. „זאת תהיה הזדמנות נהדרת לראות את אמא שלי לעיתים יותר קרובות," אמרה אורנה, שעד היום נאלצה לכתת רגליה לחיפה כדי לראות את מישפחתה.

כולם ציפו לחתן המפורסם, יהורם גאון, אבל הוא היה עסוק בצילומי סרט חדש ולא בא. האור־חים הרבים קינחו במאכלים סיניים ערבים לחיך. מפקד מחוז תל־אביב, ניצב אברהם תורגמן, שהוא חבר טוב של אסתר עוד מחיפה, בא עם אשתו רוזט ובתו מירב, אך נקרא דחוף לטלפון והודיע כי הוא נאלץ ללכת. אך כנראה שה־אוכל הסיני הצליח להחזיק את תורגמן בחגיגה, כי כעבור שעה עוד הבחנתי בו בין האורחים.

התפלאתי מאוד כאשר ראיתי ש־שמה של המיסעדה הוא טייוואן. בעוד שמרבית המיסעדות הסיניות מתהדרות בשמות הלקוחים מתוך הגיאוגרפיה של סין העממית — כמו פקינג ושנחאי — פוזלת מיס־עדה זו אל עבר המערב.

השחקן יהודה ברקן הפתיע את הנוכחים כאשר בא בחברת אש־תו לשעבר נילי. יהודה סיפר כי השניים מרבים לצאת לבלות יחד. הלוואי על כל הגרושים והגרו־שות. יהודה גילה שאחרי גירושיו עבר לגור במושב מישמר־השיבעה ויושב על 12 דונאם אדמה.

מי שגנבה את ההצגה במסעדה היתה מירב תורגמן בת ה־15, בתו של מפקד־המחוז. מירב גילתה לי שלא כל־כך נעים להיות בתו של. היא תלמידת תיכון חדש, חברה בהשומר הצעיר ובהפ־גנה האחרונה של תנועת שלום עכשיו נגד המילחמה בלבנון, שנ־ערכה בכיכר מלכי ישראל, חיל־קה עלוני הסברה. „לא נעים לי כל העניין. אבא שלי שמר על הס־דר בהפגנה הזאת ונתן לי בבית הוראות איך להתנהג שם ומתי לעזוב."

פה גדול מאוד פותחת אשת יחסי־הציבור אתי אולמן, כדי לספוג מזון סיני משובח ישר מידיו של הבדרן דודו דותן. דודו מנחה היום תוכנית הנקראת **פיטפוטים**.

כל הגאונים מישפחתה החיפאית של אורנה גאון בהרכב מלא. (מימין) האב בני, קבלן צבע במיקצועו, האם אסתר, האחות רינה הנשואה ואם לבן, אורנה גאון והאח שמואל בן ה־18, שהוא החתיך של חיפה. האם התנגדה בזמנו לנישואי בתה הצעירה עם יהורם גאון.

יהודי, דבר עברית!

האורחים **שישבו** ושרו שירי ארץ־ישראל היפה בחגיגת השנה למועדון הסליק, לא ידעו שהחגיגה המוצלחת כמעט שלא התקיימה. הקהל הוזמן לשעה 9, אך החגיגה החלה למעשה בשעה 11. מועדון הסליק שוכן בשכנות למועדון צוותא, והמסיבה תוכננה להיערך ברחבה הגדולה שליד שני המועדונים. באותו ערב התקיימה בצוותא ההצגה טוב, ומנהלי צוותא ביקשו מבעלי הסליק שלא יתחילו את הופעות הזמרים לפני שתסתיים ההצגה.

הקהל הרב שבא למסיבה לא ויתר, והמתין עד השעה 11, וכך זכו גם שחקני צוותא לחגוג אחרי ההצגה. קיומה של המסיבה היה מוטל בספק כאשר אחד השותפים, **יורם קליץ־כסקי**, נלקח למילואים, ושותף אחר, **שלמה זכסלר**, התחתן ונסע לירח דבש. אפילו ההזמנות התעכבו בדפוס. אבל סוף טוב הכל טוב. יורם שוחרר ממילואים ושלמה חזר מירח הדבש בזמן.

כבר מזמן לא היתה לי הזדמנות להתרפק על שירי ארץ־ישראל כמו בערב זה. אחרי כל הדיסקו והרוק שבהם אני מורגלת בכל ימות השבוע, התגעגעתי ממש לקצת נוסטלגיה, וזו לא היתה חסרה.

המסיבה לכבוד יום השנה לסליק התחלקה בעצם לשתי מסיבות — אחת התקיימה בתוך המועדון ואחת ברחבה בחוץ. בפנים הצטופפו **יצחק ליבני** ואשתו **אתי, שאול ביבר, רבקה׳לה מיכאלי**, השחקנים **ראובן שפר, דב רייזר**, וחבורה של אנשים יפים האוהבים לשיר בשעותיהם הפנויות — ביניהם **דיגלי** הידוע מימית, שעבר לתל־אביב ורכש את דירתו של **אייבי נתן**.

דיגלי, יחד עם חבריו **ליאור בן־חור**, שהוא אחיו של הזמר **עודד בן־חור** המכהן כקונסול לענייני תרבות במיאמי, פצחו בשירים ישראליים נוסטלגיים, וסירבו להפסיק גם כאשר הזמר **דודו זר** הפסיק לשיר ויצא להפסקה. החבר׳ה, שהפכו למסמר הערב, לא נזקקו לפסנתר, נזכרו בשירים יפים מן הימים ההם, ובטוב ליבם ביין המשיכו לשיר. גם אתי ליבני לא התאפקה ויצאה במחול טנגו עם אחד האורחים.

ענת סבידור, בתו של יו״ר הכנסת **מנחם סבידור**, לא הביאה את אביה למסיבה, אבל את החבר שלה, עורך־הדין **יצחק גולדנצוויג**, היא הביאה. „כתבו עלינו שנפרדנו וזה שקר.״ ואילו יצחק העיר בצחוק: „כשאמא של ענת קראה בעיתונים שעזבתי את הבת שלה, היא באה אלי בטענות.״ השניים אישרו שהם צמוד־צמוד ביחד.

בעוד שבפנים שרו ושתו יין שנתרם בנדיבות על־ידי סטוק, התרחשה על הבימה בחוץ אופרה אחרת. למרות שירד גשם שוטף והחורף כבר הורגש, התחממו האנשים, לקולו של המלחין הצעיר **גיא מרוז**, שעלה לבימה בשעה מאוחרת. גיא, שהיה ידוע עד היום בשיריו השקטים, הקפיץ את הקהל כאשר החל מנגן שירים בנוסח רוק־נ׳־רול. ראיתי הרבה צעירים שלא יכלו להתאפק. קמו מן השולחנות והתחילו רוקדים לצלילי הרוק. אמו של גיא, שהיא חתיכה בפני עצמה ומנהלת בוטיק, הסתובבה בין האורחים והתגאתה בבנה.

ב־2 בלילה כבר הייתי באפיסת כוחות. בדרכי החוצה עוד המשיכו החוגגים לשתות ולהוציא את גרונם.

אחי הקונסול
ליאור בן־חור מתבונן ברגלה החשופה של זמירה אדם המתולתלת. ליאור, שהוא סוחר במיקצועו, הוא אחיו של הזמר עודד בן־חור, שהתפרסם בשיר **אדון עולם**. ליאור סיפר שאחיו החליף מיקצוע והיום הוא קונסול לענייני תרבות במיאמי, ארצות־הברית.

שני חיילים
שחקן תיאטרון **הקאמרי** שלמה וישינסקי ניצב ליד בובת החייל העברי. למטה ענת סבידור, בתו של יושב־ראש הכנסת, עם חברה, עורך־הדין יצחק גולדנצוויג.

למעלה
השחקנית־בדרנית רבקה׳לה מיכאלי מתבוננת למעלה אבל בעצם מציגה את תסרוקתה החדשה — שיער ישר אסוף כלפי מעלה. המסיבה עצמה הסתיימה רק לפנות בוקר.

נירה גל

סרטים

התופעה החולנית ביותר

„ליד הסרט הזה נראה הטאנגו האחרון בפאריס כמו סיפור לילדים,” כתב עיתונאי אמריקאי נדהם, אחרי שראה בפסטיבל הסרטים של קאן, לפני שנתיים, את הסרט הברזילאי אני אוהב אותך. בפסטיבל, שהיה שקוע, ראשו ורובו, בפוליטיקה, היווה סרט זה של ארנאלדו ז׳אבור תופעה שאי־אפשר היה להיות אדיש כלפיה. היו שטענו כי זו פורנוגראפיה גסה וחסרת־טעם, אחרים ראו בו סאטירה סוציו־פוליטית שנונה. היו שטענו נגדו על שאין בו למעשה סיפור ראוי לשמו והיו ששיבחו אותו דווקא בשל כך.

בנקודה אחת היתה הסכמה כמעט כללית: סוניה בראגה, כוכבת הסרט, היא התופעה החושנית ביותר של הפסטיבל. כל מה שהבטיחה בסרט קודם, דונה פלור נשואה לשניים, היא קיימה במלואו. וסוניה עצמה, נמוכת קומה, ללא איפור, כמעט נערית, הסתובבה בטיילת, כאילו כל הדבר אינו נוגע לה.

צריך להבין שכל הטענות, של המשבחים והמקטרגים גם יחד, הן טענות נכונות ביסודן. אני אוהב אותך הוא סרט על יצרן חזיות העומד לפני פשיטת רגל כפולה. העסקים בכי רע (כי מי עוד לובש היום חזיות?) ואשתו עוזבת אותו ואת הפנטסיות המיניות שבהן הוא שוגה.

כדי לנחם את עצמו, הוא מביא חתיכה לדירת הגג המופלאה שלו, שבה קיר אחד עשוי כולו זכוכית ומשקיף על ריו־דה־ז׳נירו, והיא מלאה במכשירי וידיאו הפרעלים כל הזמן ומציצים במה שעושים הדיירים.

פאולו סזאר פריו בתפקיד פאולו וורה פישר כבארברה, אשתו לשעבר
עזיבה מול מכשירי הווידיאו

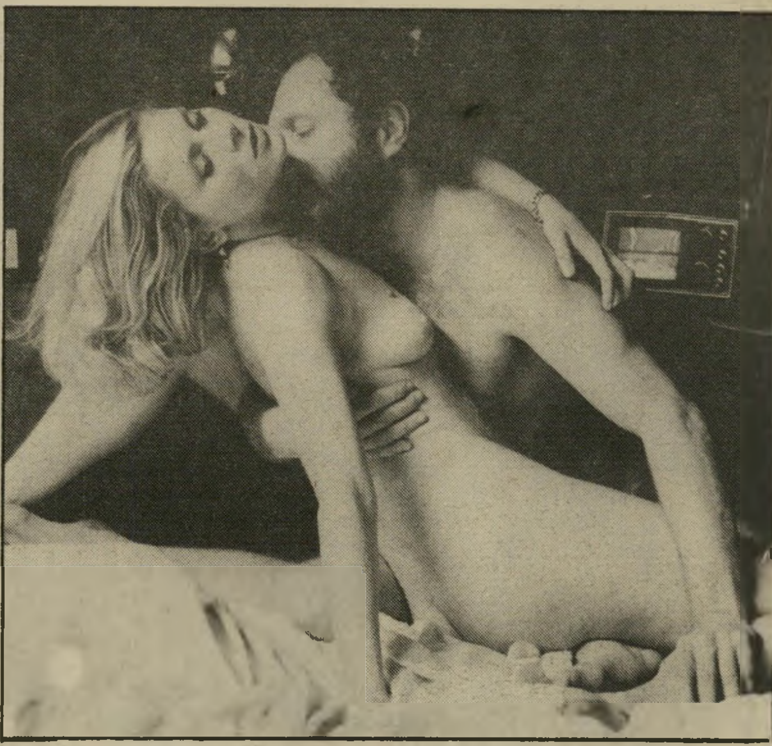

פאולו מתנה אהבים עם אשתו לשעבר ב„אני אוהב אותך”
אהבה לעין הטלוויזיה

החתיכה, אולי יצאנית מיקצועית ואולי חובבת, עוברת גם היא משבר בחייה הרומנטיים עם מאהבה, שהוא טייס. במשך הסרט כולו מבלים השניים בדירה, מתעלסים בכל אחת מן הפינות, רבים משלימים, כמעט הורגים זה את זה, סוקרים כאילו את כל סוגי הטירוף המיני העולה על הדעת, החל מאהבה שקטה ורגישה וכלה בסערות נפש שבהן האהבה דומה יותר מכל למוות, ומגיעים בסופו של דבר אל הקשר הנפשי האמיתי, שעימו הם יוצאים, בסוף הסרט, אל מחוץ לדירה, אל רחובות הניאון המוארים של הכרך.

על גבול החולניות. כלומר, מדובר בסרט המתרחש כולו בדירה אחת, אמנם מרהיבה בעיצובה, סרט שבו מתנים אהבים ללא הרף מתחילתו ועד סופו, סרט שבו יש רק זוג שחקנים (מלבד האשה העוזבת את הבעל), סרט שהוא על גבול החולניות, על גבול הבהמיות החייתית והסטייה.

אם אין הוא עובר את הגבול הזה, הסיבה היחידה נעוצה בגישתו של הבימאי.

תן טרמפ לחייל

ז׳אבור מתבונן בכל בסארקאזם גלוי כל־כך, וכל העניין מוצג באירוניה נוקבת כל־כך, עד שקשה שלא להבחין כי בעצם מה שנעשה בסרט הזה אינו תיאור ריאליסטי של טירוף חושים, אלא מראה עקומה המוצגת לפני החברה המודרנית, ומגדילה ומעוותת את כל נפתוליה.

עבד למין ולכסף. ז׳אבור, חניך הסינמה נובו (כפי שכונה הגל הברזילאי החדש של שנות ה־60׳, שהוא עדיין בבחינת נעלם בישראל), מתמחה בסרטים מן הסוג הזה כבר שנים רבות. בכל פעם נדמה כאילו הוא מפברק מוצר מיסחרי שיגרתי ביותר, אך כאשר מתבוננים בו היטב, מסתבר שהוא מדגיש את התכונות המיסחריות עד כדי כך, שהן הופכות לקריקטורה.

כך זה קרה עם הבורגני המכובד שהתאהב ביצאנית ונשא אותה לאשה, ואחר־כך גילה שהיא מאוהבת בבנו ההומוסקסואל, בפארודיה פרועה על מלודראמות בשם כל חטא ייענש. כך גם גם בסרט החתונה, שגיבוריו מנסים להיות מהוגנים תוך כדי השתעבדות לחולשותיהם, וגם בסאטירה פוליטית ארסית בשם הכל בסדר, שבה הוא מלגלג לא רק על החיים, אלא גם על המתים.

בכל סרטיו יש לו מטרה ברורה אחת —

סוניה בראגה בתפקיד מריה
מיקצועית ולא חובבת

להראות את החברה המערבית כעבד נרצע למין ולכסף, המעמיד פני גביר ומסתיר את תאוותנותו הנוראה מאחורי גינוני טקס שקופים ועלובים.

אני אוהב אותך, שיוצג בקרוב בישראל, אולי משום שיש בו מנה גדושה של מין, אינו שונה מבחינה זו. הקפיטליסט פושט הרגל מחפש מין ללא אהבה וללא התחייבויות, מתפלש בתוך מתירנות שאינו מסוגל להתמודד עימה מבחינה נפשית. הצורך באכסהיביציוניזם חולני, מצלמות הטלוויזיה ומישחקי הווידיאו, שהם גם סמל למעמד חברתי, וגם העין הציבורית המציצה לתוך העולם הפרטי, מוסיפים ללעג הקר של ז׳אבור גם בשיאים של להט חושני. גיבוריו עדיין קרובים יותר לאיש המערות מאשר לעידן החלל, למרות השיכלולים הטכניים המסובבים אותם, וההתפרקות המוסרית שבה הם מתקשטים.

פאולו ובארברה באחד מהמעמדים החושניים ב„אני אוהב אותך"
מין ללא אהבה

קריצת עין. האם קולט הקהל את המסר של ז׳אבור כפי שהוא? קשה להניח. הסרט שבר שיאי קופה בכל מדינות אמריקה הלאטינית שבהן עבר את מחסום הצנזורה. אבל הסאטירה הפוליטית החווירה, לפחות בעיני הקופה, בהשוואה לחירוקיה של סוניה בראגה. מה עוד שהגברת היא כוכבת הקולנוע הגדולה של ברזיל, ידועה היטב בכל דרום־אמריקה, וההעזה שבה התנפלה על התפקיד הזה, היתה לסנסאציה שמעריציה לא היו מוכנים להחמיץ.

זה בהחלט מוכר את הסרט שם, וכנראה ימכור אותו גם בישראל. אבל מי שיתבונן היטב, יוכל לראות מעבר לגופות מתפתלים ולשיגיונות מין נדירים, גם את קריצת העין הלעגנית של ז׳אבור. וככל שהצופה מתלהב יותר מן המוצג לפניו על המסך, מתרחב גם חיוכו של הבימאי. לא רק מפני שהוא מוכר יותר כרטיסים, אלא גם מפני שזה מוכיח כי הוא אכן צודק, שהחברה המודרנית (ולא רק בברזיל) היא חברה מציצנית הסוגדת למין, מתקשה להחליט אם היא מעדיפה לעסוק בו או לראות איך עושים זאת אחרים, מכורה לכסף ולמותרות — בקיצור חברה שכל אחד בה יכול להיות, פוטנציאלית, גיבור אני אוהב אותך. והוא כבר שומע את אנחתם של אלה שהיו מוכנים לתת הרבה כדי לזכות בהזדמנות כזאת.

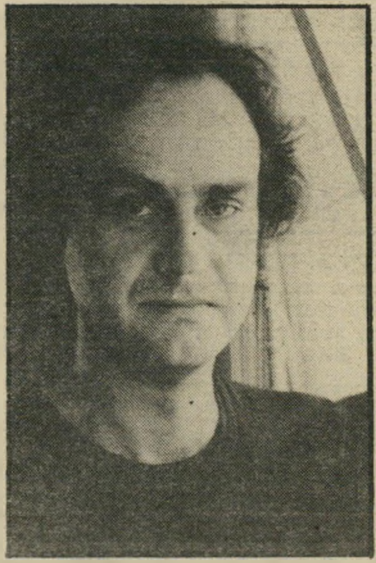

בימאי ארנאלדו ז׳אבור
סאטירה פוליטית

החיים באפור ובשוק השחור

יום ללא מחיר (פריז, תל־אביב, הונגריה) — סרט זה משול בכוונה לצליל ארוך, צורם וטורדני, המוציא כל בר דעת משלוותו. תחושת אי־נוחות, רוגז ואפילו זעם אוחזת בצופה, וכל זה מחושב כדי להמחיש בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את המציאות שבה חי המעמד הבינוני הנמוך בהונגריה של תחילת שנות השיבעים.

גיבורי הסרט — גננת, מנהל בתי־קולנוע, קבלן — הם כולם אנשים קטנים, לא רק במעמד החברתי שלהם, אלא גם במיבנה הנפשי שלהם. הגננת חיה עם מנהל בתי־הקולנוע הנשוי, דרכו היא מגיעה לקבלן המוסיף לכל בניין שהוא מקים עבור המדינה עוד דירה אחת שהוא מוכר בשוק השחור, והשלושה מתבוססים יחד במדמנה אנושית שבה משועבדים הכל לרכושנות שהיא חזקה יותר מכל דחף אחר הפועם בתוכם.

מה שמטריד יותר מכל הוא, שאפשר להבין את האנשים האלה, אפשר להזדהות עימם ואין אפילו רגע אחד שבו מסתכלים עליהם מלמעלה. כל מה שהם חפצים וכל מה שהם נלחמים להשיג, הם דברים בסיסיים, וכאשר הקרב על דברים בסיסיים כאלה חריף כל כך, לא נותר עוד כוח לשמור על צלם אנושי במישורים גבוהים יותר.

הבימאי פטר גותאר, שעשה את הסרט ב־1973 והמתין שבע שנים לפני שהניחו לו להציגו מחוץ להונגריה, תוקע את מצלמתו ללא רחמים בתוך פני גיבוריו, מסרב לייפות אותם, ואינו מרפה מהם גם ברגעים המביכים ביותר. המצלמה מוחזקת כל הזמן ביד, חסרת מנוחה, מחטטת, והאווירה כולה עכורה, ריאליסטית ואינה מאפשרת אף רגע של הרפיה או התרפקות.

זה סרט קשה לצפיה, אינו מיועד בשום פנים ואופן לבילוי קל, אבל יש בו תמונה בלתי־צפויה וחריפה במיוחד של המציאות האפורה מאוד במדינה הנתונה לדיקטטורה של הפרולטריון.

אסתר גליוס, הטני וסאבו: מדמנה אנושית

על כנפי הרוסית

שועל האש (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) — זהו החלש שבין כל סרטי קלינט איסטווד, שבו תניצול הפחות מוצלח בכישוריו המיוחדים של השחקן. אולי הכישלון המיסחרי היחסי של „ברונקו בילי" הוא שדחף את איסטווד לעסוק בסיפור הזה, על טייס אמריקאי שנשלח לברית־המועצות כדי לגנוב משם את המטוס החדיש ביותר בעולם. אם כך, יש להניח שהתימור הצדיק את עצמו, כי עד היום הכניס הסרט לא מעט כסף, וכנראה ימשיך בכך, אולם אותה התכונה המיוחדת שהיתה פעם בסרטי איסטווד, כאלה שהוא ביים וכאלה שאחרים ביימו עבורו, חסרה כאן לחלוטין.

אמנם מדובר עדיין בגיבור הבודד, הפועל מחוץ למנגנון המקובל של החברה, אבל כאן יכולת התימרון שלו מוגבלת מאוד, ובסופו של דבר מעלותיו משניות בחשיבותן בהשוואה לשיכלולים הטכניים שבהם עוסקים כאן. יש בסרט נקודה מרתקת כשל עצמה, שלא נוצלה — המדובר בפיתוח יוצא־הדופן של המטוס הגנוב, המופעל על־ידי מהלך המחשבה של הטייס, ללא שום סיוע מכאני שהוא, כשהתנאי היחידי הוא שהטייס יחשוב בשפה שבה לימדו את המטוס להבין, במיקרה זה רוסית.

יש ברעיון כזה כר נרחב לפיתוח, על הביקורת שיש לאדם על דחפים פתאומיים המשתלטים עליו, על הקושי לחשוב בשפה שאינה שפת האם, ועוד כיוצא בזה. אך איסטווד אינו נוגע כמעט בנקודה הזאת. הוא מעדיף להתעסק בסיפור הפשוט והבלתי־אמין של החדרת הטייס לרוסיה, ודרכו, בעזרת המחתרת, ממוסקווה עד לשדה־התעופה הסודי.

כל מה שבא לאחר מכן מזכיר יותר מדי את האפקטים של „מילחמת הכוכבים", ללא ההתלהבות של אותו סרט. אין זה מיקרה שקיים דמיון בין השניים — ג׳ון דיקסטרה, שיתכנן את האפקטים עבור לוקאס ב„מילחמת הכוכבים", הוזמן שוב כדי להמחיש לצופה מה ההרגשה של אדם הטס במהירות גבוהה פי שישה ממהירות הקול. את ההרגשה הוא מצליח להעביר, אבל אפקט בודד אינו יכול עדיין למלא חלל של סרט שלם.

קלינט איסטווד: מילחמת הכוכבים

מיכאל קליינר:

„אני אוהב נשים פחות משולמית אלוני?"

יצא לי לשוחח באופן פרטי עם חבר־הכנסת מיכאל קליינר. לא חשוב מה הן דיעותיו ועמדותיו הפוליטיות. חשוב במיקרה הזה שהוא גבר בן 35, שנולד בעידן המתירנות. הייתי בטוחה שלמרות שיש בינינו חילוקי דיעות קשים בנושאים רבים, נסכים לפחות על דבר אחד: עניין ההפלות. אבל לא. מסתבר שמי שחושב שאין ארץ־ישראל בלי המילה „שלמה", חושב גם שאסור לבצע הפלות.

● **ח"כ קליינר, מדוע אתה מתנגד להפלות?**

כי יש בזה משום הכחדת חיים. ביצית מופרית היא יצור חי.

● **ראית ביום השישי את כתבת הטלוויזיה על הפלות והריונות של נערות צעירות?**

ראיתי בחלקה, אבל את זה נשאיר להדה בושס.

● **אתה מאמין שילדות קטנות צריכות לייצר תינוקות למען המולדת או למען אלה שאינן יכולות ללדת?**

אני מקבל באופן עקרוני שיהיו כמה שיותר ילדים במדינת ישראל, אך לא במחיר של הרס בחורה צעירה. אם אגודת־ישראל טוענת שהבעיה היא לאומית, אני מסכים איתה, אך שיבואו פסיכולוגים דתיים ויוכיחו לי שאכן לא נגרם נזק לילדה בת 16 היולדת ילד. אך רק במיקרים קיצוניים כאלה יש לדעתי לאשר הפלה. לסתם אשה, שלא מתחשק לה ללדת, אסור לבצע הפלה.

● **האם אינך סבור כי זכותה של האשה להחליט אם ללדת או לא ללדת?**

זכותה של אשה לעשות בגוף שלה מה שהיא רוצה, חוץ מאשר להתאבד. אולם ברגע שיש בגופה יצירה משותפת היא לא יכולה להחליט לבד. העובר שייך לה רק בחמישים אחוזים.

● **אם אמנם לגבר יש חמישים אחוז בעובר והם קשורים אליו, כיצד אתה מסביר את העובדה שגברים רבים מתנערים מאחריות להריונן של נשים מיקריות בחייהם?**

יש גם הרבה גברים שלא מתנערים מהאחריות. אולם בעיקרון, אחריותה של אשה לעניין גדולה יותר, כי האשה היא האכסניה של העובר במשך תישעה חודשים.

● **אתה מתכוון להגיד שאם אשה נכנסת להריון זה באשמתה?**

באופן טבעי כן, מכיוון שהיא בסופו של דבר נושאת בתוצאות.

● **היכן אם כן חמישים האחוזים של הגבר?**

אמרתי לך שגברים רבים נושאים בתוצאות של היצירה המשותפת. אולם אם אשה לא רוצה להיכנס להריון היא צריכה לדאוג לכך מראש.

● **עד עכשיו השמאל לא אהב אותך, כעת אני חוששת שגם התנועה הפמיניסטית לא תשתגע אחריך.**

למה? אני אוהב נשים פחות משולמית אלוני?

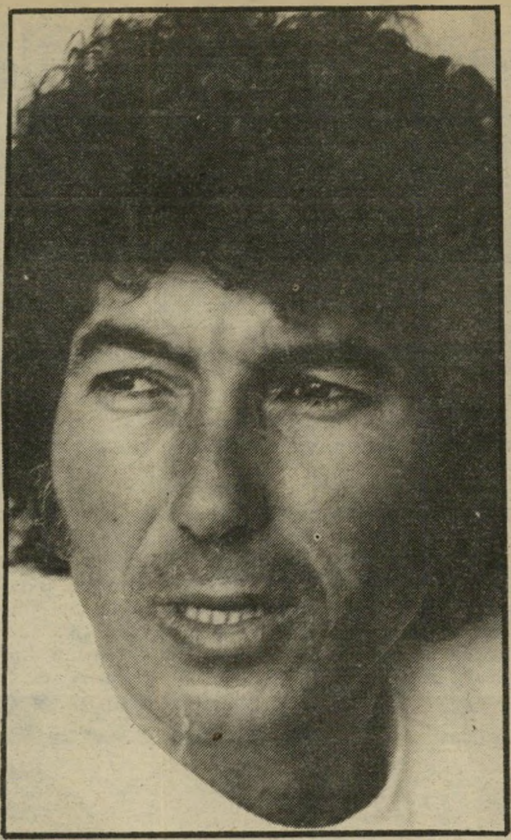

אבי פרחן:

„שילוו לי אוהלים מעין־אל־חילווה!"

אחד מגיבורי הפינוי של ימית היה אבי פרחן. אתה יכול להסכים או לא להסכים עם האיש, אך דבר אחד הוא מעבר לכל ויכוח: פרחן, שגידל מאז הפינוי זקן, הוא איש בעל עקרונות. למרות המחיר הכבד (כמה מיליוני שקלים) הוא נשאר נאמן לעקרונותיו ולא קיבל פיצויים תמורת פינויו מימית.

פגשתי את פרחן בערב ראיונות שערכה אגודת הסטודנטים הימנית של אוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. האזנתי לדבריו, שאותם שמעתי פעמים רבות בעבר, והחלטתי שוב: האיש פשוט אינו מציאותי. שאלתי את פרחן:

● **מה אתה עושה כעת?**

אני עושה הכל על מנת להקים ישוב חדש.

● **היכן אתה מתגורר בינתיים?**

אני מתגורר בבית ההורים שלי בנווה־שרת בתל־אביב, יחד עם לורה והילדים.

● **מדוע אינך מתיישב, כמו כולם, בפיתחת שלום?**

פיתחת שלום את קוראת לזה? הפיתחה הזו היא בדיוק כמו השלום. אני לא מאמין בה. חוץ מזה, אני לא מוכן להתגורר ליד בית־הקברות שהקימו לימית בפיתחה. ראית שם את כל שרידי המיבנים שהיו פעם ישובי הפיתחה? איך אפשר לחיות ליד הזיכרונות האלה?

● **היכן אתה מתכוון להתיישב?**

ביחד עם עוד חברים, על גבול רצועת עזה. ממש על הגבול. הצרה היא שדוחים אותנו בלך ושוב. את בעיית הפליטים בלבנון הם רוצים להסדיר, בונים להם אוהלים, אבל אנחנו — הפליטים של עם ישראל — מנודים. איש לא דואג לנו. למרות החורף הקשה, אנחנו מתכוונים להתיישב עם הילדים והמישפחות אפילו באוהלים.

● **מאיפה תיקח אוהלים?**

שילוו לי מעין־אל־ח׳ילווה. תאמיני לי, אני אקח בשימחה.

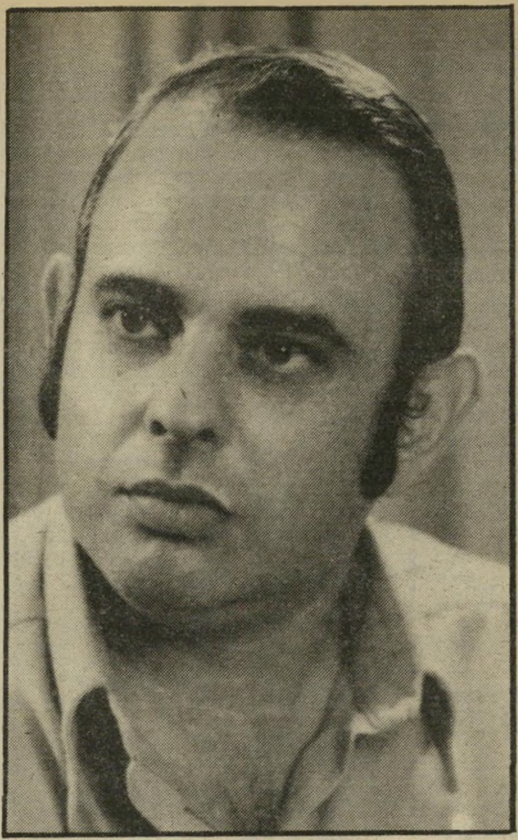

אליקים ירון:

„למבקרים אין שיניים ללחום בתיאטרון!"

המילחמה הקרה הקיימת מאז ומעולם בין התיאטרון והמבקרים, עברה לאחרונה לעידן חדש — עידן האלימות המילולית. בדיון שהתקיים ב„צוותא" קמה קבוצת שחקנים מהכסאות וירדה מהבימה כמחאה נגד המבקר אמיר אוריין. מבקרת הטלוויזיה שוש אביגל נטלה חמש דקות מזמנה של התוכנית „שמונה וחצי" כדי לתקוף את הביקורת על הביקורת, אך לשיא הגיע המאבק בין המבקר אליקים ירון והמנהל האמנותי של „הבימה", דויד לוין, אשר החליפו ביניהם דברים חריפים מעל דפי העיתונות. פניתי אל ירון ושאלתיו:

● **אתם המבקרים מקבלים כרטיסי חינם מהתיאטראות. האם אין זה טבעי שהתיאטראות מצפים מכם לעידוד?**

עניין כרטיסי החינם נהוג בכל העולם, ואין סיבה שבישראל לא יהיה קיים. למבקר אין בעיה אישית עם כרטיסים. אם התיאטרון לא יתן כרטיס, המערכת תקנה כרטיס. האם טועם יינות משלם בשביל היין שהוא טועם?

● **ובכל זאת אתם משתפים פעולה עם התיאטרון. אתם באים להצגות בכורה במועד שבו נוח לתיאטרון להציג לפניכם.**

גם זה נהוג בכל העולם. לתיאטרון יש זכות שלא להציג לביקורת הצגות שאינן מוכנות. אולם בעולם, לפחות בלונדון, המבקר מוזמן להצגה העשירית, ושלא כמו בארץ, עד אז נמכרת ההצגה בחצי מחיר. בארץ מוכרים כרטיסים במחיר מלא, ועל כך אני מתריע, כי יש בכך לדעתי משום הונאת הציבור. יש פה משהו לא הוגן מצד התיאטרון.

ישנה נקודה נוספת: קיים הסכם ג׳נטלמני בין התיאטרון והמבקרים, שהם מוזמנים אחרי מיספר מסויים של הצגות. אולם התיאטרון מרשה לעצמו למתוח את החבל. כאשר הוא רוצה להפוך הצגה לשלאגר ולא רוצה שהמבקרים יפריעו לו, הוא לא מזמין מבקרים. כאשר ההצגה היא בעלת מורכבות אמנותית שלא מבטיחה את הצלחתה בקרב הקהל, התיאטרון ממהר להזמין מבקרים. כאשר הציגו את טרוילוס וקרוסידה הוזעקו המבקרים לתיאטרון בטלפון, ואילו לכתובה הוזמנו רק אחרי כחודש. מצער מאוד שלתא המבקרים אין שיניים להילחם בתופעה זו.

● **מה גרם לדעתך לפיצוץ בין התיאטראות למבקרים?**

צירוף מיקרי של כמה הצגות לא טובות, והעובדה שכולם בעצם ירדו על שלומית, שהוצג בהבימה. זה הכעיס מאוד את התיאטראות.

● **ומה גרם לרגיעה היחסית במילחמה?**

אותה סיבה, אך במהופך. העובדה ששתי הצגות — יונו והטווס מבאר־שבע ונפש יהודי של תיאטרון חיפה קיבלו ביקורות טובות. התיאטרון פשוט זועם כאשר הוא מבוקר לא טוב, אך התיאטרון הוא גם הראשון המצטט את הביקורת.

ג'ודי דונר:

"מכרתי לאבו־חצירא את הציורים שלו!"

חשם ג'ודי דונר הפך בשנה האחרונה לשם מוכר. ג'ודי מלווה בציוריה את האירועים האסורים בצילום. היא ליוותה את מישפט אבו־חצירא, וכעת היא יושבת בישיבות ועדת־החקירה לטבח במחנות־הפליטים.

פגשתי אותה בשבוע שעבר במיזנון הכנסת. גם שם אסור לצלם, אבל העיתונאי גידעון רייכר הצליח לסדר לה אישור מיוחד.

● **ג'ודי, איך הגעת לג'וב המאוד מיוחד, של מאיירת במחלקת החדשות בטלוויזיה?**

דרך ידיד שלי, הבימאי דני וולמן. הוא ביקש שאצייר עבורו רישומים על־פי תסריט שכתב. מישהו במחלקת־החדשות ראה את זה ביום השישי. ביום השלישי התחיל מישפט אבו־חצירא. אמרו לי: יאללה, לעבודה. וזהו. כך נכנסתי לעניינים.

● **מכל האנשים שאיירת עד עכשיו, מי הם האהובים עלייך ביותר?**

השייח' מועדי ועורך־הדין תוסיה כהן.

● **את מכירה באופן אישי את האנשים שאת רושמת?**

כן ולא. היום, כשהתחלתי לאייר מחדש בעירעור של אבו־חצירא, הרגשתי שאני נפגשת עם ידידים ותיקים. פגשתי בשימחה את תוסיה כהן ואת אבו־חצירא. בהתחלה זה היה קשה. לא נוצרו בינינו יחסים, אבל עם הזמן למדנו להכיר אחד את השני.

● **ובוועדת החקירה, האם יצרת קשרים אישיים עם האנשים שאת מאיירת, עם השופטים למשל?**

בכלל לא. זה מעניין. עם השופטים זה קשה במיוחד. שמתי לב שכשאני מסתכלת עליהם כדי לרשום, לא נוח להם. הם ממש מסירים את העיניים כשאני לוטשת בהם מבט. לפעמים, כשאני רואה את השופט במבוכה, אני מחייכת אליו וכך נוצר קשר. האמת היא שאני לא רוצה ליצור קשר אישי עם השופטים. זה לא נוח גם לי.

● **האם מישהו מהאנשים שרשמת ביקש את הרישומים שלו?**

בטח, כל הזמן, כולם, בעיקר עורכי־דין.

● **ואבו־חצירא?**

בטח, נתתי לו כמה רישומים.

● **נתת או מכרת?**

מכרתי. אני לא מחלקת את הרישומים במתנה. אני מוכרת אותם.

● **מה מחיר הרישומים?**

אני לא רוצה להיכנס לזה.

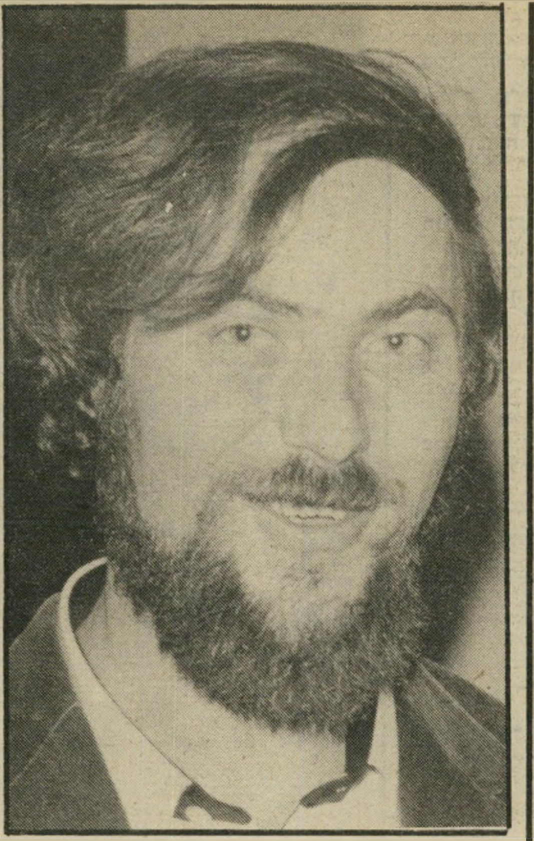

לב שטיינמן:

"שוב אין נביא בעירו!"

אני גרה לי בשקט בשכונה בצפונה של תל־אביב, ואין לי בכלל מושג שהשכן שלי בבניין הסמוך הוא צייר חשוב מאוד. למה אין לי מושג למרות שאני רואה את שמו על תיבת המיכתבים? מכיוון שאמר מי שאמר — ואמר לי את זה הוא בעצמו — אין נביא בעירו. הצייר לב שטיינמן, שעלה ארצה לפני תשע שנים, אולי אינו מפורסם בארצנו הקטנטונת כמו, למשל, יגאל תומרקין, אבל בקטלוגים בינלאומיים שמו מופיע לצד שמות כמו שאגאל, פיקאסו ומורו, ולציירנו נמאס להיות מפורסם בחוץ ואלמוני בבית.

● **האם היה קשה לך להתאקלם בישראל כצייר?**

באתי לכאן כצייר ידוע בארצי ועברתי גילגול לא נעים. התחלתי כצבעי בחברת פירסום. אחרי חודש גילה מנהל החברה שאני יודע לצייר והעלה אותי בדרגה, וכך לאט־לאט היה לי מספיק כסף כדי לקנות צבעים ובדים והתחלתי לצייר. הסוכנות, ההסתדרות, אגודת הציירים, כולם הבטיחו הבטחות, הטריחו אותי ממקום למקום, ממש סירטרו אותי ולא עזרו.

● **ולכן הקמת את אגודת הציירים החדשה?**

כן, מכיוון שהבנתי שאגודת הציירים הוותיקה אינה מתפקדת. חברה בה קבוצה של אינטרסנטים הדואגת רק לעצמה. חשבתי לעצמי שחבל על הזמן שלי והחלטתי שאת דמי החבר ישלם פראייר אחר.

● **איך קיבלה אתכם האגודה הוותיקה?**

בתחילה ניסתה להפריע, אבל אחר־כך התרגלה. למען האמת אני לא רואה כל תחרות בינינו. לצייר טוב יש מקום בכל מקום.

● **סיפרת לי שזכית להכרה בינלאומית ושבארץ לא יודעים על כך.**

הגעתי לכאן כבר עם הכרה בינלאומית. זכיתי במקום הראשון בתחרות לציירים מיקצועיים שהתקיימה בלייפציג. ייצגתי את רוסיה וזכיתי במדליית זהב. כשהגעתי ארצה, הצגתי אחרי הרבה זמן אצל זכריה דרוקר. באו כמה סוכנים רציניים, אמריקאים, והציעו לי שלוש הצעות מפתות. יצרתי קשר עם הסוכן האמנותי יעקב מאליס, שהוא סוכן מוסיאונים ועובד עם יצירות של פיקאסו, שאגאל ומורו, ושייצג גם את זריצקי. הוא הציג עבודות שלי באקספורט 82 בניו־יורק, והן נכנסו לקטלוגים בינלאומיים ביחד עם גדולי הציירים. מאז יש ביקוש עצום לעבודותי. יש לי הזמנות לעשר השנים הבאות. בינתיים אני עומד להציג באפריל במטרופוליטן מיוזיאום בניו־יורק ולהשתתף באקספורט 83.

● **מתי אתה מציג בארץ?**

אין טעם להציג בארץ. התמונות יקרות מדי. רישום הכי פשוט שלי עולה שיבעת אלפים דולר, וציורי שמן מחירם נע בין 30 ו־50 אלף דולר. מה את מתפלאת? אני לא עושה חלטורות. אני לא עובד בייצור המוני. אני עובד על כל ציור שלושה־ארבעה חודשים.

שרה מור:

"מילחמה נגד חברות הקוסמטיקה הגדולות!"

תמיד כשאני פוגשת את דון־קישוט אני מורידה את הכובע. כשדון־קישוט הוא חתיכה בלונדית מהממת, אני מורידה גם את הנעליים.

שרה מור היא דמות תל־אביבית ידועה ואהובה. הצעירה היפה מקשטת את מרכזי הפגישות של הבוהמה וידועה כצעירה עצמאית בעלת קאריירה מצליחה באחת מחברות הקוסמטיקה הגדולות. השבוע פגשתי את שרה והיא סיפרה לי שני דברים: קודם כל, שהיא מתפללת כל בוקר „מי שבירך" ושנית — שהיא יוצאת למילחמה.

נתחיל ב„מי שבירך": שרה מור היא חברתם הקרובה מאוד של אריק איינשטיין, סימה אליהו, נורית בורשטיין והציירת המנוחה רבקהל'ה רובינשטיין. בערב שבו התרחשה התאונה המחרידה ברחוב ריינס שהתה כל החבורה, ביחד עם השחקנית יהודית סולה, בדירתה של שרה. כשעמדו כולם לנסוע למועדון „שבלול" כדי לחגוג עם שלום חנוך, התכוונה שרה להצטרף למכוניתה של נורית בורשטיין. ברגע האחרון ממש החליטה לקחת את ה„אוטוביאנקי" שלה.

ועכשיו לעניין המילחמה. שרה מור היתה במשך שבע שנים יועצת יופי ראשית ומדריכה בחברת קוסמטיקה יוקרתית. כעת, עם ברק בעיניים וציפורניים מושחזות, היא מזנקת לקרב בלתי אפשרי בטחנות־רוח.

● **למה את נלחמת בחברות קוסמטיקה ענקיות ואת כזאת קטנה?**

במשך כל השנים שבהן עבדתי בחברת הקוסמטיקה והדרכתי יועצות־יופי, לימדתי אותן רק דבר אחד — איך לדחוף מוצרים. הבחורות האלה עברו אצלי קורס בן יומיים והפכו למומחיות. ברגע שהיתה מגיעה אליהן אשה ומבקשת מהן ייעוץ לאיפור, בחיים הן לא היו נותנות לה מה שמתאים לה, אלא דוחפות לה את מה שיש בסטוק. אני נשבעת שהייתי קוראת לבנות ואומרת להן: יש צבע כחול. לא משנה איזה צבע, דת, גזע, או לאום הלקוחה, תדעו לכן שכחול זה מה שמתאים לה. ואני לא אשכח לעולם איך היינו צוחקות מאחורי הדלפק כשהיינו מוציאות נשים כמו ליצנים, דוחפות להן כל מה שיש, ובהחלט לא מה שמתאים להן.

● **נשים כנראה אוהבות להיות מרומות בענייני יופי. אחרת לא היו נותנות שירמו אותן.**

זה נכון, אבל זה לא הוגן. ולכן החלטתי להפסיק את עבודתי בחברת הקוסמטיקה ולצאת למילחמה פרטית משלי על השוק, מכיוון שמגיע לנשים שיהיה מי שייעץ להן בצורה הוגנת מה מתאים להן ומה לא. כי בעזרת טריק קטנטן כל אשה יכולה להיראות שיגעון. ואני החלטתי לקחת על עצמי את התפקיד הזה. למרות שהרווחתי המון כסף בחברת הקוסמטיקה, למרות התנאים הלא רגילים, החלטתי לפתוח סטודיו משלי ולהסתכן בכישלון כלכלי. פשוט לא יכולתי יותר לרמות את הנשים.

(המשך מעמוד 7)

סבא טוב, צילמה אותו עם נכדיו. צילמה אותו מלטף ראשי־ילדים, מרכיב את נכדיו על ברכיו.

עליזה בגין לא היתה מרוצה. „אתם מוכרים את בגין כמו קוקה קולה,” אמרה לאיש־הפירסום מנחם זילברמן, שהיה אחראי על פרוייקט מישפחת בגין במסע־הפירסום.

„הלוואי שנצליח למכור אותו כך,” השיב לה זילברמן.

עליזה בגין לא קיבלה את התשובה. גם אחרי הניצחון בבחירות המשיכה לטעון שמסע־הבחירות החטיא את האיש שהיה לאלופה מאז אותו יום שבו נחו עליה עיניו בבית־אביה שבעיר דרוהוביץ בפולין.

הוא כבר היה אז אחד הצעירים העולים בבית״ר, תנועת־הנוער של המיפלגה הרוויזיוניסטית של ולאדימיר ז׳בוטינסקי. האיש הצעיר, הצנום, מרכיב־המישקפיים, עבד במחיצתו של נציב (מפקד) בית״ר בפולין, אהרון צבי פרופס, שנימנה עם ידידי ז׳בוטינסקי.

התנועה גדלה במהירות, ופרופס לא הצליח להתמודד עם ממדיה. לאט־לאט הפכה בית״ר תנועת־נוער המונית. בגין הצנום והשקדן שיכנע את אנשי בית״ר כי הוא האיש המתאים לעמוד בראשה. אולם ז׳בוטינסקי אהב את פרופס והמשיך להחזיק בו. היתה זו אחת מחולשותיו של מנהיג בית״ר: הוא נהג להתקשר לאנשים שמצאו חן בעיניו, אף שלא היו מוכשרים לתפקידם. הופעתו ואופיו של האדם היו חשובים בעיניו מכישוריו.

לבסוף הסכים ז׳בוטינסקי להדיח את פרופס מתפקידו — אך מינה במקומו את אייזיק רמבה, שהיה מזכירו הפרטי, ורק באיחור רב נמסר התפקיד לבגין, שלא היה אהוב על ז׳בוטינסקי. במשך שבע שנים היה בגין האיש הפעיל ביותר בנציבות בית״ר בפולין. כבר אז היה נואם מבריק, ובכך התבטאה פעילותו. הוא חרש את פולין לאורכה ולרוחבה, עבר מקהילה לקהילה ונאם בלי הפסק. הנאום הפך לתוכן חייו, וסביב נאומיו התנהלו גם חייו הפרטיים. באחד מסיבובי־הנאומים שלו הגיע גם לעיר דרוהוביץ. כמקובל הוזמן לביתו של ראש המיפלגה הרוויזיוניסטית בעיר, ארנולד. לעסקן זה היו שתי בנות־תאומות. אחת מהן, אלה, הפכה לימים לגברת בגין.

על פגישתו עם עליזה סיפר בגין לאורי אבנרי, כאשר זה הכין עליו את כתבת־השנה, כשבחר בו העולם הזה באיש־השנה תשל״ז אחרי המהפך. סיפר בגין: „ליד השולחן ישבו שתי נערות, בנות 17, תאומות. למרות הדימיון ביניהן, הבחנתי ביניהן מייד. אחת מהן, אלה, מצאה חן בעיני. בו במקום החלטתי שהיא תהיה אשתי. הבנות היו מחונכות היטב, ולא השתתפו בשיחה בעת הסעודה. אחרי שחזרתי לוורשה, כתבתי לנערה שבחרתי בה. החלה בינינו התכתבות. והחלטנו להתחתן.”

בגין היה אז בן 24. הוא ביקש מבית״ר חופשה על מנת לכהן כמתמחה בבית־המישפט של דרוהוביץ, כדי לקבל רישיון של עורך־דין. שנתיים מהיום שבו נפגשו בבית־אביה הפכו מנחם בגין ואלה ארנולד בעל ואשה.

חולצות ✱ חומות

החתונה התקיימה ב־21 במאי 1939, בבית־הכנסת הגדול של דרוהוביץ, בנוכחותו של זאב ז׳בוטינסקי בכבודו ובעצמו. מקורביהם של בני־הזוג מספרים כי החתן והכלה לבשו מתחת לחופה חולצות חומות, מדי תנועת בית״ר. מיד אחרי החתונה נסע הזוג הצעיר לוורשה, ובת־העשירים המפונקת נאלצה לגור בחדרון דל, להדיח כלים ולשטוף רצפות. אך כל מי שהכיר אותה בימים ההם יודע לספר כי עליזה בגין התאימה את חייה לאורחות־חייו של בעלה מהרגע שבו נשא אותה לאשה. מעולם לא התלוננה, מעולם לא התגעגעה לחיי־התפנוקים בבית־אביה.

עליזה בגין לא נחשבה מעולם כעקרת־בית מצטיינת. היא אמנם גידלה שלושה ילדים, וניהלה ביתו של מנהיג גם במחתרת. אך המיטבח מעולם לא היה המקום האהוב עליה. הארוחות שאכלו בבית בגין הורכבו משלוש מנות: עוף מבושל במים, ירקות מבושלים וקניידלעך. לפעמים היתה מבשלת לילדים מרק־בשר. אך בכל הארוחות המישפחתיות דאגה בראש וראשונה לבעלה. היה זה הוא שקיבל ראשון את האוכל ואת החלקים הטובים ביותר בבשר.

ירח־דבש ✱ מאוחר

באוגוסט 1939, עם פרוץ מילחמת־העולם, יצאו בגין ואלה בראש שיירה של 1200 בית״רים אל גבול רומניה, בנסיון להגיע לאוניה שתביאם לארץ־ישראל. הקבוצה נעצרה בגבול פולין־רומניה. מתוך 1200 האנשים, רק 200 הצליחו להסתנן אל מעבר לגבול. בני־הזוג בגין נאלצו לשוב על עיקבותיהם, ביחד עם האחרים. מעטים שרדו מהמסע הזה. הנאצים רצחו את הרוב.

כאשר חולקה פולין בין הנאצים והסובייטים, החליט בגין להימלט מפולין ביחד עם ידידו נתן ילין־מור (בגין ועליזה שימשו כשושבינים בנישואי נתן ופרידה ילין־מור) עם ישראל שייב־אלדד. השלושה החליטו להימלט עם נשותיהם. בתחילה רכשו כרטיסים ללבוב, שם נעצר בגין על־ידי הסובייטים, אך שוחרר כעבור זמן קצר. אז החליטו השישה לנוס צפונה, לווילנה, העיר הפולנית שנמסרה על־פי ההסכם לליטא, שהיתה עדיין עצמאית. בדרך לא דרך, בשבילים צדדיים, בין הגייסות הגרמניים המתקדמים, צעדו השישה ברגל.

מנחם (במדי הצבא הפולני) ואלה (1942)
שלוש אותיות על מיטפחת

עליזה בגין, בת־הבורגנים המטופחת, שנשאה תרמיל על גבה, השתדלה שלא לפגר אחרי האחרים. אולם אז לקתה לראשונה בהתקף־האסטמה, המחלה שממנה סבלה כל חייה. ההתקף היה קשה, והיא כמעט נחנקה. השישה לא יכלו להמשיך במסע. הם עצרו ומצאו מחבוא בכפר קטן.

בינתיים פלשו הסובייטים לליטא, והשישה מצאו עצמם תחת שילטון סובייטי. היתה זו אחת התקופות המאושרות של עליזה ומנחם בגין. במקום מיסתורם למדו אנגלית, שיחקו מישחקי־חברה ויצאו לקושש עצים ביער. אלה בגין אהבה לספר כי היה זה ירח־הדבש המאוחר שלה עם בעלה.

באותה תקופה הגיעה אל בגין הידיעה על מות ז׳בוטינסקי בארצות־הברית. בגין סיפר כי קיבל את הידיעה במיברק שהגיע מלונדון, שבו נאמר כי „הדוד סאם נפטר.” אלדד זוכר כי מישהו שמע את הידיעה ברדיו לונדון, והביא אותה למיטבח שהוקם למען פליטי בית״ר. אז הוחלט כי הכל יענדו סרטים שחורים, ובעת הלוויית חבר התקיימה אזכרה לז׳בוטינסקי. בגין קרא את הימנון בית״ר ונאמר קדיש. לאחר מכן התפזרו המשתתפים בין הלוויות אחרות, אולם הדבר נודע למישטרה הסובייטית.

היתה זו תקופה של פחד. עליזה בגין, צעירה בת 21, ושתי הנשים האחרות, השתדלו שלא להקשות על בעליהן.

באותה עת קיבל בגין מיכתב מארץ־ישראל, שבו נמתחה ביקורת על כך שנמלט מוורשה. „קברניט עוזב אחרון את הספינה הטובעת” נאמר במיכתב. בגין נרעש, כינס ישיבה של נציבות בית״ר והודיע כי החליט לחזור לוורשה הכבושה בידי הנאצים. אשתו וחבריו הצליחו רק בקושי לשכנעו לחזור בו מהחלטתו.

באותה תקופה החליט נתן ילין־מור לרדת למחתרת יחד עם אשתו פרידה. לאחר־מכן הוא הגיע בצורה „חוקית” וגלוייה בעזרת זיוף ניירות, דרך אודסה, איסטנבול וביירות לארץ. בגין, אלדד ונשותיהם המשיכו לשהות בכפר. אולם הסובייטים גילו אותם. באחד הימים, כאשר שתי הנשים עסקו בהכנת ארוחת־צהריים, ובגין ואלדד שיחקו שח־מת, הקישו אנשי המישטרה החשאית בדלת ותבעו מבגין להילוות אליהם.

אלה פרצה בבכי כאשר נפרדה מבעלה, שהספיק לחוש לה כי אלדד ניצח בשח־מת. היו לו כלים טובים יותר.

בגין נלקח למטה המישטרה. אלה חזרה לווילנה, ושהתה במחיצת חברים מן התנועה. באותה תקופה, בעת שיבתו בכלא סובייטי הירהר בגין במתן גט לאלה. לחבריו לכלא אמר שהיא צעירה, שעתידה לפניה, ושאל לו לבגין להשאיר אותה עגונה, שעליה להיות חופשית.

אולם עליזה בגין אף לא העלתה בדעתה להתגרש מבעלה. היא נהגה לשלוח לו חבילות לכלא, ולחמם את לבו. אנשי התנועה בווילנה שיכנעו אותה לעלות לארץ, והיא, צעירה בת 21, עזבה את פולין ללא ליווי והגיעה לארץ לא־נודעת.

קרן־אור ✱ בכלא

בסיפרו לילות לבנים סיפר בגין כיצד נודע לו על עלייתה של אלה: „על כמה מימחטות מצאתי ריקמה בת שלוש אותיות לטיניות — O.L.A. האותיות היו נרעדות במיקצת, אך לא היה ספק כי אלו היו O.L.A. רבה היתה השימחה על כתב־היד הזה, ורבה התמיהה מה טעם מצאה אשתי להמיר A באות O. לא הצלחתי לפתור את החידה. פתר אותה ברנשטיין. היא עולה. כך נתחוור לי.” בסיפרו המרד הוא הוסיף: „ברוך השם, זכתה לי קרן־אור בכלא.”

מאוחר יותר הבריחה עליזה בגין מיכתב בתוך סבון לכלא, וסיפרה לבעלה על מצבה.

שנה וחצי אחרי שיחרורו, ממחצית 1942 עד דצמבר 1943, שירת בגין כטוראי בצבא הפולני הגולה, שהגיע לארץ. הוא שימש כמתרגם אצל קצין־העיר הפולני בירושלים. הוא ואלה נפגשו שנית אחרי פרידה של שנתיים. היא שהתה אז במחיצתו של יעקב שימשון יוניצמן, ראש בית״ר בארץ־ישראל. כשהגיע בגין לארץ היא למדה בסמינר למורות, אך מעולם לא עבדה כמורה. כאשר נולד בנם הבכור, בנימין־זאב, נאלץ בגין להסתתר מפני הבריטים. הוא גר בחדר מיספר 17 במלון סאבוי בתל־אביב. אלה התגוררה עם בנימין־זאב התינוק בדירת־מרתף ברחוב אלפסי 25 בשכונת רחביה בירושלים. האנגלים, שחיפשו את בגין, הגיעו גם לדירה זו. למקום הגיע מארק קאהן עסקן רוויזיוניסטי, כדי למסור דרישת־שלום מבגין. כשראה את הבריטים, הוא שאל לעיניהם לכתובתו של „דוקטור אלה”. היא יצאה החוצה, להראות לו כביכול את הכתובת, ואמרה לו: „תגיד לבגין שלא יבוא הביתה. אורבים לו.”

מישפחה ✱ תימהונית

מירושלים עברה אלה להתגורר עם בעלה ובנה הפעוט בשכונת חסידוף בפתח־תיקווה, שכונת־פועלים. שם היתה מוכרת כגברת הלפרין, רעייתו של ישראל הלפרין, עולה חדש מפולין. אחר־כך הפכה ל„גברת ססובר,” רעייתו של היהודי האדוק ישראל ססובר, מגודל־זקן ופיאות. המישפחה התגוררה ברחוב יהושע בן־נון בתל־אביב, ונודתה על־ידי דיירי הבית, שסירבו להתקרב אל המישפחה התימהונית.

עליזה בגין היתה בהריון בפעם השניה. היא נרשמה בבית־החולים כעליזה אפשטיין, וכך נילדה הבת השנייה, חסיה.

בעוד שהבן הראשון, בנימין־זאב, נקרא על שם אביו של בגין, זאב־דב, נקראה הבת על שם אמו. האב זאב־דב והאח הבכור, הרצל נרצחו על־ידי הנאצים והושלכו לנהר. אמו נרצחה בבית־החולים שבו שכבה חולה.

רק אחרי הולדת חסיה עברה המישפחה להתגורר ברחוב רוזנבאום 1 בתל־אביב, בקירבת הבימה. היתה זו דירת־קרקע באיזור־מגורים של המעמד הבינוני. הבניין שבו נמצאת הדירה היה טיפוסי לאותו איזור, שבו גרו בעיקר סוחרים, חסידי הציונים־הכלליים והפרוגרסיבים. בניין־מגורים בעל שער מסוגנן, חדר־מדרגות רחב, מדרגות־שיש ומעקה־עץ. מישפחת בגין התגוררה בדירה שבה התגורר קודם לכן הגנן. על דלת הדירה היה תלוי השלט „ד״ר יונה קניגהופר.”

בעיני השכנים הצטייר בגין כאיש תימהוני, הרואה אור־יום רק לעיתים רחוקות. אלה נראתה תימהונית לא־פחות. מעולם לא דיברה עם השכנים, וכאשר נקלעה לשיחה, סיפרה כי בעלה הוא רואה־חשבון.

מי שסבל בעיקר מכך שהוריו נחשבו כתימהונים היה הבן הבכור, בנימין־זאב שכונה „בני”. ילדים לא הורשו לבקרו בביתו, והוא לא הוזמן אל בתי חבריו. השכנים מרחוב רוזנבאום יודעים לספר כי הגברת בגין מעולם לא היתה אם מחמירה. ילדיה נהגו לשחק ברחוב עד לשעות מאוחרות, והיא מעולם לא הקפידה על שיעורי־הבית.

באחד הימים חזר אחד מילדי השכונה מבית מישפחת בגין כשהוא נוגס בתפוח־עץ. אמו מיהרה לזרוק את התפוח שהיה אז מיצרך יקר־מציאות לפת. היא פחדה שמא ידבק בנה מחיידקי המישפחה המוזרה, ששכנה בקומת־הקרקע. ערב הקמת המדינה יצא בגין מהמחתרת, ולשכנים המופתעים נודע כי האיש התימהוני, שאינו מרבה לצאת מביתו אינו אלא מנחם בגין האגדתי, מנהיג אצ״ל, האיש המבוקש ביותר על־ידי הבריטים.

ב־1949 היתה עליזה בגין לרעייתו של חבר־כנסת. מצבה הכלכלי של המישפחה השתפר, והיא הרשתה לעצמה עוזרת.

מתן ✱ בסתר

במשך שנים ארוכות עבדה בביתם עוזרת־בית תימנית. מישפחת בגין קיבלה חבילות מאמריקה. ילדיה של העוזרת — כמו ילדי מישפחת בגין — לבשו את הבגדים מהחבילות.

בגין חידש את פעילותו הציבורית וחזר אל כור־מחצבתו ואהבתו הגדולה: הנאומים. עליזה בגין לא הפסידה אף נאום אחד של בעלה. היא נהגה להתלוות אליו, כשהיא משאירה את הילדים אצל הגננת או אצל העוזרת. גם אחרי שבעלה הפך מנהיג האופוזיציה, המשיכה לקנות באותה חנות המכולת ברחוב הנביאים פינת שדרות־חן „על החשבון” וגם אחרי שהפך לאישיות ציבורית ממדרגה ראשונה, מיעטה בשיחה עם השכנים, נהגה לברך אותם בשלום ולענות תשובות קצרות לשאלות ארוכות.

מישפחת בגין המשיכה להתגורר באותה דירת־קרקע שהורחבה, עד שבגין נבחר כראש־ממשלה. עליזה בגין סירבה להצעתו הנדיבה של סיר אייזיק וולפסון לעבור להתגורר בדירת־פנטהאוז שבמיגדלים שבנה מול הכנסת בירושלים. כאשר מעריץ של בגין מרום־אפריקה הציע לעזור במימון רכישת בית חדש, סירבה עליזה לשמוע על כך. המישפחה נשארה ברחוב רוזנבאום מס׳ 1.

אחרי שעברו הבגינים לבית ראש־הממשלה ברחוב בלפור ב־

עליזה בגין כרעיית ראש־הממשלה (1978)
נגד פירסום

עליזה בגין ב„ביבית־רום" (1982)
קורבן מכאיב

הנערה, שגדלה בבית עשירים, לא ייחסה חשיבות רבה למותרות. רק פעם אחת רכשה לעצמה מוצר־יוקרה וגם בו השתמשה פעם אחת בלבד. את המתנות היקרות שקיבלו היא ובעלה במשך שנים נהגה לתת לאחרים

ירושלים, המשיכה להתגורר באותה דירה לאה בת־הזקונים, שעבדה כדיילת־קרקע באל על.

עליזה בגין היתה צדיקה גדולה. היא עסקה בפעולות של מתן בסתר. בגין היה מקבל עשרות מיכתבים. היא היתה ממונה על המיכתבים, קוראת אותם, עונה עליהם בעזרת מזכירה, דואגת למלא את הבקשות. היא שנאה פירסום ואת הראיון הראשון שלה בכלי־התיקשורת נתנה לירון לונדון בעלי כותרת רק אחרי שנבחר בעלה כראש־ממשלה. בעת מסע־הבחירות של 1977 ניסו אנשי מישרד־הפירסום לשכנעה לשתף פעולה עם העיתונות. הם אירגנו לה ראיונות־ענק בעיתוני־הנשים. עליזה בגין אמרה לא.

דברים קטנים

הצניעות הפכה לה תכונה ראשונה. היא שמרה על קשרים הדוקים עם אירגון יד שרה, אירגון חרדי המספק אמצעים רפואיים לנזקקים. אל האירגון הגיעה דרך יהודי אדוק בשם שטרן, שבחנותו רכשה ניברשות. הוא סיפר לה על האירגון, והיא התנדבה לעזור לו. האירגון גמל לה כגמולה. כאשר נזקקה באופן דחוף לבלוני־גז ולאינהלאטור, סופקו לה אלה מייד, ללא תמורה. כאשר החליק בעלה ונפל באמבטיה, סיפק לו האירגון כיסא־גלגלים, ואף עזר להתקין שיפוע וידיות מיוחדות במיקלחת שבבית ברחוב בלפור.

בניגוד לבעלה ההדור, המקפיד בלבושו, היא לא ייחסה חשיבות רבה לבגדים. בעת ביקורו של ראש־הממשלה באוסלו רכשה מעיל־פרווה יקר־ערך. לבעל החנות סיפרה כי הקנייה היקרה התאפשרה מכיוון שראש־הממשלה מכר את זכויות סיפרו, המרד, לחברת־סרטים הוליוודית. הגברת בגין לבשה את מעיל־הפרווה רק פעם אחת ויחידה, בעת ביקורה באוסלו. היא אהבה ללבוש מיכנסיים. הצבעים האהובים עליה היו כחול וחום. תכשיטים כימעט שלא היו לה, פרט לשעון וטבעת־נישואין. את בגדיה נהגה לרכוש בחנות קטנה ברחוב דיזנגוף.

כמו בעלה, גם היא אהבה לקנות במקומות קבועים.

בתקופת הבחירות ב־1977 החליט מישרד־הפירסום כי משקפיו של בגין אינן מתאימות לו, וכי המיסגרת גורמת לו עוול. מהמישרד פנו אל עליזה בגין וביקשו ממנה לבקש מבעלה להחליף את מיסגרת־המישקפיים. היא אמרה: „אין סיכוי, בגין רגיל למישקפיים האלה משנים." הפירסומאי ניסה לשכנע אותה בחשיבות העניין, והיא השיבה לו: „בסדר, אני אדבר עם יחיאל, שינסה לשכנע אותו."

יחיאל קדישאי, ידידו הוותיק של ראש־הממשלה ומזכירו, נהג תמיד לעזור לאלה לשכנע את בגין ב„דברים קטנים", לא־חשובים כביכול. לבסוף הסכים ראש־הממשלה להחליף את מישקפיו, אך הוא התעקש לעשות זאת אך ורק אצל האופטיקאי שלו, שחנותו נמצאת בקצה רחוב אלנבי, ליד האופרה.

„היא תצא טוב"

עליזה בגין לא הקדישה תשומת־לב לתמונות התלויות על קירות ביתה. אילו היה הדבר תלוי בה, היו קירות הבית ברחוב בלפור בירושלים מלאים בתמונות נכדיה. היא לא ייחסה חשיבות למתנות. מעיל של פייר קארדן, שקיבל מנחם בגין, נמסר במתנה לידיד חולה. שעון־זהב שקיבל ראש־הממשלה נמסר לעולים חדשים מרוסיה.

למרות מחלת־האסטמה הקשה שלה נהגה עליזה לעשן בשרשרת. גם כאשר חדל בגין, בעצת רופאיו, לעשן, המשיכה היא לחסל כמה חפיסות סיגריות ליום. מעולם לא הטרידה את בעלה במישרדו. והעדיפה להישאר בצל. כאשר נשאלה איך הרגישה כאשר הזכיר אותה בעלה מעל במת־הניצחון, אחרי שהליכוד זכה בבחירות, השיבה בפשטות: „בגין תמיד היה ג'נטלמן."

כאשר כל תשומת־הלב מוקדה אל מצב־בריאותו הרופף של בעלה, היתה עליזה בגין אשה חולה מאוד. פעם אחת אמרה לבתה חסיה: „למה תמיד שואלים אותי למצב בריאותו של אבא? למה לא שואלים למצב בריאותי?"

כאשר הכינה עיתונאית פרופיל על עליזה בגין, פנתה אל בתה חסיה וביקשה את עזרתה. חסיה השיבה: „פרופיל על אמא זה בסדר גמור. בכל מיקרה היא תצא טוב."

השקפות חזקות

לדיה העריצו אותה. בתה הרווקה לאה לא היתה גם היא בשנים האחרונות בקו־הבריאות. בתה חסיה, נשואה ואם לשני ילדים, ליוותה את אביה במסעותיו, כאשר אמה החולה לא יכלה להתלוות אליו. על בנה הבכור, בנימין זאב, אומרים שכמוהו כאמו הוא שונא פירסום, אך השפעתו על אביו רבה. שלושת הילדים כיבדו את האשה החזקה שעמדה לצידו של אביהם ברגעים הקשים.

האנשים שעבדו במחיצתה — נהגו של בגין, ועובדות־הניקיון בבית מישפחת בגין ברחוב בלפור — אהבו את פשטות הליכותיה. היא היתה תמיד עניינית. נהגה לחלק מתנות לעובדים והכירה כל שוטר ששמר על בית ראש־הממשלה בשמו הפרטי.

קשה להימנע מהשוואה בינה ובין אשה אחרת, פולה, רעייתו של דויד בן־גוריון. למרות ההבדלים העצומים באופיין, אחזו שתי הנשים בחוטים שהפעילו את בעליהן. בגין, המנהיג החזק של מיפלגת־השילטון, היה ראש־מישפחה בבית שבו האשה היא הדואגת לו ולכל מחסוריו. הנשיא קארטר אמר על עליזה בגין כי התרשם כאילו בעלה משוחח איתה באופן חופשי על כל הבעיות.

„עליזה בגין," כתב קארטר בזיכרונותיו, „היתה למעשה חלק אינטגרלי ממישלחת ארצה." רבים התרשמו שהיא היתה בעלת השקפות פוליטיות חזקות, ושהיתה קיצונית וקשוחה אף מבעלה.

מחלתה הקשה של עליזה בגין החמירה בשנים האחרונות. היא סבלה מפעימות חדריות מוקדמות. בשפה מיקצועית:

.Ventricular premature Beats

מחווה גדולה

הלב בנוי משני חדרים ומשתי עליות. במערכת זו יש תאים, המשמשים כקוצבי־לב. הם נותנים הוראה להתכווצות הלב בזמנים קבועים. בכל פעימת־לב נזרק נפח הדם מהלב לגוף. בקצב נורמלי מתכווצים קודם הפרוזדורים. במיקרה של עליזה בגין, החדרים קיבלו הוראה להתכווצות מוקדמת. זוהי מערכת שאינה תקינה, שבה מופיעה ההתכווצות בחדר במקום בעליות. הוראה זו ניתנה עוד לפני שהחדר התמלא בדם, ואז התכווצותו והתרוקנותו נעשות ללא דם. הגוף, שהיה צריך לקבל כמות־דם מסויימת, אינו מקבל אותה. החולה חש רק בפעימות־לב חזקות.

התופעה שכיחה אחרי התקף־לב. יש חולים שהתופעה מתרחשת אצלם בגלל שנמשך זמן־מה, ושנפסק מעצמו. במיקרים אחרים, כשהתופעה אינה נפסקת, היא נחשבת כקריטית. הסכנה היא שהפרעות־הקצב יגרמו ל„ונטריקולר טכיקרדיה" (העולם הזה 2328).

עליזה בגין אושפזה ביחידה לטיפול נשימתי נמרץ. זו יחידת־חירום לחולים, אשר נשקפת סכנה מיידית לחייהם. היא אושפזה ביחידה מבודדת, כדי לשמרה מזיהומים. עיקר הטיפול שקיבלה היה הנשמה. היא הוחזקה באמצעים מלאכותיים, ולא היתה מסוגלת לנשום באופן עצמאי.

במהלך אישפוזה האחרון שהתה ימים ארוכים בחוסר־הכרה מוחלט, ומצבה נע בין קריטי לגבולי. היא ירדה במישקלה באופן דראסטי, והיה זה מחווה גדולה מצידה להופיע בציבור בערב הליב־יתרום. היא לוותה אז על־ידי בתה, חסיה, ועל־ידי רופא צמוד.

ראש־הממשלה נהג לפקוד את מיטת־חוליה של אשתו מדי יום. בחודש האחרון סירבו הרופאים לאפשר לו להיכנס לחדרה כמה פעמים. ראש־הממשלה היה מדוכא. מצב אשתו הלך והחמיר. הוא שקל לבטל את נסיעתו לארצות־הברית. לאחד הכתבים אמר: „אינני יודע אם אוכל לנסוע בנובמבר לארצות־הברית. זה תלוי במצב בריאותה של אשתי. היום מצבה מאוד לא־טוב, ובמצב כזה אינני יכול לנסוע. אם מצבה ישתפר שוב, אוכל לנסוע. מצב בריאותה של אשתי הוא עניין קשה, שישפיע גם על החלטתי אם לכהן עד סוף הקדנציה."

רק יד המיקרה היא שמנחם בגין לא שהה לצד רעייתו, שליוותה אותו במשך 43 שנים, ברגעיה האחרונים. מי שמכיר את בגין אומר שהוא לא יסלח זאת לעצמו לעולם. **שרית ישי** ■

„העולם הזה" מגיש שאלות נוספות לוועדת־החקירה - תוך בחינת

טבח בתור רכילות

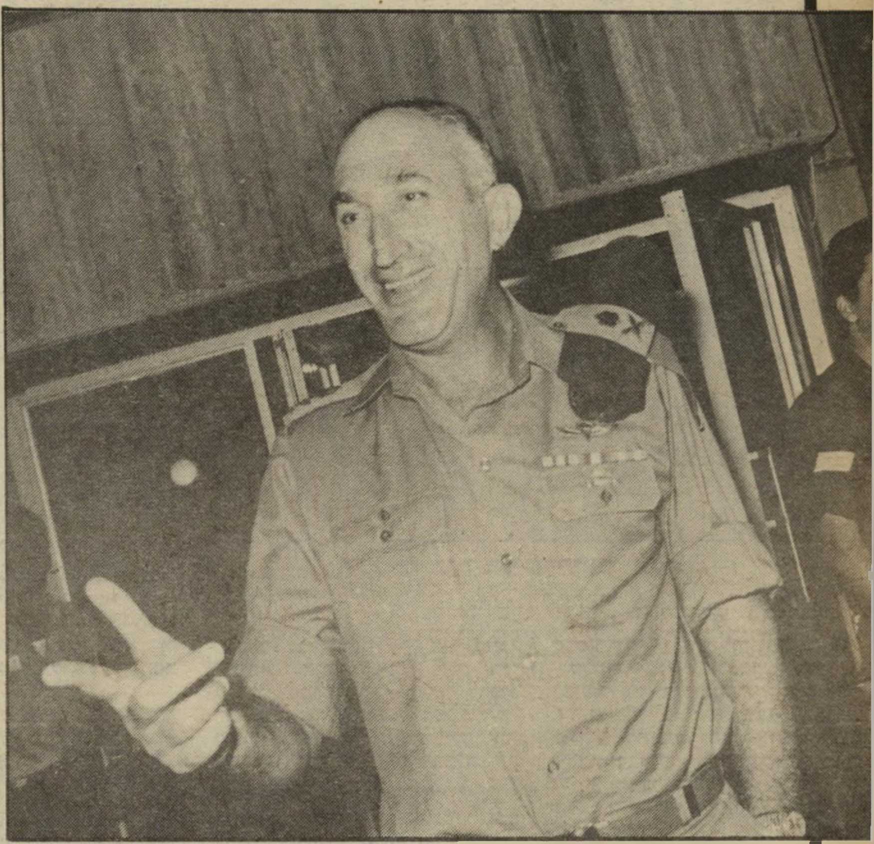

האלוף לוי
אדם לא־סקרן

רזו אחר זו מתמוטטות מערכות־השקרים, כמו בנייני־קלפים. אם היו קשרי השתקה והעלמה, שנקשרו בין עדים, הם התרופפו. באיטיות ובשיטתיות מתגלה האמת — ולוא רק מפני שכמעט כל עד רוצה להטיל את האחריות על זולתו.

תמונת המאורעות הולכת ומתבהרת באולם ועדת־החקירה. כך זה בישיבות הפומביות, וכך זה, על אחת כמה וכמה, בישיבות הסודיות, שבהן נשאלות שאלות נוקבות הרבה יותר.

כפי שהדברים עומדים כעת, מאפשרת התמונה המתגבשת רק שתי גירסות סבירות.

גירסה א׳: כמעט כל הדרגים הצבאיים והמדיניים — מלבד כמה מן הלוחמים בשטח — התייחסו בלאי־איכפתיות גמורה לטבח שנערך בפלסטינים, והתעוררו רק כאשר הסתבר להם כי העניין מתפוצץ באמצעי־התיקשורת הבינלאומיים.

גירסה ב׳: הפלאנגות נשלחו מלכתחילה אל המחנות כדי לערוך בהם טבח, כדי לגרום לפאניקה ולבריחה המונית של מאות אלפי הפליטים הפלסטינים בלבנון, אך „הגזימו".

„סיפור בחדר־המדרגות"

אחת האימרות האופייניות שהושמעו במהלך העדויות יצאה מפיו של קצין בדרגת סגן־אלוף, ראובן גיא, המכהן ביחידה לביטחון לאומי, ושימש בזמן המילחמה כעוזרו של אבי דודאי, עוזרו של שר־הביטחון.

אפשר להניח כי אדם זה מבטא את הלך־הרוחות והסיגנון של ראשי מישרד הביטחון — הפמלייה הרחבה של שר־הביטחון.

כאשר הוכח בחקירה כי כבר ביום השישי בבוקר הודיע לו קצין בכיר באגף המודיעין כי לפי ידיעות בלתי מאושרות נהרגו במחנות הפליטים על־ידי הפלאנגות 300 בני אדם, השמיע סגן־אלוף זה את אימרת־הכנף: „זה היה בתקן של רכילות."

לאחר מכן השמיע על אותו נושא אימרת־כנף שניה: „זה היה סיפור בחדר־המדרגות." על מישקל „סיפור של חדר־המיטות".

באמרות אלה צפון עולם שלם. הן מבטאות בצורה חדה את הרוח המרחפת על רוב העדויות בוועדת־החקירה.

אין עוד שמץ של ספק בכך, שהמערכת קלטה את הידיעות הראשונות על הטבח כבר ביום החמישי בערב, וכי ידיעות ברורות יותר החלו נקלטות ביום השישי בבוקר.

ביום השישי בבוקר ראו הסגן אבי גרבובסקי וחבריו את הרצח ההמוני של נשים וילדים במו עיניהם. ידיעות על דברים חריגים חמורים הגיעו לאוזני מפקד־האוגדה. הוא הבהיל את אלוף־הפיקוד. זה הבהיל את הרמטכ"ל, שהחליט לטוס בעצמו לביירות. בדרך לשם, בשדה התעופה בתל־אביב, נפגש עם שר־הביטחון.

באותה השעה מסר סגן־אלוף משה חברוני, ראש־לישכת ראש־אמ"ן, את הידיעה על 300 ההרוגים לסגן־אלוף גיא, מן החוג המיידי של אריאל שרון.

באותה השעה הודיע הכתב זאב שיף על הטבח לשר־התיקשורת, מרדכי ציפורי, שהודיע על כך לשר־החוץ.

באותה השעה קרה עוד משהו, שרק חלק ממנו התגלה בישיבות הפומביות של הוועדה. אחרי־הצהריים סיפרו ראשי הפלאנגות לרמטכ"ל ולפמלייתו כי „האמריקאים" לוחצים עליהם לצאת מן המחנות. משמע: אז כבר ידעו האמריקאים בביירות את המתרחש.

קשה להעלות על הדעת שהאמריקאים ידעו על הטבח והפעילו לחץ חזק על הפלאנגות, אך לא פנו אל הישראלים, בעלי־הבית.

פניה אמריקאית יכלה להיות בכמה צינורות, אולי בעת ובעונה אחת: דרך מוריס דרייפר אל ראש־הממשלה, שר־הביטחון ושר־החוץ, ודרך הקשרים המקומיים אל מפקדי צה"ל.

זאת אומרת: המערכת המדינית־צבאית קלטה ביום השישי בבוקר מכיוונים שונים ידיעות על הטבח. הן באו מן החיילים בשטח, מקישורי המודיעין, מן האמריקאים.

כדי לוודא את היקף הידיעות, מקורן ודרך הטיפול בהן, כדאי לשאול בין השאר את השאלות הבאות:

- מה היה מקור הידיעה שהגיעה אל לישכת ראש אגף־המודיעין?
- אם הגיעה ידיעה כזאת לאמ"ן, האם הגיעה גם לשב"כ ולמוסד?
- למי מסר אמ"ן את הידיעות, ומתי?
- האם נמסר מידע כזה גם על־ידי השב"כ והמוסד?
- אחרי שראש־הלישכה שלו מסר את המידע לעוזר־של־עוזר של שר־הביטחון, האם דאג ראש־אמ"ן להעביר את המידע לדרגים הבכירים יותר? מתי? איך?
- מי מוסמך במישרד ראש־הממשלה לקבל מידע כזה מפי השב"כ והמוסד?
- מהו תפקידו של היועץ למילחמה בטרור במישרד ראש־הממשלה, רפי איתן, איש־אמונו ומקורבו של אריאל שרון, בהקשר זה?
- מה בכלל היה תפקידו של רפי איתן במילחמת־הלבנון? מה היה תפקידו בפרשת צברה ושאתילא?
- אם לא מסרו השב"כ והמוסד מידע כזה למישרד ראש־הממשלה, מדוע לא מסרו?
- אם מסרו, מה קרה למידע זה?
- מדוע לא הועבר — אם לא הועבר — מידע זה לראש־הממשלה עצמו?
- האם התקבל מידע כלשהו מפי קצין־הקישור של הפלאנגות ששהה בחפ"ק הישראלי? איזה מידע, למי נמסר, ומתי?
- באיזו דרך ובאיזו שעה הגיע הנידע ביום השישי בבוקר לזאב שיף?
- למי פנה שיף, נוסף לפנייתו אל שר־התיקשורת?
- באיזו דרך ובאיזו שעה הגיע מידע על הטבח לרון בן־ישי?
- למי מסר את המידע הזה, ומתי, נוסף על פנייתו לשר־הביטחון?
- אם היתה פנייה אמריקאית ל־מישרד־החוץ (כפי שמסתבר מעדותו של פקיד מישרד־החוץ אריאל קנת — ראה בהמשך) מדוע השיב שר־החוץ לשר־התיקשורת, ביום השישי, שאין לו שום מידע על טבח כלשהו במחנות־הפליטים?
- האם העלים יצחק שמיר מידע ממרדכי ציפורי?
- האם העלימו אנשי מישרד־החוץ מידע מיצחק שמיר?
- מדוע לא העיר איש בכל המערכת המדינית והצבאית את תשומת־ליבו של ראש־הממשלה לקיומן של ידיעות אלה?

מוישה וחצי

אחד שלא ידע שום דבר על שום דבר — מצב שהיה, כנראה, טיפוסי בדרגות העליונות ביותר בצה"ל — הוא סגן הרמטכ"ל, משה לוי, המכונה „מוישה וחצי".

הוא טס עם הרמטכ"ל באותו יום שישי לביירות. אך הוא לא ידע מדוע, ולשם מה. נראה שאינו אדם סקרן במיוחד.

הוא ישב בישיבה עם ראשי הפלאנגות, ונראה שהיה שם האדם היחידי שלא ידע על הטבח, ושגם לא היתה לו „הרגשה רעה". ושלא „הריח" שום־דבר, כמו הקצינים האחרים — לדיבריהם.

לדעתו, הכל התנהל על הצד הטוב ביותר.

השופט כהן: „על מה דובר בפגישה?"

לוי: „על כך שביצעו את הפעולה כפי שנדרשו... נאמר שהם עשו את הפעולה בסדר, וזהו."

ראשי הפלאנגות סיפרו בפגישה שהיו להם שני הרוגים וכמה פצועים.

לוי: „דובר על כך שהם נלחצים, ולא יוכלו להמשיך."

ברק: „נלחצים על־ידי מי?"

לוי: „על־ידי האמריקאים, שלחצו עליהם."

כל זה מעורר שאלות רבות מאוד. למשל:

- מאחר שהרמטכ"ל ידע כבר לפחות

סא"ל חברוני
תקן של רכילות

מאז אותו בוקר, מפי אלוף־הפיקוד שהתקשר עימו במישרין, שקרה משהו נורא במחנות־הפליטים, מדוע לא תבע לשמוע פרטים מפי ראשי הפלאנגות?

- אם אכן הרמטכ"ל לא ביקש לשמוע פרטים על כך, לשם מה טס, בעצם, לביירות?
- אם טס, כפי שטען אחד העדים, כדי לברך את החיילים לרגל החג", מדוע מיהר מנמל־התעופה בביירות ישר אל מטה־הפלאנגות?
- מה היתה מטרת השיחה עם ראשי הפלאנגות?
- אם נאמר לראשי הפלאנגות, כדברי לוי, שהם „ביצעו את הפעולה כפי שנדרשו" — מ ה ה ם נ ד ר ש ו, בעצם, לעשות?
- אם אמר הרמטכ"ל לראשי הפלאנגות שהם „עשו את הפעולה בסדר", — האם מתייחסים הדברים לטבח?
- אם אין הדברים מתייחסים לטבח, ל מ ה הם מתייחסים?
- אם נשלחו הפלאנגות למחנות כדי לחסל את המחבלים, והיו במחנות אלה אלפיים מחבלים (או רובם הגדול) — איך זה יתכן כי היו להם רק שני הרוגים?
- איך מסתדרת עובדה זו עם הטענה כי צה"ל לא נשלח למחנות מפני שחיסול המחבלים שם היתה עולה במחיר יקר בחיי־אדם?
- האם היתה סיבה אחרת לאי־משלוח צה"ל למחנות, ולמישלוח הפלאנגות במקומו?
- האם קשורה סיבה זו בכך ש־

העדויות והעובדות החדשות שהתגלו

לצה"ל יש „נורמות", ושהיה ידוע כי לפלאנגות יש „נורמות אחרות" לגבי רצח אזרחים — כפי שהעידו כמעט כל הקצינים שהופיעו לפני הוועדה?

● אם כן, האם יש מנוס מן המסקנה כי הפלאנגות נשלחו למחנות כדי לערוך לפחות טבח בגברים הלא־לוחמים?

● האם דבריו של הרמטכ"ל לאריאל שרון, ודבריו של אלוף־הפיקוד לרמטכ"ל, כי הפלאנגות „הגזימו", מתייחסים לעובדה שהם לא ערכו רק טבח בגברים הלא־לוחמים, אלא גם בנשים ובילדים?

„לא הזיז לאף אחד"

מי שמקבל את הגירסה הראשונה — שלרוב חלקי המערכת המדינית־צבאית פשוט לא היה איכפת מה קורה לפלסטינים, כל עוד אין הדבר גורם לשערוריה עולמית — יכול להסתמך על חלק ניכר מן העדויות.

מי שרוצה להעריך נכונה את יחסם של רוב העדים, את צורת הדיווח ואי־הדיווח ואת הביטויים שניסרו בחלל הוועדה — החל ב„הגזימו" וכלה ב„רכילות בחדר־המדרגות" — צריך לדמיין לעצמו אירוע חמור אחר.

נניח שהחל ביום החמישי בלילה היו מגיעות למערכת שמועות שונות על רצח כמה חיילי־צה"ל שבויים בידי הסורים.

נניח ששמועות אלה היו מגיעות בדרכים שונות — מפי מקורות־מודיעין, באמצעות אמ"ן והמוסד, מפי האמריקאים ועוד.

נניח שהידיעות היו מתגלגלות בדרכים דומות: סגן־אלוף במודיעין היה מוסר ידיעה לסגן־אלוף בלישכת אריאל שרון, המידע היה עולה מלמטה בשרשרת־הפיקוד, המידע היה מגיע בצינורות דיפלומטיים.

איך היתה המערכת מגיבה באותו יום שישי?

האם היה איש לישכת שר־הביטחון אומר שזהו „על תקן של רכילות" ו„רכילות בחדר המדרגות" — או שהיה רץ לוודא שהידיעה הבלתי־מאושרת תגיע מייד, תוך דקות, לאוזניו של שר־הביטחון? זה היה מביא את הדבר לידיעת ראש־הממשלה מייד, ומוציא אותו לשם כך מכל אירוע או מקום שהותו.

תוך דקות היו הדיווחים של מוסדות־המודיעין מגיעים לשולחנם של האחראים — ראש־הממשלה (מוסד ושב"כ), שר־הביטחון והרמטכ"ל (אמ"ן).

סא"ל זכרין
משוכנע ב־100%

קבוצת־שרים מצומצמת היתה מתכנסת תוך שעה אצל ראש־הממשלה, בהשתתפות הרמטכ"ל וראשי קהילת־המודיעין.

היה נעשה מאמץ נמרץ ביותר כדי לוודא את הידיעות. איש לא היה אומר שזהי „רכילות", שאין טעם להתייחס אליה כל עוד לא הגיעו ידיעות מוסמכות יותר. להיפך, היה מופעל לחץ כביר מלמעלה כדי להשיג אישור לידיעות, או להפריכן.

העובדה שכל המערכת נהגה אחרת, וכי איש לא ראה צורך להזעיק, לחקור, להתערב באופן דחוף, מעידה כאלף עדים כי טבח באוכלוסיה הפלסטינית אינו עניין הגורם להתרגשות. אין זה אירוע המעורר את המערכת לפעולה מיוחדת.

בלשון עממית: זה לא מזיז לאף אחד.

כל זה במיקרה הטוב ביותר. כי יש לעובדות אלה גם פירוש אפשרי אחר.

יש משמעות רבה מאוד למה שאירע ולא אירע בישיבת הרמטכ"ל עם ראשי הפלאנגות, באותו יום שישי אחרי־הצהריים.

הגירסה הראשונה אחרי היוודע האסון היתה כי כבר ביום השישי החל צה"ל נוקט באמצעים לבלימת הטבח. הוחלט להפסיק את פעולת הפלאנגות, ולצוות עליהן להסתלק משם למחרת בבוקר בשעה 05.00. הרושם שנוצר: לא נעשה די, אך נעשה משהו כדי לשים קץ לטבח.

התמונה המתגבשת בעדותו של האלוף לוי היא שונה לגמרי. היא מצטרפת לעדויות קודמות, ברוח דומה.

מסתבר כי הרמטכ"ל לא ביקש מידע על הטבח, לא ניסה אף לאמת או להפריך את הידיעות הבלתי־מאושרות („הרכילות בחדר־המדרגות") של אמ"ן.

להיפך: הרמטכ"ל שיבח את הפלאנגות, נתן להן להבין כי הן פועלות כהלכה ועל פי רצונו של צה"ל, סיפק להן טרקטור (להלכה: להריסת בתים „בלתי־חוקיים", למעשה: לקבורת גופות) ולא הורה להן להפסיק את הפעולה.

סיום הפעילות של הפלאנגות במחנות ביום השבת בבוקר לא בא, לפי כל העדויות האלה, בגלל דרישה של צה"ל. אלא בגלל דרישת האמריקאים. הרמטכ"ל הניח לפלאנגות לנצל את הזמן עד אז ניצול מלא.

וזאת לזכור: הישיבה הידידותית התקיימה בשעה שהטבח היה בעיצומו, וכעצם הרגעים שבהם התקיימה נרצחו גברים, נשים וילדים. מאותו זמן ועד ליציאת הפלאנגות למחרת היום נרצחו כמה מאות גברים, נשים וילדים.

על רקע זה יש סבירות גוברת והולכת לגירסה המחמירה — שלא היתה כאן רק אי־איכפתיות של המערכת, אלא שהיתה כאן כוונה.

„תפקיד מיוחד"

על הצד הזה של הפרשה מרחפות שתי מלים: „תפקיד מיוחד."

המילה „מיוחד" קיבלה בהיסטוריה האפלה של פישעי־מילחמה משמעות מיוחדת. בגרמניה נרצחו שבויי־מילחמה רבים על פי פקודות, שבהן הוסוותה פקודת הרצח במילות־הצופן „טיפול מיוחד". על כך נתלו נותני הפקודות ומבצעיהן בנירנברג, אחרי המילחמה.

במהלך המילחמה דיבר אריאל שרון בפורומים שונים על „תפקיד מיוחד", המיועד לפלאנגות. זאת היתה התשובה הסטנדרטית לכל מי ששאל מדוע אין הפלאנגות נוטלות חלק בלחימה. בכל מיקרה כזה היתה התשובה: „נועד להם תפקיד מיוחד."

גירסה זו תואמת את העובדה שהרמטכ"ל אמר בישיבת הממשלה, ביום החמישי, שעתיים אחרי כניסת הפלאנגות, שהוא מצפה ל„פרץ של נקמה" מצד הפלאנגות — אך לא אמר ואף לא רמז שהוא מתנגד לכניסת הפלאנגות למחנות.

כדי להבין זאת, יש לזכור כי הדברים נאמרו כחלק מן התירוץ לכניסת צה"ל עצמו למערב־ביירות. נאמר אז לעולם כי צה"ל נכנס כדי למנוע נקמה כזאת. אך הדברים לא נאמרו כדי לבקש את הממשלה לעצור את כניסת הפלאנגות למחנות. זו נעשתה על דעתו של הרמטכ"ל, בהסכמתו המלאה ובחסותו.

כאן המקום להציג באורח חד־משמעי את השאלה הנוקבת ביותר לגבי החקירה כולה:

● **מה היה „התפקיד המיוחד", שנועד מראש לפלאנגות בעת תיכנון המילחמה?**

● **האם הרמטכ"ל התנהג באותה פגישה עם ראשי־הפלאנגות כפי שהתנהג, מפני שפעולות הפלאנגות תאמו את התפקיד המיוחד הזה?**

● **האם היה התפקיד להביא לבריחת מאות אלפי הפליטים הפלסטינים מלבנון לסוריה?**

● **האם היה ברור כי תפקיד זה ניתן להשגה רק על־ידי עריכת מעשי־זוועה, אשר יגרמו לפאניקה כללית?**

● **האם בעת מסירת התפקיד נאמר לפלאנגות שמותר להן להרוג רק את הגברים, ובכלל זה לא־לוחמים, חפים מכל פשע, אך לא „זקנים, נשים וילדים", כפי שהתבטא אריאל שרון בעדותו?**

● **האם זוהי המשמעות האמיתית של דיברי הרמטכ"ל ואלוף־הפיקוד על כי הפלאנגות „הגזימו" — כלומר, הרגו גם זקנים, נשים וילדים?**

מה היה „התפקיד המיוחד" המיסתורי שנועד מלכתחילה לפלאנגות - והאם הם מילאו אותו?

גם הרל"ש לא ידע

עדויותיהם של מקבלי ההחלטות הבכירים בדרג הצבאי ובדרג המדיני נשמעו בדלתיים פתוחות — ורק אחד מהם יצא מכלל זה. שר־הביטחון, ראש־הממשלה, אלוף הפיקוד ומפקד האוגדה שבשטח שטחו את גירסותיהם לפני הציבור. הזדמנות זאת לא היתה לרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן. השבוע הופיע לפני ועדת החקירה סגן־אלוף צעיר, זאב זכרין, שהוא ראש לישכתו של הרמטכ"ל, ושטח למעשה את גירסתו של הרמטכ"ל „מיד שניה."

הרל"ש, על־פי עדותו, התלווה לרמטכ"ל בימים הגורליים כמעט על כל צעד ושעל, ואף־על־פי־כן, לדבריו, נודע לו על הטבח רק ביום הראשון בבוקר, כאשר ראשי הפלאנגות הודו לפני הרמטכ"ל במעשיהם!

על־פי עדותו של אלוף פיקוד הצפון אמיר דרורי, הוא דיווח לרמטכ"ל כבר ביום שישי בבוקר על האפשרות שבמחנות הפליטים מתחולל משהו „מוגזם", כהגדרתו, ואיתן דיווח על־כך לשר־הביטחון, ואף טס לביירות באותו היום אחר הצהריים בגלל שמועות אלה.

והנה, ראש־לישכתו של רפאל איתן, כמו גם סגנו, האלוף משה לוי, אינם יודעים דבר — לפי עדותם!

השאלות המתעוררות כאן הן:

● **האם ניסה הרמטכ"ל להסתיר מפני הקצינים הכפופים לו מה מתרחש בביירות?**

● **אם כן — מה היתה הסיבה לכך?**

מתי ניתנה ההוראה?

זכרין סיפר על הפעם הראשונה שבה דובר על הכנסת הפלאנגות למחנות הפליטים. על־פי עדותו, היה זה כבר ביום שלישי בערב, בשעה 8 בערך, כאשר עדיין לא היה ברור אם אומנם נהרג באשיר ג'מייל.

זכרין: „היו שר־הביטחון, הרמטכ"ל, אבי דודאי (עוזרו של שרון) ואני. לא נערכה סטנוגרמה, אבל רשמתי את הנחיות שר־הביטחון על דף רגיל. אחרי שעיבדנו את ההנחיות השמדתי את הדף... שר־הביטחון הורה את הרמטכ"ל שאנחנו לא ניכנס למחנות הפליטים. אם מישהו יכנס — זה הפלאנגות. ההוראה היתה לעשות את כל ההכנות, אך לבצע רק אחרי שיוודע שמותו של באשיר בטוח. הפגישה נמשכה 10 דקות."

ברק: „שר־הביטחון העיד שאז לא דובר על הפלאנגות."

זכרין: „אני משוכנע ב־100% שדובר על הפלאנגות. ... דובר שאנחנו לא ניכנס, וצריך לתת המשימה הזאת לפלאנגות!"

רק שאלה אחת נשאלת כאן:

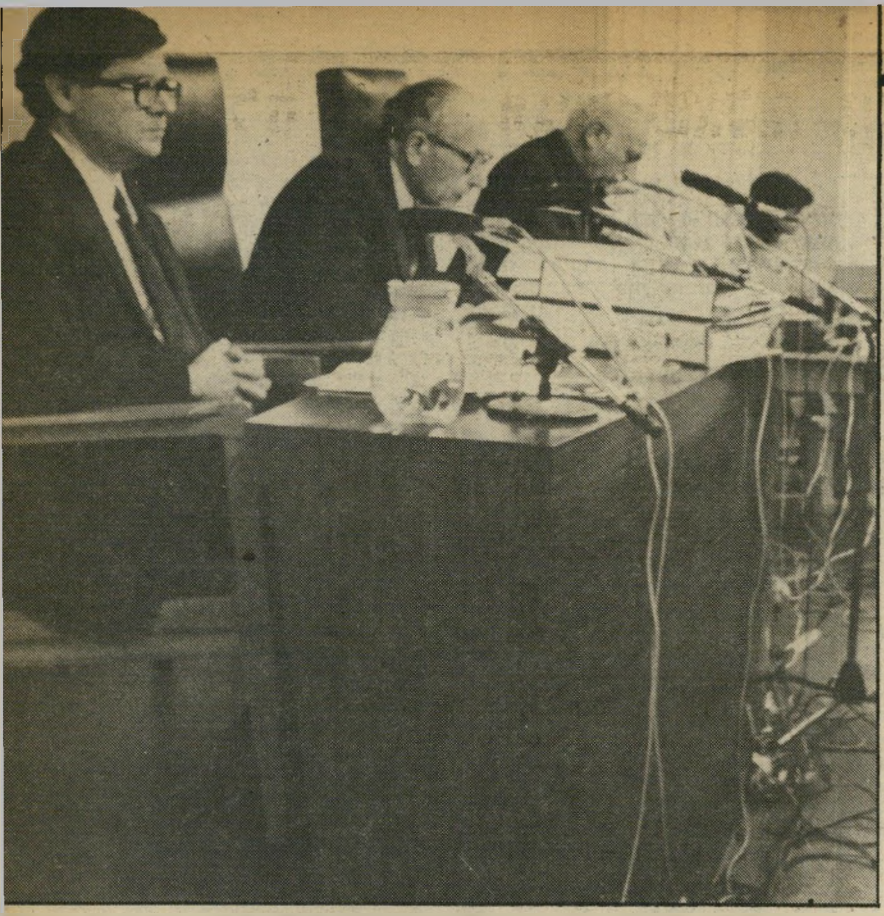

חברי־הוועדה אפרת, כהן וברק
מה פירוש שהרמטכ"ל אישר להם להישאר?

(המשך מעמוד 71)

● **מי משקר — זכרין או שרון?**

תמיהה נוספת, מסוג דומה, מתעוררת באשר לשיחת הטלפון המיסתורית שניהלו — או לא ניהלו — הרמטכ״ל וראש־הממשלה ביום השבת בבוקר, אודות בית החולים עזה.

זכרין: „הרמטכ״ל אמר לי במפורש שהוא דיבר עם ראש־הממשלה, והוא ביקש לדעת מה קרה בבית חולים עזה (זכרין מבטא: עז׳ה). זה היה ב־10 וחצי בבוקר.״

ושוב, רק שאלה אחת:

● **מי אומר אמת, זכרין ואיתן — או בגין?**

הפלאנגות ביקשו דחיה

אך מעבר לתמיהות אלה, הנוגעות לאמינותם של העדים, העלתה עדותו של זכרין על פני השטח את אחת משאלות־המפתח הנוגעות לחקירה כולה.

היה זה מנחם בגין שהעיד כי ביקש לדעת מה מתרחש במחנות־הפליטים רק אחרי ששמע כי „טנקים ישראליים" עומדים סביבם, והוא ראה בכך „כוונה זדונית"

פקיד קנת
דיווח לחדר־המצב

לערב את ישראל בנעשה. שוב ושוב העידו הפוליטיקאים והקצינים כי הפלאנגות לא היו „כפופים לצה"ל אלא רק פעלו „בתיאום" עימו, כאשר הכוונה ברורה: להפחית ככל האפשר ממידת אחריותה של ממשלת־ישראל למעשה הטבח.

בחקירתו של ראש־לישכת־הרמטכ״ל ניסו השופטים כהן וברק והאלוף אפרת לברר נקודה זאת. הם עשו זאת בכמה הזדמנויות.

אפרת: „האם משימת צה״ל, כפי שניתנה, כללה משהו על מניעת מעשים נוראים, או לשון אחרת, למנוע מנוצרים לפגוע במוסלמים?״

זכרין: „לא זוכר אם אמר את זה כשהינחה. הרמטכ״ל הורה לאבטח האגף לכיוון מחנות־הפליטים. הכניסה לשם רק בשלב בית... פעולה במחנות־הפליטים לא בשלב זה. קודם צריך לשכנע הפלאנגות לערוך גיוס כללי, ולסייע להם בכל מה שניתן. משימת הפלאנגות תהיה מחנות הפליטים, וזה על בסיס הנחייה משר־הביטחון ב־8 בערב.״

ואחר כך, בתשובה לשאלת אפרת על הפגישה של הרמטכ״ל במטה הפלאנגות:

זכרין: „הם קיבלו ברצון את תוכנית צה״ל לגבי זה שישתפו פעולה. הם ביקשו רק דחיה של 24 שעות".

אפרת: „מה היה תפקידם?״

זכרין: „לגבי תפקידם, המשימה שלהם היתה מחנות־הפליטים. הם ביקשו 24 שעות דחייה למימוש התוכנית ולהתארגנות. דובר על קצין־קישור שאנחנו נעביר למטה הפלאנגות.״

אפרת: „אתם, צה״ל?״

זכרין: „לא מהצבא, מהמוסד.״

מאוחר יותר נחקר רל״ש הרמטכ״ל על הפגישה שנערכה ביום שישי בשעות אחר־הצהריים במטה הפלאנגות, אחרי שאלוף־הפיקוד הורה להם להפסיק את הלחימה.

ברק: „היית בתחילת הישיבה?״

זכרין: „כן. הם (הפלאנגות) דיברו על זה שהלחימה הסתיימה. הם סיימו את הלחימה במחנות־הפליטים. הם דיווחו על שני הרוגים, ועל פצועים. הם טענו שיש לחץ של האמריקאים לצאת מהמחנות, אבל הם רצו להישאר, והרמטכ״ל אישר להם להישאר בשטח עד שבת ב־5 בבוקר.

ברק: „מה פירוש הרמטכ״ל אישר להם להישאר. לאיזה צורך?״

זכרין: „אני זוכר שאישרו להם עד 5, וזה לא למטרות לחימה. אחרי לחימה יש שלב של סריקה, טיהור וניקוי.״

השופטים הראו בשלב זה לזכרין סיכום של מה שנאמר באותה ישיבה. זכרין אישר את הכתוב בו, אך טען שחסר החלק שבו מדובר על „הפסקת לחימה" ומעבר לשלב שאחרי הלחימה.

ברק: „האם דובר על אפשרות של תיגבורת, החלפת אנשים, הספקת תחמושת?״

הם קיבלו טרקטור, על־פי בקשתם.

ביום שישי בבוקר הורה להם אלוף הפיקוד „לעצור" והם חדלו „מלחימה".

ביום שישי אחרי־הצהריים ביקשו הפלאנגות מהרמטכ״ל „אישור" להמשיך.

האישור הזה ניתן להם, וכלל הגדרה מדוייקת של המשך פעולתם: לא עוד „לחימה" אלא „ניקוי וטיהור".

על־פי הוראת הרמטכ״ל היה על הפלאנגות לצאת מהמחנות בשבת, בשעה 5 בבוקר.

על־פי הוראת צה״ל לא הוכנסו תיגבורות של הפלאנגות למחנות־הפליטים.

ההצטברות של העדויות מעלה שורת שאלות:

● **האם יש איזושהי משמעות ממשית — ולא סמאנטית גרידא — לאמירה החוזרת ונשנית שהפלאנגות לא היו תחת־פיקוד של צה״ל, אלא רק „מתואמות" איתו?**

● **האם ביצעו הפלאנגות בדרך־כלל את משימתן, כפי שניתנה להם, אך רק „חרגו" ממנה, או „הגזימו", כלשונו של אלוף הפיקוד?**

● **למי בדיוק היו הפלאנגות כפופות, אם לא לצה״ל? ישירות לשר־הביטחון או לאדם שפעל מטעמו? למוסד? לממי־של הצבאי? לשב״כ?**

● **מי היה זה שהחליט כי הפלאנגות יוכלו להישאר במחנות עד לשבת ב־5 בבוקר? האם היה זה הרמטכ״ל,**

כשהקצינים מעידים שהפלאנגות לא היו „כפופות" לצה״ל אלא רק „מתואמות" איתו, למה הם בדיוק מתכוונים?

זכרין: „דובר על סיוע לוגיסטי. תרופות, אמצעי חבישה. רופא של העוצבה טיפל בפצועים שלהם.״

כהן: „דובר על טרקטורים? הם אמרו שהם צריכים טרקטורים. ולאיזו מטרה?״

זכרין: „לא זוכר לאיזו מטרה אמרו. הרמטכ״ל אישר להם טרקטור. בזמן הישיבה הוא אישר טרקטורים, אך כשיצאנו הינחה לתת אחד בלבד.״

העדויות האלה של ראש לישכת הרמטכ״ל, בצירוף עדויות שכבר נשמעו, מעלות את התמונה הבאה לגבי הקשרים בין הכוחות הישראליים והפלאנגות:

במיסגרת התוכניות המיבצעיות של כיבוש מערב ביירות הוקצתה משימה מסויימת, או „תפקיד מיוחד" לפלאנגות.

את תפקידם זה היה עליהם לבצע בשלב מסויים, הוא „שלב בית" לפי גירסתו של זכרין.

כדי לבצע את התפקיד, שוכנעו הפלאנגות לבצע „גיוס כללי".

הם נכנסו למחנות־הפליטים בנתיב שהוכן להם והוגדר להם על־ידי צה״ל.

קצין של המוסד הישראלי נשלח למטה הפלאנגות.

קצין של הפלאנגות היה בעת ביצוע „תפקידם המיוחד" בחפ״ק (חוליית פיקוד קדמית) של צה״ל.

בעת פעולתם קיבלו הפלאנגות סיוע בתאורה, על־ידי ארטילריה ועל־ידי מטוסים, מצה״ל.

לפלאנגות ניתנו „גבולות גיזרה" כלומר, איזורים מסויימים שבהם אפשר לירות רק לכיוון מסויים.

הפלאנגות קיבלו טיפול רפואי מצה״ל בעת פעולתם.

או שהוא מילא אחר פקודה של מישהו אחר, כשנתן לפלאנגות את ההיתר המבוקש?

מסר מהאמריקאים

לפני עדותו של זכרין, נשמעה עדותו של איש מישרד־החוץ, אריאל קנת. לדבריו, ביום שישי אחרי־הצהריים פנו האמריקאים אל נציג מישרד־החוץ בביירות ותבעו שיעביר לממונים עליו בירושלים את מה שנודע להם על המתרחש במחנות. הנציג עשה זאת, וקנת קיבל את ההודעה. הוא העביר אותה אל הממונה עליו, מנכ״ל מישרד־החוץ, ועל־פי הוראתו של האחרון, אל חדר המצב במישרד־הביטחון בתל־אביב.

השאלות הנשאלות כאן הן אלה:

● **האם הועברו הידיעות של האמריקאים לידיעת שר־החוץ עצמו?**

● **האם הן הועברו לידיעת שר־הביטחון?**

● **האם הן הועברו לידיעת הרמטכ״ל?**

● **אם לא — מדוע?**

● **אם כן — מה עשה כל אחד ואחד מהם, לגבי הידיעות?**

מיום ליום, משבוע לשבוע, נחשף טפח נוסף של האמת על מה שהתרחש בצברה ובשאתילא. פה ושם נותרות תמיהות וסתירות בין דבריהם של עדים שונים, שכל אחד מהם מנסה להציל את עורו. ועדת החקירה, שנראה כי היא עושה עבודה רבה ומאומצת, אולי תוכל להשיב על חלק ממאות השאלות שהועלו כאן, ותקבע גורל אנשים ומערכות.

דבר אחד נוסף הולך ומתבהר: כמעט לכ העדים שיקרו לוועדה — מי במעט, מי בהרבה ומי בהרבה מאוד.

(המשך מעמוד 33)

הוויכוחים שהיו לי עם בגין, כל השנים אנחנו חברים טובים.

● **עיתונאית מסויימת הגדירה אותך כחסיד שוטה של ראש־הממשלה.**

כן, הדה בושס. אני רוצה להגיד לך, שאין עוד אחד בתנועת החרות שיש לו עבר של חילוקי־דיעות עם בגין כמו שיש לי. אני ליטאי, ואת יודעת את ההבדל בין המתנגדים לחסידים.

אני בנשמתי ליטאי. אצל ליטאי אין רבי, ולכן הוא לא חסיד. איני חסיד. היא לא עשתה שיעורי־בית, העיתונאית הזאת. אני יכול להגיד לך, מעולם כסגן־שר

אני רק בן־אדם, כמו כולם יש לי חסרונות ומעלות

לא אמרתי לבגין מה שהוא רצה לשמוע, אלא רק מה שרציתי להשמיע. היו בינינו תמיד ויכוחים גדולים.

● **על מה התווכחתם?**

לא על משהו סופי או על דרך. הייתי יותר קיצוני ממנו, אבל לזכותו הוא מכיר אותי, ויודע אותי. הוא מקבל בהבנה את זה שאני מתווכח. בכל אופן, הוא אף פעם לא כועס או מקבל אותי כמו אחד שמנדנד לו.

● **ואתה כועס?**

אני רק בן־אדם. גם שלאחרונה מתארים אותי כפרצוף צוחק, לא תמיד כשאני מחייך החיוך הוא מכל הלב. אני רק בן־אדם, כמו כל בן־אדם יש לי חסרונות ומעלות.

● **אגב חסרונות. בדיעבד, אינך סבור ששגית כאשר הסתייגת מד תיקון בחוק האזרחות ולכן הכריחו את הדרוזים לקבל תעודות־זיהוי ישראליות?**

לי יש השקפה. אני בעד החלת החוק הישראלי על יהודה, שומרון, עזה והגולן. כשאני פעלתי למען תעודות־הזיהוי לתושבי רמת־הגולן, זה רק היה חלק מהעבודה. אני הרי בעד זה שיחלקו תעודות־זיהוי גם ליתר.

● **הפעולה של החלת החוק הישראלי בגולן ושל חלוקת תעודות־זיהוי נכשלה.**

מי אמר שזה נכשל?

● **היתה התקוממות, היתה שביתה. הדרוזים סירבו לקבל תעודות־זיהוי ישראליות.**

אבל החוק הוחל. וכשאני אומר ארץ־ישראל כולה, אני לא יודע שנתקל בקשיים? אני יודע. בהתאם לאמונתי, כדאי לנו להיאבק כדי להשיג את המטרה. כל אורך הדרך של הציונות רצופה בקשיים.

אגב, גם זה היה מאוחר מדי. היינו צריכים לעשות זאת תיכף אחרי ששת־הימים, וכמה שיותר נחכה יהיה יותר מאוחר.

■ ■ ■

● **אתה אדם סימפאטי, טוב־לב. יש לך נפש רחבה ואתה אוהב אדם. אך יש לי הרושם, שהאדם שאתה אוהב הוא אך ורק יהודי — כל האחרים אינם נחשבים בעיניך.**

זה לא נכון! אצלי יש קדושת־האדם. את יודעת כיצד דואב ליבי על אותו יהודי הישן בתחנה־המרכזית במינהרה? את יודעת שאין לאנשים בתל־אביב איפה לאכול מרק חם, את יודעת מהו המצב בבתי־הסוהר?

מאשימים אותי שאני רוצה להפוך את בתי־הסוהר לפנסיון. אבל האסיר גם הוא בן־אדם, וזה לא עניין פוליטי. זה עניין של הבנה לנפש האדם. הפילוסופיה שלי בחיים אומרת, שכל אדם הנמצא למעלה לא יודע לאן יתגלגל. היום הוא עשיר, מחר הוא עני. היום הוא חבר־כנסת עם הרבה תהילה, מחר הוא בבית־אבות, סנילי, מיסכן, ואתה חושב לך זהו האדם שהטיל מורא!

זו הפילוסופיה שלי בחיים.

המס על ההנפקות: 45%!

קודם כל, המפולת שכולם אמרו שתבוא לא באה. היו סתם ירידות חדות, שהפכו למחרת למנוף לעליות שערים חדות, שהחזירו את רמת־השערים של רוב המניות לזו של לפני הירידות. תופעה זו מסבירה מדוע כאשר יש כסף בכמויות עצומות, הלוחץ על השוק ולשוק זה אין אלטרנטיבות, למרות רמות השערים המנופחות — ימשיך השוק לנוע כלפי מעלה. שאלו אותי עד מתי? עד הירידות הבאות שתבואנה אולי, בשל אירוע שמחוץ לבורסה, וכרגיל באדיבותו של שר־האוצר או אחד ממקורביו.

היום נעסוק בהנפקות של הבנקים, בהחתמות־יתר, ובהיטל, או מס על העודף שבין ההזמנה להקצאה בפועל. תחילה צריך לומר מיספר מילים טובות על שר־האוצר — אם אומנם הרעיון של המס החדש הוא שלו — ותיכף נבין גם למה.

היקף ההנפקות הבנקאיות יהיה כ־10 מיליארד שקלים. החתמות־היתר, על־פי ניסיון השנים הקודמות, היו פי 10, כלומר כמאה מיליארד שקלים. על עודף ההזמנה, כ־90 מיליארד שקלים, מוטל מס בשיעור של שני אחוזים, שהם 1800 מיליוני שקלים; זו הכנסה נוחה ונקיה לאוצר המדינה, וזה בנוסף להכנסה השוטפת של היטל־הגליל בהיקף של 400 עד 500 מיליוני שקל לחודש. עד כאן הצד של האוצר. עכשיו נעבור לצד של הבנקים.

נניח שהזמנת מהנפקה של בנק ב־100 אלף שקלים (מיליון לירות). על־פי ההנחה של החתמה של פי 10, תקבל מניות בערך של 10,000 שקל מהזמנתך. על יתרת 90 אלף השקלים תהיה חייב בתשלום מס של שני אחוזים, שהם במיקרה זה 1800 שקלים. כדי להשיג את 90 אלף השקלים, שהיוו את העודף על ההקצאה, מכרת ניירות־ערך אחרים בסכום זה, וכמובן שילמת היטל של"ג בסך של שני אחוזים, שהם שוב 1800 שקלים (ואם לקחת אוברדראפט הוא עלה לך לפחות חצי אחוז ליום); כאן עוד לא נגמר הסיפור. יש גם עמלות של הבנק, נניח אחוז נוסף, שהם 900 שקל נוספים.

וככן, למי שעושה חשבון, אתה חוייבת ב־4500 שקלים, כדי לקבל מניות חדשות ומבריקות בערך של 10,000 שקלים; במילים אחרות ההנפקה תעלה 45% מההקצאה. אז למי אתם חושבים יש בעיה? לבנקים כמובן.

כדי להקטין את ממדי הבעיה, מציעים הבנקים חלק גדול מההנפקות בדרך של זכויות לבעלי־המניות. אבל גם כך נשארת הבעיה בעינה, לגבי אותו חלק המוצע לציבור כולו. עד היום לא נמצא פיתרון שלם. אבל כבר עתה ברור שלא כבשנים קודמות, יעשו הבנקים ככל יכולתם להקטין ולווסת את היקף ההזמנות, כדי להגיע להחתמת־יתר קטנה ככל האפשר. אבל לא רק זה. המחיר שבו יוצעו מניות ההנפקות החדשות יגלם בתוכו פרמיה, שתקזז חלק מהמס החדש.

ואולי עוד מילה אחת. אם מנהלי הבנקים חושבים שיאפשרו להם להפקיד באוצר חלק קטן יותר מתמורת ההנפקות לעומת השנה הקודמת, הם טועים. ההיפך הוא הנכון.

מחיר ההנפקה

מי שסבור שלצאת בהנפקה הוא עניין זול — טועה. מה קורה אם לא מאשרים הנפקה? לא קורה. אבל את המחיר צריך לשלם. הנה, למשל, מתברר שלהדפיס תשקיף להנפקה ב־4500 עותקים, עולה שניים וחצי מיליון לירות. מתוך מיספר זה מקבלים כל אחד מן הבנקים הגדולים: בנק לאומי ובנק הפועלים 1000 עותקים, בנק דיסקונט 600, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי 250 כל אחד, מוסדות פינאנסיים, הרשות לניירות־ערך והבורסה את היתר. עורך־הדין מכין ההנפקה גובה גם הוא סכומים הנעים בין שלושה ל־30 מיליוני לירות, הכל בהתאם להיקף ההנפקה.

העניינים של רובינשטיין

ישראלום, היא חברה מעניינת. קודם כל היא, או ליתר דיוק המניות שהנפיקה, נסחרות בבורסה. דבר שני הוא: הבעלים; 15% מהמניות הם בידי בנק טפחות, 28% בידי חברת אזורים, 17% בידי רובינשטיין ושות', 15% בידי שיכון עובדים והיתר בידי הציבור.

נו, אז מה כבר כל־כך מעניין? לאחרונה פורסמה ברבים עיסקה בלתי רגילה

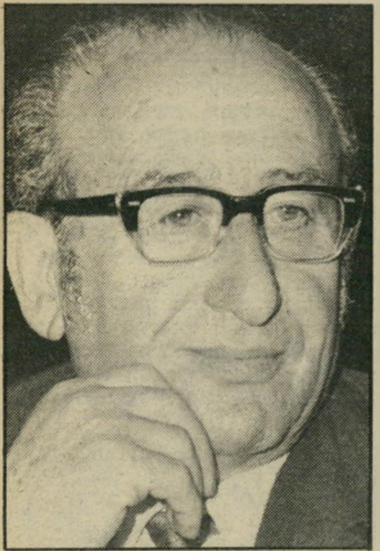

קבלן רובינשטיין
הזהב של גיל הזהב

שנעשתה בין ישראלום לחברה' בשם גיל הזהב. ובכן, חברת גיל הזהב שבבעלות רובינשטיין, מכרה שטחים לצרכי מישרדים לישראלום בבניין שביד־אליהו. העוקץ בעניין של בעל העניין, שקשה היה למכור שיטחי מישרד בבניין זה, עד שבעל עניין הציע את השטח, והוא אומנם נקנה. קשה להניח שאלה היו המישרדים הטובים בעיר; רצוי להניח שהם יתרמו לפיתוחה של יד־אליהו, וגם זה משהו.

ועוד הערה: בתשקיף ההנפקה של ישראלום נאמר, ש„לבעלי ה־מניות אין כוונה למכור חלק משמעותי ממניותיהם בחברה, לאחר ההנפקה". אז אם אין כוונה, אין זה אומר שאסור למכור. ואומנם רובינשטיין, שהוא בעל עניין, מכר תוך 60 יום ממועד ההנפקה 250 אלף שקל ערך נקוב. עכשיו חיפשתי במילון מה זה משמעותי; לא מצאתי. על כל פנים, כתקדים זה עובד יפה.

מישהו גם טרח להזכיר לי שרובינשטיין היה זה שנלחם שנים ארוכות בחברת נאות אביב שבשליטת מישפחת מסלון, על שעשתה עיסקה בין בעלי עניין.

מחשב בורסה

המילה האחרונה בשטח המחשבים הביתיים הוא המחשב לענייני בורסה. המחשב החדש מיוצר על־ידי חברת קולקו האמריקאית, וקרוי קולקוויזיון ואינו אלא מערכת של מישחקי וידאו ביתיים לצרכים רציניים. המערכת מסוגלת לעבד נתונים ולהציגם באורח גראפי על פני מסך הטלוויזיה הביתי בשלל צבעים. כך למשל, אפשר לקבל תצוגה גראפית של התפתחות שערי כל מניה הנסחרת בבורסה של ניו־יורק ופרטים מעודכנים על כל מניה.

בין מניה למניה, אפשר לשחק בפאק־מן ומישחקי וידאו אחרים. מחירו של המחשב בלי הקסטות הוא כ־190 דולר בלבד.

ריגר־פישמן: תמיכה באזרח

טילפן אלי אחד מחסידיו של אליעזר פישמן וקבל על כך ששיבשתי את ראשי התיבות של אתא; לעניות דעתו, ראשי התיבות הם של אליעזר (פישמן) תומך אזרחים. וכל כך למה? משום שהוא מרים את שערי־המניות שלו באורח עיקבי ונותן לחברה להרוויח; עד מתי? עד להקמת הקבוצה החדשה של אליעזר תומך נופלים.

לזכותם של ריגר ופישמן ייאמר, שכל מניה שבנק הפועלים מוכר, על פי עצתו של אליהו (קוז'אק) בן־עמרם, המישנה למנכ"ל בנק הפועלים, עולה במהירות מסחררת.

כך למשל הם מכרו את „פועלים השקעות" ב־2300 נקודות ואחרי חודש עמדה המניה על 4600 נקודות. דבר דומה קרה ל„הסנה", הבנק מכר ב־1200 והיום המניה עומדת על 3300. בבורסה שואלים מהו הסוס הבא. ותאמינו או לא, יהיה כזה.

לקראת סוף השנה מציע לי אחד המבצעים לערוך חידון, מי מריץ איזו מניה ומיהו מריץ המניות הכי־גדול בבורסה. הוא גם מציע שפישמן יחלק את הפרסים. אגב, התואר של השנה מגיע לשאול רחמים, הקבלן מבאר־שבע, שמכר את כל מניותיו בסהר לקבוצת פי־בי בעיסקה סיבובית והרוויח במכה אחת כמאה מיליון שקלים. צוחק מי שצוחק אחרון. האחרון הפעם היה באמת שאול רחמים.

אי־אפשר לסיים מדור זה הפעם, מבלי להזכיר שזהו המדור האחרון שיעסוק בקבוצת ריגר פישמן, עד להודעה חדשה.

ועוד משהו: מגיע לי משהו על יחסי הציבור הטובים ואולי גם היעילים, שטרחתי לעשות לקבוצת ריגר־פישמן; הגיע הזמן שיזמינו אותי לקפה עם עוגה ויביאו איתם תמונת פספורט, שאותה אני מתחייב לפרסם במדור זה.

הרדיו נגד המניות

בקול ישראל החליטו לחנוק את הבורסה. לאט, בלי שיכאב ובלי שירגישו. למשל: ביום ראשון לפני שבוע, כשהיו הירידות הגדולות בשערי המניות וחצי המדינה היתה דרוכה לשמוע מה קרה בבורסה, סיפרו למאזיני בחצי היום, בין השעה 1 בצהריים לשעה 2, במשך 11 דקות מלאות, על... מבצע נקיון ברמת־הגולן. לא בטוח אם הצליחו לנקות את כל הרמה, מה שבטוח הוא שלא נשארה אפילו חצי דקה לדיווח מהבורסה.

מי שסבור שזה מיקרה, טועה.

מי שממונה בין היתר על יומן־הצהריים ברדיו הוא עימנואל הלפרין, שהבורסה בעיניו היא לפחות מוקצה. ואם כך, אין גם צורך לדווח ממנה ועליה. זה שהבורסה היא מעניינם של מאות אלפים מן המאזינים, זה אפס לעומת טעמו של הממונה על החדשות, וכרגיל קובע הממונה, שאת

עורך הלפרין
תמונה של עצמו

שכרו אגב, הוא מקבל מקופת־המדינה, ואם תרצו — מאגרת הרדיו.

אני מציע לכל שוחרי־הרדיו לשגר מיכתבים להנהלת קול ישראל בירושלים, לפטר את האדון הלפרין, אפילו הוא קרוב של ראש־הממשלה. אני בטוח שידאגו לו, והוא יוכל לשרת אחר כבוד כמישנה למנהל לישכת העיתונות הממשלתית, ולתלות את התמונה של עצמו בכותל המיזרח של מישרדו. שם גם יוכל להסביר, בין היתר לכתבי־החוץ, מדוע הבורסה של תל־אביב אינה מעניינת אותו בכלל.

ואם כבר רדיו, אז למה לא, גם טלוויזיה. התוכנית „מהון להון" הלכה לעולמה. ראש ה„דסק" הכלכלי, אלישע שפיגלמן, עדיין מקבל משכורת. עבור מה? תשובות לשאלה מעניינת זו אפשר לשלוח למנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד. הוא בטח יודע את התשובה.

ספורט

כדורסל

אמריקאים הביתה!

שמועות עקשניות על גירושם של כדורסלניה האמריקאים של הפועל תל־אביב נופצו כבר בתחילת העונה בליגת הכדורסל.

המנהלים, המתוסכלים מסכומי הכסף האדירים שהושקעו ברכש האמריקאי, התחילו לחפש פיתרון. כל הפסד נוסף של הקבוצה חיזק את ההחלטה שיש להציל מעט מהכסף שהובטח לשחקנים. אחרי כל־כך הרבה הפסדים, הרי שעם האמריקאים או בלעדיהם זה היינו הך.

קשה להוציא מפיהם של מנהלי הקבוצה כמה בדיוק שולם לכל שחקן־רכש אמריקאי. השמועות טוענות שבוב פליישר, עלה להפועל תל־אביב כ־35 אלף דולר, ג'ין ראמזי עלה כ־27 אלף דולר, קני לבנובסקי שאיכזב פחות מכולם, עלה רק 20 אלף. לבון מרסר קיבל 24 אלף דולר, ואנדי זוקר כ־15 אלף.

אחרי ההפסדים והביקורות הקשות שלהם זכתה הקבוצה בשבועות האחרונים, אמר מישהו בהפועל שאין מנוס מעריפת ראשים טוטאלית. הפעם לא יהיו אלה רק השחקנים האמריקאים, אלא גם ההנהלה, ואולי אף המאמן, שלא יוכל כנראה לחבורת העסקנים הנושפת ללא הפסק בעורפו.

קשה לדעת מה קורה עכשיו בהפועל. אנשי ההנהלה מתכנסים כמעט מדי יום, מחליטים החלטות, ולמחרת חוזרים בהם ומחליטים החלטות חדשות. חוסר־היציבות והאיומים הנשמעים מכיוון ההנהלה משפיעים גם על השחקנים על המיגרש. „אין להם כוח לעמוד במילה שלהם," אמר השבוע אוהד של האגודה.

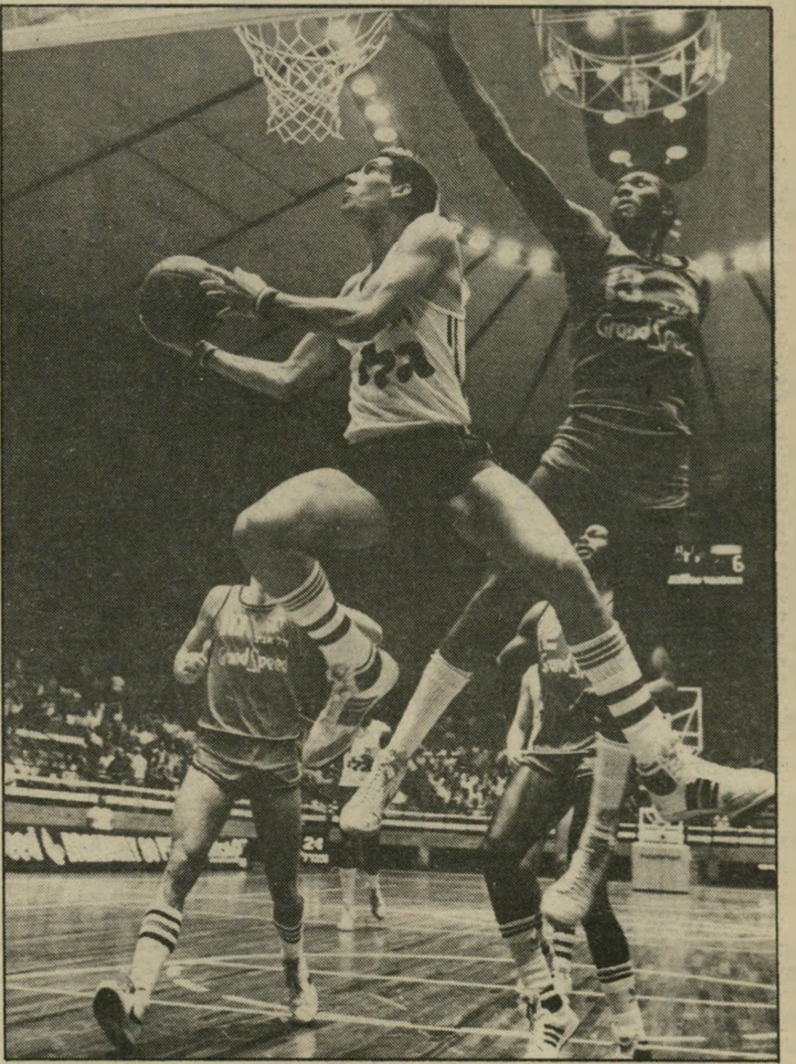

כדורסלני הפועל תל־אביב מנסים לחסום את דורין ג'מצ'י
כל יום החלטה חדשה

תוכנית חירום של מכבי

אילולא הצליחה מכבי תל־אביב לעלות לשלב הבא של גביע אירופה לאלופות, היו מסתכמים הפסדיה בכ־200 מיליון לירות נטו. מכבי בנויה על הכנסות גביע אירופה, ולולא העפילה, היתה מתמוטטת מוראלית, ובעיקר כלכלית.

לאריה ברנוביץ, גיזבר מכבי תל־אביב, היתה סיבה טובה לחייך אחרי המישחק. ברנוביץ הכין תוכנית חליפית למיקרה שהקבוצה תפסיד. תוכנית חירום זו היתה מרושש אנשים רבים, ולא רק את הקבוצה.

בית"ר נגד הטלוויזיה

מנהלה החדש של בית״ר ירושלים, יוסי אלבוים, החליט השבוע להפגין סגנון ניהול חדש: סגנון המדיניות הקשוחה.

אלבוים מונה לא מכבר במקום יוסי ז'רז'בסקי, אחרי משבר שעברה הקבוצה וההנהלה.

הראשונים שנתקלו בסיגנונו החדש של המנהל הטרי היו דווקא אנשי הטלוויזיה.

אלבוים דרש ממנהל מחלקת הספורט של הטלוויזיה, יואש אלרואי, לערוך מיסדר זיהוי של צוותו שבא לסקר את המישחק במיגרש ימק"א. כל איש צוות נאלץ לעבור בדיקה מדוקדקת.

צוות הטלוויזיה, שלטענת אלרואי „95 אחוז מהם עובדים בספורט בעל־כורחם, ומישחקי הכדורגל בכלל לא מעניינים אותם", סובלים מהתנאים הקשים שבהם הם נאלצים לבצע את עבודתם ומהאווירה הבלתי־נעימה סביבם. עמדות הצילום, מוצבות בתוך הקהל, המגלה לעיתים קרובות עויינות המתבטאה בקללות ובזריקות. ועכשיו, בנוסף לאי הנעימות הרגילה, נוסף גם הסיגנון התקיף של המנהל הירושלמי.

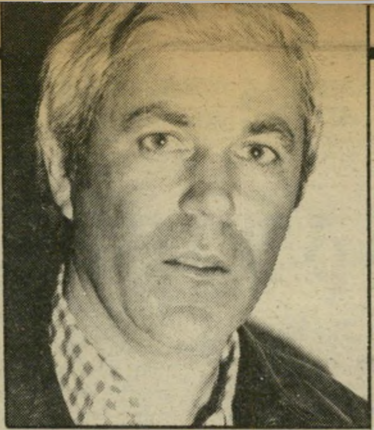

מנהל מחלקת הספורט אלרואי
התרגז והעביר את הצוות

בלומפילד יותר טוב

מיגרש ימק"א הישן מעודד „התפלחויות". יוסי אלבוים, שהחליט לבער את נגע ההסתננויות למיגרש, מצא לנכון להפגין את מדיניותו דווקא כלפי קומץ אנשי הטלוויזיה.

כתוצאה מכך החליט אלרואי שאם לא רוצים — לא צריך, והעביר את צוותו לאיצטדיון בלומפילד התל־אביבי. שם לפחות לא נכנסים לאנשיו לעצמות. שם גם קלטה השבוע עין המצלמה מנה גדושה של שערים, ולמחלקת הספורט של הטלוויזיה היה מה להראות לחובבי הספורט בתוכנית במבט ספורט במוצאי־השבת.

כדורגל

האוהדים נגד מלמיליאן

אורי מלמיליאן, כוכבה של בית"ר ירושלים, הפך לאחרונה מקור תיסכולם של אוהדי הקבוצה, שמצבה בטבלה הידרדר. במשך שנים נחשב מלמיליאן למלך הבלתי מוכתר של האוהדים. תמורת ההערצה שהעניקו לו, היו לאוהדים גם הרבה ציפיות. הם קיוו שיתנהג ככוכב ולא כבן־תמותה רגיל.

השבת הם התאכזבו בהתנהגותו. הם באו בהמוניהם למיגרש ימק"א והיו משוכנעים שסוף־סוף יחזו בביצועי השלישיה הוותיקה והאהובה עליהם ביותר — יוסי מיזרחי — דני נוימן — אורי מלמיליאן.

אך אבוי. מלמיליאן, כוכבם הזוהר, השקיף על המיגרש ממרומי מלון המלך דויד. הוא ביטל את השתתפותו בטענה שהוא פצוע. זה היה הקש ששבר את גבם של האוהדים, שלא היו משוכנעים בצידקת פציעתו.

שחקן פצוע יושב תמיד על ספסל המחליפים ומעודד את קבוצתו. מלמיליאן חרג מכל הנורמות המקובלות, וזה הרתיח את דמם של האוהדים.

הטרוניות והקללות לא איחרו לבוא: „אורי בן־זונה, כבר שלוש שנים הוא הורס לנו את הקבוצה!" צעקו ביציעים.

האוהדים התלוננו מרה על שמלמיליאן לא היה מוכן להקריב את עצמו למען קבוצתו, ועוד במישחק החשוב כל כך — נגד הפועל תל־אביב, והדגישו ש„שחקני נשמה" כמו שייע פייגנבאום או שלמה קירט מוכנים להקריב את בריאותם ולשחק חרף פציעותיהם.

שיט

גלשנים בים סוף

בפעם הראשונה בתולדותיה תארח עיריית אילת את אליפות ים סוף לגלשני־רוח. עיריית אילת תפסה טרמפ על האירוע והחליטה, ביחד עם עוד כמה גופים, לערוך את האליפות במקביל לפתיחת עונת התיירות של אילת. אך אסון צור ביטל את החגיגות ורק האליפות נשארה.

התאחדות גלשני־הרוח גילתה השנה יוזמה והזמינה אלופי גלישה ממדינות שונות, שיטלו חלק בתחרות. יהיה זה אירוע בינלאומי שישמש חזרה כללית לאליפות אירופה שתערך באילת ב־1984.

תחזית מאמנים

את מישחקי המחזור השמיני של הליגה הלאומית והארצית, חוזים השבוע מאמן קבוצת בני־יהודה תל־אביב, שלמה שרף, ומאמנה של מכבי יפו, ניסים בכר.

שרף

בכר

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	שרף	בכר
1. הפועל באר-שבע — מכבי יפו	1	×
2. בני-יהודה תל-אביב — הפועל כפר-סבא	1	×
3. הפועל תל-אביב — מכבי יבנה	1	1
4. מכבי נתניה — בית"ר ירושלים	1	1
5. הפועל ירושלים — הפועל רמת-גן	×	×
6. הפועל לוד — שימשון תל-אביב	×	×
7. מכבי חיפה — מכבי תל-אביב	1	1
8. מכבי פתח-תיקווה — הפועל יהוד	1	1
9. הכוח מכבי רמת-גן — הפועל פתח-תיקווה	×	1
10. מכבי רמת-עמידר — הפועל חיפה	×	×
11. הפועל אשקלון — הפועל בית-שאן	1	1
12. הפועל תל-חנן — הפועל ראשון-לציון	×	2
13. בית"ר רמלה — בית"ר תל-אביב	×	2

דויד שווייצר ניחש נכונה ארבעה מישחקים ואילו ניצו בר־גיג ניחש מישה מישחקים נכון.

Wrangler®
המין החזק
בלו ג'ינס
קורדרוי
סוודרים
חולצות
סווצ'רים
מעילי רוח
מגפיים
"אמריקן ספורטסוואר" בע"מ, יבואנים ומפיצים
בלעדיים של רנגלר בישראל.
רח' מדינת היהודים 60, הרצליה פיתוח 46766
טל. 59871, 052-58164.

א' כסלו תשמ"ג, 17.11.1982 שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

עליזה